

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

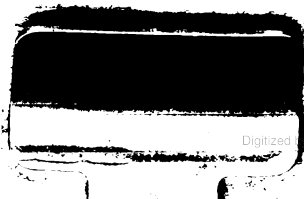
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A 1,030,124

PROPERTY OF
*University of
Michigan
Libraries*

1817

ARTES SCIENTIA VERITAS

Digitized

Google

^{ein}
M. GOLDSCHMIDTS

POETISKE SKRIFTER

UDGIVNE AF HANS SØN

TREDIE BIND

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co. (M. A. HANNOVER)

1896

839.88

G623

1896

v.3

44-132 462

INDHOLD.

	Side
Hjemløs. En Fortælling.	
Første Del. Hjemme.	3
Anden Del. Hjemløs. (Første Bog)	153

HJEMLØS
EN FORTÆLLING

FØRSTE DEL

HJEMME

FØRSTE KAPITEL.

I Haven var en stor grøn Plads, og midt paa denne stod et ensomt lille Æbletræ, bugnende af det tætte Løv og halvmodne Æbler. Emilie havde fundet et Æble, der var blevet for tidlig modent og faldet ned fra Træet; strax stimlede Skaren af de legende Børn sammen, men bydende som en Dronning sagde den otteaarige Pige, idet hun holdt Æblet højt: »Artig, vær stille, I skal Alle faa et Stykke.« Hun tilføjede med et Sideblik: »Hvo der holder mest af mig og artig venter tilsidst, faar det største Stykke.« Ved Siden af hende stod en jevnaldrende Dreng, med gule Haar og nøddebrune Øjne; han gik øjeblikkelig ud af Kredsen og ventede i Afstand, medens hun skar Æblet istykker og delte det ud. Pludselig raabte hun: »Saa, nu er der ikke Mer!« og rakte leende de tomme Hænder i Vejret. Den lille Dreng fik Taarer i Øjnene, og hans Læber dirrede, som om han med Møje holdt sig fra at briste i

lydelig Graad, medens de andre Børn gave sig til at le ad ham, fordi han var saa slikken og var bleven narret. Han vilde tavs gaa bort, da nærmede hun sig og hviskede, idet hun gik ham forbi: »Jeg smagte jo heller ikke Æblet, Otto; vi To var de Eneste, der ikke fik Noget.« Ved disse Ord bredte der sig en overordenlig Glæde over Drengens Ansigt; uden at se paa hende sprang han tilbage mellem de Andre og anførte den vilde, jublende Leg i hans Faders Have, mellem Ribs- og Stikkelsbærbuskene og ned i en Lund af Popler, der hørte til Haven.

Emilies Forældre, Agent Theilmanns, boede skraasoverfor. Agentens Familie havde fra Arilds Tid bot i Byen. Hans Gaard hed Theilmanns Gaard, en Gjenvej, man kunde skyde mellem Haverne, hed Theilmanns Gang, gamle Begivenheder vare foregaaede paa Theilmanns Bedstefaders Tid, og da Familien, saa langt man kunde mindes, havde været formuende, vare Byens Beboere saa at sige fødte med Agtelse for Christian Theilmann, Agenten. Han havde fortsat og udvidet, men ikke forandret sine Forfædres Virksomhed. Han var Kjøbmand og havde Krambod, men ejede megen Jord, drev en stor Handel med Stude, som han tildels fedede ved Hjælp af Brænderiet, udskibede Korn, førte de saakaldte grove Varer o. s. v. Det var en stor Virksomhed, som han passede med kraftig, stille Flid, vant til Lydighed i alle sine Omgivelser. Hans Hustru af andet Ægteskab, Emilies Moder, var Datter af en afdød

Ritmester ved Lansenerne, og skjønt hun ikke havde nydt en udmærket Opdragelse, medbragte hun dog til Huset og sine næsten voxne Steddøtre en dannet Sands og navnlig Smag for Musik og Blomster, hvad hidtil kun havde været lidet kjendt hos Agentens. Om hun havde havt Tilbøjelighed til større Reformer, er ikke let at sige; ethvert Forsøg var i alt Fald strandet, og i Stedet for at skabe en ny, moderne Epoke var hun indtraadt som nyt Hjul i Husets store, maskinmæssige Orden. Agenten saa gjerne, at der herskede Munterhed i den talrige Familie — paa denne Tid var den ældste Datter forlovet med en ung Kjøbmand —; men hvis en Dag en god Kunde, f. Ex. en formuende Bondekone, i egen Person kom til Byen, saa maatte, om der end havde været Englemusik i Stuen, Musik og Glæde været standset, for at man kunde modtage Bondekonen med en Kop Kaffe og konversere hende paa det opmærksomste. Thi saa havde det været Skik i Agentens Faders Tid. Og gammel Skik, ligesaa urokkelig som det store Chatol, var det ogsaa, at Dagligstuen var Spisestue og Forretningsværelse tillige. Man vidste, at det skulde være saa, eller endnu mere: man faldt aldrig paa den Tanke, at det kunde være anderledes, og som naturlig Følge af denne Aand herskede i Huset med de smukke voxne Døtre, trods Rigdommen, ja trods Titlen, en simpel, utvungen Livlighed — om det end maa tilføjes, at man næppe gjorde Agenten Regnskab for alle moderne Tanker. Om Aftenen kom

jevnlige nogle af Byens unge Mennesker, Byfogdens, Amtstuens, Toldkassererens Fuldmægtige o. desl., og saa morede man sig med Samtale og Sang. Men til sine Tider var der store Selskaber, alle Byens og Omegnens Honoratiores vare tilstede, og da var det Agentens Vilje, at Huset skulde udfolde sin Pragt, da saa man ved Bordets Anretning, hvilken massiv Rigdom der var gaaet i Arv i den gamle Familie. Et Barn saa Meget og lærte Meget i dette Hus, om just ikke af Bøger.

Ottos Hjem var beskednere uden at være fattigt. Kjøbmand Krøyer og hans Kone havde foruden ham kun eet Barn, en toaars Dreng; de levede stille og deltog kun sjelden i den rige Gjenbos muntre Lag og gjorde endnu sjeldnere Gjengjæld. Krøyer var oprindelig fra Kjøbenhavn, men havde arvet Kjøbmandsgaarden efter sin Svigerfader, og skjønt han holdt Butik og efter Tidens Skik havde Jord o. desl., beskæftigede han sig mest med Kornhandel. Han ejede endog et Skib, en Jagt, som han selv havde ladet bygge og kalde »Marie Elisabeth« efter sin Kone. Dette Skib var Husets Yndling; i Ottos Forestilling hørte det til Familien ligesom Hunden Charmant, eller endnu meget mere, thi det bar jo Moderens Navn, og det syntes ham at have menneskelig Forstand; der blev saa ofte sagt: »Nu er Marie Elisabeth i Bergen!« — »Gud ved, hvor Marie Elisabeth nu er?« — »I Løverdags otte Dages gik Marie Elisabeth fra Lübeck« — »Blot Marie Elisabeth

har hyttet sig i Nat! — Og det havde hyttet sig; det kom hjem, og naar det saa kom hjem, havde han Lyst til at klappe det; men han kunde ikke, de tjærede Sider svarede ikke ganske til Forestillingen; men han elskede det alligevel og klappede det i Tankerne. Naar Krøyer lod Marie Elisabeth faa en ny Maling, var det næsten for ham, som om han havde foræret sin Kone en ny Kjole. Men man vidste ogsaa, at hvorsomhelst Marie Elisabeth var, saa blev der ombord St. Hansdags Morgen — Madam Krøyers Fødselsdag — affyret to Kanonskud, et Skud med hver af de smaa Svingbasser, og Mandskabet hejsede Flaget, og alle tre Mand raabte Hurra. Egenlig maatte det vel have været underligt, hvis man havde kunnet se det ensomme Skib og høre de ensomme Mennesker pludselig gjøre sig lystige paa Havet; men i deres Forestilling var hele Byen nærværende. — En anden Ting var der ved Huset, som især gjorde det kjært for Ottos Kammerater, og det var den store Have med den grønne Plads og Lunden, der bedre end noget andet Sted i Byen egnede sig til Leg. Det var en Frugt- og Køkkenhave; med Undtagelse af Belliser paa Randen af Urtebedene var der ingen Blomster — man skulde trot, at Madam Krøyer paa ingen Maade vilde konkurrere med Agentens —; men desto friere kunde Legen gaa.

Mangen Aften, naar Legen var forbi og hver gaaet til Sit, og man dæmpet kunde høre Lystighed ovre fra Gjenboens, sad Otto ensom i en

Krog og lyttede og længtes efter Emilie, indtil Moderen kom ind fra sin Husgjerning og Faderen fra Kontoret. Saa blev der tændt Lys, Skodderne lukkede og Aftensbordet dækket; undertiden indfandt sig en enkelt velkommen Gjæst, hyppigere var Familien ene, men fornøjet. Dog er det vanskeligt at sige, hvorfor og hvormed man fornøjede sig, uden at det var, fordi en dyb gjen­sidig Kjærlighed havde hjemme i dette Hus. Naar Faderen laa i Sofaen eller endog paa Gulvet og legede med de to Børn og Moderen skjemtende søgte at lokke dem fra ham, kunde Ingen uden Otto høre den fjerne, dæmpede Glædeslyd; han hørte den eller troede at høre den, fordi hans Sjæl ikke var helt hjemme, fordi hans Tanker og Længsler med uvilkaarlig Magt bleve dragne til Emilie. Moderen læste noget Skjult og Dunkelt i sit Barns Øjne, og en Gang, da Emilie om Eftermiddagen glædedrukken og stolt havde fortalt ham, at de skulde ud at sejle om Aftenen med Musik, og at Christian Foss, Byfogdens Søn, skulde sejle med, var der et saa tungsindigt og sørgmodigt Udtryk i hans Ansigt, medens han legede, at Moderen pludselig slog Biblen op, tog ham paa Skødet og læste med ham deri.

De læste om Skabelsen og Edens Have og om Træet, som stod midt deri, og Otto tænkte paa Æbletræet midt i hans Faders Have paa den grønne Plads. Og da de læste om Æblet og Syndefaldet og om Adam og Eva, som skjulte sig i Lunden, tænkte han paa Poppellunden, og

det forekom ham, at Alt maatte være foregaaet i hans Hjem. Med hellig Sky syntes det ham, at han og Emilie vare Adam og Eva, og at Gud var nede i Haven.

Næste Morgen gik han med Faderen gjennem Haven, og da de kom forbi det lille Æbletræ, hvis Frugter hang lavt, sagde Faderen: »Otto, Du maa ikke plukke nogen af disse Æbler« (thi det var et Yndlingstræ). For Barnet var det, som om han havde faaet denne Formaning før, eller som om den hørte til Stedet; han havde en Følelse af, at han nu blev sat paa den Prøve, der skulde falde saa ulykkelig ud, og dog var det med den bedste Vilje til at adlyde, at han svarede: »Ja, Fader.« Men samme Dag kom Emilie over, og da de havde leget en Stund, sagde hun: »Jeg er tørstig, jeg tror, jeg vil spise et Æble.« — »Du maa ikke, Emilie!« raabte Otto angst, »Fader har sagt, vi maa ikke.« — Hun tog alligevel et Æble og gav sig til at spise deraf og tog et til ham, og han gav sig ogsaa til at spise, ikke fordi han havde Lyst, men fordi der var en Magt over ham. Men næppe havde han bidt, før han til sin store Rædsel hørte sin Faders Stemme. »Der kommer Gud, Emilie!« raabte han. »Sikken Snak!« raabte hun og gav sig til at løbe; han fulgte hende, og de kom aandeløse til Lunden. »Otto! Otto! hvor løber Du hen? hvor er Du?« raabte Faderen. Drengen var nær ved at blive afmægtig af Angst for Gud og Faderen; han havde kastet sit Æble bort og vilde krybe ind i et hult Træ. Emilie

skjulte sit Æble ved at holde Hænderne paa Ryggen. — »Otto! Emilie!« vedblev Faderen at raabe; »kom op, vi skal ud at køre, Emilie kan tage med, hvis hun maa for sin Moder!«

De kom op, og Moderen kunde ikke se paa sit Barn, hvilket Syndefald der var foregaaet; at han havde overtraadt et Bud og ikke længer troede, at Gud var i Haven, eller at det var sandt, hvad der stod i den hellige Bog; thi det var jo ikke gaaet saaledes til. Og dog kæmpede det i Drengens Sind, og han vilde gjerne have sagt sin Moder Alt; men han vidste ikke, hvad han skulde sige, og det kan ogsaa gjerne være, at han spurgte sig selv, barnlig-forundret og tillige dæmonisk-trodsende: »Hvorfor ved hun det ikke?«

Saaledes hengik Tiden. Moderen mærkede ofte, at noget Fremmed, Særegt, hvis Oprindelse hun ikke kjendte, havde sneget sig ind i hendes Drengs Sind og satte en Skranke mellem dem, saa at hun ikke ret kunde overse ham. En Aften havde hun set ham staa længe med en Humlestang i Haanden foran et Lysthus, og da hun bragte ham iseng, bad han om, at Døren til det lille Værelse maatte blive lukket, skjønt han ellers var bange for at ligge i Mørke, naar Døren til »Ammestuen« ikke stod aaben. Paa alle hendes Spørgsmaal fik hun intet tydeligt Svar, og da hun kom op i Stuen og hendes Mand forelæste nogle Folkesagn, sagde hun pludselig: »Der er en Nisse i vort Hus; ligesom Du der læser om, at Nissen vælger sig den bedste Hest i Stalden

og rider, strigler og fodrer den ved Midnat, saaledes er der Noget, der har at gjøre med vor Otto. Han er ikke saa naturlig, saa glad og djerv, som saadan en Dreng skulde være. Der er Noget i hans Stilhed, som jeg ikke holder af.« — »Hvor falder Du paa det?« — Hun fortalte ham, hvad hun havde lagt Mærke til. — »Du er en lille Nar,« sagde Faderen og læste videre. — Men lidt efter vedblev hun: »Man kan ikke skille Drengen fra hans Legekammerater, og dog vilde jeg ønske, at han var langt borte fra Emilie.« — »Hvad har Du imod Emilie?« spurgte hendes Ægtefælle og lagde Bogen tilside. — »Jeg har nu engang Noget imod hende.« — »Du er skinsyg paa hende,« sagde Faderen leende, tog sin Kone om Livet og kyssede hende; »en Svigermoder kan sjelden lide sin Svigerdatter, men Svigerfaderen forkjæler hende; det er en gammel Sag. Jeg holder meget af Emilie, det er dog et dejligt, kjækt lille Pigebarn, og hvem ved, om Otto og hun ikke engang faa hinanden? Man har før set, at der er blevet Alvor af saadanne Barnestreger.« — »Ja, det kan saamænd blive Alvor Vilde Du ønske, at Emilie var Din Datter?« spurgte hun. — »Min Datter? vor Datter hm, nej, rigtig betænkt maa hun helst være Theilmanns Datter. Men hvis hun var en voxen Pige og jeg ikke var gift med Dig og ikke kjendte Dig hm, nej hør, ved Du hvad, Mutter, vi To er større Børn end Otto og Emilie, lad Børnene lege og lad os være fornuftige.« — Hun svarede:

»Ja, ja, tro Du mig, Otto burde ud paa Landet til en Præst eller til Kjøbenhavn.« — »Strax?« spurgte Faderen og tog atter til Bogen.

Sagen var, at i den senere Tid havde Emilie faaet fat i et Par Ridder-Romaner, som tilhørte hendes Søstre, og dem læste hun og Otto tilsammen. Pludselig, som de sad i Lysthuset og læste om en Ridder og hans Elskede, havde hun taget ham om Hovedet og kysset ham og var derpaa tavs gaaet bort. Da havde Otto stillet sig som en Ridder med Lanse ved Lysthuset, og paa ridderlig Vis havde han gjort det Løfte at ville vaage en Nat i Mørke, hvilket han dog forandrede til at sove i Mørke.

Men for at opdage og forstaa Sligt skulde man Skridt for Skridt have fulgt Børnene og med dybtskuende Blik vogtet paa deres Leg. Legen blev ikke holdt i Skjul og var støjende nok; men hvo kunde have iagttaget den Sjæleglæde og Lyksalighed, de simple, men stærke Sindsbevægelser, der flettede sig som usynlige Blomster i den! Naar de havde dannet den store Kreds og legede »Munken gaar i Enge«, og Emilie »bredte ud sin Kappe saa blaa«, ventede Otto med Haab og Angst, at hun skulde vælge ham. Hun gjorde det kun sjelden; men han valgte altid hende. Tidt blev han vred, og saa forekom det ham, at han skulde tage Mod til sig og vælge en anden Pige; men i det afgjørende Øjeblik blev han bange for at tilsidesætte Emilie og gjøre hende vred. Og naar hun saa en enkelt Gang havde

valgt ham, »naar Munken bad Nonnen at hvile sig lidt« og de knælede overfor hinanden; naar »Munken bad Nonnen at rede sit Haar« og hun strøg ham om Haaret; naar »Munken bad Nonnen at give sig et Kys« og hun kyssede ham, saa var al Sorg slukt, og fuldstændig glad sprang han op med hende — »og se, hvor lystig de danse de To, som om de havde stjaalet baade Strømper og Sko!«

Andre Lege frembød lignende Anledninger til Sindsbevægelse. De sluttede Kreds og sang:

Der stander et Kloster i Østerrig!
Faldera, de rødeste Roser!

Inde i Kredsen stod en Pige, hun var indespærret i Klosteret, og udenfor stod en Ridder. Sangen beskrev, hvordan han nærmede sig for at befri Jomfruen:

Saa bryder han ned den store Kobbermur,
Faldera, de rødeste Roser!

og saa forsøgte Ridderen at bryde Kredsen, men blev i Almindelighed kastet tilbage. Nu kom det store Øjeblik, de sang med forstærket Stemme:

Saa bryder han ned den store Jernport —

og Otto kunde aldrig bryde igjennem, undtagen naar Emilie stod indenfor. Det forekom ham da, at hun virkelig var indespærret, og at han maatte frelse hende, og han var ikke stærk nok uden denne Angst for hende.

Byens Politibetjent hed Green; det var en gammel, høj, mager og bleg Mand, og naar han paa Festdagene bar sin lange, røde, grønkravede Frakke, saa hans Ansigt ud som en Dødnings. Saadanne Festdage var navnlig Markedsdagene; da holdt Bøndernes Vogne i Række langs Byens Gade fra Torvet til begge Portene, og eftersom Bønderne trods alle Paalæg aldrig spændte Skaglerne fra, naar de forlode Heste og Vogn, gik Green i Embeds Medfør fra den ene Vogn til den anden og skar Skaglerne over. Han udførte ikke dette som en Pligt, men med Lyst og Lidenskab; hans graa Øjne funkede, medens han mumlede Forbandelser over de »skødesløse, fordrukne Slyngler« og overskar Skagler. Han tilføjede aldrig Folk Ondt, tvertimod var han ivrig for Borgernes Sikkerhed og Byens Ro; men han var altid vred og bisk i sit Embeds Gjerninger; han var Enke- mand og barnløs og kunde ikke lide, at Børn legede og larmede, jøg dem gjerne fra hinanden, naar de legede paa Markedet eller til andre Tider samledes paa Torvet efter Skoletiden, og skjønt han aldrig slog, undtagen maaske de fattigste Børn, gjorde hans høje blege Skikkelse, forbitrede Miner og haarde Ord samme Virkning, som om man kun med hurtig Flugt kunde undgaa hans Tugt. Denne Bussemand kom Otto og Emilie til at angribe i hans eget Hjem. Green boede i et ensomt liggende Hus bagved Ottos Faders Have og havde i sin lille Gaard et stort Dueslag. Han elskede Duer; han ejede et halvt hundrede

Par, hvoriblandt nogle meget smukke, og en Sommer-Eftermiddag havde Børnene set ham sidde oppe i Dueslaget, klappe og kysse dem og kurre som en Turteldue. Det undrede dem, at den strenge Mand kunde sidde der og være saa kjælen. De fik Lyst til ogsaa at krybe op og lege med Duerne, og da Green saa sjelden var hjemme om Dagen, syntes det dem en let Sag. Med forenede Kræfter flyttede de Stigen til Duehuset, slog Skodden fra og krøb ind. Emilie udsøgte sig et Par Unger og legede med dem, medens Otto med en Stok holdt Moderen borte; men engang slog han for haardt, saa at Duen laa som død. Forfærdet sagde han: »Nu har Ungerne ingen Moder!« — »Saa ta'er vi dem med!« raabte Emilie, og de skyndte sig bort med Ungerne. Men om Aftenen, da de ikke havde kunnet finde Noget at made dem med og de smaa Stakler skreg, og de ikke turde betro sig til Nogen, tog Otto Ungerne, og for at forkorte deres Lidelser, stak han dem ned i en Sump. Emilie græd, men han ikke, skjønt han var forfærdet over sig selv og sin Gjerning.

Da Green kom hjem, mærkede han, at der havde været Fremmede i Slaget, og besluttede at holde Vagt og lægge en Snare. Han behøvede ikke at vente længe; thi Emilie og Otto plagedes af Samvittighedsnag og vilde gjerne vide, om ikke i det Mindste Moderen skulde være kommen tillive; ledsagede af Christian Foss, Byfogdens Søn, begave de sig til Slaget paa den Tid, da

Green ikke kunde formodes hjemme. Otto steg først op, men ligesom han var kommen ind i Slaget, begyndte Stigen at bevæge sig, rykkede til Siden og styrtede om; i samme Øjeblik saas Green ved det aabne Vindu, og ved dette Syn tog Christian Foss Flugten. Green blev staaende nogle Øjeblikke ved Vinduet og nød forud sin Triumf, ligesom en Gourmand dvæler lidt, inden han spiser af sin Yndlingsret. Men denne raffinerede Nydelse rev Green den virkelige Sejr af Hænderne. Med sikker Haand greb Emilie det Tov, Green havde bundet til Stigen, rykkede det fra ham, foer hen til Døren og satte Krogen paa — thi i Gaarddørene er der som oftest Kroge udvendig, for at man, medens man gaar ud i Gaarden eller Haven, kan lukke for Høns og Ænder — og Politibetjent Green var saaledes Arrestant. Han forsøgte at komme ud ad Vinduet, men det var for lille, og han var for stiv. Medens han i stor Hidsighed gjorde allehaande Forsøg og rev et Par Urtepotter med Geranium ned, rejste Emilie med Anstrengelse af alle sine Kræfter den raa, af Green selv forfærdigede Stige, fik Hænderne iturevne paa Sømmene og fyldte med Smaasplinter, men befriede Otto. Green havde imidlertid i sin Forbitrelse faaet det ene Ben halvt ud af Vinduet; men Hovedet stødte imod Loftet, hvormeget han end krummede sig, og han kunde umulig komme ud; da han saa Forbryderne i Frihed, skreg han med halvkvalt Stemme: »I Kongens Navn arresterer jeg Jer, I Tyvetøj!« men Ordene havde ikke den

magiske Magt, som han ventede, Otto og Emilie flygtede kun desto hurtigere.

Emilie havde skjult sine blødende Hænder paa Ryggen og skyndte sig strax hjem. Først Dagen efter, da hun gik med forbundne Hænder, blev det Otto klart, hvad hans Befrielse havde kostet hende, men de talte ikke til hinanden derom; om Børn gjælder det nok saa meget som om voxne Mennesker, at »enhver sand Følelse har sin Undseelse«. De følte sig knyttede inderligere til hinanden; hos Emilie forøgede det den ubevidste, skjelmske Sikkerhed, hvormed hun stolede paa hans Hengivenhed, paa Otto virkede det, som om han havde faaet en Trylledrik, man skulde sagt, at hun var bleven Lys- og Varmeprincipet i hans Tilværelse.

ANDET KAPITEL.

Enhver, der kjender Byen R., ved, at fra Hoved- eller Adelgaden, der i Grunden ikke behøver noget udmærket Navn, eftersom den egenlig er Byens eneste Gade, nedskyder en bred, brat Vej, der fører til »Fiskerhusene«, en uregelmæssig Samling Hytter ved Fjorden. Ottos Forældre boede ligeoverfor denne Vej, og baade Otto og

Emilie sneg sig ofte til at rutsche ned ad Bakken i en lille Slæde og aflægge Besøg ved Fiskerbaadene. Deres Selskab ved saadanne Lejligheder var en lille Dreng, Peter Krøll, hvis Fader var druknet paa et Fiskertog. Enken havde foruden Peter tre Smaa og hjalp sig kummerlig; hun var begært i alle Byens Huse, naar der var Slagtning, Syltning, stor Vask eller Rengjøren, da hun var kjøn, venlig og utrættelig arbejdsom; men de Smaa forhindrede hende ofte fra at forlade Hjemmet. Men naar nogen Kjøbmand i Byen skulde have en »gaaende Stafet«, Bud ud paa Landet til Præster eller Herregaarde, saa søgte man altid Ane Krølls Peter, der var saa vever som et Egern og saa tro som en Hund. Naar han kom tilbage med vel udrettet Ærinde, fattedes det sjelden paa et »Rundtenomstykke« med Smør og Ost og et Stykke Kandis, som han tilligemed Otteskillingen bragte hjem efter et Par Miles Løb. Der var Tider paa Aaret, da Peter ernærede hele Huset uden at lægge Mærke dertil. Det var Peters største Fornøjelse, naar han en Søndag Formiddag, da han var fri baade for Fattigskole og for Ærinder, saa Otto og Emilie oppe paa Brinken og de paa hans Raab: »Vil I glide?« nikkede med Hovedet og forsigtig saa sig om. Saa krøb han op til dem med sin Slæde og lod dem rutsche ned. Selv foer han ofte ned næsten paa samme Maade som Cimbrenne og Teutonerne glede ned ad Alperne, men uden Skjold under sig. Thi han gik i stærke, Faareskinds Buxer. Saa løb de

alle Tre ned til Vandet, og Peter tog den Ene efter den Anden paa Ryggen og vadede ud med dem til en Baad; der sad de og gyngede eller stirrede i Tavshed ud over Havfladen. Ofte, naar der viste sig et mørkt Punkt ude i Synskredsen, udbrød Otto: »Der kommer vist Marie Elisabeth«, og alle Tre gave sig til at stirre eller kom i Disput. Otto troede just ikke, at det var Marie Elisabeth, men vilde gjerne tro det; Emilie vilde ikke tro det, hun kunde ikke lide, at Otto elskede Marie Elisabeth; Peter var den erfarne Sømand og afgjorde Striden.

Emilie var meget bange for Vand, men undlod dog sjelden, før de forlode Baaden, at krybe op paa Rejlingen og more sig over Ottos Angst for, at hun skulde falde ud, og over hans ængstelige Greb i hendes Klæder.

»Lad hende kun falde, Du!« sagde Peter engang ganske rolig.

»Jeg kan ikke udstaa Peter,« sagde Emilie, da de vare blevne ene.

»Hvorfor vil Du da glide ned til ham og gyngede i hans Baad?« spurgte Otto.

»Det er jo Dig, der vil; og ellers bliver Du vred.«

Otto kunde ikke svare herpaa, skjønt han havde en Fornemmelse af, at der var noget Vrangt derved.

Engang tog Emilie en Billedbog med ned i Baaden, og da Peter saa den, blev han henrykt over de smukke Billeder; han vaskede sine Hænder,

aftørrede dem omhyggelig paa Buxer og Trøjeærmer, og sad hele Tiden og frydede sig ved at blade og stave i Bogen.

»Du maa gjerne beholde den,« sagde Emilie.

»Ja, men tør Du bare?« sagde Peter og stirrede ængstelig paa hende.

»Vist tør jeg saa, han, tossede Dreng!« raabte Emilie.

Peter var saa glad over Bogen, at han forsømte at sige megen Tak. Men da de gik hjem, tilbød han at trække dem opad Bakken; dertil var han dog ikke stærk nok, stakkels Dreng.

En af de følgende Dage var Bogen henlagt mellem Emilies andre Bøger og Legetøj, uden at Nogen sagde hende et Ord derom. Da hun saa den, tilhyllede hun den i Hast, og om Aftenen, da hun et Øjeblik saa Køkkenet tomt, kastede hun den ind i den store Skorstensild. Næste Dag fortalte hun dog grædende Otto, hvad der var sket, idet hun tilføjede: »Du er den Eneste, der er mig tro«; og Otto følte en stille, stolt Tilfredshed ved at være hendes Fortrolige. Men til deres store Forundring talte Peter heller ikke et Ord om det Forefaldne.

Tilfældet fandt nu for godt at blande sig i Sagen. De kom sædvanligvis Søndag Morgen et Øjeblik over til den gamle Madam Hoberg, der boede i det ældgamle Sted paa Hjørnet af hint Stræde. Hun havde været Begges Gudmoder og havde Hævd paa, hver Helligdag at mønstre, hvor pæne de vare, og saa fik de altid »noget Godt«.

Hun var over halvfjerdsindstve Aar og meget formuende; men hendes Mand af andet Ægteskab, der var en halv Snes Aar yngre, drak stærkt, og hun havde Møje med at gemme sine Penge for ham; thi som den Ældre, Forstandigere og Ædrueligere havde hun uden Øvrighedens Hjælp gjort ham umyndig, og Ægteherren søgte ad Omveje at indtræde i den fulde Nydelse af Husets Formue.

Søndagen efter den foran omtalte Begivenhed kom de over; men Madam Hoberg var syg og bød sin Ægtefælle give hver af Børnene en Kage. Han benyttede Lejligheden til at se efter i adskillige Gjemmer, glemte imidlertid, hvad der var befalet ham, og da han fandt to store Æbler, gav han Børnene disse.

Ligesom efter Aftale ilede de ud paa Brinken og gav Peter Æblerne, i den stiltiende Forudsætning, at de vare Erstatning for Bogen. Emilie vilde dog ikke rutsche og heller ikke ned i Baaden, og da Otto blev paastaaelig, sagde hun: »Jeg gaar med min Moder op til Byfogdens.« Saa skiltes de. Men da Peter kom hjem til sin Moder, maatte han atter miste sin Foræring; thi idet han tog Æblerne op af Lommen, gik de midt over, og i hver af dem viste sig i Stedet for Kærnehus en Tidalerseddel. Ane Krøll kæmpede vel en Kamp med sig selv ved Synet af denne Skat; men hun bragte den tilligemed Æblerne til Mdm. Krøyer.

Ottos Moder hørte den korte Beretning og sagde efter nogen Tavshed med et dybt forskende Blik: »Sig mig, Ane, hvorfor har Hun ikke beholdt det?« — Ane slog Øjnene ned, pillede ved sit Forklæde og svarede: »Min Dreng, Peter, saa derpaa.« — Mdm. Krøyer vendte sig hastig bort for at skjule Taarerne, der brøde frem, og ilede over til den gamle Mdm. Hoberg.

»Hent mig mine Æbler!« skreg den Gamle, da hun hørte, hvad der var sket.

De bleve talte, og der manglede kun to.

Hun var bleven rask ved Sindsbevægelsen, rejste sig op i Sengen, slog Kattungardinerne tilside og kaldte med høj Røst paa Hoberg. »Hvad bestilte Du i mine Gjemmer idag, lille Hoberg?« spurgte hun ham; »hvorfor gav Du ikke Børnene Kager?«

»Jeg gav dem Kager, lille Moer,« svarede Hoberg, »jeg tror for Sandten, at jeg gav dem Kager.«

»Nej, Du gav dem Æbler, gjorde Du! Og i hvert Æble var en Tidalerseddell!«

»Det gjør mig, sandt for Herren, ondt, lille Moer,« svarede han hastig og vilde ud af Døren.

»Ja, vist gjør det Dig ondt, lille Hoberg! Men Du skal ikke ulejlige Dig, lille Fatter, der er ikke flere Tidalersæbler. Jeg stakkels Kone er ruineret! Du drikker mig paa Fattigvæsenet; det ved Gud, Du gjør, lille Hoberg. Men nu maa Du gjerne gaa ud, lille Fatter, for nu er jeg rask.«

»Hvad skal der nu gjøres ved disse to Tidalersedler?» spurgte Mdm. Krøyer.

»Ja, lad mig se, lille Marie, hvad skal der gjøres ved dem? Det er saa vanskeligt at gemme Penge, og det er dog slemt, naar man ikke har dem. Ja, lad os nu se. Hør, lille Marie, hvis Hoberg havde taget dem, vilde det jo nu være overstaaet, og hvis han havde drukket dem op, vilde det ogsaa være overstaaet. Lad hende beholde den ene nej, dem begge. Og husk paa, lille Marie, at naar jeg engang er død og borte, saa skal Ane Krøll have denne Seng og alle Klæderne og to Sæt Lagener. Glem det ikke, lille Marie!«

Tyve Daler ere saa Lidet for den Formuende; men for den stræbsomme Fattige ere de en Formue. Tyve Daler! Peter beregnede med stor Møje, at for dem kunde han gaa 240 Gange Stafet og tilbagelægge næsten 400 Mil, hvorved rigtignok Rundtenomstykkerne og Kandissukkeret ikke var taget med i Betragtning. De tyve Daler forslog til en Kaskjet og Lærredsbenklæder til Peter, Gardin om Anes Seng, en ny, hvid Hovedpude og Dynevaar til det mindste Barn, to Fyrrebræder til Udbedring af Gulvet og Langhalm til Taget. Stuen blev lys og venlig og paa sin Vis smuk, ja, Geranierne og Resedaerne i Vinduerne syntes at voxe frodigere derved, ligesom for at antyde, at et frejdigt, modigere Sind var kommet med Pengene. Men den største Del af Kapitalen medgik til to Lam og et Svin og Istandsætning af

Gjærdet om Husets lille Jordplet. Det blev Anledning til lykkelige Tider for Otto; thi Emilie fik pludselig en stor Kjærlighed til Ane Krøll og vilde hellere ned til hende end i Baaden. Og naar de da samledes her, var det som i en afsluttet Verden med uforstyrret Fred, med Solskin uden for og inden i dem. Legen var ogsaa anderledes end oppe i Haven. Man skulde trot, at Otto og Emilie aldrig før havde set Faar, saa glade vare de ved at se dem her; de havde aldrig betragtet deres Forældres Faareflokke med saadanne Øjne som disse to Smaadyr, der vare Peters og hans Søskenes Øjsten og delte Glæde og Sorg med den lille Familie.

Men trods Alt dette var der dog et særeget Forhold mellem dem og Peter. Naar han kom forbi Haven og hørte andre Børn derinde, gik han ikke ind, men kunde sommetider blive staaende længe udenfor og stirre paa dem og glemme sit Stafetærinde. Og det faldt heller ikke Otto og Emilie ind, at han ved en saadan Lejlighed skulde være tilstede. Det var ligesom stiltiende aftalt, at han var et udenoms Bekjendtskab, han hørte ikke officielt til Selskabet. Peters Tilbageholdenhed havde vistnok fra Først af bidraget betydelig dertil; men det var nu engang saa. Ogsaa Civilisationen har sine Instinkter, og det synes, at Klasseinddelingen ikke behøver at læres vor Tids Børn. Dog hændte det sig, da der til Ottos Fødselsdag skulde være Børnebal og han skulde ud i Byen for at indbyde Byfogdens, Toldkassererens og de

betydelige Kjøbmænds Børn, at han pludselig forlangte at faa Peter med. Stuepigen, der hørte det, sagde: »Hvor kan Du falde paa det? Skal han danse i Træsko?» — Bondepigen var den Første til at forstøde ham, der var af hendes egen Kaste. — Otto blev paastaaelig, og det endte som sædvanlig med Graad. Da han havde udgrædt og faaet Øjnene tørrede og faaet en Forklaring over, hvorfor Peter ikke kunde komme med, gik han ud ved Pigens Haand og besørgede Indbydelserne. Paa saadan Maade gjør man Børns Forstand rigere og deres Hjerte lidt fattigere.

TREDJE KAPITEL.

Det var, sandt at sige, ikke noget rigtigt Børnebal, saaledes som man ser det i vore Tider, da sexaarige Damer spørge hinanden: »Hvormange Baller har Du været paa i Vinter?» eller: »Hvormange Engagementer har Du til Justitsraadens?» Der var ikke den Livslethed og Sorgfrihed, den Sands for det skønne Nødvendige og Overflødige, som gjør det muligt at bære stor Omhu for Børnene og overdrive eller forvanske denne Omhu; Fortiden hvilede endnu tyngende paa Kjøbstæderne. Noget opvakt og kraftigt Liv

har vel næppe nogensinde hersket i disse Smaa-byer, medens den overvejende Del af Landbo-standen fattig og vored var stavnsbunden til Herregaardene. Dersom der i nogle Familier var samlet Formue og erhvervet nogen personlig Selvstændighedsfølelse, havde kun faa bevaret den under Krigen og de forskjellige Ulykker. Medens selve Herregaardene mistede deres Glans og for resterende Skatter bleve overtagne af Staten, eller deres adelige Ejere levede som Forpagtere, var Kjøbstadlivet en forkuet Tilværelse, en med smaa Midler ført Kamp for det Nødtørftige. Den vigtigste Del af Kjøbmandsforretningen bestod i at dyrke Jord og drive Brændevinsbrænding; Manufakturhandelen dreves næsten udelukkende af Jøder, for hvem alt andet Erhverv var spærret — de kristne Kramboddrenge og Svende oplærtes ikke til at have Forstand herpaa — og disse Jøder vare sjelden i Besiddelse af mere Dannelselse end deres naturlige Kløgt; deres Handelsbøger bestode af Papirstrimler med det hebraiske Skriftsprogs mystiske Tegn. De Fattigere af dem »gik paa Landet«, det vil sige: dreve Bissekram- og Tuskhandel, især mod gammelt Sølv, som Bønderne skrabede sammen for at faa Kaffe, Korsklæder og Gyldenstykkets Huer. Høje Toldsatser gave Anledning til et stærkt Smugleri, der førte til Angivelser, Konfiskationer, driftige Smaaskipperes Ruin, eller til Bestikkelser; ude paa Landet hørte Retsbrud og i Kjøbstæderne Kasse-mangel til Dagens Orden. For den Fremmede, der kom til saadanne

Kjøbstæder, vidnede den skrækkelige Brolægning, Mangelen af Gadebelysning og de elendige Gjæstgiversteder med deres jevnlige Slagsmaal tilstrækkelig om den herskende Tilstand, medens mange af disse Byer laa omgivne af den herligste Naturskønhed og ved selve deres Kontrast til denne vidnede om, at det er ved Vindskibelighed, Selvstændighed og Skønhedssans, at Menneskene holde Skridt med Naturen. — Sporene af denne Tilstand ere ingenlunde ganske forsvundne endnu.

Men en lykkeligere Tid var begyndt. Gode Aar og adskillige samvittighedsfulde Regeringsforanstaltninger havde bragt et frejdigere Liv tilveje, og dette skulde snart ytre sig i de første usikre Fordringer paa politisk Frihed. Endnu var det kun en idyllisk Livsnydelse, Glæde over Sol og Lys og Luft, et velfyldt Spiskammer og Begyndelsen til en Pengekiste. Naar de Ældre kom sammen, bare de endnu i Furer og Rynker Præget af de overstandne Kampe, og Selskabsdragten passede ofte kun slet til de bøjede, af Arbejde uskjønt formede Figurer eller til de haarde, røde Hænder. Et Sæt af Ungdommen, Landjunkere, der havde gaaet i Latinskole, Forvaltere fra de omliggende Herregaarde, nogle faa unge Kjøbmænd og Kjøbmandssønner, der et Par Gange om Aaret gjorde Kjøbenhavnsrejsen, vare et livsglad Folkefærd, undertiden noget ry og tilbøjelige til Svir, men i det Hele taget godmodige, ja man kan næsten sige uskyldige. Til en vis selskabelig Belevenhed, der udbredte sig, bidrog især Agentens store,

gjæstfri Hus og et Par Embedsmands-Familier. Den yngre Slægt blev ikke plaget meget med Bøger og opvoxede i et sorgløst, solbeskinnet Samliv, der i nogle Naturer, hvor Anlægget engang var, kunde udvikle en tidlig Modenhed, en stille, romantisk Inderlighed; men man maa, paa et Par Undtagelser nær, ikke forestille sig dem i barnlig Ynde, de Fleste havde tykke, røde Kinder og en egen, skrævende, vraltende Gang, ja, Byen var nok dengang berømt for sine pluskjævede Børn med Pølsebenene, som man sagde. Og hvad nu Bal eller Dans angik, vilde de fleste Forældre have fundet det i sin Orden, at Børnene paa Fædrenes Vis lærte Sligt ved at se paa de Ældre og tilegne sig baade deres Bevægelser og deres gjensidige Nøjsomhed.

Men der havde i Løbet af Sommeren været en Danselærer i Byen. Egenlig var han indbudt af Byfogden eller hans Frue, der begyndte at tænke paa sin tilvoxende Børnefloks højere Udvikling, hvad Nederdelen angik; Byfogdens store Sal var indrømmet Kunstneren, og under den mægtige Beskyttelse fik han strax Børn fra andre Familier, saa at Omkostningerne bleve delte. Men i den Maanedstid, Danselæreren havde at anvende her paa sin Rundrejse, var Kjøbstadens Smaaben ikke skredne langt frem. Selv Emilie, der hyppig havde set Dans og endog lært Reel, var bleven forbavset og mismodig ved Begyndelsesgrundene til en systematisk Dans, og for Otto, der havde usikre, anelsesfulde Forestillinger om en dansende

Kavaler, var det, som om han skulde til sin Død, naar han blev fulgt op til Byfogden for at staa i besværlige Stillinger, med omdrejede Ben, eller for at gaa langs en Streg i Gulvet med opløftet Hoved og bukke ved Døren. Var det Dans? Ak, der er en besværlig Begyndelse til Alt; man maa staa i Position, før man kan gjøre Kur som Balkavaler, man maa stove, før man kan læse Digterne, og selv Vejen til de skjønne Stjernebilleder gaar igjennem kjedelige Tal.

Desuagtet kom Børneballet istand. Hver Familie sendte sine Børn, for at de i det Mindste skulde se de andre Børn danse, eller — lad os være ganske ærlige — man sendte Børnene for selv at følge med og i det hemmelige Haab, selv at faa en glad Aften.

Og saaledes blev det ogsaa. Havde man gjort Musik og sluppet uvidende Børn ind i Salen, vilde de have sprunget og hoppet og moret dem; men Kjøbstadens Børn havde spist af Kundskabens Træ uden at spise tilstrækkelig — hvad ellers ikke var deres Vane; — de havde lært nok til at vide, at de ikke kunde danse, og dog vilde de forsøge det. Der blev Graad og Misfornøjelse; men da Gulvet var tomt, engagerede en Forvalter Mdm. Krøyer, idet han hyklersk paastod, at det kun var, fordi Husmoderen burde have en Dans. Derpaa skulde hun jo danse med alle Herrerne, og pludselig, uden nogen logisk Bevisførelse, vare alle Damerne ude at danse.

For da dansede Hr. Krøyer med Fru Ellen Rostgaard, Kammerraad Rostgaards, Toldkassererens Hustru. Hun var en høj, meget smuk, fyldig Brunette, temmelig dybt inde i de Tredive. Om det nu var, fordi hun var saa smuk, eller fordi der virkelig var Grund, havde hun ikke noget godt Rygte, som endmere blev forværret ved den store Pragt, hun førte. Men i denne Pragt tog hun sig ud som en Dronning blandt de andre Damer, og i den korte Tid Ægteparret boede i Byen, blev dets Hus næsten betragtet som et Feslot. Thi Kammerraaden kjørte ud med fire Skimler for sin Wienervogn — Byens eneste —, førte undertiden baade en Greve og en Baron tilbage med sig som Gjæst, og naar Byens Honoratiores da bleve medindbudne, gaves der indtil ti Retter Mad og fire, fem Slags Vin! Byens fornemme Damer indfandt sig ikke ved saadanne Lejligheder, fordi Fru Rostgaard havde et slet Rygte, og fordi de »ikke kunde gjøre Gjengjæld«, nemlig med Anretningen. Kammerraaden var en aldrende, meget mager, graahaaret Mand, der var berømt i Byen for sin fine Opdragelse og adskillige fornemme Særheder. Han gik altid med en Tommelfinger i hver Benklædelomme og spillede med de andre Fingre, medens han gjorde mange Buk og sagde mange Komplimenter. Hjemme lukkede han aldrig en Dør op, men kunde blive staaende med Hænderne i Lommerne i halve Timer og bandende skrige paa Tjenestefolkene, og naar de saa kom, hed det: »Jens eller Peter

eller Maren, hvor bliver Du af, hvad giver jeg Dig Kost og Løn for — Herren forbande Dig! luk mig den Dør op.« Han udmærkede sig ogsaa ved et overordenligt Galanteri mod sin Kone; i Selskaber nærmede han sig hende meget hyppig, spurgte med den største Omhyggelighed og Høflighed: »Fejler Du Noget, ønsker Du Noget, allerkjæreste Ellen?« Men enten hun nu aldrig fejlede eller ønskede Noget, eller hvorledes det var, saa er det vist, at man aldrig saa, at han bragte hende Noget, og naar de skulde tage bort, sad han altid først inde i Wienervognen og raabte til sin Hustru, hvem andre Herrer hjalp Tøjet paa: »Fejler Du Noget, har Du glemte Noget, allerkjæreste Ellen?« Man sagde, at Grunden til denne særegne Adfærd mod hans Kone var, at hun ved hemmelig Exercits i Hjemmet fremdrev et Galanteri, der ikke havde Rod i hans Hjertes Æmhed og derfor blev gold. Senere forstummede de onde Tunger, da baade hans store, grundmurede Sted, hans Sølvtoj og hans Skimler blev solgte, og da Familien trak sig tilbage i en Dunkelhed, hvor hun trolig arbejdede for ham og sine tre Børn. Men i dette Øjeblik var enhver Tanke om mørke Tider fjern fra den skønne, pragtelvende Kvinde, der dansede med Hr. Krøyer.

Efter dem dansede Dr. Siemsen med Fru Maren Gjedde. Doktoren var en stor Slagsbroder, og især i en tidligere Tid havde det næsten lønnet sig for en anden Læge at nedsætte sig i Byen for at lappe paa dem, som Siemsen slog. Men han

var desuagtet afholdt af de Fleste, fordi han var en munter og godmodig Mand, der kun blev krakilsk, naar han drak. Ved Sygesengen fortalte han en Mængde Anekdoter og Historier, og hans sidste Ord, naar han forlod Patienten, var de fleste Tilfælde: »Saa ta'er vi en Skefuld Olie og spiser lidt Vandgrød.« Hans Uvenner kaldte ham Vandgrød med Olie, og saa fik de Bank. — Fru Maren Gjedde ejede et stort Gods et Par Mil fra Byen og var Enke efter en Adelsmand. Han havde ægtet hende, skjønt hun kun var en fattig Præstedatter; men da han døde et Aars Tid efter Brylluppet, vilde Familien drive hende fra Ejendommen og have Stamgodset solgt. En Mængde Processer bleve begyndte imod hende og en Mængde Udpantninger og Uretfærdigheder fandt Sted ved den bestukne Birkedommer; man plyndrede ved højlys Dag hendes Skove, og i de slette Kornprisers Tid forhindrede man hende ydermere fra at faa Jorderne dyrkede og lagde Beslag paa Fæsteafgiften, men hun udholdt alle Forfølgelser, trodsede de haardeste Savn, veg ikke fra Gaarden, skjønt man engang midt om Vinteren kom og tog Kakkelovnene bort, afslog alle Tilbud om en stor Sum Penge: hun vilde efterlade sin Søn det store Stamgods, om hun saa selv skulde dø i Elendighed. Nu vare alle Processer vundne, nu blev Skoven fredet og Marken dyrket, nu byggede hun Gaarden om, og nu dansede hun med Doktoren, medens hendes Øjne fulgte Sønnen,

den femtenaarige, ranke, rødmussede Stamherre, der dansede fjernere mēd Agentens Datter Ottilie.

Næstefter dansede Kjøbmand og Brændevinsbrænder Jacob Lund, Kapitajn for Byens Borgervæbning, en mager, stram, knokkelstærk, højtanset Mand, med Agentinden, en munter, brunet og temmelig fyldig Dame, lidt over de Tredive.

Næst da dansede Kateket Qvistgaard med den gamle, rige Bager Olsens Datter. Han var godt lidt i Byen, og det Værste, de unge Piger vidste om ham, var, at han nok beredte sig paa at fri til Jomfru Olsen, og det Værste, man fandt ved hende, var, at hun allerede lagde Ansigtet i Præstekonefolder.

Saa dansede Agenten med Proprietær Hasles Frue, Moder til fire tilstedeværende Pigebørn. Hun havde tidligere været Gouvernante, men havde opgivet Opdragelsesvæsenet, da hun blev gift.

Dernæst dansede Kjøbmand og Brændevinsbrænder Gjern med Mdm. Lassen, Møller Lassens Kone. Kjøbmand Gjern var i Kompagni med sin gamle Fader, om hvem der gik det besynderlige Sagn i Byen, at han for mange Tider siden formedelst en slem Assurancesvig havde været dømt til Slaveriet, men var sluppen fri mod at betale en stor Sum Penge aarlig til Kongens Kasse, og at derfor kunde han aldrig komme videre, uagtet han havde den største Handel i hele Byen. Man sagde, at han havde Lænkerne hængende over sin Seng og maatte stille sig engang om Aaret til Mønstring, og skjønt han

aldrig fjernede sig fra Byen, blev det dog bestandig paastaet, men ganske hemmelig. Den unge Gjern var en høj, svær, bredskuldret Mand, paa hvem Rygtet kunde gnave længe, inden det fik ham lagt i Graven.

Saa dansede Apotheker Schrøder med sin Kone. Han havde giftet sig med sin Tjenestepige og dansede altid med hende, fordi han frygtede, at Andre ikke skulde vise hende den tilbørlige Opmærksomhed, skjønt hun i Virkeligheden blev holdt i Ære af Alle, dels formedelst hendes Beskedenhed, dels fordi hun var en trofast og dygtig Husmoder.

Dem fulgte et fejende Par, Fuldmægtig Schytte med Proprietær Thybjergs blonde Datter. Schytte var Fuldmægtig hos Kammerraad Rostgaards og den smukkeste unge Herre i Staden; imellem de unge Damer var en Aftale — man vidste ikke, om den var stiltiende, eller om den blev brugt som Paaskud, men Meningen var: at de dansede med ham og inklinerede for ham for at ærgre Fru Rostgaard. Om de ærgrede Fruen, er usikkert; vist er det derimod, at de glædede Fuldmægtig Schytte.

Frem dansede derefter Krigsraad, Møller Nebel med sin Hustru. Han havde i Krigens Tid været Maanedslieutenant og var derfor, da han senere udmærkede sig ved et Mølleanlæg, bleven Krigsraad. Efter at have været Lieutenant var han bleven Kaper og havde gjort sin Lykke ved det, hans Navn betød paa Tysk. Thi da han engang

laa ude i Storebelt og blev overfaldet af Taage, stødte han paa en engelsk Koffardifarer, som han gjorde til Prise tæt under et engelsk Krigsskibs Kanoner. Han var en lille tyk Mand og dansede med sin høje, magre Kone, fordi hun ellers kneb ham, sagde Folk.

Hvorledes adskillige af disse havde lært at danse, vides ikke; naar man saa paa dem, fristedes man undertiden til at tro, at de ikke havde lært det.

O, ja, naar man ser et saadant Selskab, ler man ad de kantede, barokke Figurer, eller føler sig ilde tilmode mellem deres prosaiske Alvor og Gravitet. Men der kommer maaske en Tid, da man har været ude at søge efter de Idealer, som dengang foresvævede Sindet og gjorde det længselsfuldt-misfornøjet eller utaalmodigt-spottende, og da vilde man maaske give Meget til, om man igjen kunde se hine Figurer og være sammen med dem, om Tiden vilde gaa tilbage, om de kunde staa op af Gravene og atter vise sig i den vante Dragt og med de vante Ansigter, medens man selv var Barn igjen.

De yngre Par dansede smilende, gjækkende, der var saa megen Friskhed og Munterhed, saa liden Sorg for Livets tørre Prosa, Hjerterne sloge saa let og varmt, og den største Kummer i Verden syntes dem Alle at maatte være Kjærlighedssorg.

Fagre, fagre, Krigsmand!
Døden skal Du lide!

Naar tyve Aar ere hengaaede, danse I som Hine.

Og Hvo der kommer allersidst
Skal i den sorte Gryde.

Dog, hvortil disse melankolske Tanker, medens Musiken lyder og »Dansen gaar saa let gjennem Lunden« eller mere nøjagtig: saa temmelig let over Gulvet.

Byfogdens Kone var upasselig og derfor ikke tilstede. Byfogden havde derimod indfundet sig og bevægede sig, efter en kort Dans med Mdm. Krøyer, ensom mellem de Dansende. Han var en lille, spinkel Mand med en sygelig Ansigtssfarve og bekjendt for den Særegenhed, at saasnart han havde faaet samlet hundrede Daler, lagde han dem tilside, og naar der saa i Huset forefaldt nødvendige Udgifter, inden nye Sportler indkom, gik han ud i Byen og laante Penge. Men han havde forresten Ord for at være en redelig Mand, og man vænnede sig til hans Særhed. Han bar denne Aften som sædvanlig sin røde Kjole og fulgte sin gamle Vane at lude med Hovedet og stikke Hænderne i Baglommerne, hvorved han paa en paaafaldende Maade blottede den Del af Legemet, som Skøderne vare bestemte til at skjule. Medens han paa denne Maade gik om og sagde Høfligheder, var Kammerraaden ligeledes beskæftiget med at vise Galanteri med Tommelfingrene i Benklædelommerne og spillende Fingre. Saaledes gik de om i nogen Tid, indtil de mødtes og bleve enige om et Parti Piket, og

Sandsynligheden er for, at de da toge Hænderne af Lommerne.

Medens de Voxne dansede, kom Børnene igjen frem, og en og anden Herre tog en lille Pige, og et Par unge Damer slæbte hver paa en lille Dreng. Man forsøgte derpaa igjen med større eller mindre Oprigtighed at faa Børneballet istand; men det mislykkedes paany. I et Hjørne af Salen sad imellem Tilskuerne et Ægtepar med to Børn, en Dreng og en Pige. Saavel Ægteparret som Børnene havde ikke rørt sig fra den Plads, de havde indtaget ved deres Ankomst, men sad i beskeden Tavshed og saa til. Det var Kjøbmand Manuel Mendoza og hans Familie. De vare Jøder, men saakaldte portugisiske eller egenlig spanske Jøder. Deres Slægt var indvandret i Danmark for mer end hundrede Aar siden; dog med Undtagelse af, at denne lille Familie talte Dansk, havde den ikke tabt nogen af de Egen-skaber, hvormed Forfædrene vare komne: af den strenge, religiøse Afsluttethed, det fremmede, østerlandske Fysiognomi eller den ængstelige Tilbageholdenhed, som var bleven Slægtens anden Natur, siden den gjennem utallige Forfølgelser havde bevæget sig nordpaa efter at være flygtet fra Sevilla. Mendoza, hans Hustru og Børn lignede ganske de faa andre Jøder i Byen, paa det nær, at det Hvide i deres Øjne var blaaligt og Øjenhaarene usædvanlig lange. Men saa stor var Virkningen af dette lille Kjendetegn eller af Navnet, der vidnede om det skjønne Spanien, eller af

den stille Stolthed, som Familien bevarede ved Erindringen om Riddere og Dons blandt Forfædrene, eller af dens Formuenhed eller af Alt dette tilsammen, at man næsten agtede dem lige med Kristne og uvilkaarlig syntes, at der var noget ganske Andet ved disse Jøder, der længtes efter Spanien og bade til Jerusalems Gjenopbyggelse, end ved de andre Jøder, der kun havde eet Fædreland foruden Danmark.

Da man atter søgte at fremtvinge Børneballet, sagde en lille Pige med et Ansigt, der bævede paa Vej til Graad: »Alfons og Bella kan danse Spansk.« Alfons og Bella eller Isabella vare Mendozas Børn.

Ved at høre deres Navne blive nævnte, trak de to Børn sig sky tilbage, ligesom de vilde skjule sig i Folderne af Moderens Kjole.

»Aa, lad Deres Børn danse! lad os se den spanske Dans!« bad man Ægteparret, idet man stimlede sammen.

Det varede en Stund, inden det kunde ske; men endelig sagde Faderen med dæmpet Stemme nogle Ord i et fremmed Sprog, og pludselig rejste Drengen sit Hoved som en Stridshest, naar den hører Trompeten, og den lille Pige fulgte bleg, men rolig sin Broder ud paa Gulvet.

Musikanterne kunde ikke spille den fremmede Dans, og Børnene maatte selv synge. Der var en lille Indledning, nogle faa Strofer, som Alfons sang til sin Søster, og de klang som krigersk Marsch; Lyden af det fremmede Sprog var som

Duften af en exotisk Plante. Tilhørerne troede, at det var Spansk, og henryktes, men det var Hebraisk, det var Mirjams Sang over de slagne Ægyptere. Saa kom selve den spanske Dans, og de to Børn begyndte de lette Bevægelser, de yndefulde Svingninger. Livligere og stærkere blev Bevægelsen, højere Sangen; Børnenes Øjne funkede, og Faderens Øjne skøde Lyn; Moderen sad med nedslaaet Blik og dybtaandende Barm. Pludselig standsede det, og Børnene skyndte sig hen og skjulte sig bag Moderen.

Der lød intet Bifald og ingen Tak, skjønt især Drengens Stemme var beundringsværdig smuk. Men Tilskuerne, der ikke vare vante til at se nogen Slags Forestilling, havde følt Undseelse paa Børnenes Vegne over, at de saaledes gave sig selv tilbedste og gjorde noget Usædvanligt. Man vilde ikke have gjort det Samme, »ikke for aldrig det«.

Kun Værtinden sagde Forældrene et venligt Tak og bød hvert af Børnene et Stykke Appelsin, den gyldenrøde Frugt fra Forfædrenes Hjem. Hun førte ogsaa Otto hen for at takke dem, og da Drengen havde overvundet den første Undseelse, følte han sig saa vel ved at tage Alfons og Isabella ved Haanden; thi han havde staaet fortabt i Beundring, som om det var Engle, han saa. Ogsaa Emilie kom til og var barnlig blid og kjærlig mod Alfons. Det var fire usædvanlig smukke Børn: Otto med det aabne, sunde, kjærlighedsfulde Ansigt og med et Haar, der endnu

hang i guldgule Lokker, Emilie med det livlige og dog dybe Blik og med de tidlig udviklede, skjønt formede, skjemtende, drillende, bløde Læber; Alfons med et drømmende-lidenskabeligt Udtryk i de sorte Øjne og med en Blanding af Skyhed og Snildhed i Fysiognomiet, Isabella med det blide, ydmyge, brune Ansigt. Der gik et Øjeblik en poetisk Luftning over de Tilstedeværende; de følte, at de saa noget Skjønt. En fremmed Tilskuers skulde maaske tankefuld have tilføjet det Spørgsmaal ved sig selv: »Ere de bestemte til at visne i Hjemmet, eller, hvis de skulle ud, hvorledes ville de da komme tilbage? Hvorledes vil dette Blanke se ud, naar Verden har grebet paa det?»

Klokken ni bleve Børnene hentede hjem, og nogle af de Ældre fulgte, blandt dem Mendozas. Kun Otto og Emilie fik ved særlig Gunst Tilladelse til at blive længere oven Senge. Emilie var bleven stille og ydmyg denne Aften. Da de andre Børn vare borte, søgte hun og Otto til et Sideværelse, der stødte op til Salen. Her gave de sig til at løbe omkring et rundt Bord; de forbandt ingen Læg dermed, men vedbleve at løbe i Tavshed, snart ved Siden af, snart efter hinanden! Gemyttet var opfyldt af den fremmede Melodi, de havde hørt, og af den fremmede, æventyrlige Dans; enkelte afbrudte Ord, Kjærlighedsord, trængte til dem fra et ungt Par, der et Øjeblik sad nær Døren, eller skjemtende Ord, der skjulte Elskovstanker, naaede til dem fra Par,

der engang imellem hvilede i dette Sideværelse. En erotisk Duft omgav Børnene, deres Sjæle indsugede den ubevidst. Hvad man sagde, var jo egentlig ganske uskyldigt, og man generede sig ikke for Børnene, der syntes saa beskæftigede med Leg; men smaa Gryder have ogsaa Øren, og det er mærkeligt, hvad man kan huske at have hørt i sin Barndom, skjønt man dengang ikke ret forstod det.

»Skal vi ikke have lidt at spise, Moer? Mandfolkene er bestemt sultne,« sagde Krøyer, da en Dans ophørte.

»Jeg tænker, Pigerne og Konerne med,« svarede Mdm. Krøyer sagtmodig. »Ja,« vedblev hun med hævet Stemme: »De er Alle velkomne, det ved De nok. Men jeg har kun beredt mig paa Aftensmad til Børnene, saa De maa tage tiltakke og selv hjælpe til ved Anretningen. De flinkeste Mandfolk kan følge med ud i Spiskamret.«

Dette var et dygtigt Hib til Fru Rostgaard og hendes glimrende Bord, og maaske ramte det brede, tunge Slag ogsaa Agentens. Krøyer gjorde kun sjelden Selskab, og naar det skete, fik Gjæsterne altid den simpleste Beværtning; men de morede sig alligevel.

»Allesammen! Vi hjælpe Alle till!« blev der raabt. »Vi danse ud i Køkkenet!« blev der tilføjet, og i et Nu vare Parrene opstillede, og Musikken drog foran gennem alle Værelser, ud i Køkkenet. Det var et mægtigt Køkken, ligesaa

stort som Balsalen; det lange Køkkenbord var skuret saa hvidt, saa hvidt! Lyset straaede fra de tætte Rader Tallerkener i Tinrækken og fra en Mængde blanke Kjedler og Kasseroller over Skorstenen.

Fru Rostgaard satte sig med den elskværdigste Mine paa Huggeblokken; Kammerraad Rostgaard spadserede med lange Skridt og stærkt spillende Fingre hen til Mdm. Krøyer ved Spiskammerdøren og sagde: »Et charmant Køkken, lille Madam Krøyer! Et charmant Køkken!« og bukkede. Byfogden trængte ind i Spiskamret, greb en stor Skinke, bragte den hen paa Køkkenbordet og gav sig til at skære for. — »Fejler Du Noget? Ønsker Du Noget, allerkjæreste Ellen?« spurgte Kammerraaden, ilende hen til sin Hustru og ilede strax fra hende igjen. — »Lang mig den Steg med den grønne Garnering!« raabte Agenten, og da han fik den, satte han sig hen i Skorstenen med Fadet paa Skødet og skar for. — »Hvo kan skære Brød?« spurgte Mdm. Krøyer og holdt et stort, brunt, hjemmebagt Brød i Vejret. »Jeg!« skreg Dr. Siemsen. — »Nej, lad Kapitajnen, her er en Sabel,« svarede Mdm. Krøyer og rakte en lang Brødkniv ud. »Her er Smør,« vedblev hun, »lad Kjøbmand Gjern og Doktoren komme, det er de to stærkeste Mænd i Byen.« De to Udvalgte forsvandt i Spiskamret og kom lidt efter ud med en Tønde Smør, som de vrikkede frem midt paa Køkkengulvet. — »Lad nu Pigebørnene gjøre Kreds om Tønden og smøre Mad og fjas

ikke med dem saalænge,« sagde Mdm. Krøyer; »der, Krigsraad Nebel, er et Brød og en Kniv, hjælp De ogsaa til. Forvalter Thybjerg, De er saa lang, ræk De op og tag mig en Ost ned deroppe fra Hylden Se saa, mine gode Venner, nu er det ikke min Skyld, hvis I ikke blive mætte.«

Tjenestepigerne bragte et stort Bord, hvorpaa de satte Mælk, Mjød og Øl; dybt inde paa Skorstenen snurrede Vandet i den store Thekjedel, medens Krøyer havde udsøgt sig en Krog, hvor han i Ro kunde udpresse Citroner til Punschen, og medens Værtinden endnu rakte adskillige Redskaber ud, saasom Knive, Gafler, Tallerkener og Glas.

»Det er charmant, det er deliciøst, delikat, ganz vorzüglich!« sagde Kammerraaden; »jeg tror saamænd, jeg skal have et Stykke Mad.«

»Her, Kammerraad!« lød det fra Skorstenen.

»Her, Kammerraad!« fra Smørtønden.

»Her, Kammerraad!« fra Kapitajnen.

Snart havde han Hænderne fulde og Munden fuld. »Det er charmant,« mumlede han. »Hvad mener Du, allerkjæreste Ellen?«

»Jeg mener,« svarede Fru Rostgaard med sin smukke, behagelige Stemme, »jeg mener, at Mdm. Krøyer er en fortræffelig Værtinde, og jeg vilde ønske, at jeg kunde gjøre mit Hus saa indbydende som hendes.«

I dette Øjeblik var Fru Rostgaard atter Dron-

ning, ved sin Ydmyghed; thi hvo som siger en Kompliment, er Dommer.

Og dette skal være Madam Krøyers Skaal!

begyndte Doktoren.

Og Skam faa Den, som ikke
Madam Krøyers Skaal vil drikke!
Hurra! Hurra!
Den Skaal var bra',
Hurrah!

Nok en Mal, Hurra! Nok en Mal! Hurra—h!

Mdm. Krøyer traadte frem og sang:

Og dette skal være Børneballets Skaal!
Hurra!
o. s. v.

»Børneballet level! Og alle store og smaa Børn!« raabte Doktoren.

»Doktor,« hviskede Mdm. Krøyer ham i Øret,
»Recepten lyder paa tre Glas, ikke mere!«

»Ikke en Draabe mere!« hviskede Doktoren;
»det var jo Synd at banke disse skikkelige Mennesker.
Men tror De ikke nok, at jeg i Aften kan drikke fire? Jeg har alt faaet to.«

»De er jo Gjæst i vort Hus, og dersom De vil drikke en hel Tønde, skal jeg selv dreje Tappen om.«

»Ikke en Draabe mer! Tre Glas! Et endnu!
De skal se, hvor jeg skal holde godt Hus med

den ene lille Smule — blot Ingen støder til mig og spilder det!«

Der var Skjemt og Latter mellem de Unge; men man spiste i Hast; thi man vilde ind og danse igjen. Mdm. Krøyer sagde, at de skulde dog give lidt Tid endnu, og aabnede en Dør ind til et stort Aflukke, hvorfra en frisk, behagelig Duft strømmede ud. Der laa Æbler og Pærer omhyggelig ordnede paa Gulvet og paa de talrige, brede Hylde. — »Nu maa De være artige og gaa forsigtig ind En for En og vælge, hvad De vil have,« sagde Mdm. Krøyer.

Agenten satte Tallerken og Glas fra sig i Skorstenen, rejste sig op, slog sig paa Maven og sagde: »Nu begynder jeg at blive i godt Humør. Nu skal vi Gamle, F. g. m.! have en Pibe og et Slag Kort, og det hjemme i min Stue! Hej! I Unge skal Alle følge os Gamle over! Jeg fører op! Kehraus!«

Agenten tog Mdm. Krøyer, de andre Par ordnede sig, og efter en Svingom om Smørtønden greb Agenten et Tællelys og med Musiken foran sig førte han Dansetoget gennem Værelserne, hvor saa mange Kavalerer, som kunde, forsynede sig med Lys, og saa dansede Toget ud paa Gaden. I den stille, stjerneklare Efteraarsaften vedbleve de fleste Lys at brænde, især fordi Stenbroen og dens Huller fremtvang en meget forsigtig Dans. De to Børn løb efter med hinanden i Haanden, skjønt de længe af Søvnighed havde haft Møje med at holde sig paa Benene. Den flagrende

Lysglans under den mørke Stjernehimmel og ledsaget af Musik forekom dem som en Drøm og stod i senere Tider for dem som et forunderligt, storartet Æventyr. Agenten og »de Gamle« blev satte af, og Toget dansede tilbage og begyndte forfra paa Molinasco'er, Holstenskvalse, Langengelsk og Bøhmerdanse.

»Hvad er her paa færde saa sildig? Klokken er over Ti!« sagde Politibetjent Green og stak sit lange, magre Ansigt ind ad Vinduet.

Krøyer rakte ham et Glas Punsch og en Mark; begge Dele gled hurtig i Green, det Ene i hans store Lomme, det Andet i hans storkeagtige Hals. Greens skrækindjagende Ansigt var det Sidste, som Otto saa; de trætte Øjenlaag faldt til; Emilie laa allerede i en Krog og sov paa det bare Gulv. Hun blev opsamlet henad Midnat, da Hver beredte sig til at gaa, kjøre eller ride til Sit, og da Kammerraaden sad ude i Wienervognen og raabte: »Fejler Du Noget, har Du glemt Noget, allerkjæreste Ellen?«

FJERDE KAPITEL.

Mdm. Krøyer var endnu saa ung, og hun hengav sig saa hjertelig til den Glæde at have Gjæster og se dem glade, at hun hele Aftenen

ikke havde tænkt paa Otto. Desto skarpere var maaske Øje og Øre den følgende Formiddag, da Ane Krøll og Peter kom over og bade om, at Otto maatte følge med dem ud i Egnen til en Skovfoged og plukke Hasselnødder.

Saasnart Otto saa Peter, raabte han med angrende Miner: »Om Forladelse, Peter, vi havde Børnebal iaftes!« Hjertet trak sig vist et Øjeblik sammen paa Peter; men han satte et dumt Ansigt op, som om han ikke forstod, hvad Børnebal var. Ane Krøll fandt det altfor naturligt, at hendes Dreng ikke havde været indbudet, og havde altfor meget Fattigdommens Takt overfor Mdm. Krøyer, til at hun skulde vise den ringeste Bevægelse. Ottos Ord klang hen tilsyneladende saa upaaaagtede, at han selv blev undselig over dem og kom til at sætte et ligesaa dumt Ansigt op som Peter.

Men Mdm. Krøyer, der alligevel var bleven lidt forlegen, svarede hastig paa Anes Indbydelse, at hun vilde gaa ud og spørge sin Mand.

Krøyer raabte: »Aa, lad ham gaa med Ane! Lad ham kun komme mellem Drengbørn; han har saa ikke Godt af at løbe bestandig om med Tøse!«

Der blev da fremtaget en gammel Haglpose, som Otto skulde have at sanke Nødder i, men som foreløbig blev fyldt med Hvedebrød og Kandissukker til Skovfogdens Børn; endvidere blev afvejet et Fjerdingspund Kaffebønner, som Ane skulde tage med til Skovfogdens — thi for

Intet skulde Kjøbmandens Søn naturligvis ikke beværtes. Tilberedelserne havde for Otto noget Højtideligt, som om det gik til en stor Fest, og efterat han urolig havde set snart paa den Ene, snart paa den Anden, spurgte han, om Emilie ikke skulde med.

»Vist ikke, hvor kan hun være med at plukke Hasselnødder!« blev der svaret, medens man satte ham Huen paa Hovedet og gav ham Haglposen i Haanden, og afsted gik det.

Han havde spurgt og taget imod Afslaget med et saadant Udtryk, at Moderen blev forbavset og urolig over denne vedvarende, voxende Ømhed i et Barnehjerte.

»Gid han var et Grevebarn!« sagde hun til sig selv — som om en højere Stilling i Samfundet sikrede Menneskene mod Følgerne af deres Tilbøjeligheder.

Hun begreb ikke, hvorledes hun skulde lede denne Natur; kun Et stod bestemt for hende: at han maatte løsnes fra sine Omgivelser, Emilie og Peter kunde ikke være hans Livsformaal, og hendes Pligt var det, lempelig og skaansomt at tilvejebringe en Adskillelse.

Krøyers Ord, at han havde godt af at komme sammen med Drengene, vare som Lysglimt for hende, og pludselig faldt det hende ind, at Møller Lassen havde Drengebørn paa hans Alder, og Lassen boede en halv Mil fra Byen: der kunde det være passende at sende Otto hen i kort Tid, til en Prøve. Og — hvad der forekom hende

næsten som et Vink fra Oven — et Øjeblik efter at hun havde fattet denne Beslutning, kom Mdm. Lassen, med hvem Sagen snart var afgjort.

Imidlertid fortsatte Ane Krøll med Otto og Peter trøstigt deres Vej, stadig glædende sig til at skulle plukke Hasselnødder. Hvad Glæde er der egentlig herved? Nødden er ikke saa skjøn at se til og giver ikke den røde, liflige Saft som Hindbærret, der plukkes i det forarsfrodige Krat, eller som det af hvide Blomster fødte Kirsebær, der svulmende hentes ned fra Skjuleet under det mørkegrønne, solvarme Løv. Men Nødden i det bleggrønne Hylster er Aarets sidste Frugt, simpel og stærk som vort danske Efteraar. Man vandrer i den kraftige Luft gennem Skov; tørre Kviste briste under Fødderne, Solen spiller paa det mangefarvede Løv, der, før det dør, faar Udseende af nyt, stærkt Liv. Man har en kroget Stok og bøjer dermed Grenene til sig, man griber Nøddeklyngen, hvis Grenen ikke svipper bort og slaar en Anden i Ansigtet. Mens Karlen og Pigen staa hver paa sin Side af Busken, hænder det maaske, at Karlens Mund i Stedet for Nødder søger Pigens Mund. Men hvad kunde dette fornøje Ane, Peter og Otto? Og dog gik de og glædede sig til at plukke Hasselnødder. Ja, maaske er der ingensomhelst Fornuftgrund at give til den hele Fornøjelse. Vore Glæder stemples til Betydning af vort Sind; Sorgerne komme helst fuldt prægede og stemplede.

Men naar Fattigfolk indbydes til Fattigfolk, kan der let komme Hinder — eller, som Ordspøget siger: Fattig Mand har kun een Lykke, og den er tynd. Da de kom til Skovfogdens, vare alle Husets Beboere, paa Konen nær, til Klapjagt, og der kunde ikke blive plukket Hasselnødder den Dag.

Saa begav man sig paa Hjemvejen, og hjemme fik Otto den Trøst fremfor de Andre, at han maaske næste Dag kunde komme til at plukke Nødder, han skulde ud at besøge Lassens.

— Otto løb og legede lystig med Drengene og var næsten vildere end de. Han vilde op i Møllehatten, se ned i Kværnene, og Svenden sagde i dødelig Angst: »Gid S— havde den forbandede Dreng! Hvad skal jeg gjøre, naar han kommer til Ulykke!« — Saa vilde han op ad Møllevingerne, da de et Øjeblik stode stille, og Lassen bankede sine egne Dreng, da han ikke turde banke Otto.

Men, da Mørket faldt paa, og de samledes i Stuen til Aftensmaaltidet, blev Otto alt mere og mere stille og spurgte jevnlig: »Kommer Jørgen ikke snart?« Han antog, at Jørgen nødvendigvis maatte komme og hente ham. — »Spis Du bare, min Dreng,« sagde Mdm. Lassen; men Otto sagde med Taarer i Øjnene: »Bare Jørgen ikke har glemt mig.« Det havde begyndt at regne og blæse, og jo mørkere det blev, desto højere steg Ottos Angst for, at han skulde blive glemt ude; da Skodderne bleve lukkede, og der blev rigtig

hyggeligt hos Møllerens, tog hans Hjemve aldeles Magten over ham. Da Møller Lassen saa den dødelige Angst i Drengens Øjne, blev han ganske bange, men vidste ikke at finde Raad. Det bedste Raad, han vidste, Prygl, turde han ikke anvende, betvang derfor sig selv og sagde saa mildt som mulig: »Det er jo ikke Vejr at jage en Hund ud i, Otto; kan Du nænne, at Jørgen skal ud i det Vejr? Du skal faa en ordenlig varm Seng inat, og imorgen tidlig skal jeg selv bringe Dig hjem!«

»O, Gud!« hulkede Otto, »blot der ikke sker Fader og Moder en Ulykke inat!«

Mølleren og hans Kone saa paa hinanden. »Han kan da ikke hjælpe dem mod en Ulykke, stakkels Dreng!« sagde Konen ganske bleg.

»Han maa hjem!« sagde Lassen resolut. »Kom, giv ham hans Tøj. Lad Enspændervognen kjøre for Døren.«

De kom ud i Døren; Vinden slog den i og op, Regnen piskede imod dem, det tudede omkring Møllen og Vingerne susede som vrede Aander.

»Nej,« sagde Lassen, »jeg kan ikke forsvare at jage Dyret ud i det Vejr, endsige mig eller Drengen. Men lad os sidde oppe med ham, til det dages, og saa skal en vis Mand hente og flytte og føre mig, inden jeg skal tage fremmede Børn i Huset igjen. Spænd fra og sæt den Graa ind i Stalden!«

Otto havde set den gode Vilje og begyndte at føle, hvor uskjønsom han var imod de fremmede,

velsindede Folk. Han søgte at tvinge sine Taarer tilbage og sad og rystede af Angst, indtil han faldt i Søvn.

Moderen hørte med Misfornøjelse Beretningen om Ottos heftige Hjemve; om den end vakte en stille Glæde i hendes Hjerter, stod den dog hendes Forstand og Vilje i Vejen. Men efter et saadant mislykket Forsøg, som nu var gjort, bliver et nyt Forsøg vanskeligere, især naar tusinde Smaating i det daglige Liv adsplittede Tankerne og Sindets Energi. Skolelæreren, der var bleven urolig over Skoleforsømmelsen, kom ned. Det var en aldrende theologisk Student, der havde drevet om for mange Smaastorme og endelig var bleven kastet i Land paa denne Kyst, gift med en Bondepige fra en Herregaard, hvor han havde været Huslærer. Han var i Besiddelse af mere Snildhed og flere Kundskaber, end hans Ydmyghed og Fattigdom lod formode. Moderen raadførte sig med ham, uden Haab om at faa et godt Raad, men fordi hun trængte til at tale om sit Barn. Skolelæreren sagde: »De skal ikke være saa mismodig, Mdm. Krøyer; Otto har et udmærket Hoved, han bør studere; lad os læse dygtig med ham, det vil give ham den rigtige Retning, og naar jeg ikke kan lære ham Mere, bliver der jo altid Lejlighed til at sende ham til Kjøbenhavn.«

Derved blev det. Tiden gik hen, og flere sammenstødende Begivenheder maatte tjene til at sønderrive, hvad der ikke med Lempe lod sig løse.

FEMTE KAPITEL.

I de store Stæder hører man, at Vinteren gaar og Foraaret kommer, men ser det ikke. Man er afskaaret, Skibet staar paa det ensomme Bjerg, og udenfra kommer Budskabet: Nu svinde Vandene. Men om ogsaa den nye Sol sender sit Olieblad og Violer bringes ind i Kræmmerhuse, stiger man dog ikke strax ud; man venter, til Alt er ryddeligt, Vejen jevn, Skov og Mark gjort komfortabel, og begiver sig da ud for at tage det Hele i Øjesyn.

Men ude paa Landet eller i de smaa landlige Byer, der føler man al Naturens stille Liv i sin Nærhed. Der har man ud paa Sommeren en Dag set Storkene forlade deres huslige Ensomhed og samles til et stort Møde, hvor der bliver samtalet og raadslaaet med stor Alvor og Tiden til Afrejsen formodenlig bestemt, hvorpaa hvert Ægtepar igjen begiver sig til Sit. En Morgen ere de borte, og snart skal Skov og Mark staa afbladet, ligesaa tavs og forladt som deres Reder. I de mørke Nætter drage Vildgæs og Krager med hæse Skrig gennem Luften; Stormene komme, afrive det sidste Løv og hvirvle det om; Skoven svajer og stønner som i Livets sidste afmægtige Kamp mod Vinteren, der om kort Tid skal indhulle den i sit Liglagen. Nu ruge de korte, mørke Dage over By og Land. Plejlen lyder i Loen, Faare-

klipperen sidder i Borgestuen og klipper Skindene; Røgteren bringer en Aften et for tidlig født Lam og varmer det ved Ovn; Avlskarlen har etsteds i en Mose fundet en Vibe i Dvale, viser det »sølle Kræ« frem, men det dør under hans Hænder, til almindelig Beklagelse — man har om Vinteren saa dyb en Kjærlighed til det Liv, man om Sommeren gaar ligegyldig forbi eller dræber. Man kjører i Slæde eller Kane, holder en glad Jul, har slaæet Kors paa alle Ladeporte for at være fuldkommen tryg, finder, at Vinteren dog ogsaa er en frydelig Tid; men naar Kyndelmisse er forbi, begynder man dog at længes ud fra den som af et Fængsel.

Da føler man en Dag, at der etsteds maa være Blomster; thi der er kommet et Smil over Vinterens Ansigt; man rydder op i Sneen, og sel der staar en lille hvid Blomst med blege, grønne Striber og med smalle, gule Tunger. Den hedder med Føje Vintergjæk; thi den har gjækket Vinteren, draget sin Hvidhed af Sneen, tillistet sig Farver ad ukjendt Vej og staar i skjelmsk Ydmyghed med bøjet Hoved under det kolde Dække. Kort efter rejser sig i Haven en større hvid Blomst paa sin smækre, grønne Stilk; den synes i sin Sempelhed at være en jomfruelig, hellig Blomst, i Slægt med den Gjenopstandelsens Højtid, da den viser sig. Og saa komme de duftende Violer! Men i Forvejen er Stæren kommen; Bogfinken, Droslen, Dompappen, Sidskenen, Lærken lade høre fra sig, hvis man vover sig ud i den solbeskinnede,

smeltende Sne, mellem pibende Vandløb og sort, blød Muld; Snæppen »smidsker« og »brummer« og forraader sig selv for Jægeren, Viben indfinder sig eller rejser sig af Mosen og skal snart hilse de Pløjende med sine ængstelige Skrig, Storken spadserer en Dag saa rolig ude i Engen, som om den aldrig havde været borte, man ser efter dens Bryst, hvilken Sommer den bebuder; paa alle Buske er Knopper, Katten sidder ude paa Trappen, stryger sig om Skægget og bebuder en Soldag, Svalen kvidrer — o, nu ved Alverden, at det er Foraar.

Men se, ind ad Byens Port drager et stort Tog og forkynder højt, at nu bringer Vaaren os den danske Sommer! De ride Sommer i By.

Det var Skik, at Gaardmandssønnerne henad Maj bragte deres Hatte til Kjøbmændenes Koner, og disse maatte, hvis de ikke vilde bortjage Kunderne, udpynte Hattene med en stor Mængde Baand af alle Farver, med Guld- og Sølvbrokade o. desl. Hertil blev føjet som Laan Guldkjeder og Smykker, der tilligemed de flagrende Baand og den glimrende Brokade bedækkede Hattene og dannede en meget kostbar, men temmelig barbarisk Pynt. Paa Festdagen kom da det pyntede Tog tilhest, med grønne Grene i Haanden og med Musik i Spidsen og drog ind i Kjøbmandsgaardene. I Stadsstuen stod et opdækket Bord, og efter Frokosten spillede Musiken. Formanden eller Skafferen bød Husmoderen til Dans, og hun »gav ham sin Dans igjen«. Alle andre kvindelige Personer,

Tjenestepigerne og Børnene indtil de allermindeste fik og gav ligeledes deres Dans, hvorpaa Toget begav sig ud i Gaarden, steg tilhest og i en Slags Slagorden rykkede frem til Husdøren. Skafferen bød med høj Røst Familien hjem til sig til Gilde, og hans Hjælper eller Medskaffer udviklede Indbydelsen nærmere: »Hvo der vil sidde godt, tager Hynde med, hvo der vil æde godt, tager Kniv og Gaffel med,« sagde han i en traditionel, snøvlende Tone, idet han drejede Hatten. Naar han var færdig, holdt han Hatten frem, og saa lagde Kjøbmanden Sølvpenge og Æg deri.

Ved Bondens Gilde blev man modtaget paa det gjæstfrieste. Man blev øjeblikkelig sat tilbords og fik Suppe, Klipfisk, Smørrebrød, Kaffe og Brændevin. Saasnart en Vogn bragte nye Gjæster, blev der anrettet paany, Suppegryden var bestandig paa Ilden, og i Køkkenet vare hele Dagen og Aftenen Piger beskæftigede med at knuse Klipfisk, uden anden Maskine end deres Hænder. Dansen stod i Loen, der var behængt med Lagener og pyntet med Grønt, Karlene dansede med deres Hatte, hvorfra Baandene raslede og Guldkjederne klirrede.

I det Aar, hvorom nu er Tale, fulgte Lykken ikke Sommer i By for det Krøyerske Hus.

Allerede henad Foraaret fik man Budskab om, at »Marie Elisabeth« var forlist, og skjønt Skibet var assureret, følte Familien sig dog nedslaaet af Tabet og bar næsten Sorg som for en Afdød.

Nogen Tid efter kom en Skibsfører, Kapitajn Bolt, til Krøyer og foreslog ham en Spekulation. Det tegnede til et overmaade rigt Frugtaar, og Bolts Plan bestod nu i, at Krøyer skulde sende ham med en Ladning Frugt til Bergen og tage Kommen i Hjemfragt. Skjønt Foretagendet var usædvanligt, besluttede Krøyer sig dog rask dertil, gjorde Indkjøb af Frugt og udvidede Planen ved at tilføje noget Korn.

Vinden var gunstig, Skibet laa færdigt, Bolt indfandt sig om Aftenen hos Krøyer for at udstede Konnossementerne. I samme Øjeblik, som han skulde undertegne dem, rakte Kjøbmand Gjern Hovedet ind ad Vinduet og sagde: »Aa, Bolt, kom ud et Øjeblik, jeg har en vigtig Ting at sige Dig.« — »Jeg skal strax komme igjen,« sagde Bolt, gik ud, gik ombord og sejlede bort.

Bolt kom hjem fra Rejsen og lod sig ikke se hos Krøyer, og da denne engang talte med Gjern om Sagen, sagde Gjern: »Det gjør mig ondt, min Bro'r, at jeg uskyldig har været Anledningen; men Du har jo Regninger og Beviser nok, giv Du dem til Prokurator Basse og lad ham sagsøge Knægten.« — Dette Raad fandt Krøyer godt, lod Basse hente og overgav ham Sagen.

Der hengik en Tid, og Krøyer hørte stadig Intet om Søgsmålet mod Bolt, og engang, da Basse gik forbi, raabte han ud til ham: »Hejda, Basse, hør lidt.« — »Hvad vil I mig, Fatter?« spurgte Basse og standsede midt paa Gaden. — »Kom nærmere; jeg har Noget at tale med Dem

om.« — »Jeg har ikke Tid, sig frem, hvad I har paa Hjerte, Fatter.« — »Hvad jeg har paa Hjerte, ja, det ved De da nok; hvordan gaar det med Sagen mod Bolt?« — »Hvilken Sag?« — »Ih, den Sag, som De fik Papirene og Regningerne til!« — »Hvilke Papirer? Hvilke Regninger?« — »Hvad for Noget?« raabte Krøyer, »De vil da ikke nægte, at jeg har overgivet Dem mine Regninger og Beviser for, hvad Bolt skylder mig?« — Naboerne vare komne til Vinduerne ved den usædvanlige Ordvexling, og Basse vendte sig til dem, idet han pegede paa sin Pande: »Gud ved, om det staar rigtig til med Krøyer herinde? Jeg har hidtil kjendt ham som en ædruelig Mand, og det er jo desuden Formiddag. Vorherre ved, hvad det er for Papirer, han væver om. Farvel, Fatter Krøyer; møder jeg Dr. Siemsen, skal jeg sende ham ned til Jer.«

De fleste kraftige, redelige Karakterer have Noget tilfælles med Michel Kohlhaas, Forbryderen af Retfærdighedsfølelse. Krøyer brød sig ikke saa meget om Pengetabet; men denne frække Uærlighed vakte en utæmmelig Forbitrelse, han ilede fra Vinduet, og havde ikke hans Kone holdt ham tilbage, vilde han have styrtet ud efter Basse. Flere Timer tilbragte han nu med at lægge Planer til følelig at tugte Denne; men jo mere han tænkte, desto tydeligere følte han sig magtesløs overfor den snedige Prokurator.

Imidlertid var Efterretningen om det Stedfundne faret som en Løbeild gennem Byen; men

endskjønt de Færreste i Hjertet tvivlede om, hvorledes Sagen virkelig forholdt sig, var det dog langt fra, at den blev opfattet og bedømt i sin Simpelhed. Under den almindelige Ivrighed levede gamle Fjendskaber op og søgte Tilfredsstillelse; man brugte sin Mening om Sagen som Vaaben og valgte altsaa den Mening, der syntes bedst tjenlig overfor Modstandere. Krøyer kunde ej blot ikke taale at høre ringeste Tvivl om den rette Sammenhæng, men forlangte ogsaa bydende, at hvo, der vilde være hans Ven, skulde være hans Fjenders Fjende, hvad der umulig lod sig gennemføre, og som derfor kun skaffede ham selv nye Krænkelser. Endog med sin gamle Ven Agenten kom han paa en spændt Fod, fordi denne vilde staa aldeles uberørt mellem Partierne. Den blotte Tanke om, at her kunde være Partier, at han selv skulde være Part og ikke Dommer, krænkede Krøyer.

Medens Krøyer og hans Kone med bittert Mismod omtalte alle de forskellige Episoder, som indtraadte, lagde de kun lidet Mærke til, at Otto med stille Lidenskab antog sig deres Sag og led deres Lidelser. Uden tilfulde at forstaa, hvad der blev talt om, begreb han dog, at Nogle vilde hans Forældre ilde, og uden bestemt at vide, hvorledes han kunde gavne imod Fjenderne, stod han med mistænksom Ømhed stadig paa Vagt mod Omverdenen.

En Dag, da der ved Middagsbordet havde været en af de mismodige Samtaler og Mdm.

Krøyer forgæves havde søgt at formilde den Bitterhed, hendes Mand nærede, kom Emilie over. Mdm. Krøyer havde klaget over Hovedpine og lagt sig paa Sofaen, og Otto gik med Emilie ud i Haven. Hun mærkede, at han var forknytt, og hun gav sig til at tale med en usædvanlig stille Blidhed. Paa en underlig Maade blandede sig det Kvindelige, der kjærtegner og oplivér, med det Barnlige, medens hun som en voxen Dame tog hans Arm. Hun talte om Fremtiden og sagde: »Du skal jo være Student, og saa maa Du rejse herfra. Men det gjør ikke Noget; jeg skal ikke forlove mig med Andre. Du maa studere til Byfoged, og saa kommer Du hjem. Men saa skal Du give Green Afsked, for jeg kan ikke udstaa Green; man kan jo aldrig mere faa Lov at komme op i Dueslaget. Saa gaar Du paa Bal i Din røde Kjole, og paa Kongens Geburtsdag fører Du op med mig. Og en Morgen gaar Du ned til Fader og frier til mig. Jeg tror ikke, at mine Forældre har Noget imod Partiet, og Din Fader heller ikke. Men der er alligevel store Hindringer, for jeg tror ikke, at Din Moder kan lide mig — og jeg kan heller ikke lide Din Moder.«

Næppe havde hun sagt dette, før han med knyttet Haand slog hende i Ansigtet.

Hun gjorde først en Bevægelse, som om hun vilde fare løs paa ham; men i næste Øjeblik vendte hun sig og gik ud af Haven.

Han blev staaende som fastnaglet og stirrede efter hende, og da hendes lyse Kjole forsvandt bag de halvafbladede Buske, bemærkede han først, at Aftenen var kommen, og det forekom ham, som om alt Lys og Solskin nu var forsvundet fra Jorden.

Han kom stille op til sin Moder og satte sig i en Krog. Hun sagde: »Naar Du ikke er i Skole, løber Du med Emilie, og naar Du saa kommer ind, er Du bedrøvet over at skulle være hos mig.«

Hans Læber bævede, og tunge Taarer hang i hans Øjenhaar: »Saaledes blev han lønnet for det uhyre Offer, hans sønlige Kjærlighed havde bragt!«

Hun kunde i Skumringen ikke se ham og antog hans Tavshed og Ubevægelighed for Tegn paa Trods, og medens Moderhjertet smertelig beredte sig til at gjøre Afkald paa et Barns Kjærlighed, tænkte hun dog paa en endelig sidste Anstrengelse, for mulig at forebygge det.

Den følgende Morgen tidlig stod han ude paa Stentrappen og kiggede over til Agentens Gaard; men Emilie kom ikke efter Sædvane ud paa Trappen for at hilse over til ham. Saasnart han kom fra Skolen, var han igjen paa Trappen; men Emilie lod sig ikke se. Derimod sad Tyrk, deres Hund, oppe paa Trappen og saa over til hans Charmant, og da de havde siddet lidt paa deres Bag og betragtet hinanden, gik de gravitetisk hinanden imøde til midt paa Gaden og

gave sig til at lege; ved dette Syn var Ottos Hjerter bristefærdigt; han gik tilbage i Butiken, kastede sig paa en Bunke Hamp og skjulte sit Ansigt deri. Pludselig rørte Nogen ved ham: det var Emilie. Hun saa paa ham med et Udtryk, som om hun vilde opfordre ham til at betragte hende; han gjorde det og saa, at hendes ene Øje var gult og blaat. Saaledes stirrede de en Stund paa hinanden, indtil han endelig i dyb Sønderknuselse sagde: »Aa, Emilie, Du maa ikke sige det til Din Moder!«

Han vidste, at disse Ord aldeles ikke passede til deres Forhold, han følte det, men han var ikke istand til at sige Andet. Emilie var bleven blodrød og løb bort.

Da Dreng og Piger næste Gang samledes og legede »Munken gaar i Enge«, var det Alle tydeligt, at der var et stort Brud mellem Emilie og Otto, og ved at bemærke det, forøgede de kun Brudet. Emilie valgte udelukkende Christian Foss, en stor, fjortenaars Dreng, og Otto greb efter den Første, den Bedste, blot ikke Emilie. Selvsamme Dags Aften i Skumringen sloges Otto og Christian Foss, og Otto fik dygtige Prygl.

Da han derefter gik alene omkring, befandt han sig i en Tilstand, hvori der ikke var en Tommes Afstand mellem det Ophøjede og det Latterlige. Han følte en sand Smerte, en dyb, skærende Forladthed, og han var fortumlet af Smerten samt af de modtagne Prygl. Han lignede en Baad, der førte for store Sejl; hans Alder

kunde ikke bære Stemningerne og ikke holde sig paa ret Kjøl med det Pres, hvorunder han gik. Noget Voldsomt maatte han gjøre, og han ladede en Pistol. Hans Vilje var ligesaa langt fra Drab paa Christian Foss som fra Selvmord; men hans Indbildningskraft spillede paa disse Enemærker, og han trængte i det Mindste til at forvise sig om sin dræbende Magt og gjøre en skrækkelig Larm. Han ladede altsaa Pistolen og gik ud i Bryghuset, og han var saa betænksom at aabne en Luge at skyde ud af, for at Forladningen ikke skulde antænde hans Faders Hus. Hvo kan vel sætte sig ind i, hvad der foregaar i en saadan exalteret ung Hjerne? Endnu i sidste Øjeblik sagde han: »Farvel, Emilie, gid Du maa blive lykkelig med Christian Foss!« — og afskød Pistolen tæt forbi sit Hoved — saa nær havde hun bragt ham Døden.

Ulykken vilde, at Smeden fra Lundtofte denne Aften skulde have forsinket sig i Byen og være i Begreb med at stige op paa sin gamle abildgraa Hest lige udenfor Lugen og lige i det Øjeblik, da Otto skød. Et Par Hagl traf Hestens Bagdel, den glemte sin høje Alder, stejlede og kastede sin Rytter af og foer i vilde Spring ud af Gaarden. Oppe i Hovedbygningen havde man hørt Skudet og set den herreløse Ganger sprænge afsted, og medens Otto endnu stod i en Slags vellystig Bedøvelse og Henrykkelse over sit stærke Skud, Kruttdampen, Selvmordet, den ulykkelige Kjærlighed, fyldtes Bryghuset af Mennesker med hans

Fader i Spidsen. Da Krøyer saa Otto med Pistolen, foer han med en Heflighed, som Drengen aldrig før havde bemærket, hen imod ham, slog ham, rev ham i Haaret, sled i ham, imedens han stønnede: »Du vil skyde Mennesker! Du vil skyde Mennesker! Jeg skal lære Dig at skyde Mennesker!«

Faderen slog saa haardt, at han, som det lod, slog Emilies Billede itu indvendig i Otto; thi da Drengen kom til sig selv, var hans første Følelse Anger og Undseelse over hans Kjærlighed, hans Raseri og hans Skud. Han havde fuldstændig Bevidsthed om den latterlige Komedie, han havde spillet; men han troede tillige, at Alle havde gjættet den, at han var til Spot for hele Byen og aldrig kunde afvaske denne Plet af sit Liv. Derfor var Ingen gladere end han, da Moderens længe gjemte Tanke kom til pludselig Modenhed. Man fik med Et Øjet op for, at han næsten var en trettenaars Dreng; det havde Hast, hvis han skulde blive til Noget, og Faderen, der netop laa for en Kjøbenhavnsrejse, tog ham med.

SJETTE KAPITEL.

Otto var bleven sat i Huset hos en fjernt Beslægtet, en formuende gammel Enke, hvis Børn vare gifte og bosatte udenfor Kjøbenhavn. Hun havde glemt, hvad det var at være Barn eller have Børn, og var kun ængstelig for, at Huset ikke skulde blive lige stille og fredeligt. Men naar Otto lydløst sad og læste, hændte det undertiden, at hun kom ind og gav ham en Foræring, helst Pynt, som i Almindelighed var af Værdi, men ligesaa hyppig ubrugelig for ham. Det lod til, at hun i sine Forestillinger nærmede sig til at betragte ham som en Dukke, og det indtil den Grad, at han ikke skulde spise. Mad var det Eneste, hun var karrig med, og dette vilde have været meget ubehageligt for Kjøbstadbarnet, der var vant til et aabent Spiskammer, hvis ikke hendes Tjenestepige havde taget sig af Otto med solidere Omhu.

Grethe var en smuk Pige paa nogle og tyve Aar, havde tjent i Huset siden sin Konfirmation og var vant til at behandle den Gamle med Munterhed og Snildhed. Ved Indkjøb satte hun Mere paa Regning, end Omkostningerne virkelig vare, og hermed holdt hun samvittighedsfuldt Hus. Denne Samvittighedsfuldhed gav Anledning til, at hun paa sin Maade førte et indviklet, dobbelt italiensk Bogholderi, et falsk for den Gamle,

og et rigtigt til hendes egen Underretning. Strax da Otto kom i Huset, fik hun ham til at hjælpe sig med denne besværlige Forretning: »Naar den Gamle dør og Børnene komme for at tage Arven,« sagde hun, »skal de dog se, at jeg har været en ærlig Pige.« — Man skulde trot, at den Gamle havde en Anelse om denne Husbestyrelse, men fandt sig i den, blot hun blev uvidende derom; thi da Otto var kommen, sagde hun til Grethe: »Du kan tro, Grethe, nu bliver vist Alting dyrt.« Enten var hun virkelig indtraadt i en ny Barnlighedsperiode, eller for hendes aldrende Bevidsthed var det ligegyldigt, at Pengene gik med, naar hun kun ikke saa dem blive fortærede.

Grethe var forlovet med en Trompeter ved en af Ryttereskadronerne, en net og statelig Mand, der udvendig var krigersk og indvendig fredelig, i det Mindste roste Grethe altid sin »Broder« for Orden, Sparsommelighed og Afholdenhed fra Svir. Hun havde til Otto nævnt ham som sin Broder, først af en besynderlig Skalkagtighed, ligesom for ikke at indrømme, at hun alt var engageret, men derefter vedligeholdte Navnet af et smukt kvindeligt, moderligt Instinkt. I Ottos Nærværelse tilstedede hun ikke sin Brudgom det ringeste Kjærtegn; men da Otto altid spiste sin Aftensmad paa hendes Værelse — naar han nemlig først havde spist hos den Gamle — og her jevnlig traf sammen med Trompeteren, blev han dog engang imellem Vidne til et hemmeligt Haandtryk, et Blik, som han havde langt mere Forstand paa,

end Grethe tiltroede ham; thi et vist barnligt, drømmende Skjær i hans Øjne, Noget, der syntes gjennemsigtigt, fordi det var dybt, lod ham synes yngre, end han virkelig var. Nogen Tid efter at han var kommen i Huset, sagde han en Aften, da han skulde gaa tilsengs: »Johannes er ikke Din Broder, Grethe, han er Din Kjæreste.« — »Din Pokkers Dreng!« sagde Grethe og lukkede hans Mund med et Kys, men hun ændrede ikke Noget i Forholdet.

Det stille Liv i dette Hus forandrede ham saa lidt, holdt hans Følelser og Tanker i saa uafbrudt Følgerække med det Forbigangne, at Afstanden, der skilte ham fra Hjemmet, kun laa som et Taageslør. Stedfundne Begivenheder kunde træde tilbage i Dunkelhed, Pistolskudet kunde tabe sig i en Glemsel, der gjerne berededes det; men Sindets Tilbøjeligheder og Mindet om Glæder hævede sig desto tydeligere frem, da han efter et Aarstids Forløb skulde hjem i Sommerferien, og havde Billedet af Emilie kunnet blive usikkert, saa vilde dog alle Erindringer om hende være levede op, da han gjensaa Æbletræet paa den grønne Plads, da det stod der saa trofast uforandret, at det endog syntes at bære de samme Blade og den samme Frugt, som da de sidst havde leget under det. Han løb over til Agentens, og næppe var han kommen ind i Stuen, før Emilie kom farende ind med Udraabet: »Er det sandt, at Kjøbenhavneren er kommen hjem? Lad mig se Kjøbenhavneren!« Hun drejede ham rundt, lo

og sagde: »Kom ned i vor Havel!« og foer ud af Stuen. Han kjendte hende næppe igjen; hun var bleven højere, mager og styg, syntes ham, og saa havde de endda klippet hendes Haar ligesom paa en Dreng.

Den første Leg, hun foreslog, da han var kommen ned i Haven, var, at de skulde lege Mand og Kone, og Charmant skulde være deres Barn. Det vilde han ikke, han kunde vel næppe selv forklare den Undselighed, hvormed han sagde Nej; men Grunden var maaske, naar Alt kom til Alt, at hans Tanker var mindre uskyldige end hendes; thi hvad der hos hende var et uroligt Instinkt, var i ham dæmrende Bevidsthed. Emilie tog en Sten og slog den i Hovedet paa Charmant, der af Glæde over Gjensynet var fulgt med ham. Den krøb tudende hen for hans Fødder og saa ynkelig op til ham, som om den vilde bebrejde ham, at han havde ført den over til det fremmede uvenlige Sted. Den varme, inderlige Følelse, hvormed han var ilet over for at se Emilie, døde hen, og han skyndte sig bort med sin Hund. Men om Aftenen, da han var kommen i Seng, var det ham umuligt at tænke sig Emilie anderledes, end som da hun var lille. Det livlige, rødmussede Ansigt med de mørke krøllede Haar, de blaa Øjne og de lange fine Øjenhaar, stod lyslevende for ham, og han kunde ikke sove af Længsel efter at komme over, gjense hende, tale og lege med hende som i fordums Tid. Strax om Morgenens løb han derover; der sad hun med det afskyelige

korte Haar, stirrende ned for sig, som hensunken i dybe Tanker. Desuagtet nærmede han sig og tog hende kjærlig om Livet, da sprang hun op med Raabet: »Lad være, jeg siger det til min Moder!« og løb bort. Han gik hjem, ganske forvirret og forknyt. Senere var han tidt sammen med hende; men Forholdet blev ikke anderledes — ovenpaa et Øjeblikks Venlighed, næsten Paa-trængenhed, fulgte strax Frastødenhed og Vildhed; og tilsidst var det for ham, som om deres Fortid havde tilhørt to ganske andre Væsener, og som om han i Grunden slet ikke kjendte Emilie.

Atter hengik et Aar. Grethe var bleven gift, den Gamle havde Ulykke med sine nye Tjenestepiger og tænkte paa at trække sig tilbage i Fred hos et af sine Børn; men midt imellem disse smaa Uroligheder var han bleven en flink Skoledreng, kommen op i øverste Klasse og skulde nu hjem at beundres. Henimod Afrejsen kom Emilie ham ofte i Tankerne, og han tænkte da paa hende med en ejendommelig Følelse. Det syntes ham, at han havde været meget naragtig, altfor undselig forrige Gang, og han lovede sig nu megen »Kommers« med den vilde og gale Tøs.

Han kom hjem i Juli Maaned. Emilies Fader havde kjøbt et Gods, en lille Herregaard, en Fjerdingvej fra Byen, og Familien var i Sommer-

tiden taget derud. Otto kjendte godt Gaarden, og Morgenen efter Hjemkomsten begav han sig paa Vandring, iført Frakke, stift Halsbind, Flipper, med Brillen paa, ja med Stok. Folk kom til Vinduerne, da han gik gennem Byen, og beundrede ham eller undrede sig; han antog det Første. Vejen fra Byen til Gaarden gik næsten hele Tiden gennem Skov; undertiden aabnede denne sig, og man saa til Højre i det Fjerne det blaa Hav, til Venstre Sædmarker og frodige Enge besaaede med Blomster i alle Farver. Men han havde ikke Øje for Noget af Alt dette; han gik og afhuggede med sin Stok den dunede Løvetand eller den rødbrune Borre paa Grøftkanten, idet han smilende beskæftigede sig med den Tanke: »Nu skal Du have rigtig Kommers med den gale Tøs!»

Da han kom i Porten, mødte han en af Tjenestepigerne og spurgte hende om Emilie. »Frøken Emilie,« svarede Pigen, »hun er ude i Haven.« — »Frøken Emilie,« sagde han til sig selv, »det skal nu være saa fint, fordi hendes Fader er bleven Herremand.« Han gik ud i Haven og efter nogen Tids Søgen skimtede han i et Lysthus en ung Dame, der sad og syede — det var Emilie.

Disse skønne, klare, overraskede Øjne, der mødte hans, denne ranke, fine og dog saa afrundede Skikkelse, denne simple og dog saa klædelige, yndefulde Dragt — og Alt dette omgivet af det grønne Løv og omviftet af den friske Morgenvind — det var som en nys udsprungen

Rose midt inde i Buskens grønne Blade, det var som en af Æventyrets Feer, der ere af Blomsterherkomst, men have menneskelig Skikkelse.

Dog vare hans Reflexioner ikke ublandede i dette Øjeblik: Han opfattede og følte Skjønheden og blev greben deraf, men han blev tillige overordenlig flov. Det forekom ham, som om man havde kjendt hans Hjertes Tanker og ordnet Alt saaledes for at ydmyge ham.

»Men det er jo Otto!« sagde Emilie og rejste sig.

»Ja,« svarede han mekanisk, »hvorledes befinder De Dem?«

»De? Kan Du ikke kjende mig igjen, Otto? Har Du faaet svage Øjne, siden Du gaar med Brilller?«

»Nej,« svarede han og tog Brillerne af, skjønt han følte, at han derved blev topmaalt latterlig. Det var en Lykke, at hun ikke ogsaa gjorde ham Spørgsmaal om Stok, Flipper, Frakke — han havde revet Alting af sig.

Hun tav og gik op imod Huset, og han takkede Gud, da han efter at have hilst paa hendes Forældre kunde skynde sig bort. Paa Hjemvejen afhuggede han ingen Løvetand, gjorde ikke engang en Skræppe Fortrød; men engang imellem stod han stille, stirrede stift ud i det tomme Rum og sagde: »Hvad er der i Vejen? Du kan jo rejse til Kjøbenhavn!«

Desuagtet kunde han ikke blive derudefra. Da han var kommen hjem, opmuntrede han sig

selv til ikke at være saa forsagt og forlegen: »For Pokker!« sagde han til sig selv, »det er jo dog den vilde gale Tøs! Nu lader hun, som hun ikke kan huske det; men Du kan jo huske hende derpaa. Næste Gang jeg ser hende, siger jeg: Emilie, skal vi lege Mand og Kone?« — Men hvem der ikke sagde Noget næste Gang, det var ham. Naar han saa paa hende, var han ikke engang rigtig forvisset om, at det var den Emilie med det afklippede Haar, der havde slaaet hans Hund. Hun vakte snarere ubestemte Erindringer om en længst forgangen Tid, da de begge vare ganske smaa; hun var bleven en voxen Dame og dog yngre, og han var baade for gammel og for ung, forvirret i sig selv og yderst kejtet og ulykkelig.

Og hun var dog ikke femten Aar, og en hel Maaned yngre end han! Og egenlig var han nok højere end hun — hvor besynderligt, han turde aldrig foreslaa, at de skulde »maale!« Der var paakommet ham en Ærefrygt for denne Skikkelse, den usikre, drengagtige Attraa, hvormed han havde indfundet sig, var overfor dette skønne Attraaværdige forvandlet til Anger og Tilbedelse, men stadig gennemkrydset af trodsig Pukken.

Engang sad de sammen i Havestuen. Efter de sædvanlige, frugtesløse indre Forsøg paa at komme i Ligevægt overfor hende, havde han hengivet sig til sine Stemninger og stirrede ud i Lindetræet, der kastede sin Skygge over Tærskelen, medens Insekter summede i det stærke Solskin

om Buske og Træer. Pludselig, da han vendte Øjnene imod hende, opfangede han hendes Blik, og det var, som om i dette Sekund et Forhæng var trukket tilside og han saa ind i Fortidens Helligdom. Han sagde: »Emilie, kan Du huske« og standsede.

»Hvad kan jeg huske, Otto?« spurgte hun og saa paa ham med det samme Udtryk, som da hun fik ham til at tage Brillerne af.

Billedet var forsvundet. Han kunde hverken tale om Charmant, Green, Æbletræet eller Noget, der laa hans inderste Tanker nær, og han sagde: »Kan Du huske Ane Krøll?«

»Ane Krøll? Ja, hun kommer jo tidt til os! det er ret en rar og skikkelig Kone.«

»Ja, det er en rar Kone; jeg holder saa meget af hende!«

»Moder siger, at den Slags Bønderfruentimmer gives der slet ikke mer. Hun vilde gjerne have Ane Krøll til at tjene os; men hun er dog for gammel dertil. De andre ere enten saa kluntede, saa det er forskrækkeligt, eller ogsaa ere de utro. Det er vist ligedan i Kjøbenhavn.«

»Ja, den gamle Fru Ingerslev siger det Samme,« sagde Otto med den dybeste Mismod over Samtalens Vending; men det lød som den dybeste Indignation over Tjenestepigernes Slethed.

»Hvad sidde I og diskutere saa alvorlig om?« spurgte Emilies Søster, der kom ind.

»Vi taler om, hvor daarlige Tjenestefolk er nuomstunder,« svarede Emilie.

Søsteren smilede, og et Gjenskin af dette Smil gled over Emilies Ansigt.

Otto gik og sagde paa Hjemvejen forbitret til sig selv: »Hvorfor kunde jeg nu ikke sige: Emilie, kan Du huske Charmant? Eller Greens Duer? Eller Æblet, Du uddelte?«

Dagen før hans Afrejse var det Agentens Fødselsdag, og han var blandt de mange Indbudne, som henad Middag indfandt sig paa Landstedet for at deltage i Festen med Agentens Familie, Børn og Børnebørn. Agenten bød ikke sine Gjæster et rigt Udvalg af Fornøjelser; den eneste Fornøjelse var selve Selskabet, og dette var i Begyndelsen temmelig stift og tvungent. Paa god dansk Vis, eller som det i det Mindste hyppig er Skik i Danmark, skilte Herrer og Damer sig skarpt fra hinanden, som om man ikke havde Noget at foretage i Fællesskab, naar man ikke skulde enten danse eller ægtevies.

Men for at fordrive en halv Time før Middagsbordet førte Agenten sine mandlige Gjæster over i en Skov, der laa i nogle hundrede Alens Afstand fra Gaarden, adskilt fra den ved en Landevej og en Eng. Toget gik ikke derover for at beundre Naturen; men Agenten havde lovet sine Gjæster et interessant Skuespil. Han fjernede sig fra dem, gik henimod Skovranden, klappede et Par Gange i Hænderne og sang højt eller understødte reciterende nogle uforstaaelige Lyde. Da saa man en stor Hjord af Ungkvæg, Køer og Heste, samle sig i Afstand, spidse Øren og lang-

somt nærme sig. Mange af Hjorden kom saa nær, at Agenten kunde klappe dem, stryge dem om Hovedet og række dem Brød eller Sukker. Dette varede i nogen Tid, og Agenten stod der som en Patriark. Pludselig raabte han: »Su! Sa! Su!« og saa foer hele Hjorden afsted i Spring. Selskabet udtrykte højrøstet sin Forundring, og det fornøjede Agenten, at man undrede sig.

Man gik tilbords, og efterat de første officielle Skaaler vare drukne, blev man snart oprømt. Man aflagde Visit og modtog Kontravisit, som det kaldes, det vil sige: Man drak et Glas med en Anden, og han svarede lidt efter med en lignende Opfordring. Henimod Maaltidets Slutning faldt ogsaa enkelte Udfordringer paa Bombe. Bomben var et topmaalt Glas, som En maatte tømme, naar et Glenteblik havde opdaget, at han ikke ret gjorde Besked. Selv udfordrede Agenten Byfogden paa Bombe.

Da man rejste sig fra Bordet, var man saa oprømt, at et Forslag fra den yngre Del af Selskabet blev modtaget med stort Bifald: Man skulde gaa over i Skoven og drikke Kaffe og selv koge Vandet paa Zigeunermaner. De Yngre ilede forud med den store Thekjedel; de vilde hente Vand ved Kilden, bygge et Arnested og bringe Vandet i Kog; de Ældre beredte sig til at følge efter med Bagagen, navnlig den mægtige Fødselsdagskage.

I hele Sværmen var kun Een ikke glad, og det var Otto. Han var gaaet ned ad Trappen ved Emilies Side, men havde ikke havt Mod eller

Belevenhed til at byde hende Armen; en ung Student, Søn af Sognepræsten, var dristigere, og Otto forlod nu sin Plads ved Emilies Side og gik tæt bagefter dem uden at mæle et Ord. Studenten mærkede omtrent, hvorledes det hang sammen, og vendte sig engang om til Otto med det Spørgsmaal, om han ikke vilde lege med de andre Børn, der løb forud, og da Otto med et vredt Blik svarede Nej, sagde Studenten: »Gud bevares, hvor De ser bister ud, og det er dog Ferie! man skulde tro, at De skulde i Skole imorgen og ikke kunde Deres Lektier!« — Otto var forsvarsløs mod disse frygtelige Ord; Emilie vendte sig ikke om.

I dette Øjeblik, da de vare komne midt paa Engen, viste det sig, at man ikke kan stole sikkert paa Dyrs musikalske Sands. Der er stor Rimelighed for, at Hjorden misforstod Børnenes Haandklap og Sang, medens de ilede over Engen, eller maaske har Hjorden havt en anden Anledning, nok er det, at den pludselig brød frem og ilede i tæt Masse ned ad en Skraaning imod Engen. Ved dette Syn opløstes al Orden, man skyndte sig for blot at naa Skoven; Studenten slap Emilies Arm og raabte: »Løb, Frøken Emilie! Skynd Dem!« og tænkte at gjøre Plads for hende paa Stien og tillige give hende et godt Exempel ved at skynde sig forud. Emilie vilde muntert følge efter og valgte en kortere Vej end den krummede Sti; men efter et Par Skridt opdagede hun, at en anden Afdeling af Hjorden brød frem og afskar

denne Vej; hun kastede et hastigt Blik op imod Fjenden, og ved at se Faren saa nær, ved at se den ligesom rulle ned over sig, tabte hun Fatningen og blev staaende som fastnaglet. Otto var ikke et Øjeblik veget fra hende, og han saa nu, at ved det korte Ophold var alt Haab om at undslippe gaaet tabt. Da blev han greben af en Følelse, han ikke før havde kjendt: Kjærligheden, der var beredt til Opofrelse, opfyldte hans Sind med Begejstring og Trods. Han greb Emilies Haand, holdt hende i Skjul bag ved sig, stillede sig frem for at dække hende med sit Bryst. Hjorden kom styrtende med stort Bulder; fra Huset og fra Skoven saa man med dødelig Angst de To forsvinde i den; men Kvæget havde ikke et Øjeblik havt til Hensigt at gjøre Fortræd, og skjönt det forekom Otto næsten som et Underværk, bleve han og Emilie uskadte. I de sidste Øjeblikke havde Emilie vaklet, han havde lagt sin Arm om hende, og med en Følelse, hvis Lyksalighed aldrig udslettedes af hans Erindring, havde han trykket hende til sig.

Emilie slap ham, Studenten kom tilbage, og Ottos Tanker vare: »Du har reddet hende til Studenten!« — Studenten raabte: »Var det nu ikke sandt, jeg sagde, at De saa saa bister ud, at man kunde blive bange for Dem? De skræmmede hele Dyreriget.« — »Jo, De er en net Kavalier,« sagde Emilie med et mat Smil. — Han svarede: »Bedste Frøken Emilie, raadede jeg Dem ikke til at løbe? Jeg løb selv; thi, oprigtig talt, hvad

Ære er der at indlægge sig i Kamp med umælende Bæster, hvor velopdragne jeg end nu maa indrømme, at de ere?« — Emilie lo og modtog atter Studentens frembudte Arm; med en Vittighed havde han tilintetgjort hele Ottos Heltegjerning.

Følelsen af at være aldeles tilovers, Mismodet, Fortrydeligheden og Bitterheden, der kom af Mod-sætningen mellem hans Fordringers Storhed og Anerkjendelsens Lidenhed, blev saa stærk, at han ikke kunde udholde det længer. De vare komne ind i Skoven, op paa en Bakke, hvorfra en Sti skød ned i Retning mod Byen. Han bøjede til denne Side og foer ned ad Skraaningen. Studenten raabte leende: »Nej, se, hvor han kiler af!« — og ved dette Raab paaskyndede han endmere sit vilde Løb og standsede ikke før i en Hulvej, hvor han var unddraget Alles Blik. Her kunde han høre Børnene synge inde i Skoven. Det var en Melodi, som ofte var bleven spillet og sunget i Emilies Hjem, og som han havde sunget med hende; den var gaaet i Arv i Familien; den lød nu uforstyrret og glad, for hans Øre som et Budskab om, at hans Fraværelse var en ubemærket Ting, hans uregerlige og dog saa sorgfulde Flugt fra dette Barndomshjem, ligegyldig for Alle.

De, som Intet havde set uden det Synlige, antog, at Otto var kommen lidt til Skade, havde faaet sit Tøj sønderrevet eller deslige, og da hans Forældre kom hjem, gjorde Faderen i denne

Forudsætning nogle Spørgsmaal, som det var let at besvare undvigende eller tvetydig. Moderen spurgte ikke, og denne Tavshed havde for Otto noget Ængstende og Ubehageligt, der om mulig forøgede den uhyggelige, sønderrevne Stemning, hvori han befandt sig.

Efter en Nat fuld af Drømme, hvori han selv styrtede ned ad en Bakke, snart med Emilie, snart med Studenten, snart med et eller flere Uhyrer i Favnen, var han oppe med Solen for at berede sig til Afrejsen, og da han kom ud i den friske Morgen, begyndte hans Tungsind at adsprede sig og forsvinde som de lette Taager, der ikke efterlade andet Spor end tindrende Dugdraaber. Paa en Sommermorgen er Naturen som en stille, flittig, ung Husmoder, der varetager sin store Gjerning og meddeler Indtrykket af Sindsro, Kraft og fremstigende Glæde. Verden er jo lys, stor og skøn — og den laa for ham. Dette grønne af Duggen fugtige Løv, denne kølige Luft med sin simple, oplivende Vellugt, Fuglenes Kvidder, ja, Lyden af Hakkelsekniven i Stalden, Synet af Malkepigerne, der strikkende begave sig ud af Byens Port med Malkespanden paa Hovedet — Alt dette kaldte hans unge Sind tillive, kaldte det til Arbejde, til Fremtid og Lykke.

Med Et opdagede han Peter Krøll udenfor Haven, og med den glade, styrkende Fornemmelse af noget Trofast, nærmede han sig sin Barndoms Legekammerat, hvem han paa sine Besøg saa meget sjelden, da Peter var kommen i Snedkerlære.

»God Morgen, Peter! hvor Du er tidlig oppe!«

»Ja, jeg lovede Emilie Theilmann, at jeg vilde bringe Dig Bud.«

»Emilie?« udbrød Otto, skjælvende af Forventning.

»Jeg skal sige Dig, jeg har Arbejde for min Mester ude i Kundby og kom sildig iaftes forbi. Saa sad hun ved Vinduet, og da hun kjendte mig, kaldte hun paa mig og spurgte, om jeg ikke nok vilde passe paa at bringe Dig en Hilsen, inden Du rejste.«

»Hilsen til mig?«

»Ja; men det er saadan en løjerlig Hilsen. Hun sagde, at Du fik igaar det mindste Stykke Æble. Det skulde jeg sige Dig. Andet sagde hun ikke.«

Otto vendte sig hastig bort, som for end ikke til Peter at forraade Budskabets hemmelige, glædebringende Betydning.

»Nu skal jeg paa Arbejde,« sagde Peter. »Farvel, Otto, og lykkelig Rejse.«

»Farvel, kjære Peter! ja, maaske ses vi dog endnu engang maaske rejser jeg ikke idag.«

»Kom saa lidt ned til min Moder i Aften,« sagde Peter, idet han fjernede sig.

»Ja, det vil jeg!« raabte Otto efter ham.

Faa Minuter vare hengaaede, Dugdraaberne bævede endnu paa Bladene, Hakkelsekniven klang endnu, og Alt havde faaet en anden Lyd og et andet Udseende, blev enten ikke bemærket eller

tilskyndede ham til med frejdigt Mod at eftertragte, hvad det nylig havde raadet ham til at glemme. Saadan er Mennesket, Ung og Gammel, i Forholdet til Naturen.

Otto gik op og sagde til Faderen, at han kunde nok have Lyst til at blive en Dags Tid endnu, og Faderen mente efter nogen Betænkning, at en lille Forsømmelse kunde vel ikke skade. Mdm. Krøyer hørte gennem den halvt aabnede Dør inde i Sovekamret, hvad Talen var om, og et Øjeblik efter, medens Krøyer og Otto sad ved Thebordet, blev der meget levende ude i Gaarden, i Stalden og i det Værelse, hvor Ottos Tøj stod. Da Otto med bankende Hjerter rejste sig fra Bordet, beredende sig paa at vandre ud til Emilie, hørte man en Vogn kjøre for Døren ledsaget af Kuskens muntre Piskesmeld.

»Hvad er det for en Vogn?« spurgte Krøyer sin indtrædende Hustru.

»Skal Otto ikke rejse idag?« spurgte Mdm. Krøyer.

»Ja, det skulde han jo rigtignok,« sagde Faderen med et betænkeligt Blik paa Otto, ligesom i Forventning om en Indsigelse, som han da vilde understøtte. Men Otto følte sig magtesløs; han var bange for en Diskussion. I Moderens rolige og energiske Optræden fornam han Noget, som med bevidst Sikkerhed var rettet imod hans inderste Tanker, og disse turde ikke vove sig frem. Herregud, man tør jo ikke sige: Jeg er forelsket, jeg vil ikke i Skole! Saa halvt udfoldet,

men dog inderlig og bestemmende for hele Livet Kjærligheden kan ligge i Hjertet, saa retmæssig man end kan synes at den er, føler man sig dog skyldig overfor sin Moder, Pligten, den almindelige Mening, der for Sligt fastsætter en bestemt Tid, ja en forudgaaende Examen, som om det var et Embede.

Otto veg for den strenge Moder, der stillede sig mellem ham og hans Tilbøjelighed.

Da han i Ensomhed drog den lange Vej, vendte hans Tanker stadig tilbage til Budskabet. Han syntes at se hende smile skjelmisk, men med hint Udtryk fra Barndomsdagene i Øjet. Hun havde knyttet Fortiden til det Nærværende, og jo mere han stirrede og ligesom paany lyttede til Ordene, desto mere forekom det ham at være et varmt kjærligt, jomfrueligt Vink, et Løfte. Og hun er jo ikke femten Aar — jeg skal snart blive Student! det var godt, jeg kom bort! var Omkvædet, hvergang hans Tanker standsede i disse Drømmerier. Og medens han med tilbageskuende og fremadstræbende Længsel drog henad Landevejen, medens Heste og Vogn kun syntes at føre ham en Omvej til Maalet, var Moderen glad over, at hun havde skilt ham fra Emilie.

SYVENDE KAPITEL.

Den Familie, hos hvem Otto paa denne Tid kom i Huset, blev anset for meget agtværdig og var det ogsaa, men havde adskillige Ejendommeligheder eller Særheder. Særheden bestaar som oftest kun i en Sondring af Egenskaber, der ellers pleje at være dulgte eller bundne under deres Forening med andre, og Livet i en saadan Familie kan indeholde den samme Sum af Dannelse, som paa anden Maade er fordelt i andre Familier paa samme Udviklingstrin. Husfaderen, François André, nedstammede fra en indvandret fransk Familie, der havde haft Plantager i Vestindien og mistet dem under Revolutionskrigen. Han havde i sin Ungdom opholdt sig i Vestindien, havde senere været i Frankrig og gjort endel Rejser i Evropa; nu levede han tildels af en beskedent Formue, tildels udførte han, som det lod, nogle Forretninger for transatlantiske Huse. Det var en kraftigbygget, noget fyldig Mand, men livlig i sine Bevægelser. Han bar næsten altid blaa tilknappet Kjole med blanke Knapper, hvidt Halstørklæde bundet i en stor, temmelig skødesløs Sløjfe, og Sko med Spænder. Hvor meddelsom, munter og behagelig han kunde være ude, vidste Otto ikke; hjemme var han altid meget alvorlig og viste sig kun ved Middagsmaaltidet, der blev holdt i dybeste Tavshed. Otto havde været over en Maaned i

Huset, inden han ret havde hørt Andrés Stemme, og var allerede næsten vænnet til at betragte ham som en uundgaaelig Bussemand, der regelmæssig lod sig se. Han blev derfor en Søndag Formiddag, da han var ene hjemme, meget overrasket ved Hr. Andrés Besøg paa hans Værelse, men endnu mere ved den høflige Tone, hvori denne tiltalte ham. Otto var aldrig bleven behandlet haardt eller raat; men Ingen havde endnu talt saaledes til ham: Det lød, som om han var et voxent Menneske, og var dog ikke Andet end ganske sædvanlige Ord. André spurgte ham, om han befandt sig vel i Huset, og erklyndigede sig om, hvad han læste til Skolen. Senere kom André regelmæssig hver Søndag, indskrænkede sig i Førstningen til faa Spørgsmaal, men begyndte lidt efter lidt at drage Otto ind i en Samtale. Samtalen var altid kort; deres Forestillinger var altfor forskellige, og André var trods sin værdige og høflige Holdning for utaalmodig til at kunne lempe sig efter yngre Fatteevner. Hans Bemærkninger vare som oftest almindelige Sætninger, grundede paa Erfaring blandt Menneskene; men det syntes herved, at han havde sat sig til Opgave at indvirke paa Ottos Opdragelse. Han gjentog ofte: »Man maa være genereux, man maa være gentil! En ung Mand bør altid være gentil! Det er hans første Pligt! Kavalier fremfor Alt!«

En Søndag Formiddag indbød han Otto over til sig, og saasart de vare komne ind, anviste han ham Plads i Sofaen og bød ham en Cigar,

skjønt han endnu ikke havde lært den ædle Smøgekunst. Hvad der imidlertid fængslede Ottos Opmærksomhed var Fleuretter og Pistoler paa Væggene; han forbandt uvilkaarlig Synet af disse med Ordene: Man maa være Kavaler. André mærkede hans Interesse og tilbød øjeblikkelig at lære ham at fægte, men blev efter et Par Minuters Forløb kjed deraf. »De maa tage en ordenlig Fægtemester!« sagde han; »men vi har Tid, vi er ung endnu!«

Efter nogen Tids Forløb var det blevet Vane, at Otto ubuden indfandt sig hos André hver Søndag Morgen. Engang traf han ham i stor Sindsbevægelse; han var vred paa et Menneske, som nylig havde forladt ham. »Den Oxekjæft!« sagde han gjentagende og tilføjede, henvendt til Otto: »Det har jeg mest imod os Danske, at vi kun tage ren Skjorte paa hver Søndag! Jeg og nogle andre Folk er en Undtagelse! Men, enfin, naar man kun tager ren Skjorte paa om Søndagen, saa skal man ogsaa om Søndagen tage ren Skjorte paa! Den Oxekjæft!«

»Hør,« vedblev han: »Enten bliv en Prakker eller tag fin ren Skjorte paa hver Dag. Gaa med hvid Vest under en tilknappet Kjole! Gaa paa en Restauration, spis Lidt, hvis De ikke har mange Penge, men giv rigelige Drikkepenge! Vær genereux, vær Kavaler! Alverdens Vise kan ikke sige Dem en Regel, som ikke er indeholdt i disse Ord!«

»Hør! Jeg skal sige Dem Noget: Bedøm enhver Husmoder efter hendes Dug og enhver ung Pige efter hendes Lommetørklæde, og De vil ikke gaa fejl! Og lær at parere Oktav se, denne Parade Modstanderen fører dyb Terts efter en Feinte i dyb Kvart. Gjør det ikke som en Fægtemester, for han er stiv, gjør det med Aand, med Elegance, altid med et Smil man maa være født *gentilhomme* for at gjøre det saa kan De gaa hele Verden igjennem og gjøre Lykke i alle Selskaber!«

»Ja men,« sagde Otto, »man taler dog i Selskaber.«

»Taler? Man parerer! Den første Regel i Selskab er at være *en garde!* Et let Haandled, let Fod, sikkert Øje! Tale? Det kan vi Alle. Jeg taler godt og har aldrig lært at tale Naa, min unge Herre, jeg overdriver lidt, men De vil engang bedre forstaa mig. De Fleste lære først paa det Yderste at parere. Død og Pine, sige de, saadan var Feinten! og saa dø de.«

Fra Førstningen havde Otto instinktmæssig følt, at han ikke skulde tale til Nogen i Huset om Andrés Besøg hos ham. Det var virkelig en Familie, hvor man ikke maatte omtale den Ene til den Anden. Fru eller Madam André — dengang var Madam endnu en agtværdig Titel — var en dansk Kreolerinde og havde vistnok i sin Ungdom været smuk; men nu var hun styg, kun med Undtagelse af de smaa sorte Øjne. Disse Øjne kunde afvexlende antage et overordenlig

blidt og overordenlig voldsomt Udtryk, og samme Øjne med den tilsvarende letbevægelige vestindiske Karakter havde hendes Søn Ferdinand. Forholdet mellem Moder og Søn var fuldstændig tropisk: snart saa glødende varmt, saa gjensidig smigrende, saa bærende paa Hænderne, at de vare lig to Engle, der erkjendte hinandens Fuldkommenheder; snart brød en Orkan ud, og under en saadan Storm maatte hvergang en af Parterne knækkes. Formedelst det ejendommelig Heftige i deres Temperament, der blev holdt tilbage fra de sidste Yderligheder ved Sønligheds- og Moderfølelsen, kom det an paa, hvo der under Oprøret først begyndte at beherske sig selv og blev kold. Da kom noget saa skærende og tirrende, at Modparten ikke kunde holde ud; var det Moderen, saa besvimed hun; Sønnen fik Krampe. Men aldrig saasnart var Sejren vunden, før den hos den Sejrende vakte den dybeste Anger og Fortvivlelse, og naar en saadan Scene var overstaaet, kunde de sidde længe Haand i Haand og med grædende Taarer og de kjærligste Ord bede hinanden om Forladelse. Besynderligt var det, at Mdm. André i den rolige eller kjærlighedsfulde Tilstand ytrede sig med Beundring om sin Søns Talent — han var Musiklærer — og med stor Glæde hørte ham spille, og at hun under Uvejrscenerne med en paafaldende Nøjagtighed, uden Overdrivelse, kunde udtale sin Daddel eller sin Mangel paa Agtelse for det Udviklingstrin, hvorpaa han stod. Blev dette blandet ind i Striden

og lykkedes det da Mdm. André at samle sig og med blege, bævende Læber sige: »Hvad siger Din Fader om Din Genialitet?» — saa var Ferdinand slagen og fik Krampe.

Saasnart man havde vænnet sig til disse Scener, der indtraadte hver ottende eller fjortende Dag og vare overordenlig pludselige og korte, var det et roligt og mildt Hus. Otto kunde heller ikke Andet end holde af Ferdinand og føle sig vel ved hans Omgang. Skjønt Ferdinand var syv, otte Aar ældre, var han dog næsten ligesaa barnlig som Otto, var munter og tjenstvillig, paastaaelig og hurtig eftergivende, bøjede sig med en vis Sky for de Kundskaber, han ikke selv havde erhvervet, og for det Anstrøg af fast Vilje, som Skolelivet kan give ved sin Tvang og Regelmæssighed, ved at fastsætte en Orden i Anvendelsen af Tiden. Ferdinand syntes sammensat af to Bestanddele, Godmodighed og Uro, og alle Ytringer af hans Væsen vare prægede deraf. Han begyndte paa at lære Otto Generalbas, som han ikke selv forstod, og endte med at lære ham Noderne. En af de faa Gange, hans Fader ytrede sig om ham til Otto, sagde han: »Min Søn er det fuldstændigste Futteral til en Kunstner eller Poet! Jeg gad vidst, hvad han skal i Verden, Gud forlade mig!» — Da Otto i den Anledning havde ytret sig med Varme og Hengivenhed om Ferdinand, kom den gamle André samme Dag ind til Middagsbordet med et usædvanlig opklaret Ansigt; men da han saa Kone og Søn, formørkedes det

igjen, og ved at opdage en Plet paa Dugen rejste han sig med Voldsomhed og forlod Stuen. Da han var gaaet, betragtede Mdm. André Dugen med luende Øjne, opdagede Pletten og kastede hele Saltkarrets Indhold derover. Der blev ikke talt et Ord, og Huset gik atter sin jevne Hverdagsgang.

Dog havde Otto i Begyndelsen Mere at vænne sig til, inden han kunde finde Hverdagslivets Hyggelighed i sit nye Hjem. En af de første Aftener efter hans Ankomst, ved Thetid, traadte den gifte Datter ind, aabenbart i en meget mismodig Sindsstemning. Moderen saa opmærksomt paa hende, Ferdinand spurgte: »Hvordan er det med Din Mand?« — »Aa, det er daarligt!« sagde hun. »Jeg vil dog se efter, om det ikke snart forandrer sig.« — »Ja, lad os det!« raabte Ferdinand ivrig og strøg hurtig Dugen tilside fra en Del af Bordet. Søsteren, Mdm. Hillebrandt, en Kone paa omtrent syvogtyve Aar, med et Ansigt, der syntes at vidne om, hvor smuk Moderen engang havde været, fremtog et Spil Kort og gav sig til at lægge op. Den andagtsfuldeste Stilhed herskede i Stuen; Otto saa til med spændt Nysgjerrighed. Flere Gange slog hun Kortene sammen og begyndte forfra; men endelig raabte hun fornøjet: »Der er Lig til Skræderens Hus! Saa tænker jeg nok, Hillebrandt skal blive fornuftig!«

»Hvor han ser!« hviskede Ferdinand og blinkede hen paa Otto.

»Tror De ikke paa Kort?« spurgte Mdm. Hillebrandt.

»Nej,« svarede Otto og følte sig i sit Indre tilfreds over at være en stærkere Aand end de Andre.

»Det er ogsaa noget dumt Tøj,« svarede hun; »men det trøster mig dog, naar jeg er saa nedtrykt. Herregud, hvor skal man hen i Verden, naar man er beklemt? Men ellers vil jeg dog sige Dem, at det er virkelig forunderligt, hvad man sommetider kan se i Kortene — kom, nu vil jeg lægge op for Dem! vil De trække?«

Hun betragtede opmærksomt det Kort, Otto havde trukket, lagde med højtidelig Langsomhed Kortene i Rækker og saa længe paa dem. »O!« raabte hun pludselig, »her er Hjerterdame!«

Den brændende Rødme, som overfoer Ottos Ansigt, troede han, gik ubemærket forbi. Hun tilføjede strax: »Og hun er ung, og hun er smuk! Og se, hvor det ligger kjærligt imellem dem, hele Hjerterkortet! Men der er en lang Vej, og der er et Vand — Mere kan jeg ikke se i Aften — — naa, vil De saa tro, at Kortene kan sige rigtig?«

Otto indrømmede det, undselig, men tillige tilfredsstillet, kildret ved, at hans Kjærlighed blev behandlet med Agtelse, som en alvorlig Sag.

»Sagde jeg det ikke strax, søde Moder?« udbrød Ferdinand. »Sagde jeg ikke, da Hr. Krøyer havde været heroppe med Krøyer og talt med Dig, sagde jeg ikke, at der var noget Usædvanligt

ved det unge Menneske, at han havde Noget paa Hjertet? Sagde jeg det ikke, Moder?»

»Jo,« sagde Mdm. André.

»De maa fortælle mig Mere, De maa betro mig Deres Kjærlighed, jeg vil være Deres Fortrolige!« raabte Ferdinand.

Men der var noget Jomfrueligt i Ottos Følelse, og han kunde ikke saaledes give den til Pris.

Han spurgte: »Men hvad var det med Skræderen, der skal dø?»

»Ak, ja! det er en lang og kedelig Historie,« sagde Mdm. Hillebrandt. »Min Mand er Malermester, ja, De skal nok se, hvilken rar og kjon Mand jeg har. Men han har den Ide, at han egenlig var bestemt til Kunstmaler, og det ved Gud, endnu da vi vare forlovede, malede han Portræter af os herhjemme, De skal faa dem at se, hvor smukke de er. For han havde gaaet paa Akademiet; men hans Fader var en haard Mand, og saa maatte han i Lære. De kan tro, jeg har grædt mine modige Taarer« — tilføjede hun grædende — »da min Mand fortalte mig, hvordan han havde tigget og bedt for sig. Men hvo ved, hvad det var godt for! Var han blevet Kunstner og Professor, saa havde han vel faaet en fornem Pige, der ikke havde holdt saa meget af ham som jeg. Men naar han nu hører tale om et nyt Maleri, der gjør Lykke, eller om Gud ved hvad, saa bliver han melankolsk. Og det vilde endda nok gaa over; men nu er der en Skræder, en gammel Skolekammerat af ham, der er kommen

til at bo overfor os, og han er fornemgal, for hans Familie er bleven rig og gjør store Baller, hvor de ikke vil have ham med, og han er rent ustyrlig sommetider. Naar han har faaet rigtig fat i Hillebrandt, saa er han ikke Menneske mer, saa tør Ingen tale til ham om Værksted eller Kunder, og saa lægger han sig hen og staar ikke op i hele Uger. Ellers er han den ejegodeste og stræbsomste Mand under Solen. Men Fader er da ogsaa lidt sær, og som Faderen er, er jo altid Svigersønnen. — Saa, nu ved De min hele Historie.«

Ferdinand havde sat sig til Klaveret og begyndte at spille en Vals. — »Kan De danse?« spurgte hun Otto. »Naa, det var jo dejlig! vær saa god at engagere mig!«

Hun blev højere og fik mere Anstand under Dansen; Otte følte de lette, sikre Bevægelser. Da de standsede, sagde hun: »De danser meget ordenlig; men De fører ikke godt. De har gode Anlæg, og jeg skal lære Dem. Naar Hillebrandt bliver rask, skal vi danse!«

Hun satte sig hen hos Moderen og sagde dæmpet: »Han vil bringe mangen Pige til at græde.«

Otto var i den anden Ende af Stuen, men opfangede dog disse Ord, og uvilkaarlig gennem-bævede ham en Følelse af glad Stolthed, skjønt han, hvis han havde tænkt derover, ikke vilde have kaldt det godt eller smukt at bringe Folk til at græde.

Hvergang Otto var kommen hjemmefra, og hvad der end var sket, havde han følt en heftig Længsel efter Hjemmet; det var ikke blot et Savn af bestemte Ting eller bestemte Personer, men hin dybe, uudgrundelige Følelse, som især Børn paa saa tavs og rørende Maade kunne lide under og kæmpe imod: Hjemve. Den var nu ogsaa medvirkende til at forstyrre ham i Husets øvrige Bevægelighed; men lidt efter lidt satte den hele Gjæring sig, og han blev hyggelig tiltrukken, ofte oplivet af Familien.

Om Aftenen ved Thebordet var det Mdm. Andrés største Fornøjelse, naar hun kunde faa Lejlighed til at fortælle om Vestindien, om sin Ungdom i dette lykkelige Klima, om Rigdommen, der omgav hende, om de sorte og brune Slavinder, der adløde hendes mindste Vink, eller om Naturen, den gjennemsigtige, hede, blaa Luft, Skyggerne, de duftende, kølige Aftener med de ildfunklende Insekter. Det blev i hendes Fortællinger til noget Umaadeligt, en forgaaet Sagnverden, et i Dæmring begravet ubeskriveligt straalende Paradis, hvor Jord og Hav syntes skabt for en finere, fornemmere Menneskeslægt end Evropas og Nordens, hvor den gule Mark i Stedet for Korn bar Sukkerrør og Ingefær med purpurrøde og gule Blade, hvor Ukrudt var Kaktus, hvor endog den sorte Slaves lille Jordplet prangede med Kaffe træet og dets fine røde Blomster, hvor Æblerne vare Ananas, Slyngplanterne Vanille, og Agurker voxede paa Papay træet, hvor mellem den

hurtigopskydende Pisangs favnlange lysegrønne Blade Bananens Blomster hang ned, dækkede af et rosenrødt Blad, hvor Kokospalmer og Granater stode i Stedet for Pil, hvor Kolibrien og Poppegøjen hoppede i Træerne i Stedet for Spurve, hvor selve Dyndet havde Skildpadder i Stedet for Krabber. Medens hun talte om Sligt, havde hun et besynderligt Talent til at frembringe Uorden. Sytøjet kom op paa Bordet mellem Thekopperne, Brødbakken flyttede ned i Sofaen, Strikketøj og Lapper af Silke- eller Bomuldstøj syntes at drage ud af Bordskuffen og udbrede sig om hende, Lampen blussede for højt og osede eller var nær ved at gaa ud, medens hun rastløs greb snart efter det Ene, snart efter det Andet, vilde være beskæftiget, men ikke kunde sysselsætte sig med Andet end med sin Fantasi og Erindring. Men de straalende Egne, hun udmalede, stode kun desto forunderligere for Tilhørerens Indbildningskraft.

Otto spurgte aldrig, hvorfor hun ikke var der mere. Dette Dunkle hørte til Skildringen, stod i hemmelighedsfuld Forbindelse med hans Viden: at Edens Have var lukket. Men paa samme Tid syntes det ham ogsaa, at den stod aaben, at man maatte kunne komme dertil; thi Alt dette var jo etsteds.

Til andre Tider fortalte hun om sine Venner og Fjender derovre; hendes Følelser vare ikke paa mathematisk Maade aftagne med Afstanden i

Rum og Tid. Hendes smaa Øjne funkledede ved Tanken om en Planterfamilie, og pludselig, idet hun fortalte om den Ulykke, der var kommen over Familien, navnlig ved Mandens ynkelige Død, dirrede hendes Læber og randt Taarerne ned ad hendes Kinder — hun kunde endnu græde over Den, hun havde hadet mest og formodenlig elsket mest. Men det var ikke den Slags Graad, som gjør godt. Saa fortalte hun om de vilde Uvejr, om Jordskjælvne, om Blanke eller Negre, der vare blevne slugte af Uhyrer, om Angsten for de Sortes mysteriøse Fester, og naar man saa skulde tro, at hun gjerne var dragen bort, beskrev hun saa sørgmodig sin sidste Dag, Afskeden fra hendes gifte Søster og Børnene, det Øjeblik, da det sidste Punkt af Landet forsvandt, at Otto var ligesaa beklemt, som naar han læste om Napoleon i Fontainebleau eller paa St. Helena.

Hun fortalte ikke meget regelmæssig, gjorde sære Spring fra det Ene til det Andet, var uvidende om Blomsters og Dyrs Navne, fordi hun havde modtaget et almindeligt Indtryk, men ikke paa en erkjendende Maade opfattet Noget — gjentog vel ogsaa undertiden sine egne Historier. Men hun fængslede altid, fordi i det Øjeblik, hun talte, var der et dunkelt glødende Liv tilstede.

Det var en broget Mængde Forestillinger, som Otto optog af hendes Beskrivelser, af Andrés Livsfilosofi og korte Bemærkninger, af Mdm. Hillebrandts Spaadomskunst og Ferdinands Indfald, Klager, Anekdoter og Fremtidsplaner. Men det

beskæftigede ham, og medens hans Tanke blev modnere, blev han paa en Maade mere Barn.

Ferdinand fik ham lidt efter lidt til at tale om Emilie, først i faa Ord, saa i længere Beskrivelser, og endelig sagde han hendes Navn. Han mærkede, at Ferdinand ikke var en tavs Fortrolig; men Kjærlighedsforholdet blev baade af Moder og Datter betragtet med Interesse, og ved hyppig at blive omtalt tabte det, om ikke ganske sin indre Magt over ham, saa dog i Tydelighed og Bestemthed som hans afsluttede, hemmelige Ejendom.

En Mængde andre Anliggender kom nu ogsaa til og toge hans Opmærksomhed og Evner i Beslag. I denne Alder have de intellektuelle Interesser, naar de ere vakte og blive fornuftig ledede, en overvejende Indflydelse; man er maaske mere istand til at føle en dyb Hengivenhed eller Kjærlighed i sin Barndom end i sit femtende, sextende Aar. Dette synes ogsaa antydet i det Udvortes; thi medens der i Barnet er noget saa Ømt, Yndefuldt og Harmonisk, at man vilde ønske, det altid kunde blive saa, ja har fundet Menneskets Ideal symbolsk udtrykt i den skyldfri, kjærlighedsfulde Barnealder, er der ved det halvvoxne Mandfolk noget Uharmonisk, Skarpt, Usammenhængende, der ikke vækker Ønsket om en Standsning, og Lignende er Tilfældet med den halvvoxne Pige.

Man havde tøvet saa længe med Ottos Konfirmation, at den næsten syntes forglemt, og først paa denne Tid gik han til Præsten. Den Tanke

at lade det unge Menneske, i en Alder inden Lidenskaberne komme, og medens Sindet endnu maa antages for naivt og frisk, bekræfte sin Daabs-pagt med frivillig og selvstændig Erkjendelse, er ligesaa smuk, som den er vanskelig at virkelig-gjøre, undtagen maaske i meget inderligtroende Tidsrum af Menneskehedens Historie. Man har indrettet det saaledes, at en Mængde halvvoxne Mennesker samtidig indfinde sig for at modtage Religionsundervisning hos Præsten, hos en gejstlig Embedsmand, der har mange Forretninger, kjender lidet til de Enkelte, han har for sig, og maaske har meget ringe Talent til at paavirke Ungdommen. Denne Ungdom har vel kun liden Livserfaring, igjennem hvilken den dybe Betydning af Religionens Sætninger kunde gjøres indlysende som nøjagtig svarende til Livets Krav og Bevægelser; men nogen Kundskab om Livet er dog altid tilstede, og Vanskeligheden ligger i at benytte denne og ikke blot bevise Skriften ved Hjælp af Skriften, bortskaffe mulige Betænkeligheder ved Hjælp af et absolut Bud, lade Gud henstaa udenfor Mennesket som en Befalingsmand. Pigebørnene, der indfinde sig med mere Naivetet og Andagt end Drengene, optage Sagen paa deres Maade og se ofte i Præsten, der udtaler de hellige Ord, en fuldkommen Repræsentant for dem; for mangt et elskeligt kvindeligt Gemyt har Præsten været den første, stille, andagtsfulde Kjærlighedsgjenstand, og for mange andre har Præstens Personlighed i en senere Tid staaet som

en anden Samvittighed, da Ordene, han havde talt, laa som en død Skat, som Noget, der ikke tilfulde var gaaet over i Bevidstheden. — Otto greb i Førstningen denne nye Undervisning med Begærlighed; de overnaturlige Sandheder, der paany bleve ham foredragne, tiltalte hans Fantasi og Gemyt og vakte en heftig Længsel efter Erkjendelse. Men efter ganske kort Tids Forløb stødte denne Erkjendelseshigen paa en Hindring: Sandhederne stode som Sten. Han var for ung, for lidt udviklet til at kunne gjøre sig Regnskab for den pinlige Følelse, der undertiden kom over ham; den vakte Længsel trak sig tilbage, og han lærte Religionen udenad som en anden Lektie. Konfirmationen blev en glædefuld Ceremoni, fordi hans Fader var tilstede.

I dette Tidsrum blev i nogle faa kjøbenhavnske Skoler indbragt en ny Læregjenstand: Fysiken, og tiltrak strax de mere opvakte Disciple. Grunden hertil var ikke alene den Interesse, som Videnskaben selv vakte, naar man ved nogen Flid var kommen over de første Vanskeligheder, men ogsaa Læremethodens Forskjellighed fra, hvad man i alle de øvrige Skolediscipliner var vant til. Det var ikke blot Udenadslæsning og abstrakt Viden, men Beskæftigelse med virkelige, haandgribelige Ting, samtidig underholdende og belærende. Livet, som det gik og stod, blev draget ind i Skolen, hverdagslige Ting fik en ny Betydning, en Plads i Videnskaben, og denne Videnskab ordnede undertiden Verdens værdifulde Gjen-

stande paa en ganske ny Maade, havde en ganske egen Rangforordning. Katteskind, Diamant og Svovl stode i Geled overfor Elektriciteten; Vand, Jern og Luft bleve maalte pundevis; Jern brændte i Fugtighed; Vandet var ikke et Element, men dannet af to Luftarter, af hvilke den ene brændte, den anden nærede Branden, og højst mærkeligt var det at se, hvorledes ophedet Jern brændte i lys Lue i denne Luft; den Overflade af det smeltede Bly, som altid havde genert saa meget, naar man vilde støbe Flitsbuekugler eller Tinsoldater, var ikke Aske fra Skorstenen, men Blyets videnskabelige Forening med Ilten; det Hvide paa Svedskerne, som man havde anset for Sukker, var levende Dyr o. s. v. Alting bevægede sig, forandredes, adlydende en bestemt Lov, og hvert Experiment slog nøjagtig til, saaledes som Loven foreskrev. I nogen Tid stod i Ottos Forestilling Kviksølv som det kosteligste af Jordens Metaller; thi naar det havde undergaaet en vis Operation, kunde man koge Ilt eller Ildluft af det, hvis man blot havde en Kolbe og Retort. Men selv uden dette var hans Indbildningskraft stadig beskæftiget med Kviksølv, ved hvis Hjælp man frembragte Thermometer og Barometer. Da han endelig fik kjøbt et Thermometer, var det dog ikke dette, der tilfredsstillede ham; han vilde selv udføre det Experiment at bringe Kviksølvet ned i Kuglen og smelte Rørets Aabning, og han brændte utallige Gange sine Fingre uden at løse Opgaven, og selv om han havde kunnet løse den, vilde heller ikke

dette have været det Eftertragtede; hvad der bevægede ham, var en beundrende Længsel efter det inderste Naturliv, efter den hemmelighedsfulde Fornuft og Vilje, som de døde Ting syntes at have. Hans Yndlingsgjenstande skiftede, alt som Undervisningen skred frem; men endelig kunde han ikke længer i Tavshed bære sin Begejstring, han raabte en Dag til Mdm. André:
»Jeg kan lave et Træ!«

»Lave et Træ? hvilket Træ?« spurgte Mdm. André.

»Et kunstigt Træ!«

»Ja, det kan jeg ogsaa! Jeg kan lave Faste-lavnsris, og min Datter kan sy Blomster!«

»Aa, ikke Andet end det, Mdm. André! Saa har De jo hvert Stykke af Træet eller Blomsten i Forvejen; men jeg kan lave et Træ ud af Ingenting eller næsten ud af Ingenting.«

»Det gad jeg nok set,« sagde Mdm. André. Ferdinand kom til og hørte, hvad der blev talt om, og var ligesaa nysgjerrig.

Otto havde forskaffet sig noget salpetersurt Sølv, i daglig Tale kaldet Helvedessten, gød lunkent Vand derpaa, stak en Kobbertraad med et Par smaa Tverstilke deri og bad Mdm. André selv tilbinde Glasset.

Næste Morgen førte han hende hen for det — der stod virkeligt et Træ, en knudret Eg med tyk Stamme og faa Grene, med Sølvbark og fine Sølvblade.

Mdm. André saa til med opspilede Øjne og sagde derpaa med dyb, hemmelighedsfuld Tone: »Jeg har en Nat set Negre frembringe et blomstrende Granattræ af en afskaaren Stub ved at skære i deres Legeme og dryppe deres eget varme Blod derpaa.«

Nu var det Otto, der blev forbavset og rystet; men efter at det første uhyggelige Indtryk var overstaet, følte han en inderlig Uvilje over, at den natlige Trolddom skulde staa ved Siden af hans skønne Sølvtræ, og han spurgte tilsidst Fysiklæreren, om det var troligt. Læreren blev fornøjet over den Iver, han opdagede, og anvendte næsten hele Timen til at paavise, hvorledes Alt i Naturen gaar efter uforanderlige Love, hvorledes ingen Organisme frembringer Noget, som ikke paa anden Maade eller i anden Skikkelse er bragt ind i den, hvorledes Træernes Væxt, deres Blade- og Blomstersætning hidrører fra bestemte Stoffer i Jord, Vand og Luft, som de optage og forarbejde o. s. v.

»Ja, men!« raabte en Dreng, »Arons Stæv, der blev lagt ind i Tabernaklet, fik paa een Nat Blomster og Mandler!«

»Og Jesus forvandlede Vand til Vin ved Bryllupet i Cana!« raabte en anden.

Den overraskede og forlegne Lærer svarede hastig: »Ja, det var i Tider, før Fysiken var opfunden!« Men da han øjeblikkelig erkjendte sine Ords Utilstrækkelighed, brød han af, forbød al

videre Spørgen og holdt strengt paa Dagens Lektie.

Om Aftenen var Mdm. Hillebrandt hjemme og lagde Kort op og spaaede Otto, at hans Fader snart vilde komme.

»Saa er her kommet Brev!« udrød Otto. .

»Ja, det er der ogsaa,« svarede hun godmodig; »nu kan De snart spaa ligesaa godt som jeg.«

Krøyer kom ogsaa ganske rigtig, men forfulgte for Otto Anledningen til sin Rejse. Han led af en farlig Sygdom og var kommen for at søge Raad hos Hovedstadens Læger. Otto fulgte ham en Aften etsteds hen og ventede udenfor Porten, til han kom ned, uden at vide, hvilken Slags Besøg Faderen aflagde. Paa Hjemvejen tog Krøyer sin Søns Arm og støttede sig paa den. Otto følte sig glad over dette — saa udlagde han det — Tegn paa kjærlig, faderlig Fortrolighed og vidste ikke af, at det næsten traadte i Stedet for Faderens sidste Haandtryk. Den følgende Dag, da Faderen skulde rejse, vilde Otto blive fra Skolen for at følge ham tilvogns; men han modsatte sig det. Men henad Formiddagen aabnedes pludselig Døren til Klassen, og Faderen stod i Døren, meget bleg, og bad Læreren, om Otto maatte komme ud et Øjeblik. Ude i den dunkle Korridor omfavnede og kyssede Faderen ham og sagde: »Bliv et flinkt og ærligt Menneske!« Da Otto var kommen tilbage i Klassen og han hørte Skolens Port slaa i, blev han pludselig greben af

en kvælende, ømhedsfuld Angst; hvis ikke Skolens uvilkaarlige Tvang havde holdt ham, vilde han være ilet bort, afsted efter Faderen; han blev siddende, men Angsten steg, og han kom i en Tilstand, der grænsede til Fortvivlelse, og endelig kunde han ikke længer beherske sig, bøjede sig over Bordet og græd Angstens, Længselens, Kjærlighedens Taarer. Ingen forstyrrede ham, Læreren forlangte ikke hans Opmærksomhed, ingen af hans Klassekammerater talte til ham den Dag; det var, som om Alle havde følt Dødsafskeden.

Kun kort Tid efter kom Budskabet.

Sorgen bidrog til at knytte Otto end inderligere til Skolen. Det var for ham, som om Skoleværelset var blevet helliget ved hans Faders sidste Blik, ved at Faderens blege Aasyn havde vist sig i Døren, ved at hans Stemme havde lydt i dette Rum. Faderen syntes endnu at være her paa dette Sted, og i denne fromme Illusion tilskyndedes alle hans Kræfter til at virke for det af Faderen opstillede Maal: Bliv et flinkt og ærligt Menneske.

Dog, det er nu engang ikke givet Ungdommen at kunne dvæle længe hos de Døde. Da Ferien nærmede sig, var Sorgen alt meget dulmet, og Otto beredte sig i Tankerne paa at rejse hjem; men han fik Brev fra sin Moder, at hun vilde komme til Byen, hvor hun havde Forretningssager at ordne.

Undertiden gjør det ydre Tegn paa en stedfunden, halvforglempt Begivenhed en Virkning,

som om den var bleven ny igjen eller kom tilsyne i en ny Betydning. En skærende Smerte, en dyb Følelse af hans Families Forladthed gjennemfoer Otto ved Synet af den sortklædte, blege Moder og den ligeledes sortklædte, lille Broder, som hun førte med sig. »Stakkels Barn!« jamrede det i Otto, idet han tog Broderens Haand, og saa fuldstændig hengav hans Sind sig til Medfølelsen for de Andre, at han glemte, at dette Ord ogsaa kunde anvendes paa ham selv.

Og desuagtet skulde denne Stemning, hvor sand og stærk den end var, ikke vare længe. Moderens Væsen, der altid havde været præget af en sund Kraft, hvor Alvoren var blandet med Lune, havde undergaaet en Forandring; det havde faaet noget Strengt, for Ottos Fornemmelse næsten Haardt. Som det ofte gaar Folk, der have udstaaet en stærk sjælelig Kamp og sejret, forlangte hun af alle Andre, at de skulde tage Livet paa samme Maade, uden Hensyn til, om Muligheden var tilstede og Forholdene de samme. Hendes Sind havde vendt sig fra det Verdslige, og skjønt hendes dybe, moderlige Kjærlighed kunde bære over med den pludselige barnlige Livsglæde, kom hun dog altid til at tynde den ved strax at ville føre Tanken hen til Anliggender, der for hende vare de mere fornødne. Undertiden kunde det ogsaa ske, at et Udbrud af Lystighed, af Glæden over at være sammen med Sine, at gaa med Moder og Broder paa Gaden og kunne vise dem noget Nyt, blev mødt med en Henviisning til

Faderens Død, og i en saadan Tilrettevisning fandt Otto, uden egenlig at kunne skjønne hvorfor, en Uretfærdighed. Moderen troede, at Otto manglede Følelse, og enhver Antydning deraf fjernede i Virkeligheden hans Følelse fra hende; en Samtale imellem dem, en udtømmende Under søgelse af, hvorledes det egenlig stod til hos dem Begge, var umulig, og Tavsheden sætter ofte mellem Menneskene en Skranke, af uendelig smaa Ting bygger den flittig og rejser en Mur, som det senere er vanskeligt at gjenembryde.

Først da Adskillelsens Time igjen slog, droges de Begge for et Øjeblik kjærlig og smertefuldt berørte til hinanden; men efter Moderens Afrejse var det dog for Otto, som om et sort Slør var draget tilside fra Verden.

Det var en tung og bedrøvelig Tilstand, som uden den gamle Andrés Indskriden vilde have udøvet en lang, nedtrykkende Virkning. André var enten ved Omstændighederne bleven trængt tilside eller frivillig traadt i Baggrunden, medens Otto havde at bære sine Sorger. Men den første Søndag efter Moderens Afrejse kom han tidlig ind til Otto og sagde: »Vi maa have frisk Luft, vi maa have dygtig frisk Luft! Vi vil gjøre en Fodvandring, vi vil tage Hillebrandt med, hvad mener De derom?»

De begav dem til Hillebrandts, der betragtede Indbydelsen som en stor Ære, og Fodvandringen gik til Østerport, hvor de toge Vogn og kørte til Charlottenlund.

Det var en ren og klar Sommer-Formiddag; Solstraalerne spillede liflig ind mellem Træernes Skygger, og en svag Brise kom oplivende ind fra det blaa Sund. Efter at have spadseret lidt i Gangene gik man ind i et Telt for at spise Frokost. Her sad to unge, velklædte Mennesker ved Frokosten og vare paa samme Tid beskæftigede med at gjøre Kur til Opvartningspigen, men havde dog snart endt begge disse Forretninger. Da de vare gaaede, sagde André, der hele Tiden havde givet en indre Uro tilkjende baade med Hænder og Fødder: »Saa! Naa! Saa blev vi da fri! Hør, jeg vilde give, jeg ved ikke hvad, om jeg blot i een Klokke-time maatte banke disse to Herrer fordærvet, især den ene! Saa De det? Først gjorde han Kur; men saa skulde han dog vise os, at han var fornemmere end som saa, og saa De: saa kastede han Drikkepengene til hende! Uf! den Oxekjæft! den *canaille!*«

Hillebrandt vinkede og blinkede saa meget, som Ærbødigheden tillod, for at gjøre opmærksom paa, at det vel ikke var en Tale for Ottos Øren.

»Jeg forstaar Deres Øjne, Hillebrandt; men jeg mener, at det er ufornuftigt af Forældre og Værger, ikke at tale til vordende unge Mennesker om denne Verdens Ting. En Posefuld moderlig Moral og bibelske Sprog hjælper ikke, naar det kommer til en Prøve med Kjød og Blod. Jeg siger, og den unge Hr. Krøyers salig Fader maa gjerne høre paa mig: Den Dag han kaster Penge

til En, han har gjort Kur til, er han en Oxekjæft, en *canaille*. De kan ikke holde et ungt Menneske fra at gjøre Kur, Hillebrandt; det kan De ikke, han skal gjøre Kur, han skal Pine og Død gjøre Kur, men han skal være Kavalier! han skal være gentil! han skal ikke snavse sin hvide Vest!«

»Saa maa han gifte sig, naar han er tyve Aar,« sagde Hillebrandt halv sagte.

»For mig maa han gifte sig imorgen den Dag! Sandt er og bliver sandt. *Fiat justitia, pereat mundus!* Kom, lad os gaal! Lad os spadsere udenfor . . . det vil sige, hvis de Herrer ikke have Noget derimod, for jeg kan ogsaa gjerne blive siddende.«

»Hør,« vedblev André, da de vare komne udenfor; »det Menneske syntes nu at være et net Menneske, og imorgen kan De maaske møde ham i honnet Selskab og finde ham upaaklagelig. Se, det er Opdragelsen her hjemme! Ved De, hvad der er i Vejen? De lære at anse Høflighed for en Gjæld, de betale Andre, i Stedet for at det er en Pligt imod dem selv! Den, som er høflig i Bredgade, kan gjerne være grov i Lillekongensgade; man er aldrig sikker paa dem. For nogen Tid siden var der Selskab og Dans hos en Borgermand, der kjender mange af Byens fine, unge Herrer; han havde inviteret dem, men Familiens kvindelige Bekjendte, Baldamerne, vare temmelig ubetydelige, skjønt ordenlige, nette Piger. De fine Herrer fandt nu her ingen af deres Lige-mænd og følte ingen Respekt og gebærdede sig

tilsidst omtrent som paa en *cabaret*, en Knejspe. Det faldt ingen af dem ind, at han nedværdigede sig selv ved at krænke Værten og hans Gjæster! Man er ikke Kavalier, man er ikke gentill!«

»Hvad hjælper saa den hvide Vest?« spurgte Otto skalkagtig. »For de havde vel hvid Vest paa?«

»Den hvide Vest hjælper til Intet, naar den bæres for Stads,« svarede André meget alvorlig.

Otto fik ikke strax at mærke, at den lille Skjemt havde saaret André; men senere blev det ham tydeligt, at André ikke mere var saa hjertelig, skjønt altid velvillig og høflig. De kom op til Grøndals og standsede mellem Træerne for at se paa et Par Familier, der formodenlig havde slaaet sig sammen om en Skovtur og nu morede sig her med Gyngen, Leg og Dands. Der var mange Børn, næsten Alle i Hvidt, og det tog sig nydelig ud i den grønne Skov.

André stod og betragtede dem med stille Fornøjelse; Hillebrandt lagde sig ned, fremtog et Stykke Papir og gav sig til at tegne; Otto saa paa ham og sammenlignede Virkeligheden med Afbildningen, altsom den kom frem.

Efter en Stunds Forløb gav ogsaa André sig til at betragte Tegningen og sagde derpaa: »Nu vil vi, hvis D'hr. synes saa, gaa op til Bellevue og drikke et Glas Vin paa, at De er bleven Malermester, Hillebrandt!«

Det var, som om Natten selv sendte sine Skygger over Hillebrandts Ansigt ved disse Ord.

»Er Tegningen da saa slet?« spurgte han endelig med et kvalt Suk.

»Slet? Tegningen? Det sagde jeg ikke, min kjære Hillebrandt, min brave Svingersøn! Men ser De, mens jeg har staaet her og suget Ungdom ind i mig og er bleven et Aar yngre, har De ligget og bragt Ungdommen paa Papiret. Kunstnere og Digtere og alt saadant Noget forekommer mig som Destillationsapparater, Alting gaar igjennem dem, ud af dem; det Bedste give de til Andre. Hør! sig mig oprigtig, er det ikke bedre at være saadant et Barn som den Lille der med de røde Sko, end at være en Kunstner, der tegner det? Og er det ikke bedre at være en god Haandværksmand og om Søndagen trække Vejret og indaande denne Luft mellem Træerne, end at være en Kunstner, der spekulerer paa, hvilket Træ og hvilken Blomst der vil behage Publikum mest?«

Disse Ord gjorde et oplivende Indtryk paa Hillebrandt. Da de vandrede videre, saa han sig muntært om i Skoven, hans Bryst udvidede sig, som om det var blevet befriet fra en Byrde, endelig aftog han Hatten og sang Christian Winthers Sang:

»Jeg gik mig i Skoven saa eensom en Gang,
 Alle de smaa Fugle saa yndelig sang,
 De havde ei andet at bestille;
 Der kvad Stillids, og der kvad Gjøg,
 Der slog høit i den hviskende Bøg
 En Irisk sin sittrende Trille.

Da tænkte jeg paa Hende, som er ikke her,
 Da tænkte jeg paa Hende, mit Hjerte har kjær,
 Og jeg tænkte, det bedste jeg kunde;
 Og Alting omkring mig det tænkte som jeg,
 Den gamle Eg og Granen, der brystede sig,
 Og alle smaa Fugle i Lunde.*

André og Otto stemmede i, og tre fornøjede
 Vandrere ankom til Bellevue.

OTTENDE KAPITEL.

Under alle disse Forhold laa Tanken om
 Emilie i Ottos Bevidsthed, men ubestemt; hun
 var bleven en Forestilling uden fyldigt Liv, uden
 Gjenstand for stærk Længsel eller stærke Følelser;
 Alt, hvad der knyttede sig til hende, var som en
 oplivende, flygtig Solstraale. Han havde en Glæde,
 en Rigdom nedlagt etsteds; men den lignede Æven-
 tyrets slumrende Prinsesse, hun var af Marmor,
 og Tryllekvisten, der kunde vække hende, var
 ikke funden. Ferdinand vedblev vel bestandig at
 tale om hende og bringe Otto til at tale; men
 ved saa hyppig og næsten mod sin Vilje at tale,
 ved at skulle gøre sig og sit Forhold interessant
 for en Tilhører, der forlangte alt Mere og Mere,
 blev Billedet kun forflygtiget, og havde Otto

kunnet give Agt paa sit eget Indre, vilde han have bemærket, at han lidt efter lidt havde frembragt et andet Billede af Emilie end det virkelige, et meget lignende Billede, men et udpyntet.

Med Ferdinand foregik derimod en modsat Forandring. Han hørte saa tidt og saa livlig om Emilie, at han troede at kjende hende og var nær ved at tage fejl af sin egen og Ottos Barndom. Hendes Skikkelse fik bestandig mere Virkelighed for hans Bevidsthed, og han gjorde sig da ogsaa Umage nok for at skaffe sig en aldeles tydelig Forestilling. Naar de spadserede sammen og mødte unge, smukke Damer, spurgte Ferdinand: »Ligner hun Emilie?» — og Otto fandt vel undertiden nogen Lighed, men var naturligvis altid af den Mening, at hun ikke kunde taale en Sammenligning, og maatte da paany beskrive og udmale.

Men der gik virkelig skønne Kvinder forbi, og alle de Funker, som fløj ind i Ferdinands Hjerte, antændte tilsidst en fuldstændig Ildebrand i det brændbare Stof, han havde opsamlet. Da han, som saa mangan Kjøbenhavner, aldrig havde set nogen Kjøbstad, manglede han Maalestokken til at bedømme Ottos Skildringer. Livet i Kjøbstaden stod for ham som den reneste, yndigste, barnligste Tilværelse; Menneskene forekom ham saa naive, godmodige og hjertelige, at ingen Lykke syntes ham saa stor som den at kunne leve imellem dem. Sandt at sige var han selv ikke saa aldeles naiv, at Agentens store, rige Hus ikke

ogsaa udøvede nogen Fortryllelse, og at kunne blive en Svigersøn af dette Hus var Noget, han ganske uskyldig misundte Otto, indtil den Tanke pludselig faldt ham ind: »Men de ere jo dog ikke forlovede! Hvo siger, at hun vil have ham? Barneforlovelser! I »Den første Kjærlighed« gaar hun og sværmer for sin Charles og forelsker sig dog i Rinville, blot fordi han kalder sig Charles. Den velsignede Pige venter maaske blot paa en ung, rask Kjøbenhavnner og hvo siger, at ikke Himlen selv har bestemt Krøyer til at komme her i Huset blot for at føre Emilie og mig sammen? Det, som jeg føler for den Pige ja, jeg elsker hende! Der er en Magt, som har villet det!«

Han raadspurgte Kortene, og der laa, mærkværdig nok, en Rejse og et Vand og hele Hjerterkortet, ganske som tidligere for Otto. Alting straaled af Kjærlighed og Lykke. Han bad sin Søster lægge øp, og Under over Under, samme Konstellation! Blot var der en Kløverknægt, som han skulde tage sig iagt for. »Det er Krøyer,« tænkte han. »Men hvad vil den Kløverknægt gjøre mig?« spurgte han Mdm. Hillebrandt. — »Det kan jeg ikke se; men han mener Dig det ikke godt, Du skal tage Dig iagt for ham, han ligger imellem Dig og Rejsen.«

»Det er Krøyer,« gjentog han ved sig selv. — »Men han skal ikke forhindre mig — thi til-
ladt er det dog i det Mindste at se hende — ja, tage derover og lade Himlen raade!«

Han betroede sig til sin Moder. Der var i hendes eget Natur et saadant Hang til det Romantiske og Glødende, at Ferdinands Kjærlighed til den Ubekjendte slet ikke forekom hende urimelig. Hun hørte paa ham med kjærlig Deltagelse, indtil han kom til det Praktiske: »Sæt nu, hun vil have mig! Det er i Grunden et godt Parti; Agenten er rig og en fortræffelig, godmodig, munter Mand, ret en Svigerfader for mig. Jeg er vis paa, at han vil synes godt om mig tror Du ikke, søde Moder? Jeg er munter, jeg vil spille for ham, jeg vil danse med Døtrene, være elskværdig mod Agentinden, hej! det skal blive en Lystighed og Glæde! Krøyer er dog kun en Dreng og ingen Mand for saadant et Pigebarn! Synes Du ikke, min egen lille velsignede Moder?»

Dette besvarede hun med et skarpt: »Nej!»

Der var Elektricitet i denne Tone, og Ferdinand raabte heftig: »Hvorfor, Moder? Hvorfor synes Du ikke derom?»

»Jeg synes ikke derom!« sagde Mdm. André med den begyndende, dæmonisk kolde Vrede i Blikket og i den bævende Overlæbe.

Ferdinand blev bleg og raabte: »Du vil staa min Lykke i Vejen! Du vil bestandig have mig her hjemme til at pine og tirre! Jeg skal sidde og hænge hjemme! Jeg skal følge Dig paa Komædie og hente Dig! Andet duer jeg ikke til!»

»Det kan gjerne være.«

»Saa! nu sagde jeg da et Ord, Du kunde hænge Dig i! Hvis Skyld er det, jeg ikke er blevet til noget Stort? Det er Din Skyld! Fader har Ret! Men endnu kan og skal jeg blive til Noget! Kjærligheden skal hæve mig! Der er en Kunstner i dette Bryst!«

»Kunstner!« svarede hun med et saa bedsk, skærende, blegt Smil, at Ferdinand blev dødbleg, saa sig om med rullende Øjne — og fik Krampe.

Hun saa lidt paa ham, da han laa paa Gulvet, gik nogle Øjeblikke hastig op og ned, drak lidt Vand og begyndte da at stænke ham i Ansigtet.

Da hun saa, hvor bleg han var, og hvorledes Smerten stod præget om den farveløse Mund med de sammenbidte Tænder, begyndte hun sagte at græde, rejste ham med stor Besværlighed, tog ham paa Skødet, klappede og strøg ham, medens hun med dæmpet Stemme sagde ham ind i Øret: »Min egen lille Søn! Min velsignede Ferdinand! Dø ikke fra mig, mit søde, stakkels Barn! Hører Du, Ferdinand! Din Moder er ond imod Dig; men hun holder saa meget af Dig! saa meget, saa meget! Vaagn op, min Dreng, min søde, velsignede, allerkjæreste, dejligste Dreng! Du vil blive lykkelig! Naar hun ser Dig, vil hun elske Dig ligesaa højt, som Din Moder elsker Dig ak, Gud hjælpe os!«

Saa lagde hun ham blidt fra sig, gik grædende op og ned foran ham, slog sig for Brystet og traadte endelig hen til Klaveret og spillede de første blide Takter af en Vuggeviser.

Saa vaagnede Ferdinand. Han var meget mat; hun satte sig hen hos ham, tog ham i sine Arme, og de græd og kyssedes. — »Min kjære Dreng!« — »Min søde Moder!«

Otto kom i det Samme; det var den mundtlige Examens første Del, og han havde staaet sig godt.

Det glædestraalende Ansigt formørkedes af Medfølelse, da han saa Ferdinands lidende, taarevædede Ansigt.

»Hvad er der i Vejen?« spurgte han.

»Moder vil ikke gjøre, hvad jeg beder hende om,« svarede Ferdinand forlegen.

»O, kjære Mdm. André, vær god idag; gjør det til Ære for min Examensdag! indvi min Examen!«

»Ja ja, da!« sagde Mdm. André mat; »men saa maa De bære Skylden.«

Ferdinand var skamfuld og havde i dette Øjeblik gjerne opgivet det Hele; men nu havde han dog lidt saa Meget for det — og det Værste, antog han — og desuden udbrød Otto: »Hør, André, den Lyksalighed, det er at tage Examen, naar man kan sine Ting, gjør De Dem ingen Forestilling om! Gid hele mit Liv kunde være en Examensdag med *præ*'er!«

»Naa, naar han har sin *Metaphysica* og sin *Logica*, saa kan jeg sagtens tage hans Emilia« — var omtrent Ferdinands Tanke — »og desuden, lad Himlen afgjøre det!«

Han begyndte øjeblikkelig at gjøre Anstalter til Rejsen og gik op til en bekjendt, rig Grosserer, i hvis Hus han engang havde givet Undervisning, og bad om en anbefaling. Grosserereren blev lidt forlegen og spurgte, for hvad han skulde anbefale ham, hvortil Ferdinand svarede: »Ikke for noget Bestemt«; han bad om en anbefaling i Almindelighed — og saa fik han en prægtig, ubestemt anbefaling. Næste Morgen tog han afsted. »Det er vel bedst, at Du siger Krøyer op,« sagde han til Moderen ved Afskeden.

»Bliv nu forlovet først,« sagde Moderen.

Da Ferdinand var kommen til Kjøbstaden og efter omhyggelig udført Toilette nærmede sig Agentens Hus, følte han et Øjebliks Skuffelse. Det Hus, der i Ottos Fortællinger stod som en stor og mægtig Bygning, næsten som et Palads, var i Virkeligheden meget lille, især i en Kjøbenhavners Øjne. Det var rigtignok vidtstrakt, solidt og net; men Ferdinand kunde med sin Stok naa Tagskægget, og den meget omtalte store, brede Stentrappe var kun anselig i Forhold til de Huse, som kun havde en lille Trætærskel udenfor Indgangen. Dog, han besteg Trappen — ny Skuffelse! Den herlige Butik, hvor Kjærlighedens Solstraaler havde spillet, var lav og mørk, og mange Bønder, der gik og kom, havde forvandlet Gulvet til et lille Morads. Efter disse første Skuffelser blev Ferdinand dog kun modigere overfor, hvad han havde frygtet som Storartet og Stolt, og spurgte ved Disken med en vis Suffisance efter Agenten.

Butiksvenden antog ham for en Probenreuter, bad ham vente lidt og sendte en Dreng efter Husbonden. Lidt efter kom Agenten.

Denne betydelige Person, der i Ottos Skildringer altid var nævnt med en vis Ærefrygt, skjønt med en Hengivenhed, som hans joviale og godmodige Optræden fortjente, fremstillede sig i lang, brun gammel Frakke, i Benklæder, der vare opsmøgede forneden, og i svære, uformelige Vandstøvler; paa Hovedet bar han en grøn Saffians, bredskygget Kaskjet og i Haanden en stor Merskumpibe, der netop var gaaet ud. Ferdinand, der stadig havde Ottos Barneøjne til Maalestok og stadig maatte tage nyt Maal, havde ventet, at han skulde se op til en meget høj Mand, og fandt, at han selv kun stod tilbage for Agenten i Tykkelse. Agenten var heller ikke nær saa fornøjet ved Synet af Ottos Stedfortræder, som han vilde have været ved Ottos Besøg; han var unægtelig en høflig og venlig Mand, men imod Bekjendte, og imod Probenreutere var han tvær og lurende. Ferdinand følte dette forsigtige, mistænksomme Blik, men kunde ikke forstaa det anderledes, end at Synet af en Kjøbenhavnner imponerede. Han hilste desaarsag sin maaske tilkommende Svigerfader med den mildeste Mine og bad om en Samtale under fire Øjne. »Vær saa god at følge med,« sagde Agenten og gik foran ind i en lille Sidebutik eller et Oplagssted for finere Varer og derfra ind i sit »eget Kontor«. Dette var et Rum, som i Henhold til Tidens fremskridende Oplys-

ning var taget fra Butiken, men saa lille, at foruden Pulten og Skruestolen kunde ikke to Agenter rummes deri. Da Døren var lukket, befandt Ferdinand sig næsten klods op til Agenten, medens han havde tænkt sig, at han i en stor Stue, først i beskeden Afstand, saa med bestandig Nærmelse, skulde indlede Bekjendtskabet og maaske Slægtskabet.

Han overgav sit Brev. Agenten læste det, og den store Agtelse, han nærrede for Udstederen, var synlig paa hans Ansigt; men han vidste dog ikke ret, hvortil det sigtede. Med usikker Mine løftede han paa Kaskjetten, idet han gjorde en høflig Bøjning, saa paa Ferdinand, saa paa Brevet, lagde det sammen, rømmede sig og valgte endelig at sige: »Det fornøjer mig meget . . . gør mig den Fornøjelse at spise til Middag hos os idag, Kl. 1.«

Ferdinand stod imidlertid saa tæt op til sin tilkommende Svigerfader, at den Elektricitet, han følte i sig selv, syntes ham at vække en beslægtet Kraft i Agenten og forøge hans egen. Hans Natur egnede sig hverken til dyb Overvejelse af en Plan eller til langsom, omhyggelig Udførelse; naar han begærlig saa paa Frugten, syntes dem ham at blive moden. Agentens Usikkerhed og Nølen var allerede halvt om halvt forekommet ham som en undselig, forventningsfuld Anelse om det, han havde paa Hjerte, og da nu Indbydelsen kom, da Agenten drog ham ind i sin Familiekrede,

udbrød han: »Tak, tusind Tak, Hr. Agent!
Jeg —«

Agenten saa paa ham.

Han vilde holde en smuk, lang Indledningstale; men den korte Afstand gjorde hans Følelser overvældende stærke, og han sagde:

»Jeg kommer, Hr. Agent, kort sagt, jeg — Hr. Agent, tillad mig tilstaa mig en Gunst, lad mig gjøre Dem til min Fortrolige! De er en ædel Mand, det første Blik paa Dem indgyder Tillid! Jeg elsker Deres Datter Emilie jeg beder Dem, forhast Dem ikke! Jeg forlanger og haaber ikke, at De hastig skal sige Ja, men sig heller ikke hastig Nej! Tillad mig med Deres Vidende i al Tugt og Ære at stræbe efter at vinde Deres Datters Hjerter, og to Hjerter skulle evig velsigne Dem!«

Paa Agenten mærkedes ikke Spor af det Stød, den Rystelse, som foregik i hans Indre. Med rolig, fast Haand løftede han paa sin Kaskjet og sagde: »Hm! — Hm, maa jeg spørge, Hr. An—«

»André, Ferdinand André.«

»Maa jeg spørge, Hr. André, hvad De er?«

»Musikus, Pianist. Det staar vist i Brevet.«

»Hm!«

»Hr. Agent, jeg føler, hvor paafaldende og overraskende mit Ønske, min Bøn maa være Dem. Men jeg elsker Deres Datter, Himlen ved ja, ved Gud, Himlen ved det! Min Lykke er i Deres Haand! De har selv været ung, Hr. Agent, De har selv elsket, og jeg ved, De har et godt

og varmt Hjerte! De er en Mand, hvem Kongen har hædret, De er en Mand — De er, kort sagt, en Mand i Ordets sande, ædle Betydning!«

»Hm! Ja, ved De hvad, Hr. André, det er en Sag, som Fruentimmerne maa være om. Nu kommer De jo og spiser til Middag med os Kl. 1, saa«

»Tusind Tak, Hr. Agent! Tusind Tak! Jeg anbefaler mig saalænge.«

Agenten fulgte ham høflig ud gennem Butiken og gik saa, tyggende paa sin udgaaede Pibe, ind i Stuen.

Efter at have gaaet et Par Gange op og ned, standsede han foran sin Kone og sagde: »Hør, Mutter, jeg har Nyt at fortælle Dig.«

»Nyt?«

»Ja, der var en Mand ude og friede til Emilie.«

»Til Emilie!« raabte Fruen og to tilstedeværende Døtre. »Hvem var det?«

»Det var, kort sagt, som han selv sagde, en Kjøbenhavner, der kalder sig André.«

»Mon han er i Familie med den André, som Otto Krøyer er i Huset hos?«

»Det ved jeg ikke; men han er anbefalet til mig af en af de rigeste Grosserere i Kjøbenhavn.«

»Hvad er han?«

»Han er Musikant.«

»Musikant?«

»Ja, det sagde han.«

»Musikant! Hvordan saa han da ud?«

»Meget net og nydelig af en Springfyr at være. Munden gaar paa ham som en Kjæp i et Hjul. Men I kan selv faa ham at se, for jeg har bedt ham spise til Middag idag.«

»Idag! Ih, Gud bevares, hvad skal vi gi'e Mennesket at spise? Klokken er allerede 11! Og hvor har han gjort Emilies Bekjendtskab?«

»Ja, det ved jeg ikke. Nu faar I sørge for Resten. Jeg har gjort Mit.«

Kl. 1 var Ferdinand paa Pletten og blev modtaget af Agenten i den store Stue. Han havde ved paany at spadsere igjennem Byen mellem de smaa Huse, ad den ynkelig brolagte Gade fornummet hos sig selv en Selvtillid, som om han havde været et fem Etagers Hus fra Østergade, der ringeagtende gik op og ned mellem sine Kjøbstadskolleger. Medens han og Agenten sad i Sofaen og samtalede om saa ligegyldige Ting som mulig, men dog i en elastisk, spændt Sindsstemning, havde Tjenestepigen flere Gange Ærinder i Stuen, Døren gik hvert Øjeblik, og medens Bondepigen gik ind, bevægede sig i Hast andre kvindelige Væsener forbi Døren, og lynsnare Blik fore ind. Ferdinand følte det og anbragte sig i den Stilling, han ansaa for heldigst.

Endelig skulde man spise. Familien kom ind, og Agenten sagde: »Her, lille Moer, er Hr. André, en af mine Bekjendte fra Kjøbenhavn.«

Agentinden nejede. En kort Samtale begyndte om Vejret og Vejen; men imidlertid bemærkede Ferdinand, at en af Damerne kaldte den anden

Emilie, vogtede nøje paa den, der gav Svar, og undlod ikke senere at føre baade hende og Agentinden tilbords.

Under Maaltidet udtømte han al sin Elskværdighed og fortalte sin unge Sidedame en Mængde Historier, indtil denne pludselig udbrød til en ligeoverfor siddende Dame: »Emilie, det var en Historie for Dig!«

»Av, fy for Pokker!« sagde Ferdinand til sig selv, »der har Du gjort en net Buk. Men hvor kunde Du ogsaa tage hende, hun er jo blond! Hun derovre ligner forresten heller ikke godt Beskrivelsen; men han har jo set Alting i Forstørrelsesglas.«

Fra dette Øjeblik henvendte han sig kun til Agentinden; men saasnart Maaltidet var forbi; begyndte han en Samtale med Emilie og talte med en saadan Varme, med saadanne Blikke, at det ikke kunde misforstaas — da siger hun til en tredje Dame: »Emilie, det var Noget for Dig!«

Ferdinand følte sig et Øjeblik svimmel. I næste Øjeblik kom han til den faste Anskuelse, at han var totalt slaet, og som god Feltherre tænkte han kun paa Tilbagetoget. Han greb sin Hat og ilede ud af Huset.

Han vilde øjeblikkelig forlade Byen og befalede Gaardskarlen at tage Billet strax, uopholdelig. Gaardskarlen sagde Ja; men efter to Timers Forløb, som Ferdinand tilbragte i stor Bevægelse op og ned ad sit Stuegulv, saa han endnu Intet til Billetten. Han greb efter Klokkestrengen —

der var ingen. Han kaldte, raabte — der kom Ingen. Han sprang ud og fandt efter lang Søgen Gaardskarlen ved en huslig Forretning i Kostalden. — »Hvor er min Billet?« raabte han. — »Ja, vi behøver ikke at skynde os,« svarede Mads, »Ageposten gaar først iovermorgen.« — »Saa, for S—! hvorfor bestilte Han saa ikke Extravogn?« — »Ja, det vidste jeg jo ikke, om jeg turde.« — »Naa, hvorfor gaar Han da ikke strax?« — »Jo, nu gaar jeg.«

Ferdinand blev staaende for at se Gaardskarlen gaa; men han gik ikke. — »Men for Allandsens Ulykker, hvorfor gaar Han ikke?« — »Ja, nu gaar jeg jo,« svarede Mads og pillede lidt ved sit Tøj. Men han gik ikke.

Endelig gik der et Lys op for Ferdinand; han fremtog sin Tegnebog og spurgte, hvad det kostede. — »Der er syv Mil til næste Station,« sagde Mads, »saa det bliver vel noget over en halv Snes Daler.«

En halv Snes Daler ere mange Musiktimer, og Ferdinands Haand gjorde uvilkaarlig en Bevægelse, som den ikke vilde have gjort, hvis han var blevet Agentens Svigersøn. »Hør,« sagde han til Mads, »kan Du ikke skaffe mig en Hyrekusk eller Vognmand til at kjøre for mig?« — »Jo,« svarede Mads, »der er nu Peer Christensen; men han har solgt sine graa Hopper, og jeg tror ikke, at han har mer end eet Øg paa Stalden; nej, han har ikke.« — »Saa kan jeg jo tage Enspændervogn.« — »Ja,« sagde Mads, »saa kunde De jo

ta'e Enspændervogn. Men det er en svært sandet Vej, er det, og der er mange Huller og Slag nu paa Aaret, og Peer Christensen har ingen Enspændervogn.« — »Er der da ingen anden Vognmand i Byen?« — »Nej, ikke uden den lille Hendriksen; han handler med Heste, men han plejer ikke at leje Vogn ud.« — »Men saa kunde vi jo tage Hendriksens Heste og Christensens Vogn.« — Mads kom indvendig ud af Fatning ved dette nye, uhørte Associationsprincip. Dog var Nytten deraf hans sunde, forstandige Natur indlysende, og efter nogen Tøven svarede han: »Ja, saa kunde vi jo tage Peer Christensens brune Vogn med een Agestol og Hendriksens Heste, kunde vi. Men jeg tvi'ler dog om, at vi kan det, for Peer Christensen og den lille Hendriksen er nu ikke rigtig go'e Venner.« — »Aa, det har vel ikke Stort at betyde.« — »Nej, det forstaar sig; men de er rigtignok slemt Uvenner.« — »Aa, det er vel ikke saa slemt endda.« — »Nej, det er jo ikke saa slemt endda; men den lille Hendriksen slog ham jo rigtignok forleden Dag, ligesom det kunde være en Røg, og saa alle Fire gik fra ham, og jeg har maattet gjøre min Ed derpaa, for jeg var Vidne, var jeg. Og se saa, saa vilde jeg jo ikke gjerne vove mig ned til den lille Hendriksen. Nej. For han er nok lille, men han er vov. Det er nu ikke for det« — vedblev Mads og blev næsten mindre, medens han talte — »det er nu ikke for det, hvis han kom her i Gaarden og bød mig Hug, se saa kunde man vel nok holde ham

fra Livet; men man har ikke Lov til at slaa ham i hans egen Stue, skjønt han kunde have godt af en Livfuld Hug.« — »Ja, hvad bliver det saa til med Vognen?« spurgte Ferdinand. — »Ja, det var nu Vognen,« sagde Mads. »Min Husbond har en meget ordenlig Vogn, og vi har to pæne Hopper, De kan selv gaa ind i Stalden og tage dem i Øjesyn. Saa Husbond kunde jo magelig kjøre Dem. Men det er nu forbudt, og De maatte sige, at Vognen var Deres Ejendom. Men jeg kan ikke være fra Huset før imorgen tidlig. Vil De vente til imorgen tidlig, saa skal jeg kjøre Dem saa nydelig de syv Mil — vi skal saa have Vogn dertil,« tilføjede Mads i lidt lavere Tone.

Den Sag blev da afgjort; men nu havde Ferdinand en hel Aften og en Nat at vente i denne skrækkelige By, hvor han gjerne vilde gjøre sig usynlig; thi han var jo ikke sikker paa, hvorvidt hans Æventyr allerede var bekjendt. Da han i Mørkningen hørte Byens Folk samle sig ved Siden af i Gjæste- og Billardstuen, vovede han sig ikke mere ud; men han kunde ikke undgaa at blive Vidne til, hvorledes Alle spurgte om Kjøbenhavneren, hvorledes Hensigten med hans Nærværelse blev debatteret, hans Klædedragt kritiseret osv. — »Saadan gaar han,« sagde En, og Ferdinand kunde lykkeligvis ikke se, hvorledes man gjorde ham efter; men han kunde høre det paa Latteren. — »Hvem er dennehersens Kjøbenhavn?« spurgte En Opvartningspigen. — »Jeg

ved det ikke,« svarede hun; »han havde svært Jav med at komme afsted, men da han hørte, at en Extravogn kostede ti Rbd., slog han sig tiltaals.« — »O, den Forræder!« mumlede Ferdinand, da han saaledes hørte, hvorledes Mads med den uskyldige Mine havde iagttaget ham. Han hensank i dybe Tanker, og pludselig gik der et Lys op for ham, han kjendte Mads, og glemmende sig selv slog han i Bordet og raabte: »Kløverknægt!«

»De spiller Kort derinde,« sagde En i Gæstestuen.

»Saa har han faaet Fremmede,« sagde Opvartningspigen.

»Hvem? Hvilken Han?«

»Ih, Kjøbenhavneren!«

»Død og Pine! Saa har de maaske hørt os,« mumlede man, blev meget stille og listede sig bort, En efter En.

Imidlertid sad Ferdinand derinde og lyttede. Opvartningspigen gjorde sig et Ærinde ind, blev meget forbavset ved at se ham sidde ene i Mørke, og gik strax igjen. Han vovede ikke at røre sig af Frygt for at forraade, at han var nær, og Natten sænkede sig med pinlig Langsomhed over denne Dag, da han var kommen, havde set og var bleven slagen.

NIENDE KAPITEL.

Da Ferdinand var kommen hjem, erkjendte han, at han maatte skrifte for Otto, dels fordi hans »Ritt ins alte romantische Land« dog ikke kunde blive skjult, dels tyngede hans Adfærd ham, han følte Fortrydelse, hvert venligt Ord af Otto pinte ham. Det var den sidste Examenstag; Otto kom ind ad Døren, glad, men nedstemt og træt. Da faldt Ferdinand ham om Halsen og raabte: »Min Ven, kan De tilgive et sort Forræderi? Jeg er en Forræder!«

Otto unddrog sig denne Omfavnelse, og da han var saa vant til Ferdinands Overdrivelser og stærke Ytringer, spurgte han ligegyldig, hvad der da var sket.

Ferdinand greb hans Haand og sagde med Taarer i Øjnene: »Lov mig først Deres Tilgivelse! Sværg det!«

»Ja, jeg lover, jeg sværger det,« sagde Otto med uforstyrret Ligegyldighed.

»Velan, jeg har . . . nej, Moder, sig Du det! Jeg kan ikke! Jeg vil lægge mig hen paa Sofaen Jeg vil gaa ud i den anden Stue . . . !«

»Han har friet til Deres Emilie,« sagde Mdm. André; »men han har faaet Kurven.«

Ferdinand standsede paa sin Vej til Døren og vendte sig om, overrasket over, at der fra Otto

ikke kom nogen Lyd, intetsomhelst pathetisk Udbrud. Otto havde et Øjeblik set stift paa Mdm. André, gjorde saa en snurrende Bevægelse, gik et Par Gange uroligt og usikkert op og ned ad Gulvet — som en Høne, der har faaet Hvidløg, sagde Mdm. André senere, da hun fortalte Sagen til sin Datter — og saa ind paa sit Værelse.

Trods al deres Medfølelse for ungdommelig Romantik begreb de dog ikke, hvilken magisk Virkning de faa Ord: »Han har friet til Deres Emilie« havde gjort. Nogen kunde fri til hende, kunde elske hende! Det var en Tryllestav, der berørte den fjerne By. Den havde staaet for hans Forestilling som uberørt og uberørlig af Tiden, det var aldrig faldet ham ind, at Agentens Hus nogensinde skulde blive ældre. Alle hans andre Tanker havde været i Bevægelse, kun de Tanker, der angik dette Hus, havde været forstenede eller ligget i Dvale. Og nu i dette Øjeblik, da den sidste Examenstid var overstaaet, da den besynderlige Dunst, der under den intellektuelle Spænding synes at omgive Organismen, var adspredt, da det Spørgsmaal lige var i Begreb med at rejse sig: Hvad nu? — havde En friet til Emilie. Hin Sommermorgen, da han havde lovet sig selv at skynde sig og blot blive Student for at vende tilbage, hvor den pludselig stod levende for ham! Hvorledes havde han kunnet glemme og læse saa rolig? Og nu var han jo Student, i dette Øjeblik var han Student! Fri, myndig, hædret, med Berømmelsen om Panden, med Fremtiden for sig

kunde han træde frem i sin Fødeby, for Emilie, for alle Mennesker! Nu var det kommet! Og hun, som havde sendt ham Bud, som havde leget med ham under Æbletræet, som havde siddet i Lysthuset — o, skønne Syn og forunderlige Overraskelse! — som han havde holdt i sine Arme — endnu i dette Øjeblik troede han at føle det svage Tryk af hendes Arm, hendes Skulder op til hans. Men hvor havde han da havt sine Tanker! En havde friet til hende og var bleven afvist; men hvor Mange kunde ikke fri, endnu idag, i denne Time! Udstrække Haanden efter hans Ejendom! Thi hvorledes skulde han kunne leve, naar en Anden tog hans Fortid, hans Barndom, hans Kjærlighed? Nu følte han det, nu vidste han det. Hvor hun stod tydelig for ham! Det var, som om en Knop i hans Indre sprang ud, og Duften opfyldte hans Sjæl. Det var en Aande af Lyksalighed, af Længsel, af Uro. Han udbrød: »Afsted, afsted!« han maatte øjeblikkelig rejse.

Han gik til Døren, som en Søvn-gænger.

Men han skulde om faa Dage have sit akademiske Borgerbrev.

Men Borgerbrevet vilde ikke forsvinde, det var sikkert nok — Afsted! afsted!

Hvor Ungdommen dog er lykkelig! Dens Haab er saa fuldstændigt og stort, at der i Sindet ikke er Plads til Tvivl; den har ikke ved Synd og Skyld pantsat Noget af Personligheden til Skjæbnen, den føler sig ikke tilbageholdt ved nogen Flig,

men iler trøstig og glad til Lys, Glæde og Lykke, som dens rette Ejendel og Hjem.

Da han kom hjem, modtog Moderen ham saa kjærlig og med et saa stillefornøjet Ansigt, betragtede ham med et saa hjerteligt Velbehag, at hun lignede sig selv, som hun var før Krøyers Død, kun blidere og mere hengiven til ham ene. At faa en Søn til Student har for danske Forældre af Borgerstanden en stor Tilfredsstillelse, næsten som om Sønnen blev optagen i en Adelsstand og kastede Glans over sin Slægt, og noget Rigtigt er ogsaa deri, thi det akademiske Borgerbrev, som de unge Mennesker fra alle Landets Egne maa ind og kæmpe for ved Kjøbenhavns Universitet, aabner dem Adgang til alle Statens Embeder, synes Begyndelsen til en hæderfuld Bane. For en ti, tolv Aar siden var denne Følelse maaske i højere Grad tilstede end nu; thi da følte Folket sig ydmygere end nu og var stoltere af, at en af dets Egne kunde bryde ind i Dygtighedens Aristokrati.

I Ottos Hjem var, naar man beskæftigede sig med hans Fremtid, altid med en vis Ærbødighed blevet brugt den Formel: »Naar han faar sit akademiske Borgerbrev«, og Moderen havde vænnet sig til at forbinde Tanken om sin Søns Fremtid med et stort, pragtfuldt Pergament, hendes Angst

og hendes Haab havde samlet sig om dette Symbol.

Saasnart hun havde bragt Otto en Forfriskning, sagde hun med en barnlig Glæde, næsten undselig over sin Nysgjerrighed: »Vis mig nu Dit akademiske Borgerbrev.«

Otto sagde temmelig ligegyldig: »Jeg har det ikke med, Moder.«

»Hvorfor har Du det ikke med? Er Examen da ikke rigtig forbi?«

»Jo; men jeg kunde ikke have faaet det før om et Par Dage, og jeg tænkte ikke, det var nødvendigt at opholde mig for at faa det med.«

Hun læste i hans usikre Blik, at ikke Længslen efter at hilse paa hende havde drevet ham saa hastig hjem, og medens hun som et Barn følte Skuffelsens Smerte, opdagede hendes kloge moderlige Øje en anden Grund til Kummer.

Otto var fortrydelig paa sig selv og dog tilige fortrydelig over, at en saadan Ubetydelighed strax skulde kaste en uhyggelig Skygge over Hjemmet; hans indre Uro og Attraa syntes ham at have en ganske anden Ret, og jo mere Moderen trak sig tilbage i sig selv, desto mere længtes han efter at komme bort, over til Agentens.

Han gik urolig op og ned ad Gulvet; hun havde sat sig stille hen. Den pinlige Tavshed holdt ham fængslet, han vidste ikke, hvorledes han skulde komme afsted. Endelig gjorde han en rask Anstrengelse og beredte sig til at gaa.

»Du gaar vel over til Theilmanns,« sagde Moderen.

Den Tone, hvormed hun sagde disse simple Ord, gjennembævede Otto. Han vidste ikke, om det var hans eget Sind, hans Mismod, hans Fortrydelse og hans urolige, feberagtige Beklemthed ved nu at staa saa nær det eftertragtede Maal, der kom denne Tone imøde og gav den Betydning; men han hørte en blid, advarende Kjærlighed, der blandedes med Bitterhed og stille Haan; hun havde gjættet hans hemmelige Tanke, og det lød, som om hun havde havt paa Læben at tilføje: »Ja, gaa Du kun over til dem, Du har foretrukket for Din Moder!«

Der var Arbejdsfolk i Butiken, og en af dem stod og høvlede et Brædt foran Disken. Det var Peter Krøll. Han var bleven en opløben, ilde proportioneret Arbejdsdreng eller Svend, mager og dog klodset at se til. Det Eneste, der var kjendeligt og uforandret fra Barndomstiden, var de trofaste graablaa Øjne, og disse Øjne lyste, da han saa op fra sit Arbejde og sagde: »God Dag, Otto!« — Havde han endda sagt: »God Dag, Krøyer!« — ikke at tale om: »Hr. Krøyer«. Ottos mismodige og beklemte Sind følte sig ubehagelig berørt af denne fortrolige Hilsen; det var for ham, som om et Vrægebillede af hans Barndom blev paatvunget ham, eller han blev angst for dette Varsel om, at det Spæde og Fine, der gjemmes i Erindringen, voxer sig stygt i Virkeligheden, og at det erindrende Gemyt skal blive skuffet. Han

besvarede Peters Hilsen med et koldt: »God Dag, Peter Krøll!« og gik ham forbi, og da han hørte sit eget Ord, Navnet paa Legekammeraten, krympede hans Hjerte sig sammen, angrende, fortrydeligt og sørgmodigt tillige. Men hine Peters Ord og Tonen, hvori de bleve sagte, havde omfattet Peters Barndoms minder, hans Kinder bleve røde, og han bøjede sig dybt over Planken, medens han ivrig høvlede videre. Saaledes gaa vi og søge efter vor egen Blomsterplet og nedtrampe paa Vejen Andres Blomster.

Idet han kom ud af Butikdøren, mødte han Dr. Siemsen.

»Ih, god Dag, velkommen, Otto Krøyer! hvordan har Du De Du det? Ja, for jeg maa vel som gammel Academicus nok sige Du endnu Det forstaar sig, jeg er jo kun fra Chirurgicum. Jeg gratulerer! Naa, hvorledes staar det til inde ved Universitetet? Det er Pokkers, som de syr net i Kjøbenhavn,« vedblev han, idet han med et Blik maalte Ottos ranke Skikkelse.

Otto var kun lidet oplagt til at tale om Universitetet og lærde Sager eller Frakkens Snit og svarede: »Tak, det gik godt; hvorledes staar det til her i Byen?«

»Aa, jo, saamænd! Naa, Du skal vel over til Agentens? Ja, saa farvel, jeg skal op i Byen til Gjærns; Avlskarlen har igaar snittet sin Tommelfinger af med Hakkelsekniven. Vi ses vel senere;

farvell! Apropos, Du ved da, hvad der er foregaaet derovre?»

»Nej! Er der foregaaet Noget?»

»Ved Du virkelig slet Ingenting?»

»Nej, ikke det Allerringeste, uden at der har været En fra Kjøbenhavn og friet til Frøken Emilie.«

»Aa, ikke Andet end det! Den Nar, det Fæ, den Vindbeutel, den kjøbenhavnske Stensliber! Og han var nok ikke engang rigtig klog, for han sad og spillede Brus med sig selv i Mørke. Men Død og Pine! Du maa da ikke saadan løbe derover uden at vide Besked i Huset. Kom, saa gaa vi bag om Byen.«

Doktoren tog hans Arm, og de vendte om og gik gennem en Gyde og ad en Spadserevej udenom Byens Haver.

»Hvad er det da?» spurgte Otto, næsten rystende af Angstkulde.

»Du husker jo nok Knud Gjedde?»

»Den rødmussede, opløbne Dreng, Stamherren?»

»Ja, det var i gamle Dage, han var rødmusset! Nej, Fatter, han har været Husarofficer og i Paris og Tyskland! Men en kjøn lille Snurbart havde han faaet, og en Satans rask Karl, det maa man lade ham.«

»Naa, og han?»

»Han kom hjem. Ingen havde talt om ham i alle de mange Aar; men han havde ikke været en Minut i Byen, før man skulde trot, at Ingen

i al den Tid havde tænkt paa Andet end ham. Jeg hører en Formiddag Hestetrap, det foer hen hen over Brostene, ligesom det kunde være en Eskadron Dragoner, der skulde brække Halsen, og inden jeg vel kom til Vinduet, var det borte. Lidt efter kommer min gamle Maren hæsblesende ind og skriger: Knud Gjedde er kommen hjem! — Skal han ha'e Bryllup med Hende, siden Hun er saa ilter? siger jeg. — Kors Jøsses bevare ham for det! svarer hun. — Hvad gaar der da af Hende? Hvorfor kan Hun ikke lade mig have Ro? spørger jeg. — Saa gi'er den gamle Tingest sig s'gu til at tudskraale og faar Forklædet op over Øjnene og hulker: Det maa dog gjøre saa godt paa den gamle Moder, at hun har faaet saadan en kjøn Søn hjem. — Du ved, Otto, at jeg er ikke overtroisk; men jeg kunde s'gu være fristet til at tro, at han havde en Aand eller en Nisse, der kastede Dunst over hele Byen, for hvor jeg saa kom, var de Alle lige galne, og Ingen havde dog endnu rigtig set ham. Det forstaar sig, en løbsk Hest kan jo ogsaa gjøre Lykke i Byen, i det Mindste et Øjeblik, blot fordi den afbryder Kjedsomheden og bringer de smaa Hjerter til at banke. Det trænge de nu til, de Stakler. Naa, men det varede ikke længe, saa var Knud Gjedde ilav med de unge Fruentimmer, og saa var der en Jav og et Spektakel, som naar jeg gaar ud i Hønsegaarden og siger: Putte! Putte! og gi'er dem Korn. Det var Knud Gjedde først og Knud Gjedde sidst! Han havde sagt Dit, og han havde

sagt Dat! Han havde rost en Kappe, og saa skulde alle Byens Koner have Mage til Kappe; han havde fundet et gult Livbaand kjønt, og saa gik alle Pigerne med gule Livbaand, med Undtagelse af Emilie Theilmann, det maa jeg dog sige til hendes Ære. Jo mer de Andre gjorde af ham, des mere gjorde hun af os Andre. Men der var nu engang ligesom en Dunst, en Forhexelse over hele Byen, som Ingen kunde modstaa, hverken Mandfolk eller Fruentimmer. Byfogden forærede han en Wiernervogn, og hos Hjulmand Petersen bestilte han to nye Vogne, og Maler Henriksen skulde male den ene Fadding grøn og den anden brun, og Sadelmager Jochumsen skulde lave fire Agestole; og Murmester Helms og Snedker Tønning blev hentede ud til Gaarden med alle Svende og Dreng, saa Alt, hvad han gjorde, var velgjort; havde der været Nøgler til Byen, havde de bragt ham dem, han var Byens Konge, Kejser, Pave, Sultan! Kongen selv kunde være kjørt igjennem Byen, tror jeg, og der havde ingen Mus pebet ad ham. En Rideknægt havde han altid efter sig, og alle Junkerne milevidt fra vare strømmede til og vare hans Pager, de Lømler.

Der skulde være Skovbal, og saa kunde de ikke gaa den Smule Vej ligesom de andre Aaringer, nej! der laa Baade nede ved Havnen, og han havde af Havnekommissionen faaet Lov til at ramme Pæle ned og bygge en lille Bro, og saa sejlede han med de unge Damer og Byfogden og Agenten og et Par af sine Kammerater, og

da de kom ud til Skoven, blev de hilsede med Kongesalut. Vi Andre maatte traske afsted med egen Befordring, og det fandt jeg da heller ikke mer end billigt, for jeg havde i det Mindste ikke Lyst til at lade mig slæbe i Triumf ligesom i forrige Tider, naar en General eller Kejser havde indtaget en fjendtlig By og førte Mændene med sig som Slaver. Slavinderne havde ved saadan Lejlighed bedre Udsigter. Dansepladsen var pyntet op med Grønt — hvad det nu skulde til i den grønne Skov! Byfogden var straalende glad, fordi han dansede med hans Therese, Agenten var i et Perlehumør, fordi han dansede med hans Emilie, alle Fædre vare som gale over deres Døtres Udmærkelse, jeg var nærved at ærgre mig sort. Jeg stod og saa paa, at han gjorde Kur til alle Pigebørnene, og jeg kunde have brækket ham midt over — for det kunde jeg, Otto! — men saa kom han hen og hilste paa mig og talte med mig, og saa sandt jeg er en Synder for Gud, imens han talte med mig, holdt jeg af ham og drak et Glas Vin med ham; men saasnart han var borte fra mig, var jeg igjen arrig paa ham. Det var hans Lykke, at jeg fik fat paa en Bondekarl, der stod og gloede, og tærskede ham igjennem. Saa kom desuden Emilie Theilmann og inklinerede for mig, og saa slog jeg mig tiltaals.«

»Gjorde hun det?«

»Ja, men lad mig nu fortælle videre. Strax efter fandt han paa, at det var Prinsesse Caroline Amalies Fødselsdag, og det var det vel sagtens

ogsaa, skjønt jeg havde aldrig før tænkt, at det var en Festdag. Saa havde vi Stads, kan Du tro! Galgebakken blev omdøbt til Prinsessehøjen; Byfogden stod først alene deroppe og holdt en højtidelig Tale og drak et Glas Vin, og vi Andre stod nedenfor rundtomkring og raabte Hurra, og det skulde være sat i Statstidenden, men Byfogden betænkte sig, for egenlig var det dog en Slags Oprør, lige med Et at gjøre mere Stads af Prins Christians Gemalinde, end der nogensinde er blevet gjort af Kongen eller Kronprinsessen. Derfor skal Du heller ikke røre ved den Historie hos Byfogdens. Naa, men da Byfogden havde holdt Talen, saa, skal jeg ikke nægte, skete ligesom et Hexeri, for et stort Telttag rejste sig pludselig og naaede over hele Højens Top, og da vi kom derop, fandt vi, at den var indrettet til Danseplads. Men først blev der spist en hør, Otto, ved Du, hvad det er, vi har talt meget om det senere; hvad er en Middagsmad alla Foskett?«

»*Fourchette*; det er en Gaffel.«

»Aa! rigtig! sagde jeg det ikke nok! Nebel paastod, at det var alla Bosket og betød en Middagsmad i Buskadset eller i det Grønne. Med Gaffel, ja! for der var Sølvgaffler til os Allesammen! der maa dog være en svær Rigdom i det Hus. Og saa om Aftenen, hvad tror Du saa, vi havde? Fyrværkeri! og det ude paa Vandet! Lige med Et træder han op og siger, at en dejlig Kvindehaand eller saadant noget Sludder skulde sende Ildbudskabet ud til Havets Gud, og saa

skulde man se efter, hvor galant Havets Gud vel vilde være med sit Svar. Men da han ikke tiltroede sig at vælge mellem al Dejligheden, vilde han bede dem trække Lod, og det gik formodentlig til med Lurendrejere, for Loddet traf Emilie Theilmann; hun fik en Fakkell og rørte med Ilden etsteds paa et Træ, saa foer der en blaa Ildue ud fra Træet, ned til Søen og tændte Fyrværkeriet. Og kjønt var det s'gu.

Hvad jeg nu vilde sige, mig faldt det saagu ikke ind, at de var gode Venner, skjønt Folk nok egenlig allerede mumlede derom. Jeg kan ikke begribe, hvor Folk sommetider faa deres Forstand fra. Her er jo nok muntre og raske Folk i Byen, men saadan dybt stikker de dog ikke, naar vi vil være ærlige, og man skulde tro, at man magelig kunde pudse dem; men lur dem! Og saadan en lille Gaas, der knap er kommen fra Præsten og ikke kan koge en ordenlig Gryde Mad, hun ser det, hun vil se, meget sikrere end en erfaren gammel Praktikus som jeg. Jeg var dum, blind, jeg var et Fæ og kunde Ingenting se; men jeg vil sige til mit Forsvar, at jeg gik og var arrig paa denne Knud, og Emilie Theilmann var den Eneste, der syntes mig at holde med mig og være fornuftig og indse, at han var en Vindbeutel, og hvor kunde jeg saa falde paa det? Snarere vilde jeg mistænkt hende for at have et godt Øje til en anden Fyr, der var i Følge med ham; for det var rigtig et smukt Menneske, høj, mørk, med store Knebelbarter

og en Grevesøn oven i Kjøbet. Og jeg saa s'gu heller ikke Knud Gjedde gjøre Kur til hende, tvertimod var han hende imod og drillede hende ved alle Lejligheder, og netop Fyrværkeri-Aftenen, en halv Times Tid før det blev tændt, saa bad hun ham om Noget, jeg hørte ikke, hvad det var, for saa Mange talte i Munden paa hinanden, og Byfogdens Therese, kunde jeg nok se, havde en Finger med i Spillet; han lo saa smaat, og lidt efter kunde jeg se paa Emilie, at hun var nær ved at græde, men saa kom den unge Greve, og saa blev hun saa smilende som en nyslagen Toskilling. Nu bagefter kan jeg nok forstaa det, for det vil jeg sige Dig, unter uns, den sikreste Maner at forhexe et Fruentimmer paa, er at drille hende. Men det er svært at udføre. Du kan vel nok holde ren Mund, saa jeg vil fortælle Dig, at jeg forsøgte det med Bager Slüters Marie; men hun stejlede øjeblikkelig, og jeg tror s'gu ikke, vi blive gode Venner igjen. Det er meget vanskeligt, det er en stor Kunst, og jeg tror, man skal have øvet sig paa en hel Mængde Fruentimmer, ligesom man maa gaa længe paa Anatomikammeret, før man lærer at gjøre en Operation. Han havde nu lært det tilgavns, og ved næste Skovbal saa jeg ham og Emilie spadsere et Øjeblik inde mellem Træerne — de var noget fra mig; men jeg har Øjne som en Lux — og han kyssede først hendes Haand, og saa kyssede han hendes Mund«

I dette Øjeblik var det for Otto, der med den største Spænding havde fulgt Beretningen, som om Scenen foregik nu og han selv saa Emilie, i al den friske Skjønhed, hvori han havde set hende hin Sommermorgen, blive omfavnet af en Mand og hengive sig til Omfavnelsen. Han standsede uvilkaarlig som lammet ved dette Syn. Doktoren standsede ogsaa, saa op, saa Udtrykket i Ottos Ansigt, og med den højeste Pathos, med et Udtryk af Overraskelse, Selvbekjendelse og Medfølelse, og med en Bevægelse, som om han drog Haanden ud af kogende Vand, raabte han: »Oh! — uh! — Guds Død og Pine!»

Otto tog sig sammen. I faa Sekunder samlede det nys Oplevede, Smerten og Kampen derimod, sig i hans Bevidsthed, og som om han pludselig var bleven ældre derved, sagde han med en Alvor og Mandighed, der overraskede Doktoren: »Doktor Siemsen, De har i mange Aar været en Ven af mine Forældre, og De er en retskaffen Mand. Jeg venter derfor af Dem, at hvilkensomhelst Udtydning De giver mine Miner, saa bliver den begravet hos Dem. Lov mig det, Doktor!»

»Jeg svær Dig det til, Otto!« svarede Doktoren næsten rørt; men i samme Øjeblik, som han sagde det, opsteg hos ham Forestillingen om, hvilken interessant Nyhed han nu var i Besiddelse af, og hans forsikrende Stemme vaklede paa denne troløse Grund. Otto følte det og tilføjede: »Doktor, giv mig Deres Æresord derpaa.«

»Æresord?« svarede Doktor Siemsen; »det er jo kun Officerer og Adelsmænd, der give deres Æresord; jeg kan da ikke sige: Paa min Ære som Doktor Siemsen?«

»Jo, De kan sige: paa Deres Ære som rets-kaffen Mand. Jeg tager imod det, ligesom De havde svoret den højeste Ed.«

»Saa skal Du, Gud straffe mig, heller ikke blive narret! Paa min Ære som rets-kaffen Mand, jeg skal tie!«

»Det er underligt,« mumlede Doktoren, »naar man kommer sammen med dannede Folk, er det, ligesom man bliver ung igjen Jeg kunde da ogsaa være bleven til Noget Jo, jeg kan tie!«

»Hvad skete saa videre, Doktor?« spurgte Otto.

»Hvor? Aa, naa, ja saa er der egenlig ikke videre at fortælle.«

»Jo, Noget maa der dog være; for De kom blot til, at han stod og kyssede hende.«

»Ja, hør nu, Otto, i Grunden var det Hele dog Barnestreger. Om et sexten, syttenaars Pige-barn engang har kysset en kjøn Knebelsbart, naa, Herregud! jeg i det Mindste vil ikke kaste den første Sten.«

»Jeg vil heller ikke kaste Sten; jeg ønsker blot at vide Slutningen. Er de nu forlovede?«

»Forlovede? De? Knud Gjedde og Emilie Theilmann? Nej, det ved den søde Gud, de ikke er! Men han er gift. — I Grunden er det dog

løjerligt at tænke paa. For en Dag kom Baronesse Hammerstein kjørende herigjennem med sin Datter, og fra det Øjeblik blev det igjen ganske stille i Byen. Man skulde trot, at hun tog hele Forhexelsen med. Jeg kan ikke sige Dig, hvor det var stille. Ingen sagde Noget; men vi gik Alle og lagde Ørene til den Egn, hvor Gaarden ligger; vi anede Budskab. Og ganske rigtig! saa kom han en Dag kjørende i stor Stads med sin Moder og Baronessen og hele Suiten og tog ind hos Byfogden og forestillede den unge Baronesse som sin Forlovede. Og fjorten Dage efter stod Bryllupet. Det er nu halvtredje Maaneder siden.«

»Og Frøken Emilie?«

»Aa, det var jo ikke Andet end Barnestreger. Hun holdt sig s'gu bra'. Jeg har aldrig set hende gladere end i den Tid. Men saa blev hun syg, stakkels Pige — Nervefeber, og den kunde gjerne være bleven til Tyfus, men vi tog den strax alvorlig: *mixtura camphorata acida* og saa en *decoctum chinæ acidum*, og saa slap vi fra det. Men det skal jeg ikke nægte — — det er vel bedst, at jeg siger Dig det Hele, men vil Du nu give mig Dit Æresord som retskaffen Mand paa, at Du vil tie?«

»Det vil jeg,« svarede Otto næppe hørlig.

»Ser Du, jeg vaagede hos hende en Nat, hun havde Feber og fantaserede, og saa gjentog hun flere Gange: Knud, Knud. Saa Noget har hun vel følt, stakkels Tøs, og ikke saa lidt endda. Men« — vedblev Doktoren med hævet Stemme —

»det er, Fanden gale mig, ogsaa det Hele, og hvad Folk saa ellers falde paa at digte, er Løgn! det siger jeg!«

»Vel, Doktor Siemsen, nu skal De have Tak.«

»Ses vi i Aften i Klubben? Du kan jo gaa ind som rejsende Medlem, og Du spiller vel L'hombre? Vi maa ha'e os en glad Aften; vi skal dog drikke paa vores Bysbarns Examen! Pokker i Vold med Grillerne, Otto! Fruentimmerne er s'gu ikke værd at sørge over. Jeg er nu snart en gammel Pebersvend og staar mig vel derved. Naa, Farvel, vi ses i Aften!«

Da Otto ene gik samme Vej tilbage, søgte alle hans Tanker med uimodstaaelig Magt hen til Forholdet imellem Emilie og Knud Gjedde, og han pinte sig selv med, tilbunds at udforske det, tænke sig dets hele Gang, alle smaa Scener, al den Kjærlighed, som ifølge Emilies Natur næsten dæmonisk maatte gribe hende, naar hun blev saaledes behandlet. »Jeg kunde aldrig have gjort det, mig kunde hun aldrig være kommen til at elske!« sagde han, idet han engang imellem afbrød sine Tanker og saa op som for at blive befriet fra dem. I et af de mange Sagn, man har om Paganini, fortælles, at hans Lærer i syv Aar lod ham spille et og samme Stykke og saa pludselig erklærede ham for udlært. Af denne ene Begivenhed, som endda ikke var foregaaet for hans Øjne, sugede Otto hele Aars Lærdom; alle Sindsbevægelser, som en Mands Gemyt kan rumme, strømmede igjennem hans Sjæl, og Aande-

drættet standsede af de mest modstridende Fornemmelser, hvergang han paany kom til Katastrofen og mellem Træerne saa hende i hans Arme. Hvad han — især nu, underlig nok at sige — vilde have betragtet som Jordlivets højeste Lykke, hvad der ved den blotte Tanke om Opnaelsen bragte ham til at svimle, al denne Ungdom, Skjønhed, Varme, Alt dette var overgivet til en Anden, hun knugede sig til ham og kyssede hans Mund. Han fuldstændiggjorde det med Tilbøjeligheder og Længsler, hvis svage Spirer han nu mindedes fra hendes Forhold til ham; nu var Legen Alvor, henrykkende, berusende Alvor, og han selv stod afsides som Tilskuer, med den anelsesfulde Medviden og den bitre Skinsyge.

Uden at mærke det havde han tilbagelagt Vejen og stod udenfor Agentens Hus, og da han pludselig slog Øjnene op og saa det saa aldeles uforandret som i gamle Dage, blev det ham næsten ubegribeligt, at Alt, hvad han havde hørt, virkelig var foregaaet. En stor moralsk Forandring i et Menneskes Forhold behøver Tid for at blive fuldstændig optaget i hans Bevidsthed; i Førstningen er det, som om den sad løs og kunde rystes af, især naar de synlige Omgivelser ved deres Uforanderlighed synes ikke at ville vedkjende sig den. Og naar man er ung, gjør desuden Livskraften saa stor Modstand mod Sorgen.

Otto gik op ad den kjære Stentrappe og ind igjennem Butiken, hvor Sejlgarnsrullen endnu hang oven over Pengekassen, hvor det store Kar

med Salt endnu stod paa venstre Side af Døren og Saalelæders-Rullerne paa højre Side, som om end ikke Noget var solgt i den mellemliggende Tid; Butikfolkene hilste ham bekjendt og sagde ham et venligt Velkommen; paa Døren ind til Dagligstuen var endnu det runde Glas, og indenfor var det lille røde Forhæng. Det drog ham ind, imod hans Vilje. Da han bankede paa, lød Agentens dybe, velbekjendte Stemme: »Kom ind!« I det han traadte ind, stod han lige for Agenten, der glad udbrød: »God Dag, Hr. Student! Velkommen! Gratulerer!« Agentinden kom hen imod ham og gav ham Haanden med en lignende Hilsen. Men i Sofaen, nær ved Kakkelovnen, sad Emilie, og hun saa bleg og lidende ud, og dette Udtryk af Lidelse var i Ottos Øjne hendes Domfældelse, Doktorens Fortælling blev til fuld Virkelighed. Men der var i dette Øjeblik ingen Bitterhed i hans Sind; snarere var det, som om Medfølelse med al Jorderigs Sorg drog igjennem hans Hjerte ved Synet af denne blegnede Blomst, og senere forekom det ham underligt, at han ikke havde grædt, at han saa rolig var gaaet hen og havde budt hende Haanden, medens han mekanisk besvarede Velkomstordene.

Paa hende virkede hans Nærværelse vemodig-velgjørende. Hun syntes at se den Havn, hvor hun vilde have fundet Ro, i Stedet for det Hav med Bølgegang, hvorpaa hun var bleven ført ud. Hun havde Fornemmelsen af noget Kjærligt og Trofast, der havde tilhørt hende — om hun i

dette Øjeblik endnu troede, at det kunde tilhøre hende? Hvo ved? Men saaledes opfattede Otto hendes blide venlige Tone, og for ham var Sligt en Umulighed: i sit syttende Aar tager man ikke tiltakke; man kan med Bitterhed opgive hele Fordringen, men slaar ikke af.

Men hvor det bølgede og skiftede i hans Sind! Han gjenkjendte den kjære, elskelige Stemme, han var i hendes Nærhed, og hun var dog forsvunden. En grusom Aand syntes at drive sit Spil med ham og unddrage hans Øjne, hvad hans Øren hørte. Det blev ham utaaeligt, og han skyndte sig hjem. Da han kom igjennem sin Moders Butik og igjen saa Peter Krøll staa og arbejde, følte han Medlidenhed med sig selv og med dem, der maa arbejde for Brødet, og med hele Verden, og han sagde blidt: »God Dag, Peter!« Peter tog til sin Hue uden at se op. »Ogsaa han!« sagde Otto ved sig selv.

Men om Aftenen, da han var ene og i Mørke, frembrød igjen med overvældende Magt Billedet af hans Barndoms Emilie, og da gjorde Indbildningskraften Opstand imod al Virkelighed. Da syntes det ham umuligt, at han var de faa Skridt borte fra sine Længsles Gjenstand og dog ikke kunde naa den. Tværsigjennem denne Forestilling førte Indbildningskraften et andet Billede, Emilie i en Andens Arme; det glødede i hans Aarer, det sled i hans hele Tilværelse, han greb til sit Hoved og bad til Gud, at han blot ikke maatte blive afsindig. Men det var en Bøn, der

var gjennemvævet med de forvildede Tanker, og først sent paa Natten faldt han udmattet i en urolig Søvn.

Saaledes gik det paany de følgende Dage, i Skuffelser, Kampe, en drømmeagtig, pinefuld Tilstand.

»Holder Du da virkelig saa meget af Emilie?« spurgte Moderen med usikker Stemme, som om hun overvandt sig selv for at tale om et saadant Emne med sit Barn. Men hun tilføjede strax bestemtere: »Otto, elsker Du Emilie af Dit ganske Hjerte?«

»Hvorfor spørger Du derom?« svarede han utaalmodig og med Ulyst til at finde sig i en alvorlig Undersøgelse.

»Jeg ser, Du gaar og skæmmer Dig, og jeg troede, Du havde Kummer. I gamle Dage ved jeg jo nok, Du havde en barnagtig Forelskelse, og Du maa sige mig, om Du nu elsker hende af Dit ganske Hjerte!«

»Hvor kan jeg vide det . . . jeg ved det ikke, Moder.«

»Ved Du det ikke, Barn?«

»Nej, Moder, jeg ved det ikke! Det er en skrækkelig Ting! Emilie er saa forandret. Da jeg var langt borte, syntes hun mig at være Paradiset — jeg tror, jeg ansaa hende for en Guds Engel, og nu ser hun anderledes ud, end jeg tænkte, og saa er hun kun et Fruentimmer, der har forelsket sig i en Anden. Hun kunde

glemme mig, og hun kan vel ogsaa glemme ham, og saa mig igjen . . . o, der er ingen Bund!«

»Otto, kjære Otto, naar Du er saa fornuftig, hvorfor kan Du saa ikke overvinde den Smule Sorg?«

»Den Smule Sorg! Og tager jeg da paa Vej?« raabte han lidenskabelig; »er det Lidt, er det en Smule at føle sig saa skuffet, at længes saa ubeskrivelig! Ved Du, hvad det er, at have Bægeret saa nær ved sine Læber, at kunne sætte det til Munden og hvergang opdage, at det slet ikke er Bægeret?«

»Ja, jeg ved, hvad det er at længes efter Bægeret og ikke have det.«

»Ak, Du tænker paa salig Fader! . . . Men det er en anden Ting! Laa hun i den sorte Jord, jeg vilde ikke græmme mig saa meget! Jeg stod dog ved et Maal, jeg kunde bilde mig ind, at Lyksaligheden var der, og jeg vidste jo, hvor den var, saa den var ikke tabt, som Matrosen sagde . . . Aa, kan jeg le og græde! Ved Du hvad, Moder, nu skal jeg sige Dig det, nu ved jeg det: jeg har tabt en Sjæl; var hun død, saa havde jeg dog havt hendes Sjæl!«

»Du har dog Din egen Sjæl, og tag vare paa den!«

»Nej, jeg har ikke min egen Sjæl! jeg har Ild inden i mig, det brænder i mig! Det vil lokke mig, jeg ved ikke, til hvad! . . . Herregud fri og frels mig, jeg elsker hende ikke og kan dog ikke lade hende fare!«

»Saa siger jeg, at Du er svag og fejj; Du gaar omkring og lader al Lidenskab og alle Tanker husere i Dig, som de ville, og Du gjør intet Forsøg paa at beherske dem.«

»Ja, beherske dem! Jeg kan ikke gjøre det alene! Jeg er svag, ja, jeg er svag og fejj! Jeg har intet Støttepunkt, mine Tanker finde ingensteds Noget at fæste sig til, at læne sig til, saa de kunde blive stærke. Saa tidt har jeg kunnet kue en Sorg ved at indbilde mig selv, at jeg havde Udsigt til en Smule Glæde. Nu har jeg ikke Udsigt til Nogenting.«

»Saa i Guds Navn, fæst Dit Blik paa ham og hans hellige Ord!«

»Guds Ord, Moder! den hellige Skrift taler ikke om den Slags Smerter; den er skreven for gamle Folk.«

»Ti, til Otto! Komme disse Ord fra Hjertet, saa hjælpe Dig Gud! Saa vil jeg bede ham om, at han gjør Dig Vejen til ham saa let som mulig.«

»Ja, bed Du, Moder, om Du vill jeg kan ikke bedel jeg vil ikke bedel!«

»Du skal lære det, Otto! Ak, Du skal lære det!«

ANDEN DEL

H J E M L Ø S

FØRSTE BOG.

FØRSTE KAPITEL.

En Efteraarsmorgen gik en ung Student over Frue Kirkeplads til sin første Forelæsning. Hvo der havde mødt ham og lagt Mærke til ham, vilde maaske have haft en Fornemmelse af Velbehag; hans ranke, smækre Skikkelse havde noget Fint og Blødt, der vilde have givet den et Udseende af Svaghed, hvis man havde kunnet overse dens Ungdommelighed, men især Kindernes barnlige Friskhed og de nøddebrune Øjne, der med et drømmende Udtryk saa paa Verden. Det Ejendommelige, Sympathivækkende ved hans Fremtræden laa vel netop i en Blanding af noget Lyst, Opvakt og Uskyldigt, med noget Dulgt, Alvorligt, Tankefuldt. Han hørte til dem, som man ved det første Øjekast anser for meget lykkelige, Gjenstand for megen Kjærlighed, fordi der i deres Væsen synes at ligge en Tilsigelse om, at de have Fordring derpaa. Det var Otto Krøyer.

Efter de sidste Ord, der vare blevne vexlede mellem ham og hans Moder om Emilie, havde

der i den korte Tid, han endnu tilbragte hjemme, hersket Tavshed undtagen om de nødvendigste Ting. Moderen følte sig magtesløs til at sige eller foretage Mere; men paa Otto havde hans eget Ord gjort Virkning: han var bleven skræmmet ved at høre, hvad han selv sagde, han havde følt Angst for den Magt, som talte ud af ham. Uden Evne eller Lejlighed til i Gjerningen at vise sig saa trodsig, som han havde antydet, og ligesaa meget uden Evne til af Sjælen at udrydde det Urolige og Lidenskabelige, der havde givet Lyd, var han sunken hen, det Gode og det Onde havde lukket sig sammen under en stille Eftergivenhed mod Skik og Brug.

Dr. Siemsen var kommen ned for at sige ham Farvel, og da Vognen kørte, stod han og Madam Krøyer og saa efter den. »I Himlens Navn,« sagde Mdm. Krøyer; »nu maa Vorherre være med ham og bringe ham hjem igjen som et godt Barn; jeg kan ikke gjøre Noget.« — »Med Guds Hjælp, det vil han,« sagde Dr. Siemsen, men tilføjede ved sig selv, idet han gik ned ad Gaden: »Jo, nu løber vi om! Kærlingesnak! Jeg vil vædde min Enspænder mod en Trillebør paa, at aldrig saasnart er han kommen indenfor Vesterport, før han slaar ud med alle fire. Lystige Kammerater og Fruentimmer er der nok af i Kjøbenhavn . . . jeg var selv tilfreds, jeg kunde komme lidt til Byen.«

Dr. Siemsen havde vistnok Ret i, at Vorherre ikke paatager sig at være personlig Vejleder

og Opdrager for de unge Studenter; men paa den anden Side er et saadant ungt Menneske heller ikke ganske prisgivet til det første, det bedste Tilfælde, falder ikke i Hænderne paa enhver »Kammerat«. Tilfældet er ikke saa blindt, som man tror, eller den menneskelige Sjæl ikke saa let undergiven dets Luner. Hvad man møder og finder, afhænger ogsaa af, hvad man søger, af den Retning, som Sjælen har, bevidst eller ubevidst.

Hvis Otto — som han selv antog — havde været flittig for Emilies Skyld, hvis denne tidlige Kjærlighed havde været Drivfjeder og Formaal, saa var nu efter Tabet af Emilie det Aandige og Videnskabelige blevet sit eget Formaal, eller det laa i det Mindste som en uvilkaarlig Trang i ham, hans Sind var vendt opad mod det Lyse, Erkjendende, Erobrende i Tankens Verden, om han end intet Formaal øjnede. Han havde endnu ikke set eller deltaget i noget Uskjønt, kjendte ikke Vejen dertil, og gjennem det sædvanlige Hverdagsliv, der modtog ham, gjennem Gaderne, der stode i deres adstadige Stilhed, faldt hans Gang af sig selv til Studentens Hjem, til Universitetet.

Han gik rask opad den brede Stentrappe, og da han for første Gang aabnede den store Dør, havde han ligesom en religiøs Følelse, en stolt og ærefrygtsfuld Fornemmelse af at høre til de Udkaarne, til dem, hvis Plads er under Pallas Athenes Banner. Døren faldt haardt til efter ham, og det gjorde ham næsten ondt, at han ikke havde

passet paa at gjøre mindre Larm, idet han betraadte Stedet.

Nogle Timer efter, da Forelæsningerne vare endte og Døren udgød Studenterstrømmen, fulgtes han med et Par Andre henad Pladsen, og i Betragtning af det smukke Vejr foreslog han en Spadseretur udenfor Byen. Men de to Andre havde ikke Tid dertil, fordi de skulde i Selskab hos en af Professorerne. Otto opfattede denne Selskabelighed som Noget, der ganske simpelt og naturlig ogsaa kunde være blevet ham tildel, hvis han havde aflagt et Besøg hos sin Privat-Præceptor. Der var ved Immatrikuleringen blevet gjort ham det højtidelige Spørgsmaal: hvem af Professorerne han valgte til Privat-Præceptor, til særlig Overordnet, Raadgiver, Formynder, og hans Valg var højtidelig blevet indført i en Protokol. Han havde i Mangel af andet glædeligt Nyt at melde sin Moder underrettet hende om, at han havde valgt en berømt Videnskabsmand og Etatsraad, og hun havde i sit Svar ytret sig med Tilfredshed og Glæde over det gode Hus, han havde udsøgt sig. Nu besluttede han at aflægge et Besøg.

Han kom til Privat-Præceptoren. Tjeneren lukkede op og spurgte, hvem han var.

»Jeg er Student,« sagde Otto.

»Ja,« sagde Tjeneren i en Tone, som om han vilde tilføje: »dem er der nok af.«

»Etatsraaden er min Privat-Præceptor,« tilføjede Otto.

Tjeneren gik ind og vendte strax efter tilbage med den Besked, om han vilde komme igjen en anden Gang eller helst indgive sin Begæring skriftlig.

Otto mærkede, at han havde taget fejl; men det Fornemmes Avtoritet hvilede paa ham, og han blev kun undselig over sine dristige Forventninger og rødmede over den Misforstaaelse, hvortil han, af Tjenerens Ord at dømme, havde givet Anledning. Dog, han trøstede sig hurtig, han huskede, at han havde Tusind og een Nat og danske Kæmpehistorier liggende hjemme, og skyndte sig at dukke ned i denne Verden af Poesi.

Det Hele var fra Ottos Side en Naivetet, hvori maaske et Kjøbenhavnsbarn ikke let kunde have gjort sig skyldigt; thi i Kjøbenhavn faa Børnene tidlig Forstand paa Verden, de vænnes til at have et skarpt Øje for det Faktiske, det Falske, det Latterlige, den tørre Prosa, der skjuler sig under store Titler og skjønne Talemaader. Rigtignok søger man ogsaa i Provinserne at skaffe sig et nøjagtigt Begreb om Alt, hvad man skal møde i Verden, i Kjøbenhavn, og mange Kjøbenhavnsbørn have vel ogsaa en skjøn, tillidsfuld Uvidenhed; men i Reglen vil kun blandt Provinsbørn findes saadanne Gemyter, som ikke spørge meget, nøjes med de Forestillinger, de uvilkaarlig have dannet sig i en lille Kreds, sammenflikke deres Erfaring af hver Skuffelse, der møder deres Fantasi, og med en barnlig eller poetisk Tro — af Nogle ogsaa kaldet Kulsviertro — forlade sig

paa Alt, hvad der med nogenlunde Alvor siges dem, medens de samtidig have ypperlige Theorier om Menneskenes Falskhed; have de i en enkelt Retning gjort en smertelig Erfaring, saa betragte de den som noget Mærkværdigt, der er hændet dem alene.

Desuden laa der en sund og naturlig Forestilling til Grund for Ottos Forventning om Privat-Præceptoren. Naar man ser det Palads, der er rejst for Studierne, naar man stadig hører Tale om det høje og herlige Formaal, hvortil Studenten er indviet, naar man læser deres Sange, hvori de kalde sig selv »Herrer i Aandernes Rige«, saa er det tilgiveligt at antage, at der ogsaa udenfor Forelæsningerne finder et Samkvem Sted imellem Studenterne og deres Lærere, at de Unge drages op til en Selskabelighed og Omgang, der passer for dem og deres høje Formaal, at det ikke er eller synes at være den ligegyldigste Sag af Verden, om de fra Universitetsbygningen gaa til »Himmerig« eller til »Helvede«. Men der findes nu engang ved vor videnskabelige Højskole ingen Tilknytning mellem Lærere og Disciple; Professorernes Liv er ikke helliget Ungdommen uden i Forelæsningstimerne; de have Intet at gjøre med at være Vejledere, at virke umiddelbart med deres Personlighed og Exempel. Der er ej heller noget samlet, særskilt Studenterliv, men rigtignok heller intet Burschenschaft, ingen Landsmandskaber o. desl. Professorerne ere Lærde, Selskabsmænd, Politikere, Partiførere o. desl., Studenterne ere betvungne af

eller optagne i den store By, leve af dens Aand og dele dens Vilkaar.

I Stedet for den selskabelige Omgang med Lærerne, i Stedet for den fyldige levende Paa-virkning af deres Personligheder, træder hos mange Studenter en æsthetisk: Man opfatter Manden efter hans Navn, hans Foredrag, Noget i hans Væsen og omgiver ham med en Kultus paa Af-stand. En Professor, der i høj Grad havde været Gjenstand for en saadan Dyrkelse, var Poul Møller; med den særegne Dybde, Inderlighed og joviale Djærvhed, der laa i hans Personlighed, havde han mægtig paavirket Mange og fra Kathedret været en levende Repræsentant for Videnskabens Skjøn-hed og Herlighed. Men han var dengang død, og Ingen havde arvet hans Popularitet blandt »Russerne«, forsaavidt som de ikke alt dreve Politik og valgte deres Idol af Hensyn hertil. Brøndsted var den Nærmeste til at tage Arv efter Poul Møller; han havde i sit Væsen en Blanding af Fornemhed og Ungdommelighed; en vis Lyst til at tage sig ud blev hurtig opfattet og kritiseret af hans endnu ungdommeligere Tilhørere. Men han talte om Grækenland med et Kjendskab og en Begejstring, som det kun er givet Faa, og han fængslede ved de livfulde Skildringer af hans egen Rejse, Opholdet mellem den store Fortids Ruiner, Udgravningerne, det nulevende Folks Skikke o. desl. Man kunde mærke paa ham, hvor dybt han for-nam det Skjønne i et Vers af Sophokles, og hvor glad han tillige var over sin egen vellykkede

latinske Oversættelse. De, som vare poetisk begavede, kom til Erkjendelse af Stedets Skjønhed og glædedes med ham; de øvrige morede sig over, at han var saa fornøjet. Der udgik Liv fra ham; men Mange kom ikke til ret kjærlig Erkjendelse deraf, før »en venlig Hilsen var bleven hans Død«, som Digteren sang. Netop i ham forelskede Otto sig; en ubetydelig Scene, der forefaldt og maaske gik sporløst hen over Mange, blev den nærmeste Anledning. Brøndsted var engang kommen for silde, og da Timen var ude, vilde han ikke strax bryde af og truede saaledes med at optage de ti Minuters Fritid. Man gav sig til at hoste og skrabe med Fødderne; han vedblev uforstyrret, og Larmen tiltog. Pludselig lukkede han Heftet og gav sig til at se paa Avditoriet; hans Hoved bevægede sig langsomt mellem de mægtige Flipper. Da der var indtraadt Stilhed, sagde han: Han forstod deres Tegn, men han vilde gjøre dem opmærksom paa, at han stod ikke paa dette Sted for Løns Skyld, hverken for Gave eller for Gunst, men han stod her for Videnskabens Skyld, og hvo der ikke havde Respekt for den, kunde gaa. — Der var Noget i Professorens Væsen, som rev Otto med; det var ved Maaden, hvorpaa Brøndsted sagde disse Ord, og ved den dybe Tavshed, der paafulgte, som om Videnskaben viste sig for ham i sin Højhed, som om Gudinden var skreden forbi.

Den Trang til at elske og beundre, der var i hans Hjerter, havde faaet en Gjenstand eller en

Sysselsættelse; han følte sig sund og beroliget ved sin Flid.

Og saa foregik der i hans Indre en Slags optisk Bedrag; hvad der laa ham nærmest, hvad der nylig havde foraarsaget ham Kummer, drog sig længst tilbage i Erindringen, medens Fortiden, de første Barndomsaar og deres Skikkelser, traadte nærmere frem, men dog usikkert og frembragte en stille, sugende Længsel, der som hin Romer bar Fred og Krig i sin Togaffig.

ANDET KAPITEL.

Han stod en Morgen ved Vinduet. Vinteren dvælede endnu paa Gaderne og paa Husenes Tage; men paa Himlen, paa de solbeskinnede hvide Skyer mærkedes Vaarens Smil. Han mindedes Hjemmet, Barndommen, smaa Scener fra Haven, og hans Hjerter svulmede af Taarer, han følte sig uendelig savnfuld og forladt. Saa stærk blev hans Længsel efter det Tabte, saa mægtigt blev Savnet, at han syntes, der maatte, selv ved Underværk, gives ham Erstatning, og Himlen vilde tilføre ham hans Barndoms Erindring levendegjort, hans Kjærligheds Ideal gjenfødt i ny jordisk Skikkelse, saaledes som Freja paa sin Karm førte Alvilde til Vaulundur.

Han vedblev at se efter de hendragende Skyer; den ene afløste den anden, deres Skikkelse forandredes, altsom Vinden tog i dem, og vel kunde en endnu større Forvandling foregaa — men den skete ikke.

»Hvor De dog stirrer sørgmodig op imod Himlen!« sagde hans Værtinde, der var kommen ind uden at han mærkede det.

Med et tilbageholdt Suk vendte han sig bort fra sine Drømme.

»Jeg har aldrig set et Menneske stirre saa bønfoldende; stod De og bad?« — vedblev hun med blid Stemme, idet hun traadte nærmere.

»Nej,« sagde han.

»Har De Hjemve?« spurgte hun igjen. »De kan jo snart komme hjem . . . til Sommer.«

»Nej, til det Hjem kommer jeg aldrig.«

»Saa ung og saa sorgfuld!« vedblev hun og betragtede ham.

Han saa ind i hendes Øjne; de vare blaa, næsten som Himlen, eller som Havet, og uudgrundelig dybe, og de hvilede paa ham med et besynderligt, blidt, varmt Udtryk.

Han vedblev at se paa hende, som naar man har vendt sig fra Himlen til Havet, hvori den blaa Luft og Skyerne spejle sig, og stirrende ned i den omvendte Verdensorden kunde have Lyst til at søge Himlen paa Tangbunden, men ikke har Mod.

Hun strøg ham med sin bløde Haand om Hovedet, dvælede endnu et Øjeblik og vendte sig

derpaa bort med et Smil, og dette Smil havde en uforklarlig Magt, det gjorde ham næsten svimmel. Endnu i det Øjeblik, da hun gik ud af Døren, saa han dette Smil paa hendes Kind, og han bebrejdede angrende sig selv, at han ikke havde havt Mod.

Længe efter at hun var gaaet, hvirvlede det i hans Sind, som om han befandt sig i en Malstrøm. Han forsøgte at fæste Tanken paa det skjøne, svævende Barnebillede; men det voxede og skiftede; det blev Emilie, der kyssedes af Knud Gjedde, og pludselig blev det hans Værtinde, de blaa Øjne saa igjen paa ham, drog ham til sig med altovervældende, fristende Magt.

Han vovede ikke at gjøre noget Skridt for at nærme sig hende, han frygtede en ny Tilnærmelse fra hendes Side, og han ønskede den. Om Aftenen, da han kom hjem, var han bange for at møde hende paa Gangen, og da han lykkelig var sluppen ind uden at have mødt Nogen, omfattede han med et hurtigt Blik sit Værelse: om hun ikke var der. Han var ene. Han drog Aandedrættet dybt og vidste ikke selv, om det var et lettende eller længselsfuldt Suk.

Saaledes hengik et Par Dage, hvori han omtumledes af de stridende Magter, undflyende og søgende, længselsfuld og sky. Naar han saa paa de andre unge Studenter eller hørte deres muntre Larm, forekom de ham sorgfrierte og uskyldigere end han, og da vilde han gjerne lære af dem, men vidste ikke, hvordan han skulde spørge.

I denne Slags Studier kunde Forelæsninger og Universitet ikke hjælpe ham. Hvad en Professor sagde om Astronomien, gjorde ham hverken sikker paa Himmelen eller Jord; Psykologien forekom ham som en stor, fornem Læge, der talte om Sundhed og Sygdom, men ikke angav noget Apothek eller Lægemiddel, og Historien fortalte om store Begivenheder, der som Stenkolosser tørnede imod hinanden, og under hvis Bevægelser det menneskelige Hjertes Pulsslag ikke vare til. Og hans Yndlings-Professors kjære Ansigt forsvandt, naar Timen var ude, lig en af de salige Guder, der stege fra de Dødelige op til Olympien.

Men det traf sig saa, at Otto paa denne Tid fik en Indbydelse. En Medstuderende havde nogen Tid i Forvejen bedet ham om en Oplysning, og da han ved denne Lejlighed bemærkede den smukke Orden, hvori Otto holdt sin Kollegier, havde han ønsket at laane dem hjem til at afskrive. Otto havde beredvillig stillet sin hele Ejendom af Kollegier til hans Tjeneste. Fra den Tid af sad de sammen ved Forelæsningerne — naar den Anden ikke forsømte — et Bekjendtskab blev knyttet, og en Dag blev Otto af sin nye Ven indbudt til at følge med ud til hans Familie, der boede paa Fredriksberg.

Det var en vakker Familie af den Slags, som man træffer mange af i Danmark. Moderen var Enke efter en Embedsmand; af Døtrene var den ældste, en trediveaarig, fyldig Dame, mere styg end kjøn; men de to yngre, den ene paa atten,

den anden paa tre eller fire og tyve Aar, smukke og elskværdige, og baade Moder og Døtre havde et husligt, stille og dog hjertelig imødekommende Væsen. Foruden Otto var der et Par Gjæster, venlige, belevne unge Mænd, og ganske utvungent kom en Samtale igang, hvori hverdagslige Ting paa en let og tiltalende Maade bleve belyste af Tanker fra en højere Verden. Det var en dannet Samtale, ført af Mænd og oplivet af Kvinder. Otto var dragen ind i den; han følte en dyb Glæde, næsten Begejstring for dette Selskab, han var det taknemlig for de Ord, det udbragte af ham, for den Følelse, det fremkaldte: at han passede til det. Saaledes gik Alt godt, indtil den yngste Datter fremdrog en Harpe og sang. Han var allerede i en livfuld indre Bevægelse, der kun ved hans naturlige Takt blev holdt indenfor sine rette Grænser; men denne Sang og Strængeleg henrykte ham. Hun sang en af de simple nordiske Folkemelodier, og uden just at være usædvanlig smuk var hendes Stemme frisk og behagelig, og hun følte, hvad hun sang. Han havde længe ikke hørt Musik, og for ham var det, som om en Verden af Renhed, Skjønhed og Lyksalighed viste sig i det Fjerne, hans Sind blev hævet op over Jorden, rakte sig med uendelig længselsfuld Uro efter Gjæringer og Glæder, der vare saa ædle og herlige, at Alt, hvad han hidtil havde kjendt af Lyst og Sorg og Lidenskab, trak sig tilbage i Ubetydelighed. Sangen skiftede og Billederne med den. Det blev undertiden saa stille og hyggeligt;

han kunde høre sin Moders Rok snurre, han saa sin Faders Ansigt; han saa en Dans ved Stjerne-
skin over den gamle Gade. Da hævede Tonerne
sig paany; det klang som Sværds slag og som
Sejrsraab, det lød om en Fryd saa stor, at
Kongerigers Herlighed var som en liden Perle
kastet i det kostelige Bæger, og ved Siden af
gik som en sagte Nattevind Tanken om de
Døde.

Men Musiken og Sangen hørte op, og da
standsede den skønne Strøm i ham, Virkelig-
heden syntes ham ubehagelig; han gik frem,
og undselig, men med dyb Følelse, sagde han de
overdrevne, skjønt fra hans Side sande Ord til
den unge Pige: »O, bliv ved, syng mere! De
ved ikke, hvor lykkelig De gjør mig, skjønt det
gjør ondt.«

Hun efterkom hans Begjæring, greb nogle
Akkorder og sang nogle faa Strofer og satte der-
paa Instrumentet bort.

Da følte han, at han havde sagt noget For-
kert, og han vidste ikke, hvorledes han skulde
hjælpe sig og krøb helt sammen i sig selv, indtil
Afskeden kom, da takkede han hende endnu
engang, næsten paa samme Maade, dreven af den
besynderlige Generthedens Magt, der undertiden
søger at gjøre en Fejl god igjen ved at gjøre
den om. »Det var galt,« sagde han til sig selv,
da han gik hjem; »naa, men det gjør vel ikke
Noget.«

Han fulgte tilbage til Byen med de andre Gjæster, og da de vare komne indenfor Porten, spurgte man ham, hvor han boede. Ved dette Spørgsmaal huskede han paa sin Værtinde og alle hine Stemninger, og det blev ham umuligt at lade sig følge til dette Sted af disse Mennesker, at gaa fra denne Familie til dette Hus. Han nævnede et Hotel og sagde ved sig selv: »Jeg vil bede Sem flytte mit Tøj for mig, saa behøver jeg ikke engang at betræde Huset oftere.« De følgende Dage, medens han var beskæftiget med at ordne sine smaa huslige Anliggender, tænkte han stadig paa Familien; den var bleven hans Verden, og han gjennemgik Alt, hvad der var forefaldet derude, og dvælede med lidt pinlig Følelse ved sin Kejtethed. Men det rystede han bort med sit gjentagne: »Aa, det gjør vel ikke Noget!«

Men det gjorde Noget. Kort efter hørte han paa Kollegierne, at hans Ven havde sagt om ham, at man ikke kunde byde ham hjem til sig, uden at han strax blev forlibt og gjorde sig latterlig.

Det ydmygede og krænkede ham dybt, det smertede ham som en grænseløs Ubillighed; han kunde ikke forstaa, hvorledes Mennesker kunde være saa uretfærdige, hvordan de kunde falde paa saa onde Tanker. Men snart huskede han dog paa, at han ej heller selv var ganske fri for Skyld, og han tænkte paa, hvorledes han skulde faa det gjort godt igjen. Andrés Ord faldt ham ind: »Man parerer i Selskab; man taler ikke,

man parerer.« »Og jeg,« tilføjede han i Samtalen med sig selv, »jeg stod der med aabent Bryst, og Kaardespidserne sænkede sig i mig!«

At parere! Paraden i Oktav, med et Smil! Flere Dage beskæftigede han sig dermed, og han kunde udtænke mange Ting; men han skjælvede ved Forestillingen om at bringe dem i Udførelse, at sætte sin Personlighed ind. Endelig standsede han ved en Plan og tvang sig selv til den Beslutning, at den skulde udføres.

Han begav sig en Formiddag ud til Familien, og da han havde hilst paa Moderen, vendte han sig til den ældste Datter og sagde: »Og maa jeg saa endnu engang takke Dem for Deres Sang forleden Aften.«

I sin Overraskelse svarede hun: »Det var ikke mig, det var min yngste Søster« — og han vendte sig med et tavst Buk til Denne. Oprindeligt havde han tænkt sig nogle faa Ord paa dette Sted; men han var ikke istand til at spille Rollen videre, og det Væsenlige var jo lykket. Dermed skulde efter hans Formening Sagen være afgjort paa det glædeligste; men han havde ikke lagt tilstrækkelig Vægt paa, at André havde sagt: Paraden i Oktav med et Smil. Og han havde dels ikke udført Paraden med en *gentilhomme's* Lethed og desuden ikke lagt Mærke til, at Planen havde sine særegne praktiske Vanskeligheder: Den yngste Datter vilde mulig have fundet Kurmageriet undskyldeligt, men ikke Fornægtelsen deraf, og den ældste vilde have bifaldet Fornægtelsen, men ikke paa

hendes Bekostning. Efter den første Overraskelse havde man med kvindeligt Skarpsind hurtig følt Paraden — uden just at vide, at den hed Oktav, men ogsaa uden at beundre den — og man besvarede den med en høflig Kulde, paa hvilket Udfald Otto ikke var forberedt, og som derfor skar ham i Hjertet.

Da han gik bort, trøstede han sig med sin Vrede. Han havde dog i det Mindste kæmpet mod Uretfærdigheden, han havde i ærlig Strid stukket igjen, og det var tvivlsomt, om han i dette Øjeblik vilde have ombyttet Følelsen af sin tapre Staaen paa Krigsfod med den hjertelige Velvilje, hvormed han en Uge tidligere havde betragtet Familien.

Men senere, da Sønnen, enten efter egen Tilskyndelse eller ifølge Instruktion, undveg ham og kun med den største Høflighed tog Hatten af for ham, følte han sig dog overvunden og forladt. Den lille Verden, han havde dannet sig, var nu bleven borte, og han spurgte sig selv, hvorfor han havde bragt det Offer at opgive og krænke sin forrige Værtinde, som dog havde vist ham Deltagelse, da hun saa ham bedrøvet, ja som maaske nærede en virkelig Kjærlighed for ham. Der var et Øjeblik, da han ligesom flød i Tilværelsen, hans Sans var sløvet og kunde ikke kjende Forskjellen mellem Godt og Ondt, Skjønt og Uskjønt.

En usikker Attraa efter Nydelse gjennembævede ham, der foresvævede hans Bevidsthed Noget ligt

et Fluidum, et helt Hav, der med dulmende Vellyst vilde lægge sig om Sandserne af hvad Grund skulde man ikke? blot man vidste, hvor det var!

For at blive fri for sine egne Tanker greb han en Bog; det var Christian Winthers »Sang og Sagn«.

Som om han havde aabnet en Flaske med kostelig Essens, gød der sig en sød, oplivende Duft om ham allerede ved de første Strofer af Tilegnelsen:

»Kan om en rask, romantisk Daad
Nu Sangens Fugl fortælle« —

og alt som han læste, kom han dybere ind i et virkelig lykسالiggjørende Fluidum, i Poesiens Hav, i de blide, smigrende, henrivende Tonebølger. Han læste om »min Skat«, der er »nydelig og frydelig som Fløiternes Klang«, og den »lille skjelmske Pige« med det nødbrune Haar stod levende for ham, lokkende ham med uskyldig Elskelighed, mindende ham om Barndomstiden uden at vække nogen bitter Erindring — thi det var, som om den ene Del af hans Væsen, den selviske, den, som kunde lide, var dysset i Slummer, og kun den anden Del, den, som kunde glæde sig ved Andres Glæde, var vaagen og livlig. Han læste videre, om »Sangerens Lykke« paa Montferrat i den gyldne Sal, hvor Markgreven knejser med Fjederhat, og hvor Søsterens Hjerter heftig slaar, medens Rambaut af Vaquieres, den ædle

Troubadour, synger den hellige Jomfru til Ære. Denne Kjærlighed til en Fyrstinde, indvævet i Kjærlighed til den hellige Jomfru, omgiven af Riddersmænd, denne Citharklang, der dristig-blufærdig hæver sig til selve Thronen og vinder det Ypperste, Fyrstekappen »og det, som han fandt derunder« — hævede hans egne Tanker, førte dem ind i en højere og skjønnere Verden, hvor en saadan Smaalighed som hans forrige Værtinde eller hin Familie blev efterladt og om mulig glemt paa Tærskelen. Et ridderligt Formaal syntes at drage med Tonerne ind i hans Hjerte og gjøre det ridderlig kjækt og rent; han brød sig i dette Øjeblik ikke om den hele Verden, den skjønne Verden i hans Tanker var ham nok, hvorledes han skulde naa den i Virkeligheden, bekymrede ham ikke. Han læste videre: »Serenaden«. — I sit Faust-Fragment lader Lessing Faust forlange den hurtigste Djævel, og han vælger blandt de konkurrerende Djævle den, der erklærer, at han er saa hurtig som Menneskets Overgang fra Godt til Ondt. Otto læste »Serenaden«, dette sanselig-længselsfulde Digt, og dets glødende Attraa gød sig i hans Hjerte.

— — »Fortærende Flammer
De slaae i mit Blod.

Saa kom da Camilla!
Min Frelse, mit Haab
Gjenfødes jeg kan kun
I Kjærligheds Daab.

Forjag Du min Længsel
 Og drøb Du mit Savn,
 Og døb mine Smerter
 Med Saligheds Navn.

Kom ned til vor Vigne,
 Hvor Rankerne groe,
 Der hænger en Drue
 Saa sød, kan Du troe.

Kom ned til vor Hauge
 Bag Myrthernes Læ,
 Der plukke vi Frugten
 Af bugnende Træ.

Den glimrer fra Grenen
 Saa lokkende sød —
 Jeg ryster med Lempe
 Den ned i Dit Skjød.*

Da kom igjen denne Tro paa en Salighed, paa et Hav af unævnelig Nydelse at styrte sig i — og den maatte være til, denne Salighed, et Menneskehjerte, der havde prøvet den, syntes bævende i Erindringen at forkynde Andre dens Evangelium. Brystet blev ham trangt, Stuen blev ham trang. Alt det Fantastiske, hvormed hans hans Sjæl var bleven opfyldt fra tidlig Tid gennem Ridderromaner og Æventyr for Børn, vaagnede hos ham og ved denne Sang, stillede gjøglende, skuffende Forestillinger om Verden i den virkelige Verdens Sted. Byen, Gaderne derude stode ikke for ham som faste Mure, indesluttende simple menneskelige Vilkaar, men som Skjul for noget

Unævneligt og Lokkende, Noget, der ventede paa ham og ved Synet af ham strax med Henrykkelse vilde kaste sig i hans Arme, omtrent som den dejlige fremmede Kvinde ligger indenfor en Mur et eller andetsteds i Nærheden af Marmorkirken, naar man med »den magiske Nøgle« bringer Muren til at gaa op. Den magiske Nøgle, det var hans Attraa; den havde hele Lidenskabens dunkle, forvirrede Trø, tvivlede ligesaa lidt som en Helgen eller Martyr om, at dens Himmel skal oplukkes, naar der bankes, bortjog enhver Anelse om, at et Menneske, ledet af den, kan løbe Panden mod Muren, til han segner.

Han kom ud paa Gaden. Det var endnu næsten højlys Dag, og Dagslyset plejer ikke at være de fantastiske Forestillinger huld. Men i den store By har endog en frisk, klar Vinter-Eftermiddag sine Stjerner og sine Lygtemænd. Der gik en ung Dame ved sin Forlovedes eller Ægtefælles Arm. Hun saa dette Menneske med usædvanligere, ideellere Ansigtstræk end Mængden, med Øjet tindrende af Ungdom, Friskhed og Lidenskab; omtrent saadan havde hun maaske drømt sig Lykken i Stedet for den, i hvis Arm hendes Arm var lagt, og hendes Blik dvælede ved hans med et smægtende Udtryk af Behag, Længsel og Savn; efter at hun var gaaet forbi, drejede hun endnu Hovedet en lille Smule — for at se ham, eller for at han skulde se? — og gik videre uden at bryde sig om, at hun havde tilslynget ham et

»Kom ned til vor Vigne,
Hvor Rankerne groe,«

og blot glemt at tilføje Adressen.

Forelsk Dig i hende, Yngling! Følg efter, træng i den romantiske Lidenskabs hellige Navn ind i hendes Forhold, overvind alle Vanskeligheder, bliv den Lykkelige og gaa stolt med hendes Arm i Din den samme Vej — og hun vil sende en Anden det samme Blik, hendes Længsler ville evindeligt landflygtige søge alt Andet end det, hun netop har.

Otto vendte ikke om. Hans Attraa havde hvilketsomhelst Mod, kun ikke til at nævne sig selv ved dens rette Navn og trodse en faktisk Vanskelighed. Det maatte komme endnu skjønnere og desuden byde sig ham bestemtere Ak, hvor hun er smuk, som gaar der! Hvilket yndigt, barnligt Smil, hvilket Skjelmeri i de smaa Smilehuller! Det er jo en af dem, der er nydelig og frydelig som Fløjternes Klang! Hvo der turde gaa ved hendes Side som den anselige, aldrende Mand! Hendes blotte Nærhed synes at fremkalde det Ridderlige, Rambaut af Vaquieres rejser sig atter i Sjælens Baggrund, en sagte Smerte over at have fornægtet ham bæver i Hjertet — O, hvilket kjækt Jomfrublik, hvilken Aand og Bestemt- h d i disse brune Øjne! Hvo skal engang vinde hende? — Ah, se der! Hvor hun er smuk! Hvad mente hun med det Blik? Det var forunderlig brændende! O, hun har læst »Serenaden«! — Ja, Otto, hun har læst meget

Mere; mulig endog Faublas og Casanova, hun ved tydelig, hvilken Slags Begærlighed hendes mørke Øjne kunne tænde, og hun fryder sig, naar hun ser Flammen tindre i et Mandfolks Blik. En Snes andre Blus har hun alt tændt, før hun mødte Dig; men de Andre ere mere erfarne end Du, de vide, af hvad Familie hun er, de nøjes med smilende at bedrive Utugt med hende i Tanken, og ere ikke saa naragtige som Du at vende om og følge efter, i den Tro, at hun vil gaa lige ind i Muren ved Marmorkirken og lade den staa paa Klem efter sig. Ser Du, hun møder et fint Selskab og standser, Du faar endnu engang det samme Blik, blandet med hoverende Spot, og Du gaar forbi som en vaad Hund.

Der gaar en anselig, skjøn Kvinde. Hvilke milde, blaa Øjne, hvilket blidt, hjerteligt Udtryk de havde, da de mødte hans men han kunde ikke længer skjelne dette upartiske, rolige, stille Behag fra hint Dæmoniske! O, det havde tændt og brændt dybt! Han vidste ikke engang, hvorfor Mandfolk, Børn og Stygge vare til uden for at gaa ham i Vejen.

Dagen hældede, det elegante Selskab var forsvundet, Lygterne tændtes, en anden Slags Kvinder færdedes paa Gaden. Mange af dem vare ene, nogle vare kjønne, nogle bare Slør. Hvorfor gik de der? Forvirret og forvirrende summede Livet om ham. Man mødtes og skiltes, søgte og fandt hinanden. I hans Fantasi var den nordiske Vinteraften og de snefulde Gader forvandlet til

en Olivenlund og Vingaard, hvor Elskovsduft blev baaren af sydlige, lune Vinde, medens han frøs. Han frøs af Angst; thi hvergang han gik forbi eller fulgte efter et saadant kvindeligt Væsen, voxede hun i hans Fantasi til Kvinden i sin Herlighed, i al sin dulgte Magt, med al sin Evne til henrykkende, forunderlig Beruselse, og hvem han begærede, men ikke havde Ord til, medmindre hun vilde gjøre det første Skridt. Men saasnart En gjorde det, især i saa mange Menneskers Nærværelse, forsvandt pludselig Trylleriets, det var ikke hende, han søgte, og han skyndte sig videre, til et nyt Trylleri. Han gik ud i de ensommere Kvarterer af Byen; der, syntes han, maatte de søge hen, som førtes af den samme romantiske Attraa som han. Men der var Ingen. Han kom forbi et ungt Menneske, der gik op og ned ved Garnisonskirke. Efter et Kvarters Tids Forløb kom han tilbage, det unge Menneske gik der endnu; men saa kom en tilsløret Dame, han ilede hende imøde, og hun tog hans Arm —

»Kom ned til vor Vigne,
Hvor Rankerne groe« —

.... hvo der var i hans Sted!

Det blev sildigere. Ogsaa denne Slags Skikkelser forsvandt eller bleve sjeldnere, og han gik ind i andre Gader, og da kom han i Nærheden af Kvinder, der udstrakte Haanden efter ham, kaldte og sang:

»Kom ned til vor Vigne,
Hvor Rankerne groe«,

men oversat i deres skaanselløse Sprog. Havde de blot villet eller kunnet vedligeholde et poetisk Skin. Ved en særegen Selvmodsigelse var han tilbøjelig til at kaste et saadant Skin over dem, forudsætte en bakkantisk Elskovslyst, antage dem for Piger, hvis Forældre eller Foresatte vare rejste, og som vilde holde Saturnal den Aften, blot den ene Aften. Men hvad han saa, kæmpede mod det, han vilde se, Renhedens saarede Instinkt brødes med den Dæmon, som Sang og Serenade og hint brændende Blik havde vakt, og endelig, da et sminket, halvberuset Fruentimmer tog i ham, ilte han bort i en saadan Angst, Mismod, Fortvivlelse, at det ikke længer faldt ham ind at søge det Ideal, der ved at blive haandgribeligt saa saadan ud.

Han var legemlig træt, medens Nerverne vare krampagtig spændte af Lidelse, Længsel, Fortrydelighed. Rambaut af Vaquieres, Camilla, Greven af Montferrats Fjederhat, mørke og blaa Øjne laa i hans Forestillinger, forvirrede og sammenblandede som en Maskerade-Garderobe. Hvor skulde han gaa hen? Nylig havde det været for hans Fantasi, som om hele Kjøbenhavn stod aaben for ham, og da han nu begyndte at se efter, var af alle Øjenbekjendtskaberne ikke et eneste virkeligt Bekjendtskab blevet tilbage André nej! — Hillebrandts jo, han fik pludselig Lyst til at besøge Hillebrandts. Et helt Hav var paa

denne Aften skyllet imellem ham og den Følelse, som i lang Tid havde holdt ham fra den Andréske Slægt.

Der var lidt mere Uorden i Dagligstuen, end der plejede at være; men han opdagede snart Grunden: Mdm. Hillebrandt havde faaet sig en Lille, og det var Barnets Legetøj, der laa omkring paa Gulvet, blandet med Sofapuder, Gangkurv og Klædningsstykker. Idet han traadte ind, var Faderen ifærd med tilsyneladende uforsigtig at kaste Barnet mod Loftet, medens han raabte: »Sig nu Farvel til de Fremmede, Georg! Værsgo at nej!« Moderen fulgte hans og Barnets Bevægelser med et fornøjet-ængsteligt Blik.

»De Fremmede« var en tilsløret Dame — meget ung, som det syntes — der stod i Begreb med at gaa og med et Godnat til Georg forlod Værelset faa Sekunder efter Ottos Indtrædelse.

»Naa, det er længe siden! Velkommen Hvad siger De til saadan en Tyksak som ham, vi her har faaet at lege med?« raabte Hillebrandt.

»Jeg gratulerer!«

»Hvordan har De havt det i al den lange Tid?« spurgte Mdm. Hillebrandt.

»Jo, Tak, og hvordan have De levet?«

»Vi?« sagde Hillebrandt; »vi kan sgu sagtens! Ser De, min gode Krøyer, naar man faar saadan en Fyr — se engang rigtig paa ham, hvad siger De til de Glugger og til saadan en Arm? tegne saadan en har jeg aldrig kunnet lære

det var i Grunden morsomt nok, hvad? Og vor Mo'er kan sgu heller ikke tegne den; men er den ikke rigtig alligevel? Naar man faar saadan en Karl, saa har man ingen Griller mer; hvad Pokker gaar det mig an, at jeg ikke blev Professor? — ja, for en Skrue løs havde jeg dog ja, det kan nu ikke nytte, De nægter det! Naar man tænker sig: sove og døse i tre, fire Uger ad Gangen; men det skulde jeg bare have tænkt paa dengang! Nu skal vi snart have Skolepenge — ja, flittig skal han være, Mosiø! hej, hop! — og Brændepenge, og Gymnastikpenge, og Buxer — Georg, værsgo at se alvorlig, Du er snart et voxent Mandfolk — og Støvler hvad den Dreng allerede slider for en Mængde Skotøj! men se ogsaa, hvilket Par Ben!«

Saadan talte Malermester Hillebrandt, medens han snart svingede Drengen eller snurrede rundt med ham, snart viste ham frem.

Der blev ikke talt om Andet end Barnet — maaske netop, fordi man ikke vilde berøre Grunden til, at man saa længe ikke havde set Otto —; man fortalte mærkelige Træk af Georgs Tilværelse, Anekdoter af hans Liv og Levnet, indtil Hillebrandt sagde: »Jeg maa ned og se efter, om Alt er i Orden, og jeg skal skrive Regninger i Aften, saa spilder jeg ikke Dagslyset imorgen ja, jeg skal ned at arbejde for ham, forstaar han det? Og nu skal han i Seng, Klokken er otte Se, hvor han ler og vinker, jeg skal gaa! Jeg tror saagu, han forstaar mig Giv mig nu et Kys,

Georg! Kan De se, hvor han spidser Mund!
 Og sikken en Pande han har, hvad?»

Det er jo vanskeligt for en Fremmed at se et Barn med de Øjne, hvormed Forældrene betragte det: denne Inkarnation af Kjærlighedens salige Mysterier, dette forunderlige, ubegribelige, af dem selv fremgaaede Liv, et fuldstændigt Menneske ligesom andre Mennesker, naar det blot faar Tid ja, bi blot, se paa dette Smil! hvilke Ord, hvilke Gjæringer bebuder det ikke, naar Drengen kan tale og bliver stor en Dreng — nej, det er — vi siger det ikke højt, for det lyder naragtigt, det ved vi nok; men det er dog sandt alligevel — han er ikke en Dreng som andre Menneskers Dreng, vor er en Undtagelse Hvorfor skulde det være en Undtagelse? O, spørg ikke, hvorfor! De se jo paa dette Barn med Haabet, med Illusionen, med al den Poesi, deres egen Skjæbne er voxet fra. Det vil aldeles ikke forundre Malermester Hillebrandt eller Mdm. Hillebrandt, om Nogen kommer og siger: Denne Dreng bliver engang Minister eller Generalissimus eller Admiral, de ville finde det ganske naturligt, medens de uden Tvivl i samme Øjeblik begynde at give Drengen den Opdragelse, indpode ham den Aands- og Sindsretning, der stempler ham som Søn af en Malermester.

Otto saa i deres Kjærlighed til Barnet en Overdrivelse, der undertiden syntes ham at nærme sig Abekjærlighed. Selv manglede han den Evne, der lader den Fremmede finde Behag i et Barn

og glædes ved det lille Væsens sjælelige Livs-
tringer. Han længtes saa dybt og inderlig efter
den voxne Verden, efter det Aandfulde, Liden-
skabelige, de voxne Menneskers farlige Leg, at
han ikke kunde finde Behag i den barnlige Leg,
i den uskyldige Selvforglemmelse, og mindst i
dette Øjeblik, i den Sindsstemning, hvori han var
kommen. Han ønskede sig langt bort fra al
denne Sødhed.

»Se, hvor han strækker de smaa Hænder ud
efter Dem! Se, han smiler til Dem! han er
glad, han vil lege med Dem! Hvor kan De
nu staa saadan som et Stykke Træ?«

»Det maa være en Naturfejl hos mig, jeg
holder ikke af Børn,« sagde Otto næsten bittert;
det kostede ham Umage ikke at sige, at han ikke
kunde lide hendes Barn.

»Ikke holde af Børn!« raabte Mdm. Hille-
brandt — »saa har De ikke noget godt Hjerte,
saa har De slet intet Hjerte.«

Otto følte sit Hjertes lidenskabelige Længsel
efter voxne Børn og smilede.

»Der staar skrevet,« sagde Mdm. Hillebrandt,
»at uden I blive som disse Smaa, som denne
Lille, min egen lille, søde, velsignede Dreng,
skulle I ikke arve Guds Rige.«

At tale paa denne Maade om Guds Rige til
et ungt Menneske, der synes, at det at være
voxen og indtræde i alle den Voxnes Rettigheder
er det ene Fornødne — der med Fornøjelse vilde
som Kong Volmer give Himmerig for Vording-

borg Slot, ja for uendelig meget mindre eller uendelig meget mere — ligesom man tager det.

»Naa, vær nu ikke vred, lille Mdm. Hillebrandt,« sagde Otto og tvang sig til at klappe Barnets Kind. Han følte dette Bløde, Varme, og det var, som en besynderlig, underfuld Kjærlighed til Liv trængte gennem hans Fingerspidser ind i hans Hjerte. Barnet slog pludselig op med begge Arme, lo og sagde He! He!, ligesom det vilde udtrykke sin Glæde over hans Venlighed. Den Sympathi, som han troede at mærke, denne uskyldige Kjærlighed til ham, dette Fornøjelige, Blide, Livsalige, gjorde en forunderlig Virkning paa Otto, løste den krampagtige Spænding og bragte Taarer i hans Øjne.

For at skjule Taarerne, bøjede han sig over Barnet, omfavnede det og sagde: »Lad mig bære det!«

»Ja, kan De se! Men gør ham blot ingen Fortræd!« sagde Mdm. Hillebrandt.

Og da han holdt Barnet, da han følte hele denne lille Existens i sine Arme, da han trykkede det til sig og kyssede dets lille varme Mund, brøde Taarerne stærkere frem, han græd ikke af Sorg, men af en smerteblandet Fred og Mildhed, der velgjørende sænkede sig over hans Sind.

Pludselig hørte Mdm. Hillebrandt denne sagte Lyd af en Grædende blande sig med Barnets Glædeslyd; forbavset greb hun Barnet og spurgte: »Men hvad fejler Dem, kjære Krøyer? Hvad er der i Vejen?«

»Ingenting,« sagde han, idet han sank hen paa en Stol og skjulte Ansigtet i sin Arm.

Mdm. Hillebrandt forstod ham ikke med Forstanden, ikke paa den Maade, at hun kunde have sagt, hvorledes; men i hendes Hjerte var Noget, som forstod, utydelig, anende, medfølende, næsten — skulde man sagt — paa hendes Barns Vegne, og hun sagde blidt: »Jo, der er Noget! Tal til mig, ligesom jeg var Deres Moder. — Hører De, se op,« vedblev hun og lagde sin Haand paa hans Hoved.

Denne Haand, der nu deltagende berørte ham, dette svage Kjærtegn af en Moder, der stod hos ham med sit Barn paa Armen, havde en ganske anden Virkning, end den forrige Gang en Kvindes Haand havde strøget hans Haar.

Hans Graad blev svagere, som de faldende Draaber efter et Uvejr, og endelig rejste han sig og sagde med et blidt Smil, idet han tørrede Øjnene: »De finder det nok meget naragtigt, at saadant et stort Barn kan give sig til at græde.«

»Nej,« sagde hun med et forskende Blik; »det var Straffen, fordi De sagde, De ikke holdt af Børn.«

Efter en Pavse, hvori hun forgæves tænkte paa Midler til at faa at vide, hvordan det egenlig hang sammen, sagde han: »Jeg gjorde Dem nok ganske angst.«

»Ja, jeg kan ikke sige Dem, hvor jeg blev tilmode. Jeg syntes, der var Noget i Værelset, jeg turde ikke se mig om.«

»Der var ogsaa Noget,« sagde han halvt spøgende; »det var min gode Fylgie; hørte De ikke den anden Fylgie slaa med de sorte Vinger mod Ruderne?«

»Jesus! Hvor kan De sige saadan Noget! ... Vil De allerede gaa? Jeg tør næsten ikke lade Dem gaa alene hjem.«

»O, Mdm. Hillebrandt, nu er Faren overstaaet.«

TREDJE KAPITEL.

Da Otto kom hjem, rystede han af Kulde; hans hele Væsen var nedstemt og slappet. Men om Natten, i Søvn, var det, som om Sjælens Strenge gave en Gjenklang af Alt, hvad der havde bevæget sig igjennem dem og overanspændt dem, kun endnu mere fantastisk og fuldstændig forladte af den raadende Fornuft. Hans Kinder vare vaade af Graad, da han vaagnede, og idet han fik Øje paa sin Stue og sine Bøger, fornam han en Glæde, som om han havde været nede i Jordens Dunkelhed, i frygtelige Afgrunde og med uventet Lykke var naet op til Sollyset. Gaarsdagens Begivenheder laa i hans Bevidsthed som noget Uforklarligt og Pinligt. Han havde Rædsel for

igjen at komme i en saadan Fristelse, og det, at han var bleven frelst, forekom ham som et Mirakel, som en særlig Velviljesgjerning af Skjæbnen, og i dette Hjælpende, Kjærlige og Smilende, som han troede at spore, saa han med sværmerisk Haab en Forjættelse om, at han var bestemt til noget Skjønt og Stort, til at faa fuld- stændig Erstatning og virkelig at nyde al den Lyksalighed og Herlighed, han i nogle Øjeblikke havde skimtet eller drømt om. Med Taknemlig- hed for det Skete og forudgribende Glæde over det, som skulde komme, hengav han sig paany til sine Arbejder. Da han kom hjem fra Kol- legierne, satte han sig med en Slags intellektuel Vellyst til at læse, efter ret studentermæssig at have stoppet alle sine Piber og bragt Ilden til at blusse og knitre i Kakkelovnen.

Som om Skjæbnen med Velvilje paatog sig at hjælpe ham til en gavnlig Beskæftigelse, fik han Brev fra sin gamle Rektor med Forespørgsel, om han vilde overtage nogle Timer i Græsk, og Otto skyndte sig til ham med stille, hemmelig Glæde i Hjertet over, at han kunde se den Gamle i Øjnene. Da han gik fra ham, havde han en ny behagelig Overraskelse; han mødte Alfons Mendoza. De havde kun set hinanden lidt i Barndomstiden, skjønt de Begge godt havde bevaret Erindringen om hinanden, især fra den Aften, da Alfons dansede paa Børneballet. Mendoza var bleven Student et Aar tidligere end Otto, og en smertelig Begivenhed havde maattet bringe ham

en Frihed, som han tidligere forgæves havde eftertraktet. Hans Moder var død; men i de sidste Dage havde hun indlagt Forbøn hos Faderen om, at Alfons turde følge sin Tilbøjelighed, opgive den slagne Landevej og studere Musik, og Sørgeaaret havde han nu tilbragt i Tyskland.

I første Øjeblik, da de nu mødtes, stod den Ene for den Anden som Minde om Barndommens lykkelige Tid, hver udelagtig i den Vemod eller Smerte, han bidrog til at vække hos den Anden, men saa nøje forbundet med det Skjønne og Hellige, at de forekom hinanden som gamle, fortrolige Venner og uvilkaarlig sagde Du til hinanden.

»Hvor bor Du?« spurgte Alfons.

»Ja, jeg er egenlig hjemløs,« sagde Otto leende; »jeg har i en Uges Tid bot paa et Hotel. Jeg tror, det har forekommet mig, ligesom Verden var nær ved at forgaa, og det ikke var Umagen værdt at tage fast Bopæl. Men nu vil jeg igjen blive en solid Person — kom og gaa med og lad os leje den første den bedste ordenlige Lejlighed, vi kan finde efter Adresseavisen. Eller har Du travlt?«

»Nej, jeg kan gjerne gaa med.«

I det første Hus, hvor de kom op, forefandt de to smaa nette Værelser, og Otto kom hurtig overens med Værtinden, en aldrende Kone, gift med en Handelsbogholder. Medens Otto »gav paa Haanden«, kom en ung Pige i Døren, men

trak sig med et Udtryk af Overraskelse hurtig og ubemærket tilbage.

»Se, saa! Nu er jeg flyttet! Saa nemt faar man Hus og Hjem,« sagde Otto.

Der begyndte nu for Otto et rigere Liv, rigt i sin Halvdunkelhed, i sin Blanding af Lys og Skygge — den Slags Tilværelse, hvorfra Sindet, fordybet i ideelle Beskæftigelser, i venlige og blide Følelser og Ungdommens usikre Længsler, ser paa Virkeligheden som noget Fjernt, Poetisk, Uforstaaeligt, eller som noget Ængstende, man nærer Sky for, og paa den digtede Verden som en Slags Virkelighed.

Mendoza var i Huset hos sin Bedstefader, en meget hellig Mand. Han levede sammen med sine tre Døtre, af hvilke den Ældste havde været gift og var taget hjem til ham som Enke, de to Ugifte vare langt over tredive Aar. Deres eneste Glæde, Haab og Stolthed var Alfons, paa ham havde de to Yngste overført al den Kjærlighed, som laa uanvendt og uforbrugt i deres Hjerter, den Ældste betragtede ham som sin egen Søn.

Den gamle Bedstefader var næsten altid beskæftiget med Studeringer i sit eget lille Værelse og behandlede Otto med en Blanding af Skyhed og Værdighed. Han talte aldrig til ham uden for at byde ham deltage i Maaltidet, hvad Otto sjelden modtog, fordi han frygtede for at genere ved Bønnerne og Ceremonierne. Damerne vare meget venlige mod Otto, fordi Alfons holdt af ham, og for ham var det ofte en Nydelse og

Hvile at dvæle et Par Timer hos dem, især paa Helligdagene, naar den dybeste Fred syntes at have indfundet sig i dette Hus, naar selv den hvide Serviet over det gamle Bordtæppe syntes med stille Beskuelse at være hensunken i Sabbath.

Men der var noget Fremmed imellem ham og dem, en aandelig Skranke, saa at hans Velbehag altid var en Tilskuers; deres Liv syntes ham at henhøre til noget Forgangent, til et Skyggerige, medens hans egne Tanker gik til Fremtiden med dens magiske Lys.

Og dette Lys straaede til ham gennem Anelsen, gennem Videnskaben, gennem Mendozas milde og venlige Omgang og hans Musik og gennem Theatret. Theatret var Mendozas Liden-skab, og han havde ikke Møje med at meddele den til Otto; der var kun den Forskjel, at medens Scenen var Noget, der for Mendoza tillige havde praktisk Interesse, hørte til hans Livsopgave, var denne Illusionens Verden for Otto et Sted, hvor han søgte Oplysninger om det virkelige Liv, om Menneskenaturen og Selskabsforholdene. I den Tid gaves meget hyppig franske Stykker, i hvilke Salonlivet er skildret og Handling og Samtale ofte er som en uafbrudt Fægtning, utallige fine Kaardestød, Parader og Riposter. I dette Liv med dets Aandfuldhed og Kjækhed og — under-tiden temmelig frie — Opfattelse af Kjærligheden, med dets elegante, smilende, aandrige, fornemme Damer, søgte Ottos længselsfuldt bankende Hjerter troende og tillidsfuldt den Virkelighed, som pas-

sede til hans Idealer, og blandede den sammen, forstørrede, forædlede eller forvirrede den med den poetiske Kraft og den ophøjede Skjønhed, som udstraalede af andre Værker, der dvælede ved Fortidens Heltebedrifter eller i usikre romantiske Egne.

De to Venner havde Stof nok for deres Begejstring. Hvilken Forskjel der end ifølge deres Opdragelse og Udvikling kunde være imellem dem, saa var dog Noget ens for begge: den Barnlighed, de havde overfor den opdigtede Verden, den Glæde, hvormed de optog dens Skikkelser som virkelige, og den Sikkerhed, hvormed de som oftest fandt og følte det Skjønne uden at reflektere meget derover.

Begejstring eller Beundring er en Blomst i Hjertet, der først aabner sig ret ved Meddelelse. Otto fik nu, da han kunde gjøre Mendoza delagtig deri, Øje for en Mængde Skjönheder hos de græske Forfattere og Digtere og droges derved noget videre i Studiet, end Omstændighederne gjorde nødvendig. Hemmelig var han vel ogsaa lidt stolt af sin Dygtighed, og der var desuden en sjælelig Trang hos ham til en saadan, til at hævde sig selv overfor Vennens Specialfag; thi det er Venskabet Særkjende, at man sympathetisk forenes i Stræben efter noget Godt og Skjønt, om end dette toner frem for den Ene i en anden Form end for den Anden.

En Dag, da Mendoza kom, modtog Otto ham med Udraabet: »Nu skal Du høre noget

mageløs Smukt! Det er i Sophokles's »rasende Aias«. Aias siger til Tekmessa:

»Du plager mig for meget, Kvinde! Ved Du ej,
At Guders Skyldner jeg ej længer er?»

»Han har nok »seine Sache auf Nichts gestellt«, som Tyskerne sige,« sagde Alfons smilende.

»O, det maa Du ikke sige! Saa maa Du høre Sammenhængen: Odysseus er jo bleven foretrukket for Aias og har faaet Achilles's Vaaben. Derover er Aias bleven saa forbitret og fortvivlet, at han om Natten gaar ud for at dræbe baade Agamemnon og Menelaos og Odysseus; men Athene leder ham vild og forvirrer hans Fornuft, saa at han anfalder Kvæghjorden, dræber de fleste og fører andre bundne hjem, idet han i sit Vanvid tror, at han bl. A. har fanget Odysseus, og den fangne Oxe, som han anser for Odysseus, staar han og pisker tilblods. Det kjender Du jo Altsammen. Tragedien aabnes med, at den naturlige Gjerning bliver bekjendt, idet Athene viser sig for Odysseus, hendes Yndling, »thi kun de Forstandige elsker stedse Guden, men hader Daaren«. Aias kommer til Besindelse, ser, hvad han har gjort, hvorledes Guderne have ført ham paa rasende Afvej, og foragtet af Grækerne, afskyet af Troerne, beslutter han at dø . . . O, det skulde Du nu i Grunden høre Altsammen, hvor stærkt og dybt og simpelt det bliver udtalt, og hvordan Koret bæver over hans Beslutning og dog ikke kan Andet end give ham Ret:

»Thi bedre er Hades's
 Afgrund end vildsom Vej
 For den, som sprang ud
 Af ædel Stamme, men hvirvledes bort, reves hen,
 Foer vild,
 Med Sindet ej hvilende i Sædvanens Fasthed.«

Tekmessa, hans Hustru, hører ham, og i sin Angst vil hun tydelig erfare af ham, hvad han agter at gjøre; han byder hende: »ikke at forske og ikke at fritte, Maadehold sømmer sig hende«; hun besværges ham ved Guderne, og da er det, han siger:

»Du plager mig for meget, Kvinde! Ved Du ej,
 At Guders Skyldner jeg ej længer er?« —

Giver Du mig nu Ret?«

»Ja, men hvad mere?«

»Saa lader han sin lille Søn bringe for at se ham engang endnu, og gaar ind i sit Telt. Og saa tænker eller haaber man, at det Hele maaske kan blive godt endnu — for man vil dog saa nødig have, at den herlige Aias skal dø. Men nu kommer det Skjæbnesvangre. Det er af Guderne bestemt, at denne Dag skal være farlig for Aias's Liv, fordi han, da Faderen ønskede ham, at han altid maatte føre sin Lanse sejrrig »med Gudernes Hjælp«, havde svaret, at med Guderne kunde selv den Daarlige erhverve Sejrskransen; men han vilde sejre uden dem. Broderen, Teukros, som imidlertid hos Kalchas har erfaret dette, iler hjem til Lejren; men ved sin

Ankomst forhaanes han af Achæerne, fordi han er Aias's Broder, og saa træder Aias igjen frem, sender sin Hilsen til Salamis og den fædrene Arne, til Jordens Floder og Kilder og til Athenes Borg og slutter med:

»Idag tilraaber Aias Jer sit Afskedsord —
Jeg Skyggerne i Hades siger Mer!«

Dermed styrter han sig i sit Sværd.«

Efter nogen Tavshed sagde Alfons greben:
»Det burde man studere. Det klinger som Spil paa G-Strengen; det Bløde lyder med saa besynderlig Alvor og Kraft.«

Otto udbrød: »Ja, der er en uendelig Rigdom og ikke blot det Alvorlige og Strenge, men ogsaa muntre Ting. Saadan siger i »Philoktet« Odysseus, da han vil narre Philoktet for Bue og Pile: »Fremtidig vil vi atter være ærlige.« Er det ikke, ligesom man ser hans Smil? Det var en listig Karl, Helten Odysseus, den Vidt-befarne! — — Det er dog i Grunden en Skam, at disse Tragedier ikke blive opførte paa vort Theater!«

»Hvad siger Du da om »Hakon Jarl« og »Væringerne i Miklagaard« og »Elverhøj« og »Joseph og hans Brødre« og »Den hvide Dame« — har Du glemt Alt det?«

»O, nej, nej! Jeg er Guderne taknemlig for alt Skjönt — — Men se Dig rigtig om! Kan Du se, jeg har faaet lejet et Klaver! Nu kan Du, som

Du lovede mig, hjælpe mig lidt med at spille, og Du kan ogsaa synge, hvad Alfons?»

Alfons var strax villig og sang et Digt af »Des Knaben Wunderhorn«.

En anden Gang havde Otto læst i Aristoteles's Værk om Staten og gjorde Mendoza opmærksom paa den Ytring: Fandtes der Mennesker, der havde en saa fuldendt Skjønhed og Højhed som Gudernes Billeder, saa vilde man øjeblikkelig i en saadan Mand anerkjende sin retmæssige Herre. — Otto havde Vanskelighed ved at beherske og skildre den Skjønhedsverden, som ved disse Ord havde malet sig for ham. Han sagde: »Nu kan man forstaa, hvorledes Athenerne efter Kodros's Fald kunde erklære, at Ingen var værdig til at beherske dem uden Jupiter, og hvorledes Phidias kunde begejstres til at skabe Gudens Billedstøtte af Guld og Elfenben, halvfjerdsindstyve Fod høj! Hvilken Stad dog Athen maa have været! Propylæerne og Akropolis, hvor Athenes Billedstøtte stod og kunde ses fra Havet! . . . Havde de blot ikke ved Ægos Potamos ladet sig overliste af Lysander, saa at han kunde angribe de næsten tomme Skibe, saa vilde Philip af Makedonien senere ikke have sejret, og Athen vilde maaske have staaet endnu! Og Alkibiades advarede dem dog! Men ham havde den dumme og vankelmødige Pøbel frataget Hærførselen, skjønt han var den Klogeste, Tapreste og Skjønneste, og han havde ingen Magt. Hvad det var for en Mand, den Alkibiades! Hvorsomhelst han kom, kunde han gjøre Alting

med, henrive Athenerne med sin Tale, drikke og ride med Thrakerne, være overdaadig med Perserne, spise sort Suppe med Spartanerne, sejrede i alle Feltslag, betvang endog de uovervindelige Lakedæmoner i vældige Slag, fratog og gjengav de utaknemlige Athenere Herredømmet over Havet, blev yndet og tilbedet af Alle og rev Alle med sig! Hans Krigere vilde ikke tjene med Soldater, der vare blevne slagne! Endog de, som mest hadede og misundte ham, siger Plutarch, fandt i hans Selskab den behageligste Underholdning. Kong Agis's Kone var stolt af, at hun havde født Alkibiades et Barn«

»Det var da et underligt Fruentimmer,« sagde Alfons.

Otto kunde i sit Hjerte ikke sige Nej; men i hans Beundring for Alkibiades var det ikke faldet ham ind at se Sagen fra den Side eller tænke sig den ind under den fulde Virkelighed, og den moderne, tørre Moral forstyrrede ham. Han svarede: »Ja, det kan nok være; men hvor det dog er sørgeligt og tungt, at Han, der engang var landet i Piræos med Athens sejrige Flaade og var dragen op til Borgen, medens Folket grædende af Begejstring hilste ham og løftede Børnene op, for at de skulde se ham — Han, som havde ført det Eleusinske Tog forbi Fjenden, der i flere Aar under hans Fraværelse havde forstyrret den hellige Ceremoni, men nu ved hans blotte Navn ikke vovede at vise sig — at han, landflygtig og forladt skulde falde for

Barbarernes natlige Forræderi, paa Anstiftelse af Lakedæmonerne, fordi, saalænge som han levede, haabede Athenerne. De dræbte ham i Afstand med Pile efter at have antændt Huset, og en stakkels Kvinde, der elskede ham, var den Eneste, der salvede hans døde Legeme og medgav det Obolen til at blive roet over Styx og indtræde i Skyggernes Land!«

»Hvor gammel blev han?« spurgte Alfons.

»Femogfyrretyve Aar. Det er dog en Trøst. Hvorfor skulde han være bleven gammel!«

— Endnu en Person var undertiden tilstede hos Otto, nemlig Sem. Sem hed i Virkeligheden slet ikke Sem, men Diderik Haundrup; Navnet var en Forkortelse af Seminarist, hvilken Stilling han indtog, før han besluttede sig til at studere og slap igjennem Artium med et Non. Fra det Øjeblik han var bleven Student, betragtede han enhver Student som en Broder eller Kammerat, talte bekjendt til Alle, besøgte Alle og faldt besværlig med sin haardnakkede Paastaaelighed, Lyst til at disputere om Ubetydeligheder og Citater af Balles Lærebog, Luthers lille Katekismus eller Badens latinske Grammatik. Dette opvejedes kun ufuldstændig af hans store Tjenstvillighed, som dog Nogle benyttede sig af indtil Misbrug. Var han tilstede en Aften i et Lag og man savnede Noget, saa gik han til Spækhøkeren og hentede Lys, Brød, Ost, til Urtekræmmeren og købte Citroner o. s. v., Altsammen formodenlig i den Tanke, at det ikke var Andet end godt

Kammeratskab, og at Enhver vilde gjøre det Samme for ham, hvis det kom til Stykket og han kunde gjøre Gilde. Han kaldte Otto sit Bysbarn, fordi den Landsby, hvor han var bleven født og havde været Seminarist, laa to Mile fra Ottos Fødeby, havde derfor opsøgt ham og været ham besværlig med sin Trættekjærhed og forsonet ham med sin Godmodighed og Hjemstavns-Dialekten, ligesom Otto heller ikke havde undladt engang imellem at benytte sig af hans Tjenstvillighed. En Student, der havde set Seminaristen sammen med Otto og Alfons, havde, i Betragtning af, at Alfons var meget mørkladen, kaldt dem Sem, Cham og Japhet, og det Kvistkammer, hvor Sem logerede, hed Noæh Ark.

De kom en Søndag Eftermiddag fra en Spadseretur hjem til Otto. Værelset var just ikke glimrende udstyret; men der var ikke et Støvgran paa Møbler eller Bøger. Paa Krogene i Vindueskarmen var ophængt friske Grønnekranse, og i en Underkop var sat Violer i vaadt Sand; Gardinerne vare halvt nedtrukne for at holde Solstraalerne ude.

Sem fornam Behageligheden og udtrykte sin Beundring paa den Maade: »De har det jo i Grunden saa overdaadig som en Phæacer.«

»Hvorfor just som en Phæaker?« spurgte Otto smilende.

»Jo, for de sølede dem ret i Vellyst.«

»Tak skal De have Sem! Mange Tak baade

for mig og Phæakerne! Hvor falder De ellers paa at sige det?»

»Jø! det har altid staaet grant for mit Sind; min Manuduktør sagde, at det var et Slaraffenland, og saa faldt det mig ind, at de egenlig skulde hedde Fæasnerne. Og saadant et Navn kan man huske!»

»Det er et syndigt Ord, Sem! Men det kommer der ud af at bruge c istedetfor *,« sagde Otto, og i Stedet for at strides med ham fremtog han Wilsters Oversættelse af Odysseen og oplæste Beskrivelsen af den phæakiske Kongedatter Nausikaa, der om Morgenen med sine Piger kører ned til Floden for at vaske, efter at have gjort Faderen opmærksom paa, at Brødrene behøvede nytvættede Klæder:

»Saa hun talte, for bly til at nævne det blomstrende Bryllup Selv for sin elskede Fader. Dog nok han forstod det.«

Moderen medgiver hende et Skrin med Sul, med Grønsel og Bagværk, en Gedeskindsdunk hun fyldte med Vin,

»og da Jomfruen alt var tilvogns, hun en Krukke Gav hende med af Guld, som var fyldt med kostelig Olie, At efter Bad hun selv og Ternerne kunde sig salve.«

»Der kan De se!» — udbrød Sem — »Olie i en Guldrukke!»

»Aa, Sem, lad os nu høre,« sagde Mendoza. Otto vedblev at læse: Hvorledes Nausikaa ved Stranden træffer den skibbrudne Odysseus,

giver ham Olien til at salve sig, laaner ham Brødrenes Klæder og lader sætte Mad og Drikke for ham; hvorledes hun da tager ham op med i Karmen, men lader ham staa af udenfor Staden, for at ikke Folket ved at se ham med hende og Tærnerne skal smæde hende; thi »den menige Mand er saa klaffersk«; hvorledes hun giver ham gode Raad og man ser den hele huslige Indretning:

»Men naar Du ind over Gaarden er traadt under Tag i
 Paladset,
 Da skal Du rask gennem Salen begive Dig frem, til Du
 kommer

Hen til min Moder; i Luernes Skin ved Arnen hun sidder,
 Spindende søblaa Uld paa Tenen, et Under at skue.

Der ved den blussende Ild staar ogsaa en Stol, hvor min
 Fader

Sidder saa fro som en Gud, naar han Bægeret tømmer
 ved Gilde . . .«

»Kan De se!« sagde Sem.

... »Vid, at ifald blot hun i sit Sind Dig vorder bevaagen,
 Da har Du Haab om at se Dine Venner igjen —«

»Nej, jeg kan ikke læse Mere, naar man hører saadan!« raabte Otto og kastede Bogen.

»Ja, De vil ikke læse videre, for nu kommer nok Gilderne, nu skal de til at svire med Ulysses . . . Det er ikke for det,« vedblev Sem formildende, »jeg vilde sgu gjerne kastes derop som skibbruden Mand. Men man maatte indrette sig og se at faa Kongedatteren, for net er hun.«

Alfons havde sat sig til Klaveret og sang af »Jüngling und Mädchen«:

»Wirst doch nicht reisen fort,
 Hast ja noch Zeit.
 — Ja, ich will reisen fort,
 Mein Weg ist weit!
 Hin wo ihr treue Lieb'
 Kein Mägdlein bricht!
 — Schatz, nimm zu Haus vor Lieb,
 Hin findst Du nicht.«

»Aa, syng heller en Stridssang for Sem, det har han bedre af,« sagde Otto.

Alfons brød af, og efter et krigersk Forspil sang han:

»Der hatte selbst die Hand am Schwerdt,
 Der diesen Reim gemacht.
 Bis Abend mäht' er mit dem Schwerdt,
 Des Nachts besang er die Schlacht.

Er schwang die Saiten und das Schwerdt,
 Ein Fiedler und Soldat,
 Den Herren und den Mädchen werth,
 Dem Tänzer und Prälat.«

»Bravo!« raabte Otto. »Sem skal hver Aften besyngte sine Sejre!«

»Lad os saa være gode Venner og syng »Danmark dejligst Vang og Vænge«, hvad Bysbørn?« sagde Sem. »Det er min Livarie, og det er den eneste, jeg kan.« — Og han sang andægtig med som en Degn.

Enten fordi Tjenestepigen havde Forlov denne Eftermiddag, eller fordi hun selv var nysgjerrig efter at betragte dette Studenterliv, kom Pauline,

Værtens syttenaarige Datter, ind og dækkede Thebordet og bragte Maskinen.

»Se, her er jo en lille Nausikaa,« sagde Sem og plirede med Øjnene.

»Ja, det er virkelig en smuk Pige,« sagde Mendoza.

Otto slog Øjnene ned.

FJERDE KAPITEL.

Otto og Alfons kom en Dag fra Udstillingen. De havde gaaet omkring deroppe med beredvilligt, modtageligt Sind og sagtens skuffet dem selv med den Tro, at det var Kunsten, de betragtede. Men de kunde f. Ex. gaa ligegyldige forbi mangt, endog vel udført Portræt — et enkelt drog dem til sig ved Noget, der skyldtes Virkeligheden nok saa meget som Kunstneren. Det udsendte en Beretning om Livet, aabnede i et kort Glimt Udsigt til Karakterer og Tilbøjeligheder, til en Mands Erfaring eller en ung Piges Tanker og lukkede hurtig igjen. Fra en Domkirkes Søjlerækker, en Ruin, et Palads kom et Pust af romantiske Tildragelser; Maleriets Hjemstavn stod et Øjeblik for Fantasiens, Personer syntes at skulle stige frem; de kom ikke, men den bestandig tilbagevendende og igjen forsvindende Forventning havde sit Trylleri.

Landskaber og Søstykker kunde tiltale ved de utydelige Minder, de fremkaldte, ved den hjemlige Duft eller ved Glæden over at kaste Blikket ind i fremmede, lykkelige Egne med deres stærke Sol og rige Planteliv, eller de aabnede en Synskreds saa vid og ubegrænset, at Aandedrættet kunde standse af Længsel efter den store, hemmelighedsfulde og dog saa aabne Verden.

Men saaledes gaa vel Mange omkring i Kunstens Sale.

Der er i den moderne Verden saa Lidt, som behersker. Man kan føle sig hindret af Love og Sædvaner; men Livet fremtræder sjelden eller aldrig i højtidsfuld, opløftende Enhed, fremkaldende Ærefrygt og Lydighed. Engang har Kunsten været et nøjagtigt Udtryk for Livets aandige Magter og fremstillet dem i Skikkelser, foran hvilke Sindet standsede; nu staar paa alle Grænse-skjel den usynlige Guddom, medens den opvakte, efter Liv begærlige, af det Synlige henrevne, af en mangfoldig Literatur opfyldte og bevægede Ungdom drager Umættelighed af sit Slægtskab med det Uendelige og henvender sig til det Endelige. Billedhuggerkunsten har endnu noget Be-vingende, i det Mindste saalænge den holder sig til sin Tradition og ikke forsøger at blive malerisk. Men det er et Spørgsmaal, om Beundringen for den antike Statue er et naturligt Produkt hos os »Nytidens« Mennesker; thi vort Blik er ikke i Forvejen øvet og skærpet ved Beskuelsen af skønne Naturformer. Vi lære at beundre; det

bliver sagt os, at Hint er Skjønheden, og en Del af den særegne Magt, som disse Værker udøve, ligger i Beundringen for den Tid, det Folk og den Literatur, hvortil de hørte. At se en Statue, som maaske Phidias har udført og Perikles berørt, som Alkibiades er draget forbi, da han gik for at indskibe sig i Piræos, som maaske har staaet paa Parthenon og indsugt Duften af græske Ofre og Lovsange, har været begravet i Aartusinder og er opstaaet lige marmorhvid! At se denne Statue, om end kun i Gips det er jo dog de udødelige Former — og man indsuger med uforklarlige Følelser disse Skjønhedsformer og sukker af Hjertets Dyb efter den Tid, da deres »Wonnediensnt noch glänzte«. Eller at se hvilkensomhelst Statue i Marmor, i det hvide Marmor fra Italien eller maaske fra Paros!

Vi faa saa sjelden et plastisk, et Enheds Indtryk af Nogenting! Vi vænnes til en sjælelig Dobbeltthed eller Mangfoldighed, idet vor utilfredsstillede Følelse søger at fuldstændiggjøre sin Nydelse ved Hjælp af Fantasien. Der er en Erkjendelse, som samler og behersker alle den Slags Indtryk og lader dem tjene Kunstsandsen, ligesom den lader selve Kunst- og Skjønhedsglæden tjene til Grundlag for en højere Glæde. Men Vejen dertil er lang — den kan gaa igjennem et helt Liv.

Otto og Alfons kom fra Udstillingen ind til en nærboende Konditor. I Værelset, hvor de vilde udsøge sig en Krog og drikke en Kop Kaffe, sad fire Personer om et Bord og to paa Forhøjningen

ved Vinduet. Ved det første Blik kunde man se, at de Fire vare Studenter; de To vilde man snarest kaldt Herrer uden forresten at benægte deres Slægtskab med Universitetet. Den Ene af dem havde lænet sig mod Vindueskarmen, strakt Benene langt ud og røg i fine, langsomme Drag af en Cigar, medens han ligegyldig saa ud efter de Forbigaaende; hans højre Haand legede skødesløst med en Guld-lorgnet, og paa hans broderede Vest glimrede en Guldkjede. Den Anden var simplere klædt, sad med Ryggen mod Vinduet og bøjede sig over en Avis, hvori han syntes at læse med stor Opmærksomhed. De Fire ved Bordet vare i en ivrig Samtale, som afbrødes, idet Alfons og Otto kom ind.

»Det er, Gud straffe mig, Otto Krøyer!« raabte den ene, idet han rejste sig. »Gamle Skolekammerat, hvordan har Du det? Hvor vegeterer Du i Verden? Og det er jo Mendoza, vi To er Studenter sammen — kom og sid hos os!«

»O, er det Dig, Carlsen!« sagde Otto. »Jeg havde nær ikke kjendt Dig; hvor Du er bleven tyk og fed! Og Helzen god Dag, hvordan har Du det?«

»Det fornøjer mig s'gu rigtig at se Dig igjen, Krøyer,« sagde Carlsen — en blond Fyr med livlige blaa Øjne og lidt opsvulmede Øjenlaag —; »Du har ordenlig voxet Dig kjøn. Vi maa drikke et Glas Madeira paa gammelt Venskab — og nyt Venskab med Dem, Mendoza aa, heida, Madeira! I kommer vel fra Udstillingen?»

. . . . Naa, saa er I dobbelt velkomne, I forøge Avditoriet, Helzen holder Foredrag — hys!«

Helzen begærede ikke Andet end Tavshed for at slutte den Sætning, hvori han var bleven afbrudt: »Det er jo slet ikke Kunst! det er den sørgeligste og urimeligste Maade, hvorpaa Kunstværker kunne opfattes. Man træffer en Bekjendt malet i Stedet for levende, og saa er man henrykt over det mageløse Kunststykke, at man kan kjende ham igjen, ja man kjender saagar hans Brystnaal — er det Kunst?»«

»Det er hans Overbevisning,« sagde Carlsen. »Saadan talte han til mig hele Tiden deroppe. Jeg skal sige os, han har i Vinter udarbejdet sig en Kunstanskuelse, og Alt, hvad der kommer ham i Vejen, river han op, som Elefanten med sin Snabel oprykker Træer, naar den er vred.«

»Ja, Du maa tale med! Du havde Din Snabel inde i alle Fruentimmerhatten!«

»Jeg søgte at fortrylle de nydelige Smaa med mine Øjnes Fortryllelse, det bekjender jeg og staar jeg ved. Du søgte at blænde dem med Din Aands Lys, at de skulde sværme ind og brænde Vingerne. Naar vi stod ved et Maleri og et Par Glutter vare bag os, saa udtalte han med dyb underjordisk Stemme sin Minosdom, trak med Tommelfingeren Linjer hen over Maleriet for at vise, hvordan det skulde være gjort, eller sagde nogle filosofiske Ord, der dansede for Pigebørnenes Øjne som Lygtemænd. Men jeg erobrede mest,

det er jeg sikker paa, for jeg saa dog og betvang
med mine Blikke —

Jeg ser i Dine Blikke!

Ah, la, la, la, la, la, la, la!

men han vovede kun at skjæve, han hørte en
Kjole rasle, han følte, at en Silkekaabe var nær,
og saa gik han løs paa Kunsten.«

»Du Skumler! Du har ikke Gnist af Poesi
i Dig, men en mageløs Evne til at paadigte Din
Næste Lyder!«

»Der er jo ingen Lyde deri! Du har et
andet System end jeg, jeg giver mit Fortrinet,
men Dit er maaske det bedste Aa, hør,
Giovanni, giv mig en ny Cigar Forresten
antager jeg, at det Bedste er, slet ikke at have
noget System. Et godt Instinkt«

»I Kunsten?!«

»Nej, med Pigebørn, men alligevel maaske
ogsaa i Kunsten.«

»Naar Du vil købe Korn paa Torvet, vil
Du da gaa efter Instinkt eller efter en Anskuelse
om Kornets Natur, dets Vægt, Tørhed, Pris«

»Du vil udspørge mig paa sokratisk Vis? Jeg
bliver slaet! jeg er slaet! vi maa have en Kunst-
anskuelse — lad os saa faa Din!«

Helzen var ikke rigtig tilfreds med denne
Maade at blive opfordret paa; men Ottos Ansigt
bar Præg af spændt Forventning, og den Avis-
læsende ved Vinduet saa i dette Øjeblik op med

et ejendommeligt Udtryk, opfordrende og kjærtegnende som en Kattepote.

»Velan,« sagde Helzen, »den Sætning, jeg har at fremføre, er ganske kort: Kunstens Opgave er at befri Mennesket fra den raa Virkelighed og i Stedet for denne sætte Billeder, der fremgaa af den frie menneskelige Aand. Den stræber efter at virkeliggjøre Skjønhedsidealet, og et sandt Kunstprodukt er altsaa et Værk af den frie skabende Fantasi, der arbejder med bevidst Skjønhedslængsel og Herredømme over Midlerne. Dette, synes mig, er nok til at bevise, at Portrætmaleren ikke er Kunstner; han er i Kunsten Biograf, Historie- og Landskabsmaleren er Digter, Blomstermaleren er mer eller mindre smagfuld Afskriver.«

»Ja, men,« sagde en af hans Tilhørere, »efter den Definition bliver Skuespilleren heller ikke Kunstner.«

»Hvo siger ogsaa, at Enhver er Kunstner, der engang tilfældigvis har faaet Navnet! Man har jo endog givet Typografien Navn af Bogtrykkerkunst, og paa den Maade skulde Watt være Dampkunstner og Jacquard Væverkunstner.«

»Hvad for Noget!« udbrød Otto, »er Skuespilleren ikke Kunstner?«

»Nej,« svarede Helzen, »han skaber jo ikke Noget med Frihed, men fremsiger en Andens Ord og gjør forresten Brug af et Efterlignelsestalent, som vi Alle mer eller mindre ere i Besiddelse af.«

»Ja,« sagde Alfons, »saa er Sangeren heller ikke Kunstner, for han udfører jo kun, hvad en Anden har komponeret, og bruger en Stemme, vi Alle mer eller mindre er i Besiddelse af.«

»Aa, ja, noget nær,« svarede Helzen.

Otto udbrød ivrig: »Det er da ikke Dit Alvor, Helzen! Hvis det ikke skal være sand Kunst, saadan som Rosenkilde spiller Michel Perrin eller Trop, og hvis Fru Heiberg og Ryge ikke ere Kunstnere, saa saa bryder jeg mig ikke om Kunst!«

Den Avislæsende sagde Hm! uden at se op. Helzen spurgte: »Krøyer, tror Du, at Jorden er rund eller flad?«

»Rund.«

»Naa, ja; men Jesper Ridefoged troede, den var flad, og han brød sig ikke om hele Astronomien, naar Jorden ikke var flak som en Pandekage. Forresten« — vedblev han med tilfreds Mine, da Otto bøjede Hovedet: — »kan man jo gjerne lade den Slags Folk, Du nævnte, beholde Titlen, ligesom afgaaende Officerer faa Lov til at bære Armeens Uniform og Felttegn.«

»Men hvad er saa det Hele til?« raabte Otto; »saa er det jo kun en Strid om Navne!«

»Hvad? Anser Du det for Intet at klare Begrebet og imellem forvirrende Navne fastholde Anskuelsen om Kunstens Væsen?«

Mendoza havde imidlertid søgt op i sine Tanker og Erindringer og udbrød: »En Sanger ikke Kunstner! Jeg har hørt forskjellige Sanger-

inder synge den samme Rolle, de samme Noder, og hvilken himmelvid Forskjel var der ikke! Det var ikke blot den tossede Ting — havde jeg nær sagt — som man kalder Stemme, men hendes egen Sjæl, der gjorde Forskjellen. O, naar man kan høre saadan en Sangerinde, der virkelig føler for Kunsten — thi Musiken er dog vel en Kunst? — der er begejstret og hverken tænker paa at kokettere med Galleri eller Parket«

»Ja, naar man kan høre saadan en Sangerinde!« sagde Helzen.

Alfons tav fortrydelig.

»Naa, vær nu ikke pirrelig,« sagde Carlsen; »lad os høre, hvad De vil sige.«

Alfons betvang sig og sagde: »Jeg forstaar mig vel ikke paa at disputere; men det synes mig, at naar En giver en Definition af Kunst, hvorved Sangen, Skuespilkunsten og Portrætmaleriet bliver udelukket, og man har den Overbevisning, at disse ere Kunst, saa er Definitionen urigtig.«

»Naar man har den Overbevisning! Det er godt! Nej, bevis, o Gode!«

»Vell Her er et Bevis! Qventin Messys blev erklæret for den største Kunstner, da han havde malet et Portræt af sin Mesters Datter!«

»Aa, naar en Roman skal tages som Bevis ved Akademiet, saa kan man ved Højskolen studere Krigskunst efter »Guldslagerdatteren i Brügge« og »de Bassenvelds Dragoner!«

Otto sagde: »Det er jo kun Efterligningen, Du har imod, Helzen, ikke sandt?«

»Ja, fordi Efterligneren er Naturens Træl; han kan udmærke sig ved Troskab og Inderlighed, men er dog Træl; i den frie Kunst derimod gjenfødes Naturens Ide til ny Virkelighed.«

»Ja, det kan nok være; men saa har jeg et Bevis! Der, hvor jeg logerede, før jeg blev Student, var der to Portrætter af min Vært. Det ene havde nok været dyrt, og det lignede, saa man øjeblikkelig kunde kjende ham; ogsaa Brystnaalen, som Du talte om, var ligesom haandgribelig. Men naar man blev rigtig bekjendt med ham, var der det Mærkelige, at man blev mere fremmed for Portrætet. Det falder mig først nu rigtig tydelig ind, hvor stor Forskjellen var, naar man havde talt med ham og saa med Et saa Maleriet. Det andet var malet af hans Svigersøn, der var simpel Malermester, og de Fleste sagde, at der var ikke Spor af Lighed. Det hang i mit Værelse, og medens jeg repeterede Historie til Examen, gik jeg op og ned ad Gulvet og saa saa utallige Gange paa det, at jeg lærte det udenad tilligemed Historien, og ofte, naar der nu er Tale om store historiske Begivenheder, synes mig, at min Vært har været med, for jeg har ganske bestemt set hans Ansigt der.«

Den Avislæsende sagde et Hm! der lød saa opmuntrende, at Otto blev ganske stolt.

»Og hvad saa? Hvad beviser det?« spurgte Helzen.

»Det synes mig at bevise, at Portrætet maa have lignet, skjønt Trækkene ikke vare efter-

lignede nøjagtig. Jeg slutter deraf, at vor Svigersøn havde malet Sjæl eller Aand, og det var jo det, Du forlangte.«

Helzen sagde: »Hør, Krøyer, som gammel Skolekammerat tør jeg vel sige, at man ikke kan disputere med Dig, før Du faar lært en vis logisk modus disputandi. Du har Evne til at strides; men Du har ikke Vaaben. Jeg fægter med Kaarde, Du med en Bønnestage.«

»Nu ved jeg det!« — raabte Mendoza — »Kunstner er den, der gjenşkaber i guddommeligt Billede, han indblæser sit Værk Livets Aande«

»Ja, vist blæser det! Gamle-Testamente-Stil!« sagde Helzen.

»Ja, lad det være, hvilken Stil det vil, saa har jeg nu fundet det ud: at hvo der har Sjæl i sig, og hvo der udtrykker det paa skjøn Maade, han er Kunstner!«

»Naa, men hvad er saa Skjønhed?«

»Skjønheden, det er Guds Klædebon!«

»Atter Gamle-Testamente-Stil!«

»Skjønheden, det er Guden i os!« raabte

Otto.

»Du tager da i det Mindste som god Kristen ikke Din Snak fra det gamle Testamente.«

»Skal vi gaa, Schiøtt?« spurgte Herren med Guldkjeden den Avislæsende.

»Ja, strax,« svarede Schiøtt og gjorde Mine til at rejse sig. Omendskjønt han havde tiet, havde det hele Tiden været, som om han var med i Samtalen. Han havde nylig set saa ironisk paa

Helzen, da han irettesatte Otto, og hans Øjne mødte i dette Øjeblik Ottos med et Udtryk, der forekom denne saa velvillig-lunefuldt, at han havde den største Lyst til at paakalde hans Hjælp. Til hans store Fornøjelse sagde Carlsen: »Lad Kandidat Schiøtt være Dommer . . . Hr. Schiøtt! Troerne og de velbenskinnede Achæer strides, saa man er færdig at kjede sig ihjel. Saa har jeg paataget mig at være Gesandt og bringe Sagen for den vise Pythia. Jeg er Deres allerydmygeste Chilian. *Spelandissimo reenkaalavet spækavet. Copisoinsandum. Quod erat demonstrandum!*«

»Ambassadørers ophøjede Personer pleje at medbringe et Kreditiv,« bemærkede Schiøtt.

»Jeg underkaster mig gjerne, hvis overhovedet en Dom behøves,« sagde Helzen.

»Men ville de to Højærværdigheder anerkjende et saa verdsligt Tribunal?« spurgte Schiøtt.

Otto blev overrasket ved, at den Velvilje, han havde forudsat, ytrede sig paa denne Maade; men han satte allerede for megen Pris paa Schiøtts Omdømme, til at han ikke skulde stræbe at gjøre saa gode Miner som mulig, og svarede: »Jo, min Højærværdighed underkaster sig.«

»Lad os hellere gaa, det bliver dog til Spot!« sagde samtidig Mendoza halvhøjt til Otto.

»Ja, det maa De nok sige,« sagde Schiøtt; »men hvis De saa vil tage det med paa Vejen, saa skal den Spot paa Ideens Vegne protestere imod, at man forvirrer sig selv i de gamle Krøniker. Om Nogen for sin Privatfornøjelse vil tro paa de

gamle Historier, er forsaavidt ligegyldigt; men naar man ikke i Astronomien vil holde sig til, at Solen kan falde paa at staa stille i Gibeon og Iorgnettere Maanen i Ajalons Dal, saa udbede vi os ærbødigst, at vi blive frie for »Guds Klædebon« som æsthetisk Kategori.«

Otto sagde: »Streng Hr. Dommer, er da Helzens Definition rigtig?«

»Det tilkommer hverken Dem eller mig at dømme, men kun at tage Hatten af for det Princip, Hr. Helzen har udviklet. Det har alt nydt den Ære at blive citeret næsten ordret af Schiller i Fortalen til »Die Braut von Messina«, hvormed forresten ikke skal være sagt, at Schiller har knebet fra Helzen; Sandheden er tænkende Aandens Fællesgods.«

»Jeg kan paa Ære og Samvittighed forsikre, at jeg aldrig har læst den Fortale!« raabte Helzen.

»Naar De siger det, er det sandt« — svarede Schjøtt godmodig — »men det er tillige sandsynligt, ellers vilde De maaske ikke have givet et rigtigt Princip en urigtig Anvendelse.«

»Hvori bestaar da Fejlen?«

»Det siger De saa mut, som om Deres Fejl var en Tand, jeg skulde trække ud paa Dem.«

»Nej, hvori bestaar den?« sagde Helzen og tvang sig til at smile.

»Hvad vil det sige at efterligne Naturen? Der, hvor De tror at Naturen er efterlignet eller portræteret paa det allernøjagtigste, er maaske høj Kunst. En fransk Forfatter har gjort den Be-

mærkning, at naar man lader sin Elskedes tilbøiede Haand nøjagtig afstøbe, saa har man kun Ligt af en Haand, og man maa henvende sig til en Kunstner for at faa Haanden portræteret, saa man kan kjende den igjen.«

»Men De kan da ikke anse en saadan Efterligning for den sande Kunst.«

»Nej, ikke ganske; men der er i Efterligning mere Kunst, end Deres æsthetiske System anerkjender. De tager Friheden for ensidig, eller jeg kan maaske tydeligere sige, at De ikke lægger Mærke til den Ytring af Friheden, som kaldes Valgfriheden, og som netop er det Kunstbestemende i Portrætmaleriet. Hver Kunstner gjør paa sin Maade et Valg overfor den Personlighed, han vil male, behersket af Virkeligheden og dog fri; alt eftersom han har Aand til at opfatte med Frihed og poetisk Kraft til at gjenskabe, bliver Arbejdet et Kunstværk. Paa lignende Maade gaar det Skuespilleren med hans Rolle og Sangeren med hans Noder, ellers skulde Pokker gaa i eller til Theatret. Det var netop, hvad Deres to lærde Modstandere vilde have sagt, hvis de havde havt Formen i deres Magt.«

»Hvis jeg havde havt Formen i min Magt?« sagde Otto.

»Ja, eller Indholdet,« svarede Schiøtt.

»Aa, ja, Indholdet, det var en ganske anden Sag.«

»Ikke ganske,« sagde Schiøtt smilende; »hvad De tænker eller føler, faar jo først Indhold, naar

det er blevet anskueligt for Dem selv, saa at De kan hæve det ud i Ordets Form, ligesom et Arbejde først bliver Kunstværk, naar dets Ide er fuldstændig udtrykt i Formen.«

»Naa — ja,« sagde Otto tankefuld. »Men, hvordan ved man, hvad der har været Kunstnerens Ide, naar han ikke har udtrykt den i Formen?«

Helzen lo, og det var maaske Grunden til, at Schjøtt taalmodig vedblev:

»Naar De er i Theatret, saa vækker jo Stykket paa en eller anden Maade Deres Deltagelse; men De bilder Dem dog ikke ind, at det er noget Virkeligt«

»Jo.«

»Hvad for Noget? En saadan Tro har jeg længe ikke fundet i Israel Naa velan, De bilder Dem det ind; men De staar vel dog tillige over Illusionen og bedømmer Poesien: om den ogsaa paa ærlig og rigtig Maade vækker Deres Deltagelse.«

»Ja, i det Mindste bagefter.«

»Jeg mærker, det kan endnu være en Fornøjelse at være Skuespiller. Der er en Del af Folket, som endnu føder levende Unger, Børn med varmt Blod, vi fødes ikke Alle med kritisk Fiskeblod Det er nu Altsammen godt nok; men et Maleri anser De dog vel ikke for en Virkelighed?«

»Nej; men det betyder en Virkelighed, som er eller kunde være et eller andet Sted, og man henflyttes dertil paa samme Tid som man bliver

staaende foran Maleriet. Man er ligesom to Mennesker.«

»De synes at være ganske stolt af, at De kan gaa dobbelt; men jeg maa have den Ære at sige Dem, at »man« er et Par Mennesker for lidt. En af os Andre er fire Mennesker foran et Maleri, vor Nydelse overgaar Deres ligesom et Firspand overgaar en Kaffemøllebefordring.«

»Hvordan gaar det til?«

»Det gaar saadan til, at vi Andre ganske som De og Deres Ven først se det maledede Lærred og Rammen, ligesom en Ko ser paa en Vejrmølle, nemlig med Øjnene, og dernæst gjøre vi Rejsen til den Begivenhed eller den Egn, som det Malede betyder, og det er heller ikke saa vanskeligt, Hesten kaldes Phantasia. Men saa, medens den ene Person rejser og den anden staar og ser, er et tredie Væsen beskæftiget med at fordybe sig i den Sjæl, hvormed Kunstneren har malet, at indaande den Duft, der er henstrømmet fra hans Begejstring, og gjøre sig Rede derfor; det Ridt udføres paa Pegasus, det var den poetiske Nydelse. Og endelig er et fjerde Væsen beskæftiget med at undersøge, ved hvilke Midler Kunstneren har faaet de to sidstomtalte Væsener op paa Phantasia og Pegasus, ved hvilken Anvendelse af Perspektiv, Lys og Skygge, Farver, Tegning, Forkortning, »saftig Pensel«, »Tinter« o. s. v., hvilke Kunstord De kan se i Bladene, hvor denne Hest er meget virksom. Naar den Fjerde i Firspandet — vi kunne kalde den Reflexionen — gjør sin Pligt

inden i os, naar den er velnæret med Anskuelse og Tænkning, saa forhindrer den baade Phantasus og Pegasus fra at føjte, saa bringer ikke enhver Stymper os op at ride. Det var altsaa FirspanDET; men der gives overdaadige Folk, som endog kjøre med Sex eller ride paa Sex, idet de tillige nyde den særegne Kunsts-kole, hvortil et Maleri hører, samt nyde den Fornøjelse at købe det, ja til Syvende og Sidst nyde den Nydelse, det er at nyde en saadan Kunstnydelse — hvad siger De til det?»

»Jeg siger: det var som Pokker! Jeg bliver ganske svimmel.«

»Ja, hvad vil De da sige til det, at der er Nogle, der kun finde Behag i det Syvende og Sidste, det Allervanskeligste, og ikke længer finde det Umagen værdt at ride paa de Sex, saa at de nyde den Kunstnydelse at have en saadan Kunstnydelse, uden at have »en saadan Kunstnydelse«.«

Mendoza sagde: »Skulde jeg komponere med den Slags Tanker i Hovedet, gik jeg fra Forstanden.«

»Naa, det er Dem! Jeg synes nok, jeg har hørt, at der er en Student Mendoza, som er gaaet til Musiken. Ja, saa er det bedst for Dem, at De i Stedet for Logik studerer Kontrapunkt og Nattergal.«

»Men hvorfor skal jeg da?» spurgte Otto.

»Tør jeg spørge: Er De ogsaa Geni?»

»Jeg ved ikke; men hvad man ikke er, kan man jo blive.«

»Ja, skal De studere til Geni, saa er det bedst, De begynder med at staa Dem i Disputen mod Helzen.«

»Men« — vedblev Otto muntert, idet Schiøtt gik til Døren — »maatte jeg spørge Monsør om een Ting: Om man vinder i Disputatsen, hvad vil da følge deraf?«

»Ej,« svarede Schiøtt i samme Tone, idet han gik, »der følger deraf, at man har den Ære at vinde og passere for en snaksom Mand.«

Carlsen sagde: »Jeg føler det Indhold og den Form, at jeg vil gaa hjem og lægge mig lidt. Jeg begynder at blive noget tung i Hovedet; men det var ogsaa en dejlig Kaviar, vi fik derhenne paa Hjørnet.«

»Gaar Kaviar til Hovedet?« spurgte Otto.

»O, I Guder! laaner mig et Forundringsudraab! Nej! men Rhinskvinen, som man drikker dertil!« raabte Carlsen. »Du er jo et hvidt Lam ligesom den nye Opvartningspige paa Constantia.«

»Hvad hun da?«

»Ja, det er næsten utroligt! I Søndags spiste vi Frokost derude, og da vi havde spist, bad jeg hende tage af Bordet og bringe os Psalmebogen. Hvad bringer hun saa? En rigtig Psalmebog, indbunden i Rødt med Guldsnit!«

»Men hvad skulde hun da have bragt?«

»Nej, nu gaar det over Skrævet! Han er kommen til Verden for en Time siden! Kortene skulde hun have bragt! Kortene, Menneske!«

»Naa—aa,« sagde Otto ganske skamfuld.

Da de vare ene, ytrede Mendoza sig misfor-
nøjet med Samtalen; den havde forstyrret ham,
dens Blanding af Ironi og Alvor var hans Natur
imod. Otto tav. Han havde faaet en Fornemmelse
af, at han i een Henseende ikke tog Livet let nok,
i en anden Henseende ikke tænkte dybt nok, og
uden Hensyn til Gjenstanden havde desuden Sam-
talen gjort ham godt ved selve Livet, Disputen,
Berørelsen med Andre. Mendoza var bøjet indad,
Otto længtes udad og ønskede en Fortsættelse.

Og Lejligheden tilbød sig snart.

FEMTE KAPITEL.

Otto plejede kun at se sin Værts Familie
undtagelsesvis, og navnlig naar han betalte sin
Maanedsløje, og ved disse Lejligheder skiftedes
ikke andre Ord end de sædvanlige korte Hilsener.
Familien var for ham ikke Andet end det mekaniske
Livsprincip i hans lille Bopæl.

Men Pauline havde kjendt hans Trin paa
Trappen, da han denne Eftermiddag kom hjem
sildigere end efter Sædvane, og modtog ham i
Døren med den Efterretning, at Hr. Sem havde
været flere Gange og spurgt efter ham, og han

saa ud, ligesom der var hændt ham noget meget ulykkeligt. Otto sad og ventede; men da Sem ikke kom igjen, trøstede han sig med, at Ulykken vel ikke var stor. Det var den just heller ikke, men dog efter Omstændighederne stor nok.

En Dag, da Sem havde indfundet sig paa Borchs Kollegium og haardnakket forstyrret en fornuftig Samtale med sine Citater, kaldte en af Kandidaterne ham: den store Doktrinære. De andre Tilstedeværende smilede over Ordet, og Sem følte sig slagen af dette Ord eller Tilnavn, som han ikke forstod.

Han vovede ikke at spørge Nogen om, hvad Doktrinær betød; thi han havde ved sin Stridbarhed bragt sig i et saadant Forhold, at Alle vilde benytte Anledningen til at gjøre ham latterlig, og skjønt han ikke saa Sagen fra denne Side, troede han dog at maatte være forsigtig, fordi Alle misundte ham og vilde gribe Lejligheden til at ydmyge ham ved Hjælp af dette underlige Ord. Det Værste var endda, at han syntes at skulle kjende Ordet, og at Betydningen dunkelt foresvævede ham eller usikkert og gjækkende viste sig for ham, naar han slog op i et latinsk Lexikon. Hvert Øjeblik syntes det ham, at den fine Betydning vilde tage Plads i hans Hjerne, men vips var den borte. Det blev ham en stor Plage, og han besluttede at anvende List, at lade Andre selv forklare Ordet, medens han syntes at være højt hævet over enhver Mistanke om begærlig Lytten. Listen udførte han paa den Maade, at han engang

midt i en Disput med Otto udbød: »De er doktrinær!« Otto, der maaske netop i Øjeblikket var doktrinær, eller maaske ikke ret kjendte Betydningen af Ordet — thi ikke Alle vide det — blev forbavset over, at Sem pludselig brugte et saadant Udtryk, og trak sig tilbage. Den sejrende Seminarist var frapperet over Virkningen af det gaadefulde Ord, der syntes et Universalmiddel til at stoppe Munden paa Folk; men han maatte jo frygte for, engang at anvende det fejl, og at det da vilde skyde bag ud som en slet betjent, sprængt Kanon.

Han havde engang Forretninger hos en Præst; ved den Lejlighed kom de til at tale om Biskopen, og Præsten lod falde et Ord om Doktriner. »Mener De, at han er doktrinær?« spurgte Sem med skjult, lurende Begjærlighed. »Doktrinær?« svarede Præsten, »hvad er doktrinær, min Ven?« — Det var altfor tydeligt, at Præsten selv vilde svare, og ej anderledes end som en Tiger, der venter paa Rov, krummede Sems Videbegjærlighed sig sammen, beredt til at gribe Byttet. Præsten vedblev: »Hvad er det Andet end den i Subjektiviteten optagne Objektivitet henstillet af Subjektiviteten med ideel Berettigelse?«

Dermed var Samtalen forbi, og den ulykkelige Sem havde nu faaet en Forklaring: den store fremmede Mynt vexlet i ligesaa fremmede Smaapenge.

Dette Ord blev tilsidst ligesom en hemmelig Forbrydelse eller hemmelig Sorg eller hemmelig

Kjærlighed eller Alt tilsammen, som han gik og bar paa. Med den slige Folk egne Haardnakket-hed vilde han nu ud af sig selv finde Forklaringen, men kunde ikke fremtvinge den. Han havde ikke Raad til at købe andre Bøger end de mest nødvendige, men maatte læse i et af Studenternes Læseselskaber, og her vovede han aldrig at bede om Nøglen til det Skab, hvor Konversationslexikon stod bag et Jerntraadsgitter, af Frygt for, at Folk skulde se det og ligesom gribe ham i Gjærningen, i hans Søgen efter »Doktrinær«. Ja, han var bange for, at Folk skulde opfange de stjaalne Øjekast, han ikke kunde undlade at sende Bogstavet D paa Lexikonets Ryg, hvergang han gik forbi.

Hans Længsel blev imidlertid saa stærk, saa uovervindelig stærk, at han med stor Møje sammen-sparede 2 Mk. og om Morgenen ganske tidlig gav dem til Læseselskabets Betjent, idet han bad om Nøglen til Skabet og tilføjede: »Her er to Mark; sig det saa ikke til Nogen.«

Han holdt Bindet med D i sin Haand! Han slog op i skjælvende Hast og slugte ligesaa hastig Forklaringen: om de franske Statsmænd Collard, Broglie, Guizot o. s. v., som vilde sætte en paa Fornuften grundet Politik imod Vilkaarlighedens Politik. En halv Time efter kom en af Kandidaterne, og Betjenten sagde strax til ham: »Jeg kan ikke begribe, hvad der gik af Hr. Sem; han gav mig 2 Mk. for at laane Nøglen til Skabet. Har ikke ethvert Medlem Ret til at læse Bøgerne i Skabet?«

Kandidaten anede strax, hvad der var paa-færde, og besluttede, at Sem dog ikke skulde slippe saa let. »Han kommer i Eftermiddag,« sagde han ved sig selv.

Sem kom ganske rigtig om Eftermiddagen paa Borchs Kollegium og skred ind med et saadant Udtryk i Ansigtet, at man kunde se, hvilken ubarmhertig Triumf han vilde fejre.

Men netop som han var traadt ind ad Døren, blev der sagt, ligesom i Fortsættelsen af en Samtale: »Jeg undrer mig forresten over, at de franske Doktrinære saadan pludselig have kunnet gaa over til Pelagianismen; de høre dog principmæssig nærmest hjemme blandt de jakobitiske Kristne.«

»Ja,« blev der svaret, »men de ere jo ikke blot et kirkeligt, men ogsaa et politisk Parti og maatte som saadanne foretrække Monotheleterne.«

Sem veg tilbage som en Aand ved Midienat, naar man gjør Korsets Tegn. Han ansaa det, han havde hørt, for videnskabelige Sætninger og havde altsaa dobbelt Vanskelighed ved at finde Rede deri. Ej blot var nu Triumfen vristet ham af Hænderne, men han var kastet ud i end forfærdeligere Uvished. Det løb rundt for ham, han var nær ved at fortvivle af Vrede og Videbegærlighed. I denne Nød besluttede han endelig at skrifte for Otto og ilede til ham, men traf ham ikke hjemme, skjønt han flere Gange kom igjen. Ogsaa dette skulde slaa fejl, til det Ubegribelige skulde komme det Urimelige, at Otto ikke var hjemme paa bestemt Tid! Han ilede om i Gaderne

i det ruskede Foraarsvejr, hans tynde Klædning blev gjennemvaad, og han kom endelig hjem med ophedet Hoved og rystende Lemmer. Om Natten fantaserede han, gjorde en skrækkelig Uro, og det stærke Menneske pryglede sin Vært, der vilde berolige ham. Saa lod Værten ham bringe paa Almindeligt Hospital som Afsindig.

Her fik man snart at vide, hvordan Alt var tilgaaet, og Overlægen helbredede ham i nogle faa Dage med en spansk Flue og ved selv at fremstille sig for ham som Doktrinær og lempelig bibringe ham en Forklaring.

Imidlertid havde det vakt nogen Uvilje og Medfølelse, at Historien med Sem havde taget en saadan Vending; man huskede paa, hvorledes han gik for Lud og koldt Vand, hvor kummerlig han havde det, hvor tjenstvillig han var, kort, man saa kun Sem i det gunstigste Lys. Carlsen fattede Ideen til, at man skulde indbyde ham til et lille Gilde — maaske mere for Gildets end for Sems Skyld — vandt Deltagere og begav sig til Sem for at indbyde ham. Han ytrede sin Medfølelse og spurgte, hvordan han havde det.

»Jo, Tak,« svarede Sem og tilføjede med et mistroisk Blik de Ord af Katekismus: »Endskjønt timelig Nød rammer Menneskene, fordi de ere Syndere, saa maa vi dog ikke mene, at jo mere et Menneske maa lide her i Verden, desto syndigere er det; thi det er først i et andet Liv, at Guds Retfærdighed fuldkomment skal aabenbares.«

»Det er meget sandt,« sagde Carlsen; »men der er ogsaa Retfærdighed i dette Liv.«

»Inte megen,« svarede Sem.

»Jo, nu skal jeg strax give Dem et Bevis derpaa. Vi ere nogle Studenter, der agte at gjøre et lidet Gilde og bede Dem være Gjæst blandt Deres *commilitones*: det er mit Ærinde.«

»Det er megen Retfærdighed!« sagde Sem tænksomt og tilføjede: »*Gratias tibi ago. Veniendum est . . .* eller mener De, at dette er for dristigt, og at man heller bør bruge *futurum activum*?«

»Jeg mener, min gode Sem, at det passive Futurum nok egenlig er bedst, siden det passive Præteritum er uden Nytte.«

»Ikke uden Nytte, min gode Carlsen, ikke uden Nytte, men det kan ikke anvendes her.«

»Det er spildt, Sem.«

»Ja, det er spildt, naar man bruger det galt; men hvor kan en gammel Latiner som De«

»Farvel, Sem, glem ikke, at det er imorgen Aften Kl. 7.«

»Nej, *venturus sum*. Men i hvad Anledning er egenlig Gildet?« raabte han efter Carlsen nedad Trapperne.

»Til Fordel for en Inkurabel,« raabte denne op.

»Aa, Herregud, den Stakkell!« sagde Sem og gik ind paa sit Kvistkammer.

Man havde været uvis om, hvorledes man ved Gildet skulde behandle Sem, »for at han ikke skulde blive for kry«; men han skaanede Alle og Enhver for Hovedbrud. Han kom med en Mine, som om han skulde følge Lig, nikkede langsomt og dybt til Enhver, gav Enhver et tavst, kraftigt Haandtryk og spurgte endelig: »Hvor er det stakels Menneske, som Gildet holdes for? Han skal vel sendes til de varme Lande?«

Man saa paa hinanden og bed sig i Læben.

»Eller skal det være saadan en Slags Gravøl?« spurgte Sem.

»Ih, nej, Alt er jo godt og vell!«

»Naa, er det?« sagde Sem og drog et lettende Suk. »Ja, for Carlsen sagde, at det var for en Inkurabel; men han er jo en stor Strik.«

Under en skraldende Latter skyndte man sig tilbords, og Sem, der i Lader og Manerer var det beskedneste Menneske, lod Alle sætte sig, før han tog Plads.

Man vilde naturligvis ikke tale om Videnskabs-sager, og derfor begyndte man at samtale om Vinen; næsten Alle ere jo Kjendere.

»Nej,« sagde Sem med sin stærke Dialekt, »Vin forstaar jeg mig ikke paa. Jeg har været vant til hjemme at tage en Snaps Morgen og Aften; men jeg har lagt det af ved Universitetet, for jeg har ikke Raad. Med Forlov, maa jeg ta'e en Dram, saa siger jeg Tak for mig.«

»Fik De aldrig Vin paa Seminariet?« spurgte En.

»Aa, jo, ved Examen, naar Bispen kom, fik vi en Sjat Margo eller en Sjat Lafit; men det var surt, det Pøjt.«

»Saa har De da aldrig været fuld, Sem?«

»Jo, oprigtig talt, een Gang,« sagde Sem og slog Øjnene ned, halv stolt, halv undselig.

»Naar var det? Hvordan er De, naar De er fuld? Er De poetisk?«

»Nej,« sagde Sem, »det er stygt at være fuld. De sagde, jeg havde talt akavet, saa de ikke kunde faa fornuftig Mening i mine Ord.«

»Det var dog mærkeligt . . . Skaal, Sem!«

»Nej Tak, lur mig! Jeg er ikke saa tosset, som jeg løber aved om til.«

»Aa, De kan da sagtens probere en lille Rom,« sagde hans Sidemand.

»Nej, jeg siger Tak for mig; jeg er *sobrius*. *Nemo saltat sobrius.*«

»*Est hæc non nata, sed scripta lex,*« bemærkede Carlsen.

»Nej« — afbrød Sem, der ikke forstod Om-sætningen — »der staar i Syntaxis: »*Est hæc non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, sed a natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus, ad quam non doct* —«

»— *i, sed facti sumus,*« sagde Sidemanden hurtig; men Citatet var bristet for Sem.

Imidlertid havde Carlsen begyndt at fortælle en Fruentimmerhistorie, og Sem gav sig til at høre efter med stor Opmærksomhed. Men han forstod aldeles ikke Kunstordene og hørte paa den

temmelig slibrige Fortælling og de krydsende Spørgsmaal og Afbrydelser med det uskyldigste Sind. Det var hans Natur imod at sidde som Tilhører, og derfor tog han Ordet, medens hele Selskabet pludselig iagttog den dybeste Tavshed: »Ja,« sagde han, »Kvinden kan Ingen noksom prise, skjønt hun ofte som Slangen bær en kjøn Ham, men er lumsk. Vor Seminarieførstander, Præsten, havde en saadan herlig Kvinde. Hun var velvoxen, høj til Maade, havde de nydeligste Hænder, Haar som Hør, men fine som Silke, nette Lader, saa hun indtog alle Mennesker; Øjne som Kjærminder og Kinder som Mælk og Blod, ret en frydelig og nysselig Skabning at se til. Flink var hun i Huset baade udvendig og indvendig, og jeg kan huske, da vi slagtede Svin, og de havde afskreget og de laa hvide og skoldede paa de lange Borde i Gaarden — for det er en dejlig Tid«

»Naa, Sem,« afbrød en ung Fyr, hvem Historien blev for lang: »Var hun snedig? Har De været gode Venner med hende?«

Sem for helt op fra Stolen ved dette uventede Spørgsmaal. »Ih, nej,« sagde han, »Vorherre bevare's! Ih, nej! »Thi dette vide I, at ingen Skjørlevner eller Ureen eller Gjerrig, hvilken er en Afgudsdyrker, haver Arv i Guds Rige. Ephes. 5, 5.« — Ih, nej! »I Kvinder, værer Eders Mænd underdanige som Herren. Ephes. 5, 22.« Ih, nej! Ih, nej!«

Han vedblev at sige »Ih, nej!«; men hans Stemme forandredes ved hver Gjentakelse, og blev truende, og endelig slog han i Bordet, saa Tallerkener, Glas og Flasker sprang højt op, rejste sig og raabte: »Nu skal Du ha'e Prygl, min Dreng!«

»Sem! Sem! hvad er det for en Urimelighed!« raabte man og stillede sig ham i Vejen.

»Gaaer tilside,« sagde han og ragede med sine lange Arme et Par overende, »gaaer tilside, det skal strax være overstaaet.«

Paulsen havde grebet en Stol og raabte: »Kom kun, jeg slaar Dem til Lem paa Almindeligheden.«

»Paulsen, hold Mund! . . . Sem, styr Dem, vil De gjøre Universitetet den Skam, at der skal være Studenterslagsmaal paa et offentligt Sted? — Paulsen, giv slip paa Stolen!«

»Ja, lad ham da bede hende om Forladelse,« sagde Sem.

»Aa, ja, jeg kan jo gjerne bede det ubekjendte Fruentimmer om Forladelse,« sagde Paulsen og kastede Stolen hen.

»Fruentimmer? Sagde Du Fruentimmer, ubekjendt Fruentimmer!« skreg Sem. »Nej, nu skal jeg før slaa Jer Alle fordærvet, før han skal slippe for at bede hende rigtig om Forladelse!«

»Men, Sem! hvordan skal han da bede hende rigtig om Forladelse? Vær dog manerlig Sem!«

»Haundrup,« sagde Otto, »vær fornuftig!«

»Ja, Haundrup, det er mit rette kristelige Navn. Gaa Du tilside, Otto Krøyer, Dig vil jeg nødig gjøre Fortræd.«

»Men hvad skal han da sige, Sem eller Haundrup?«

»Han skal sige: Jeg beder den velagtede, ærbare, dydige Kone og Dannekvinde ydmygelig om Forladelse.«

Dette blev grebet som en lykkelig Udvej, fordi Ordene havde noget Komisk ved sig, skjønt Alle tydelig nok følte Alvoren.

Paulsen sad lidt og sundede sig, men blev trykket af Tavsheden, som det ikke var muligt at faa udfyldt, rejste sig og tog Afsked; man gjorde nogle svage Forsøg paa at holde ham tilbage, men saa dog efter Omstændighederne helst, at han gik.

Sem sagde: »Hvis jeg har begaaet noget Uhøvisk, beder jeg Samtlige om Forladelse.«

»Vist ikke nej, Sem, der er Intet at bede om Forladelse for!«

»Var jeg ikke noget grov?«

»Jo; men De havde Ret.«

»Naa, havde jeg?« sagde Sem med en himmelsk Stolthedsfølelse.

»Ja, se,« sagde Schiøtt, »det kommer der ud af, naar man ikke ved Maaltidets Begyndelse gjør Libation til Gratierne og ikke byder den raa Umiddelbarhed et *favete linguis*. Man kunde have spurgt Dem, Hr. Sem, om det Samme paa en honnettere Maade, og saa vilde De som dannet Mand ikke være bleven vred.«

»Det indrømmer jeg,« sagde Sem.

»Jeg vilde hellere sige, at det kommer der ud af det løse og jaskede Væsen, der holdes med Ord, Tanker og Følelser og sommetider med hele Personligheden,« sagde en juridisk Kandidat Hald, en kraftig bygget ung Mand, med et klogt og skarpsindigt Udtryk i de blaa Øjne. Han sagde dette paa en ejendommelig, juridisk Maade, som et Indlæg i en Sag, der i Øjeblikket tiltalte ham.

»Aa, det kan jo ikke være anderledes, naar Exemplet gives *in corpore*,« sagde en theologisk Kandidat Bregning.

»Hvad mener De med det? Højere! Lad os høre!« blev der raabt.

»Jeg mener,« vedblev Bregning, »at f. Ex. ved vore dramatiske Forestillinger, ved Atellanerne, Farcerne, Skuespillene, indlægges Scener og tales et Sprog, der ikke blot er djærvt, men obskønt, skjønt unægtelig ofte morsomt og vittigt.«

»Naa, ja,« raabte Carlsen, »hvorfor skulde Mandfolk genere sig, naar ingen Damer er tilstede? Der komme gamle, alvorlige Mænd uden at tage Forargelse.«

»Ja, hvorfor skulde Mandfolk genere sig? Det var jo urimeligt at antage, at der var nogetsomhelst kysk ungt Menneske tilstede! Vi ere Alle erfarne Mænd, saasnart vi have faaet Artium, ja maaske før!«

»Ja, hvis det er Tilfældet, falder jo hele Anken bort,« bemærkede Carlsen.

»Og,« vedblev Bregning uden at agte paa Afbrydelsen, »saa er det jo ikke usædvanligt, at man Dagen efter opfører det Samme for Damer; man har kun taget Brillanterne ud; men Enhver husker nok, hvor de have siddet, og mindes dem, naar Stedet kommer — ved Siden af sine Damer. Det er, som om man vilde føre dem til Dans i en Stue, hvor man i Forvejen har danset med Skøger! Og saa taler man endnu om Agtelse for Kvinden!«

Schiøtt sagde: »Den Anskuelse har æsthetisk Endel for sig; men det kunde indvendes, at saa skulde Mange heller ikke om Dagen kunne gaa over Østergade med deres Damer«

»Men hvo siger egenlig,« raabte Hald, »at de om Aftenen skulle gaa paa Østergade!«

»Aa, Hald, De vil jo rent omstyrte Samfundet, De er revolutionær!« sagde En med Ironi over sig selv og de Andre, og man lo selvironisk.

»Ja,« sagde Schiøtt, »men dertil kunde svares, at virkelige Damer, de, man kalder gode Kvinder, have en Magt, der betvinger Dæmoner. Naar man nærmer sig dem, ryster Erindringen først sin Kappe.«

»Skulde det være stort mer end Frase? Det siger man for at gjøre dem trygge eller for at have romantiske Gjøglebillede at lege med! Men velan, der gives endnu gode Kvinder, naturligvis, men her er Talen om unge Mennesker og deres Tone med Hensyn til Kvinden, og det er klart, at ved de Ting, som her er paapeget, forringer

man den mandlige Ungdoms Respekt for Kvinden, og baade den mandlige og den kvindelige Ungdom maa lide derved.«

»Man ved, hvor langt man tør gaa med unge Piger af god Familie,« sagde Milner, Herren med broderet Vest.

»Hør, Hald,« raabte Helzen fra sin fjerne Plads, »vil De sætte Holberg i Ban?«

»Nu vil De fange mig i en Syllogisme, lille Helzen! Men det faar være. Nej, jeg vil ikke sætte Holberg i Ban.«

»Og sæt nu, at Nogen vil formaste sig til at forbyde eller forkaste Holberg?« raabte Bregning, »hvad dødelig Synd var deri? De nævner jo ordenlig Holberg med en saadan Religiøsitet, at man skulde tro, hvis Biblen stred mod Holberg, maatte den forkastes, i Stedet for«

»I Stedet for?« spurgte Helzen.

»I Stedet for, at . . . ja, se kun listig paa mig . . . i Stedet for, at hvad der staar i Vejen for Biblen, skal forkastes!«

»Tænkte jeg det ikke nok! O, store Kalif, de Troendes Behersker Omar! Brænd alle Bøger med Undtagelse af Biblen! Lad Hyllesteds Badstuer varme med Universitets-Bibliotheket og Ryssensteens Bastion med det store kongelige!«

»De er saa saare vittig,« sagde Bregning. »Men,« vedblev han, »siden Talen nu engang er kommen herpaa, jeg tager imod Konsekvenserne af min Tanke, jeg kunde nok ønske Forebyggelsesmidler mod de lyriske Digteres sandselige 'Suk,

Malernes halvblottede Kvindeskikkelser, de lette Smil, hvormed man i Selskaber kommenterer Hof- og Bynyt. Det hører Altsammen til god Opdragelse, og bliver der endnu nogen Duft tilbage i Sindet, saa komme de plumpe Ord og viske den bort, besudle Øret og løse Tungen fra Undseelse.«

»Død og Pine, De vil gjøre os til Herrnhutere Allesammen!« blev der raabt.

»De lyriske Digteres Suk skal lægges under Beslag!« tilføjede Helzen.

»Jeg vil have en offentlig Blufærdighed anerkjendt,« sagde Bregning.

»Det er sandt,« bemærkede Milner, »man bør conservere *les dehors*.«

»Der hører De selve Blufærdigheden,« sagde Schiøtt.

Bregning svarede: »Jeg trættes, fordi jeg ved, at jeg kun strides med enkelte Luftninger, medens hele Atmosfæren er ukristelig og uren.«

»Det vil da, forkortet og oversat i tydelige Ord ikke sige Andet« — bemærkede Schiøtt — »end at De ved, at vi leve i Tiden efter Syndefaldet eller Syndefaldssagnet.«

»Ja, og maaske før Syndfloden eller, om Forladelse, Syndflodssagnet.«

En Mediciner, der hidtil havde holdt sig tavs, sagde med et Træk paa Skuldrene: »Hvor der bliver gjort Væsen af den Ting! Kjendte man lidt til Livet, som det virkelig er, vilde man spare

sig de mange Ord og kun tænke paa at være taknemlig for det Sunde og Naturlige.«

Samtidig lød Sems skarpe Stemme: »Synden kom ind i Verden ved et Menneske, og Døden ved Synden, og Døden trængte igjennem til alle Mennesker, idet de syndede Alle. Rom. 5, 12.«

»Det er rigtigt, Hr. Sem,« sagde Schiøtt, idet han rakte sig over og skænkede i Sems Glas; »Menneskene ere ikke saa gode, som de burde være.«

»Nej, de ere ikke!« svarede Sem og tilføjede til sin Sidemand: »Hvad det er for et rart Menneske, den Hr. Schiøtt!«

»Ja, Syndens Sold er Døden!« sagde Bregning heftig og gav sig i Ivrigheden til at tale om Syndsforladelse ved Troen, Tidens Mangel paa Tro og deraf følgende evige Fordømmelse.

»Det er jo frygteligt,« sagde Helzen; »hvad mener De, Hr. Schiøtt?«

»Jeg? Jeg antager, at Hr. Bregning har fuld-
stændig Ret. Molière siger selv:

*Baiser ainsi la main et chatouiller le coeur
Est un péché mortel des plus gros qu'il se fasse.*«

»Maa vi ikke for den almindelige Opbyggelses Skyld bede om en Oversættelse?«

»Jo: At kysse Damers Haand og kildre Pigers Hjerte, det er en dødelig Synd, blandt de største man kan begaa.«

»Ak, siger Molière virkelig det?« sagde Carlsen med Ruelse.

»Ja, eller hvad der kommer ud paa Et, han lader en ærværdig Olding sige det.«

»Herregud, siger han det! Men hvad siger han da om Pigebørnene?«

»Der er han ogsaa af Hr. Bregnings Mening. En Mand, en Smule skinsyg, men en højst respektabel Mand, siger udtrykkelig:

*Qu'il est aux enfers des chaudières bouillantes,
Où l'on plonge à jamais les femmes mal vivantes.*

Det vil sige: Der staar i Helvede store Kjedler, hvor man for evig koger de skønne Synderinder.«

»Uh!« sagde Carlsen jamrende, Helzen græd højt, og Flere tørrede deres Øjne.

»Og for evig?« spurgte Carlsen i samme Tone.

»Ja,« svarede Schiøtt, »for evig eller Medicin mod en Elskovsrus Og,« vedblev han, »paa hele den Strækning af Jorden, der ligger syd for Balkanbjergene, bor næsten lutter Helvedes-Kandidater. Tænk, naar saadan en Pascha af tre Hestehaler kommer anstigende med sit Harem af Circassierinder, Georgierinder o. s. v., hvilken Lækkerbidsken det maa være for vedkommende Djævel, der har det Departement under sig!«

Bregning søgte forgæves en Udvej gennem den Ironi, som omgav ham.

For nogenlunde at hjælpe ham paatog Hald sig at give et Indlæg i Sagen fra en anden Side og sagde: »De maa dog slaa lidt af, Bregning,

for det kan da ikke nægtes, at en og samme Moralitetsfejl i den almindelige Mening er højst forskjellig for Mand og for Kvinde.«

»Det er sandt,« sagde Bregning.

»Men kan De forklare, hvori det ligger, og hvad Rigtigt og Skjævt der er deri?« spurgte Schiøtt.

»Kan De?«

»Maaske.«

»Bravo! Schiøtt har Ordet!« raabte man, og der blev en almindelig Tavshed.

Milner havde, da Diskussionen begyndte at blive ivrig, bestilt Champagne; den ankom nu, og det tog sig næsten højtidelig ud, da Glassene under dyb Stilhed bleve fyldte.

»Dette Glas med hvidperlende, liflig, sødt duftende Vin være helliget Kvinden!« sagde Schiøtt. »Er det ikke at se til som en fyrstelig Brud: rank og smækker, hvid som Sne, med stille, begejstrende Varme skjult under Sneen? Høre I ikke Atlasket rasle? — For Kvinden!«

»Ægte Cliquot,« sagde Milner, idet han satte det tømte Glas fra sig.

»Schiøtt har Ordet!« raabte Carlsen.

»Velan da,« sagde Schiøtt, »de Lærde antage, at hvad for Manden er Ideal, er hos Kvinden Natur. Kvinden er i visse Maader fuldkomnere end Manden. Ved Synet af hende spørger man ikke om Navn, Stand eller Herkomst; hun er sig selv, Kvinden, og indeslutter i sig alt Væsentligt, Jomfruen, Elskerinden, Hustruen, Moderen.

Lad derimod en Mand fremtræde, endog den mest udmærkede — jo mere udmærket han er, desto mere ville vi spørge: hvori? Hans Væsen ligger i Noget, der ikke blot er i ham selv, men udenfor ham selv, i det Almindelige. I denne plastiske Enhed, der betegner og udmærker Kvinden, er hendes Fuldkommenhed, men tillige hendes Svaghed eller Begrænsning. Falder hun udenfor sin Kvindelighed, saa falder hun ud af sin Natur og bort fra Idealet. Manden er derimod bestemt til at løse en Mængde Opgaver, de videnskabelige og sociale saavel som de moralske eller filosofiske, gennem Tvivl og Kamp. Hos ham ere Idealet og Naturen adskilte; han dumper ud, dykker ned, kommer op igjen og ser den ledende Stjerne, det Aandige, der frier ham fra Raaheden. Kvinden, som i sit Væsen bærer sin Stjerne, slukker den i Faldet eller tilføjer den samme Skade som sig selv; hendes Ideal bliver mindre, altsom hun selv bliver ringere. En ung Student møder en lille Grisette og hun følger hjem med ham. De mødes oftere, de skilles; hun følger hjem med Andre, Andre følge hjem med ham, men imedens«

Bregning afbrød ham: »Der staar skrevet«

»Lad det staa, Hr. Bregning, det staar overmaade godt imedens hun gaar saadan om og tilsidst bliver en stakkels gammel Sypige, som Ingen længer vil »have den Fornøjelse at ledsage«, er han bleven Kandidat, Lektor, Professor, Departementschef, Minister, og engang, naar han med fuldkommen Oprigtighed har holdt en højmoralsk

Tale om Politik, Økonomi, Moralitet og Folkelykke og vakt sine talrige Tilhøreres Beundring, og han kjører hjem i Kareth, staar hun blandt Mængden paa Gaden og stirrer beundrende paa hans lakerede Vogn og broderede Lakej. Han har glemt sine »Synder«, rystet dem af sig, hun har beholdt dem! han kan optræde med løsende og bindende Magt mellem myndige Prælater, hun vil i det Højeste søge Trøst i en formel Religion; naar hun bliver gammel, læser hun de Psalmer, som hendes David har digtet. Se, det er Forskjellen; han digter religiøs, moralsk Poesi, hun synger den efter, men kommer aldrig tilbage i den Idealitetens Tilstand, som han paa en Maade aldrig forlod, fordi den laa udenfor ham. — Der ere bestemte Exempler at paavise,« vedblev Schiøtt efter en lille Pavse. »Der er den store Raphael Sanzio, som var udsvævende i Kjærlighed og samtidig malede sine himmelske Madonnaer, og ydermere vil jeg nævne Statsmanden, jeg tænkte paa, en virkelig Statsmand, den østerrigske Ridder Prokesch von Osten, der i et af sine Digte siger:

Breit', o Vergessen, Deinen Schleier
 Ueber die dunkleren Lebénstage,
 Die Tage, die mir Leichtsinn und stürmend Blut
 Mit Wolkén füllte; hülle sie freundlich zu.
 Führ' die Gestalten meiner Fehler
 Abseits, dass ich ihr Klag'gestöhne
 Und ihrer Forderung traurigen Ruf nicht hör'!
 Denk', dass ich gut war, und noch immer bin,
 Denn, was an Sünden ich gesäet,
 Nicht aus dem Herzen war's entsprossen!«

»Det var dog dejlige Ord,« sagde Bregning blidt og gjentog tankefuld de to sidste Strofer.

»Ja,« sagde Schiøtt med skærende Ironi, »det finder man saa saare smukt og moralsk. Unger-svenden er bleven en respektabel Mand, Ridder og Minister, og han faar Absolution af vor værdige Sjælesørger, Hr. Bregning. Slagtofrene, han taler om — ja, det var slemt, men det er saa Verdens Gang, det hører nu engang til den Samfundstilstand, som Hr. Bregning forresten lige i dette Øjeblik bekæmpede. Derimod finder man det højst umoralsk, naar man læser om Agnes hos Woltmann; thi hun var opdraget saaledes, havde bevaret og udviklet Kvindeligheden paa saadan Maade, at hun ikke vilde høre Den, hun elskede, tale om Ægteskab, men fordrede den frie Kjærligheds Skjønhed, fordi hun vidste om sig selv, at hverken kunde hun blive Kjærligheden utro, ej heller kunde Den, hun elskede og lykkelig-gjorde, blive hende utro og senere lade hende løbe med hendes Klag'gestöhne og ihrer Forde-rung traurigen Ruf. Denne Skjønhedens og Kjærlighedens Selvbevidsthed er den egenlige Kvindelighed; den holder bedre end al Theologi, skjønt eller fordi den tror paa sin egen Kraft og Styrke. Opdrag Pigebørnene saa »ukristelig«, til at blive lykkelige i Stedet for til at gjøre Lykke, til at beholde deres Naturs Idealitet i Stedet for at lægge Idealet i Opfyldelsen af Former, til at bære det i deres egen frie Bevidsthed, i Stedet for i Hensyn til Urtekræmmer, Grosserer, Justitsraad

med Tilbehør af Madamer, Fruer og Frøkener Paa de Fleste af dem udøve jo disse udenvelds Hensyn en saadan Magt, at Mangen med Tabet af sit »Rygte« har opgivet sig selv og henkastet Guldmynten, fordi den var bleven mistænkt, medens Andre gaa nok saa stolt smilende gennem Verden, skjønt de ikke have beholdt det Alleringeste uden Rygtet eller den ydre Anseelse, som kan træde i Stedet for. Aabn da hellere deres Øjne for Skjønhed og Elskov, saa«

»Saa de gaa lige lukt i Helvede,« sagde Bregning.

»Helvede,« sagde Schiøtt. »Ja, hvis der er et Helvede, saa sende Samfundets Forhold en skrækkelig Mængde Fruentimmer dertil. En Mængde, Himlen ved, hvor mange, der uden Kjærlighed eller med en anden Kjærlighed i Hjertet have henkastet deres Personlighed til en Mand, blot fordi den formelle Side af Sager, Vielsen, blev iagttaget — og en anden Mængde, der forsømte Tillysningen eller Kongebrevet og derfor tabte Tilliden til sig selv, Kjærligheden og Ideen og gik paa Østergade. Hvorfor ende de saakaldte Forførelseshistorier i Almindelighed saa ulykkelig? Fordi de ere Frugt af »Jeg vil, nej, jeg vil ikke«, fordi der fra den ene Side ikke er Dristighed, fra den anden Side ikke Taknemlighed som for noget frejdig Givet, over det Hele Usikkerhed, Frygt og Bebrejdelser o. s. v.

»Wir Alle sind verliebt Natur,«

siger den store og vise Hafiz, og Oehlschlæger lader den gamle Slyngel Noureddin sige:

»Da jeg blev større, vilde de forført mig
At gantes lidt med deres Fruentimmer,
Men dertil var jeg altfor dydig.«

Det taler til os ud af al Naturen, det pipper af Græsset om Foraaret, det synges af Fuglene, ja, det dufter til os af Musselinet, af Handsken, der har berørt Kvindens Haand, og mest forrædersk sukker det under Snørlivet. Det gjælder ikke om at sige: Gjør ikke hint, gjør ikke det! men: Gjør, hvad Du vil, med Skjønhed og Agtelse for Guden! — det gjælder om at idealisere Naturen.«

»Eller naturalisere Idealet,« sagde Bregning.

Men han sagde denne træffende Bemærkning mekanisk, som en Omsætning af Schiøtts Ord, og næsten uden selv at bemærke dens dybe Betydning; thi ogsaa han var ung og var bleven berørt af Schiøtts Ord.

»Hør, gode Bregning,« sagde Schiøtt, »der gives mange Slags Mennesker. De hører efter Deres Ord at dømme til den Slags, om hvem man ikke ved, hvorledes det staar til inden i dem, hvorledes de bringe Livet i Samklang med deres Tale, hvad de ere for dem selv. For Andre ere de saare lidet. De føre Ungdommen hen for Livets Flod, og med Biblen under Armen byde de den gaa over med tørre Fødder; bliver den vaad eller drukner den, saa to de deres Hænder

i Uskyldighed og sige, at den skulde have fulgt deres Raad og gaaet tørskoet over. Følgen af denne Methode er noget Sønderrevet i Tilværelsen i Stedet for den skjønne, harmoniske Udvikling af Menneskenaturen. Husk paa, hvad Goethe siger:

Deutschthum (eller Franzthum) drängt in diesen verworrenen
Tagen, wie ehemals
Lutherthum es gethan, ruhige Bildung zurück.«

Bregning trak sig helt ind i sine Forskninger og sagde: »Jeg vil henvise til den sande Kjærlighed, den, som finder sin Form i Ægteskabet.«

Sem fremsagde de Ord af Katekismus: »Det sjette Bud er udlagt: Vi skulle frygte og elske Gud, saa at vi leve kysk og tugtig i Ord og Gjerning, og at Enhver elsker og ærer sin Ægtefælle.«

»De har en mærkværdig god Hukommelse, Hr. Sem,« sagde Schiøtt.

Sem blev ganske maalløs ved at høre en Kompliment og tømte sit Glas med et dybt taknemligt, hengivelsesfuldt Blik paa Schiøtt.

Paa alle Ansigter stod imidlertid at læse, at Bregnings Henvisning ikke lokkede, at Ingen troede paa, at Ægteskabet indesluttede den sande, den store, lidenskabelige Kjærlighed — eller man fornåm en uvilkaarlig Antipathi mod den Tid, da man skal have givet Kvittering for at have opnaaet, hvad man har at fordre, og lade sig nøje dermed, da Ungdommen holder op, da Individet taber i

Betydning og føler, at det skal afløses af en kommende Slægt.

Kun En gjorde en Undtagelse; det var en Student Lind. Han havde Troen paa Kvinden — thi han var forelsket, i al Hemmelighed; han levede i den Tilværelse, i hvilken et Blik, et flygtigt Haandtryk, et sagte hvisket venligt Ord er tilstrækkeligt til lang Tids Lyksalighed. Men han var ikke sikker paa, at Den, han elskede, jo engang kunde blive gift med en Anden, og ved Ordet Ægteskab foer en mørk Skygge ogsaa over hans Ansigt.

»Ægteskabet,« sagde Helzen, »er Kjærlighedens Grav, det er en gammel Sætning. Ægteskabet er den Institution, hvorved Staten hjælper Pige-børnene til at holde fast paa et stakkels Mand-folk.«

»Det er en af den Herres elskværdige Paradoxer,« sagde Hald; »men et Glimt af Sandhed er dog deri. Jeg tror, at man bør gifte sig af Fornuftensyn med en agtværdig og brav Pige af god Familie. Det er et stort Spørgsmaal, om det, man kalder Kjærlighed, virkelig er til. Opnaaede man den Lykke eller Ulykke at blive virkelig forelsket, at blive løftet poetisk op fra alt det Smaa, der omgiver En i Livet, og hvoraf Livet bestaar, saa var det skrækkeligt at skulle miste Illusionen«

»O, hvis man blev forelsket!« raabte Carlsen; »hvis man fandt en af de Kvinder, som Schiøtt omtalte, og hvis man saa ligesom »Lykkens Ynd-

ling« havde den Lykke, at Døden kom i det rette Øjeblik, at man med det Skjønneste i sine Arme gik ind til Guderne!»

Bregning sagde: »Det lyder saa stort at ville dø med en Kvinde; men hvilken Vantro til Kvinden det dog i Grunden forraader! Har Kvinden Ingen her, der siger et Ord til hendes Ære? — thi mine Ord gjøre jo ingen Virkning.«

Lind løftede i Tavshed sit Glas, som om han sendte Hilsen, og denne stille Samviden og det Billede, han saa, var ham tilstrækkeligt.

»Jo,« sagde Schiøtt, »der skal siges det til hendes Ære, at en af de Kvinder, jeg omtalte, næppe vilde sejle bort med Hr. Carlsen. — Vantro til Kvinden . . . ja, den har man naturligvis, naar man vænnes til den Anskuelse, at man kun behøver at opnaa en vis Stilling for at kunne fuldstændiggjøre sin mandlige Existens med en af de mange Døtre af mer eller mindre god Familie, der sidde over og vente, til man er færdig. For et Ægteskab kan en Mand altid købe en Kvinde. Men de Kvinder, der ikke have faaet deres Selvstændighed og Frihed kvalt under en »god Opdragelse«, der med den uforfalskede Kvindeligheds Genialitet raade over deres Tilværelse, de ere ikke saa let at fange; thi hvad de forlange for at hengive sig, er Ideen personliggjort. Dette betyder Manden og Kjærligheden for dem. Hele Kvindens Tilværelse tindrer af Ideer, af Forestillinger om det Store, Skjønne og Ophøjede; men ligesom

hun er bestemt til i sit Skød at optage Frugtbarhedens Velsignelse og under sit Hjerter at bære og udvikle en ny Personlighed, saaledes bliver Ideen hende først anskuelig, hun kjender den først, naar den er repræsenteret i en Personlighed; men da er denne Personlighed hende ogsaa Alt, Alt, Alt, Hr. Bregning. Ja, paa Grund af denne Trang til at søge Idealet i en mandig eller mandlig Personlighed er Kvindens Gud den samme som den, Manden tænker sig, ellers vilde Kvindeskjønnet have tilbedet en Gudinde.«

»Det var en interessant Bemærkning,« udbrød Bregning; »paa den Maade var den Omstændighed, at Christus blev født som en Mand, forklaret ud af en skøn og ædel Egenskab hos Kvinden, og ikke til hendes Ydmygelse.«

»Det fornøjer mig, at De finder mine Anskuelser dogmatisk brugelige,« svarede Schiøtt; »nu kan jeg maaske endogsaa nyde den Ære at blive citeret i en Prædiken.«

»Og denne Personliggjørelses-Evne og Trang,« vedblev han, »gennemtrænger Kvindens hele Tilværelse; men det er ret morsomt, at Damerne trods denne deres Egenskab altid tro, at de ere begejstrede for Ideer, og man kan ikke gjøre dem nogen større Glæde end anbefale Ideer til deres Omhu. Det Skjønne, Ophøjede, næsten Rørende ligger da i, at de naivt tage fejl, at de dem selv ubevidst kun have Ideen for sig i en Personlighed, i dens Forsvarere eller Tilhængere eller blot i et Navn, og med Troskab og Begejstring for-

svare Personen, Navnet, medens de tro at mene Ideen. Det Latterlige indfinder sig, naar man misbruger denne kvindelige Hang. Den kloge og beregnende Robespierre skaffede under den franske Revolution de borgerlige Damer fortrinlig Adgang til Klubtribunerne. Det var en Konsekvens af Revolutionen: i Stedet for de adelige Damer, der havde set paa Carrousel, kom de borgerlige og hørte paa Taler, medens de strikkede borgerlige Strømper. Revolutionen vandt overordenlig derved; men de gode Damer, der vare begejstrede for den smukke Desmoulins eller den kæmpemæssige Danton eller den veltalende Robespierre og kaldte deres Interesse Frihedsbegejstring, de troede ogsaa, at Veto var en Mand, eller forstode kun at hade denne Tanke under en Mands Lignelse, og de vedbleve at fordre Hr. Veto guillotineret, indtil Vetos nærmeste Repræsentant, Kongen, maatte lægge Hoved til. — Det gaar forresten en Mængde Mandfolk ligedan; de se ogsaa kun Ideen i en Person eller et Navn og løbe blindt med, men ere paa samme Tid arrogante og kalde sig Mænd. Man behøver blot at smøre dem om Munden og sige: I Mænd! saa gebærde de sig som Kvinder. Det er en talrig og mangeartet Klasse, disse umiddelbare Mandfolk, Kvinder uden Kvindelighed.«

»De glemmer Deres Glas,« sagde Milner og skænkede for Schiøtt.

»Tillad, at jeg betegner det nøjagtigere: Det var Dem, som først nu huskede paa det. — Men,

som sagt, denne Personliggjørelse kan man hos Kvinden forfølge igjennem en utallig Mængde Enkeltheder. Saaledes kan Kvinden f. Ex. ikke kritisere. Naar har Verden set en kvindelig Kritiker? Hun kan ikke, enten i et Værk eller i en Personlighed, paa egen Haand sondre, bifalde, dadle af det rene Hensyn til Ideen. For at hendes Kritik skal vækkes, maa hendes Følelse tage Parti for eller imod, og saa er hun strax Anklager eller Lovtaler. Men heraf følger ogsaa, at Kvinden kan være uovertræffelig i en vis Slags Kritik, og som ogsaa af endel Mandfolk kaldes Kritik, nemlig Medisancen. Naar Kvinden vil opfatte Næstens Svagheder, er der i hendes Vilje altid nogen Lidenskab, hun er tilstede med sin hele Personlighed, med alle sine Evner; hun har da som Fluen Millioner Øjne, hun ser med Nerverne, ja, hun ser gennem lukkede Døre. Og saa har hun den misundelsesværdige Gave at kunne beholde sin Applomb midt i Kritikens Lidenskab, hendes Ord ere Nordpolis, ved hvis Berørelse man jo ikke ved, om det er Frost eller Brand, men ondt gjør det. Endog en simpel, udannet Kvinde har ved forefaldende Lejligheder sit Kjønns geniale, dramatiske Medisance-Evne. Jeg havde et Ærinde at besørge til en Dame, hvis ægteskabelige Forhold vare underkastede nogen Tvivl, og gik først ned hos Kælderkonen for at indhente Oplysninger. Jeg berørte let henglidende hendes Mand. »Hendes Mand!« sagde Kælderkonen med et saadant Udtryk,

at en hel Politiprotokol ikke kunde have givet mig nøjagtigere Underretning.«

»Saa vovede De vel ikke at gaa op?« sagde Helzen.

»Om mit Mod er i dette Øjeblik ikke Talen,« svarede Schiøtt.

Bregning sagde: »Jeg vil ogsaa tillade mig at give en lille Historie tilbedste, og det er i Anledning af Noget, De sagde før om formel Religion. For nogle Aar siden kom jeg en Søndag Formiddag op i et Hus, hvor jeg skulde søge Nogen, og vilde spørge mig for paa første Sal. Jeg bankede, hørte et svagt »Kom ind!« og da jeg var kommen indenfor, kunde jeg strax instinktmæssig kjende, hvor jeg var. Hun sad og græd, og den Slags Væsener have jo intet aflukket Hjem, Enhver kan gaa ind, selv naar de græde, og Enhver kan tale med dem, selv naar de ville tie. Jeg spurgte, hvad hun græd for, og hun svarede, at det kunde jo være mig det Samme, tørrede Øjnene og søgte at opmande sig. Men jeg talte venlig til hende, og saa spurgte hun: »Hvad vil De her da?« Jeg forklarede hende, at jeg var kommen for at søge efter Nogen, og en ganske upartisk Interesse bragte mig til at spørge hende. Hun syntes kun tilfredsstillet over, at hun fik Fred og igjen kunde sætte sig ned i sin Krog. »Men hvad er der da i Vejen?« spurgte jeg, og saa var der vel Noget i min Stemme, der gjorde hende godt. Hun sagde: »Kan De da ikke høre, at nu ringer det til Kirke, nu gaa

andre Folk i Kirke!« — Jeg blev ganske perplex og forvirret og spurgte: »Har De da ikke en Psalmebog her?« — Saa rejste hun sig og sagde med et saa ængstelig-spørgende Udtryk, som jeg aldrig skal glemme: »Tror De, at jeg tør læse i Psalmebogen?« — — Hvo kunde der have Hjerte til at fordømme?«

»Jeg ikke,« sagde Schiøtt, »jeg har altfor blødt et Hjerte. Men ser De, saadan staar den Kvinde, der er bleven Kjærligheden utro, overfor enhver Ide. Hvis der engang var Tale om, at danske Piger skulde gaa sejrrige Krigere imøde, saa vilde hun ikke henregne sig til de danske Piger, hvorimod mangan Mandsperson, der ikke har været Kjærligheden troere end hun, gaar frejdig med ved en saadan Lejlighed, ja maaske endog holder en Velkomsttale.«

»Ja, men der staar skrevet« — udbød Bregning med Energi — »at hvo der holder til med hende, er bleven delagtig i hende, og det Ord skal sent eller tidlig finde et jamrende Ekko i mangan Mands Bryst!«

»Vel,« sagde Schiøtt, »vi lade Sløret falde over det Uskjønne. Lad os tømme vore Glas, idet vi bringe Kvinden Hylding. Ja, lad os hylde Kvinderne! Blandt dem fødes de Lykkelige, de Udkaarne, der ikke behøve at kæmpe og lære, men af Naturen indsuge Viden og Adel; deres høje Moder, Naturen, har selv smykket dem og ser stolt efter dem!«

Sem havde hele Tiden lyttet med største Opmærksomhed uden at forstaa, og drak nu samvittighedsfuldt den Vin, han ikke holdt af.

Paa Otto havde denne Samtale gjort et dybt Indtryk.

Imedens den hastig skred frem, havde han søgt at dvæle ved Hovedpunkterne og dog følge den. Saa Meget deri svarede til Noget, han havde tænkt, følt, oplevet; hans Sind greb, fordybede sig, stræbte at finde sig tilrette deri med en saadan Iver, at han, da der indtraadte Tavshed, uvilkaarlig udbrød: »Nu forstaaer jeg Forskjellen mellem Natur og Ideal, nu ved jeg —« men han vidste i Virkeligheden ikke, hvad han vidste.

»Hr. Krøyer vil gjøre Forsamlingen en Meddelelse,« sagde Schiøtt.

»Og jeg forstaaer,« sagde Hald, da Otto tav forlegen, »at De rigtig beset er en temmelig uskyldig Person.«

»O, ja,« sagde Bregning, »der behøves i visse Retninger, at man skal være hærdet i Handlingen, før man kan bruge Ordet. Maaske ligger det i,« tilføjede han, »at Ordet er nærmere ved Sjælen end Handlingen.«

»Det er en ret aandrig Sætning,« sagde Schiøtt, »det er ganske godt sagt, og det beviser maaske, at i dette Øjeblik var Ordet nær ved Deres Sjæl. Men er det altid saa? Fører det ikke til alt Samfundets Hykleri? Man skal vide, hvad man er, og staa ved det, ikke gaa i Taaget . . .«

»Men,« sagde Bregning, »det kan da ogsaa siges, at man skylder Andre at være syndefri i Ord, der siges til dem, om man end ikke altid er det i Handlinger, der forblive skjulte for dem.«

»Det forudsætter en Reflexion, der kan blive farligere end noget Andet. Den bliver som oftest kun et Øjeblik staaende ved det Hensyn, man skylder Andre, i næste Øjeblik er den allerede indført i Husets Regnskabsbog og indbringer Mynt og Ære. Saa gaar man systematisk ud paa at synes bedre, end man virkelig er, og beundres derfor, og saa have vi Hykleriet!«

»Ja, vel,« svarede Bregning undvigende, »Ordet har sin overordenlige Betydning, men rigtignok under den Forudsætning, at man altid vilde nævne Barnet ved dets rette Navn; saa skete der langt mindre Ondt i Verden. Det Første, man gjør, naar man vil overtræde Loven, er at give sin Gjerning et falsk Navn. Endog de største Kæltringer have maattet give efter for den moralske Nødvendighed, ikke at se deres egen Daad i Ansigtet; deraf kommer Kæltringesproget, som egentlig er en Stræben efter at sky Ordet, ligesom Fanden gaar en Omvej om Korset.«

»Jo, vist! Tag De vore Kriminalhistorier og se, hvor lidet man skyr Ordet. Niels foreslaar ganske ligefrem Jens, at de en Nat skulle gaa hen og tage Oles Penge, og hvis han modsætter sig eller gjør Støj, slaa ham ihjel med en Øxe. Dette giver netop adskillige af vore Kriminaltilfælde et ganske eget Præg. Man taler med saa

storartet Simpelhed om Handlingen, at den faar noget Vikingagtigt ved sig og synes kun at behøves henflyttet i en tidligere Tid, da man i det Mindste paa Søen med Hæder kunde stjæle, røve og slaa ihjel. Nej, det med Ordet har med Deres Tilladelse en anden Sammenhæng. Ordet, Talen, er den Skala, hvorpaa Ideal og Natur skulde stige op og ned og møde hinanden i Skjønhed; men meget ofte slaa de sære Kolbøtter, og undertiden skriger Naturen ganske alene, til andre Tider er Idealet alene og taler sødt eller opbyggelig.«

»Ja, ja,« sagde Bregning, »vi tale vel som oftest bedre, end vi ere; men det, vi sige, bærer dog Præget af det, hvorefter vi stræbe.«

»Saa paa Opnaelsen af det, vi stræbe efter!« raabte Hald og løftede sit Glas.

»Ja! Ja! Ja!« raabte man og klinkede.

Samtalen standsede, og man havde dog ikke Lyst til at bryde op. I dette Øjeblik kom en ung Kjøbmand og spurgte, om Mendoza ikke var tilstede, og da dette blev benægtet, vilde han trække sig tilbage efter at have hilst paa et Par Tilstedeværende, han kjendte, og navnlig Otto. Man indbød ham til at blive og drikke et Glas Vin; men han svarede med Tak, at han kunde ikke, han var med Lieutenant Holm, de spiste til Aften sammen nedenunder.

»Saa lad Lieutenant Holm komme med herop!« raabte Carlsen; »gaa tilbage til Krigsmanden som Parlamentær og tag en Trompeter med!« — Carlsen mente uden Tvivl Sem; men Kjøb-

manden svarede med den uskyldigste Mine: »Ja, vil De gaa med?» — og under almindelig Latter maatte Carlsen følge Parleментæren.

Den tilbagevendende Carlsen sagde: »Jeg gik bort som en Kalv og vender tilbage som en Ko med tre Kalve. Hvad sige De til denne, som jeg har lagt mig til?»

Det var en brændende Punschebolle.

Hald rejste sig, greb Punscheskeen og sang:

»*Eheu, Sodales!* lasst uns nicht rappelköpfish sein!»

»Lad os nu faa et ordenligt Sold *sans phrase*. De fire Gjæster være hilsede!»

Lieutenant Holm tog det fremrakte Glas og sagde: »Jeg har en dobbelt Tak at bringe, først for Indbydelsen og dernæst for Modtagelsen. Da vi gik opad Trappen med den brændende Bolle, var jeg saa bange for, at vi forestillede Gratiernerne, der bragte en eller anden Ting til Muserne. Ved den Salut, som nu blev givet, faar jeg mit Heltemod tilbage«

Carlsen faldt ind, og man istemmede:

»Hvi sjunges evig om Spartaner,
Som gjorde Fjenden Passet trangt?
Behøve vore vakkre Daner
I Tiden da at gaae saa langt?
Har Heltemod ei sat sit Stempel
Paa Lieutenant Holm i egen Tid?»
o. s. v.

Da denne Sang var endt og Lieutenantens Skaal drukken, begyndte Hald Visen: »Hvi rose I saa vore Fædre?«, og Stroferne:

»I vore polerede Dage
 Begriber man, det er en Skam,
 Sig Franskmanden hid skal umage;
 Thi hente vi Vinen fra ham.
 Gid Handel og Skibsfart florere« —

bleve særlig henvendte til Kjøbmanden. .

Schiøtt havde, som det lod, strax fattet Interesse for Kjøbmanden og sagde til ham: »Vi talte netop om Dem, lidt før De kom.«

»Meget forbunden,« svarede Kjøbmanden; »men tør jeg spørge, i hvilken Anledning?«

»Vi talte om umiddelbare Mandfolk. De maa ikke misforstaa det, det er ikke ubemidlede Personer, tvertimod, det er saadanne lykkelige Mennesker, hvis Arbejde bestaar i at gaa omkring og tale med Folk, skrive Breve, lade Skibe komme med Silke til Damerne og Vin til Mændene, og som ved den Slags Arbejde, der vilde være os Andre en Fornøjelse, tjene grumme mange Penge. De er saadan en lykkelig Mand, og De ser ogsaa sund og bomstærk ud.«

»Naa, det kalder De ikke noget Arbejde? Hvad mener De da om de studerende Folk, der faa et godt Embede, gode Dage, Pension til dem selv og deres Enker, etcetera?«

»Deres Umiddelbarhed glemmer, at for at faa et saadant Embede, maa man have studeret,

slidt og slæbt og ventet omtrent en halv Snes Aar.«

»Deres Umiddelbarhed hvad mener han med det?« spurgte Kjøbmanden sagte sin Sidemand — Sidemanden var Sem — men vendte sig hurtig tilbage til Schjøtt med det Svar: »Saa De regner det for Intet, at vi ogsaa maa gaa i Skole, staa i Lære, tjene som Svend og saa maa have Kapital for at etablere os?«

»Aa, staa i Lære, staa i Butiken! der kommer hver Dag de nydeligste Damer«

»Det er sandt nok,« svarede Kjøbmanden med et Smil; »men« — tilføjede han alvorligere — »de rigtige Damer betragte os dog blot som Maskiner og tale med os om den Pynt, som de bære for andre Mandfolk. Skomageren har saagar Lov til at tage en saadan Dame om Foden!«

Udtrykket i Schjøtts Ansigt blev saa bifaldende og anerkjendende, at Kjøbmanden fandt sig i høj Grad smigret og følte sig opfordret til at blive endnu interessantere.

Imidlertid pinte Sem sig med at finde en Forklaring paa Ordet Umiddelbarhed, og som om et Instinkt sagde ham, at Umiddelbarheden er paa Bunden af Glasset, tømte han det, saa hurtig det blev fyldt.

»Har De nogen Forestilling om det Hundeliv, man ofte fører i Læreaarene?« spurgte Kjøbmanden.

»Nej, men fortæl, jeg hører gjerne Noget derom. Faar man mange Prygl?«

»Aa, Prygl! det kommer jo an paa, hvorfor man faar Prygl! Men hvad mener De om at blive tugtet til at sælge, hvad man ikke har?«

»Det forstaar jeg ikke. I det aandige Liv forstaar jeg det: Præster sælge en Tro, de ikke have, Kvinder en Dyd, Filosofer en Lærdom, de ikke have; men jeg troede ikke, det gik an med reale Varer?«

»Saa aldeles reelt gik det heller ikke til. Min Principal drev Handelen paa den Maade, at han rejste til Hamborg og gjorde saa meget Indkjøb af enhver Sort, som han skjønnede han kunde afsætte. Vare nu f. Ex. de røde Schavler solgte, saa vilde han ikke lade komme nye, før vi havde solgt de hvide, og saa gjaldt det om, naar Damer kom og forlangte røde Schavler, ikke at lade dem gaa uden at have kjøbt, hvad vi ikke havde.«

»Med en mindre aandrig Antithese: At sælge dem hvide Schavler for røde?«

»Ja.«

»Hvorledes bar De Dem ad med det Kunststykke?« spurgte Schiøtt og rykkede nærmere til Kjøbmanden.

»Hvorledes bar man sig ad? Man havde et Snakketøj som bare Pokker, og man var bange for Hug. Jeg husker endnu, som det var den Dag idag, at en Dame kom og vilde have et rødt Schavl, og jeg anstrengte mig af alle Kræfter, men forgæves, for at faa hende til at tage et hvidt. Hun vilde allerede til at gaa, min Principal

stod ved Siden af og handlede med en anden Dame, han smilede saa sødt til hende, men hans Øjne skød Ild over til mig, saa gav Fortvivlelsen mig en Ide: Jeg løb ind i Kontoret, tog et hvidt Schavl, slog en Blækklat paa og kom ud med det til Damen. »Ser De,« sagde jeg, »her er et Schavl til 50 Rbd.; men jeg har havt det Uheld at komme denne Plet paa og skal betale det. Pletten er nemt skjult — vil De se — og jeg sælger det paa min egen Regning for 25 Rbd.« Det modstod hun ikke.«

»Det var et godt Indfald! Paa Moralen derudi vilde være Mere at udsætte.«

»Ja, det var af bare Frygt!«

»Men saa var Deres Principal jo en Kæltring.«

»Nej, jeg tror, man skal finde ham ordholdende og ærlig. Men det var nu den Tids Kjøbmandsskab — det er en halv Snes Aar siden — og det bestod i at faa Kjøbere til at købe à *tout prix* . . .«

»Men dog ikke under Prisen?«

»Nej, og i det ene Punkt var det ligesom antaget, at man ikke behøvede den allerstørste Samvittighedsfuldhed, ligesom der er mange vakre og fortræffelige Mænd, der ikke bryde sig om at narre et lille Pigebarn.«

»Hm! . . . ja, det vil da sige, naar man omtrent ved, at Pigebarnet vil lade sig narre, for en Forfører anses ikke for en vakker og fortræffelig Mand. Og De var en Forfører!«

»Nej, jeg be'r, for der var jo ingen Skade sket, og hun var maaske bleven narret med et rødt ogsaa.«

»De kan besnakke en Engel.«

»Det kunde jeg dengang, tror jeg. Nu skal jeg dog fortælle Dem endnu et Tilfælde. Engang, mens vor Principal var paa Rejsen, kom der Bud fra en Familie, at man ønskede at se paa et ægte fransk Schavl. Vi havde ingen; men vi havde nogle, der lignede franske Schavler og i Grunden vare ligesaa gode, men billigere. Jeg tog en Pakke og løb derop. Fruen kommer mig imøde og siger, at hun haaber, at det nu virkelig er ægte franske Schavler, og jeg svarer Ja.«

»Men det var jo ikke sandt!«

»Jeg forsikrer Dem, at Iveren for at kunne vise ham et godt Salg og faa et mildt Ansigt, naar han kom hjem, var saa stor og desuden, naar man kommer ind i Snildheden, faar man Kjærlighed til den; jeg kan ikke beskrive Dem, det er saadan en underlig kildrende Fornemmelse.«

»Hm, den Bemærkning er ikke saa ganske urigtig.«

»Naa, jeg viser hende da Schavlerne, hun tager et ud og spørger om Prisen, hundrede Daler, siger jeg, og hun gjør ingen Indvending, men hun vil først vise det til en Grosserer, for hun vil ikke stole paa min Forsikring. Jeg maatte da lade Schavlet blive. Næste Dag, da jeg skulde derhen, nægter jeg ikke, at jeg var

angst, og værre blev det, da hun siger: »De kan sælge det Schavl billigere; Grosserereren siger, at De ikke kunde ladt mig det for 100 Rbd., medmindre det var smuglet; og i saa Fald kan De godt staa ved at sælge det for 90 Rbd. Vil De have 90 Rbd.?« — Jeg svarede: »Ja, Frue, Dem vil jeg betro det, det er smuglet; og jeg kan overlade Dem det for 90 Rbd.«

»Naa, var det da virkelig smuglet?«

»Nej, men det var uægte! Det har jeg jo sagt!«

»Oh! Uf!«

»Naa, den Slags Ting beskæftigede man sig med, Lidet eller Intet fik man lært, Ondt døjede man, og vil De saa sammenligne vor Dreng- og Svendetid med Deres Studenteraar, hvori det Bedste, som Verden kjender, bliver lært og vist Dem? En Anden maa møjsommeligt arbejde sig frem for at se Verden paa en rigtigere Maade og blive vel anset af Verden, og det er mærkeligt nok, at man nu kan se tilbage paa det Forbigangne, næsten som det ikke var En selv.«

»Ja,« sagde Schjøtt, »det er formedelst Forholdet mellem Natur og Ideal.«

»Hvad vil det sige?«

»Spørg Hr. Krøyer, han kan endogsaa holde Foredrag derover.«

»Hvad er Meningen af de Ord?« spurgte Kjøbmanden Otto.

Schiøtts Maade at tale paa havde noget Inciterende for Otto; den tvang ham til Aands-

nærværelse eller maaske rettere til den Slags gode Svar, hvori man siger Andet eller Mere, end man vil. Han sagde: »Aa, Meningen er, at Mandfolkene ere af Tøj, der ikke tager imod Plet, hvorimod Kvinderne ere af hvidt Silketøj.«

»Ej, ej!« sagde Schiøtt.

»Maa jeg spørge,« sagde Kjøbmanden til Schiøtt, »ere Bønderpigerne ogsaa af hvidt Silketøj?«

»Nej, ikke alle; nogle af dem ere en Slags Mandfolketøj.«

»Hvorledes det, maa jeg spørge?«

»Ja, det er temmelig omstændeligt at forklare og gjentage; men kortelig er Grunden den, at de ikke rigtig vide, hvad Fruentimmer er, ligesom de Mandfolk, som ikke rigtig vide, hvad Mand er, ere en Slags Fruentimmer.«

»Aa, det er temmelig let at forstaa uden Forelæsning.«

»Hm, ja, men pas paa, at det ikke bliver Dem uforstaaeligere, jo længer De tænker derover. — Men for at komme tilbage til det, vi talte om; hvorledes kom De bort fra den Handel?«

»Da jeg havde været Svend et Par Aar, fik jeg Emploi hos et stort Handelshus, tog ordenlige Informationer, gjorde mig megen Umage og er nu Associé med en Ottendel.«

»Hvad vil det sige?«

»En ottende Del af Husets aarlige Netto-Provenu er min Ejendom, og med Tiden faar jeg Mere. Og det er en langt behageligere For-

retning. Saadan fik vi forleden et Skib hjem fra Vestindien; det maatte ligge en Dags Tid ude i Renden, og vi tog derud. Da vi kom paa Siden, raabte Matroserne Hurra, jeg kunde knap krybe op ad Falderebstrappen, saa rørt var jeg. Jeg kunde have kysset alle Matroserne — hvor de ogsaa saa ud med de brede Straahatte og brune Ansigter og gule eller røde Silketørklæder om Halsen! Og saa ude paa Søen træde paa sit eget Dæk«

»Ottendedels,« rettede Schiøtt.

»Ja, det tænker man ikke paa i saadant et Øjeblik. En Tremaster, der udenfor Havnen rider paa sine Ankere og lugter af Tjære, Søvand og vestindiske Produkter, det er s'gu en anden Ting end en Østergadesbutik!«

»Ja, om det saa kun var en lille Jagt,« sagde Otto vemodig.

Denne Samtale var undertiden bleven ført meget højt formedelst den omgivende Larm; i de sidste Øjeblikke havde Alle tiet og hørt efter. Man havde drukket Meget, og uden at være beruset var man kommen til det Punkt, hvor Lyæus løser Stemningerne og slapper de Baand, hvormed Forstanden holder Følelser og Erindringer tilbage.

Carlsen sagde: »Jeg er født paa Christianshavn, i Overgaden oven Vandet, og det Første, jeg erindrere at have set som Barn, var Skibene, der bleve halede ud og ind, og fra vort Kvistvindue kunde jeg se langt ud, hvordan de ud-

spilede Vingerne. . Jeg vilde være Sømand, det var min kjæreste Tanke, og saa er det endnu Men nu har de slappet mig paa Skolebænken, de har stjaalet mit Liv og gjort mig til et elendigt Kreatur! O, leve den velsignede blaa Sø! Herren velsigne hver Planke paa Havet, som Matrosens Fod træder paa!«

Han tav af Rørelse, og to store Draaber trillede ned i hans Glas.

»Det er underligt nok,« sagde Lieutenanten, »jeg er heller ikke kommen paa min rette Hylde, jeg var egentlig bestemt til at være Fruentimmer.«

»Hvad for Noget? Hvor ved De det?«

»Jeg kan huske, da jeg var en ti eller elleve Aar gammel — og en kjøn Dreng var jeg, uden at rose mig selv — tog min Moder og Søskende engang ud, og jeg var ene hjemme med vor gamle Pige. Pigen fra første Sal kom op, hun var saa nydelig, jeg var ganske forelsket i hende, men gik altid forbi med nedslagne Øjne. Hun var meget munter den Aften, jeg tvær som sædvanlig og holdt dog ubeskrivelig af hende, og hun sagde endelig, at nu skulde den alvorlige Fritz være hendes Kjæreste og give hende et Kys. Jeg løb ind i den anden Stue, hun efter; jeg vilde saa gjerne fanges, men løb dog af al Magt omkring for at undgaa hende; endelig fangede hun mig, men jeg vendte Ansigtet bort, medens jeg længtes efter hendes Læber. Et Mandfolk vilde være blevet skuffet; men hun var nu selv Fruentimmer, og raabte pludselig: »Aa,

han vil sgu selv gjerne!« — lod mig fare og kyssede mig ikke.«

Han bandt sit Lommetørklæde om Hovedet, tildækkede sin Barm tugtig med en Serviet og sang med stor Følsomhed, efterlignende en Kvindestemme:

»Treuthold, mein Trauter, ist gangen von hier,
Wälder und Berge verbergen ihn mir.«

»Og jeg,« sagde Bregning, »jeg blev bestemt til Theolog, fordi jeg var saa begejstret for Biskop Christian af Mainz. Men jeg ved nok, at det var hans Harnisk og Stridshest, jeg længtes efter, og jeg vilde have været Soldat, havde jeg turdet raade.«

»Forresten,« sagde Lieutenanten og aftog Servietten, »vilde jeg have været Skuespiller, hvis jeg havde turdet; men jeg fik Hug. Var det ikke Kejser Nero, der sagde, at der var gaaet en stor Kunstner tilgrunde i ham? Jeg giver ikke Kejser Nero noget efter.«

»Det er morsomt nok, jeg vilde være Landmand,« sagde Hald. »Jeg havde, og har da endnu, en besynderlig Kjærlighed til Jord. Naar jeg kunde lægge en Ært i en Urtepotte og faa den til at gro, følte jeg den største Lyksalighed og sad hellere og saa paa Ærten, end jeg vilde lege. Min Fader fik mig fra de Griller ved at sige, at naar jeg vilde være Landmand, skulde jeg begynde med at være Gaasevogter.«

»Og jeg har altid misundt Studenterne,« sagde Kjøbmanden. »I sex samfulde Aar, fra mit fjortende til mit tyvende Aar, vilde jeg have solgt min Salighed, tror jeg, for at faa Lov til at studere.«

Schiøtt sad og saa stift paa Sem.

»Hvorfor stirrer De saadan paa mig, Hr. Schiøtt?« spurgte Sem.

»Mærker De ikke, at her er almindelig Sjælevandring? Jeg vil se, hvordan jeg maaske ser ud imorgen, naar jeg er bleven Dem og De er bleven mig.«

»Vorherre fri os!« sagde Sem, rejste sig og gik ud, og han var da ganske bleg.

Schiøtt vendte sig til de Øvrige og udbrød: »O, I Daarer! I gaa jo dog den modsatte Vej af den, Israels Børn gik: fra det forjættede Land til Kjødgryderne — hvorfor vende I da Blikket til Fortidens Skygger i Stedet for til Fremtidens Lys! De, Carlsen — hvad studerer De? naa, det er det Samme studer væk, studer, sæt Sejl, skyd frem, til De bliver første Deputeret i Admiralitetet, eller hvad det hedder, saa er De paa en Maade Sømand, men paa spekulativ Maade, som Heiberg vilde sige, saa er Barndommens raa, umiddelbare Matros-Tilbøjelighed gaet under i Reflexionen og gjenopstaaet i Spekulationen til en overordenlig pæn Mand. De, Bregning, skal vorde — vent lidt, jeg begejstres, mine Tanker danse om den brændende Bolle: Hil Dig, Bregning, Du skal vorde Pastor! Hil Dig, Pastor Breg-

ning, Du skal vorde Stiftsprovst! Hil Dig, Stiftsprovst Bregning, Du skal vorde Biskop over Sjællands Stift! Men gaa nu ikke hen og dræb den gamle Mynster, naar han besøger Dig paa Visitats! De, Lieutenant Holm, skal vorde Generalfeltmarschal tillands — for ikke at gribe ind i Carlsens Næringsvej — og føre et Felttheater med Feltaktricer paa Feltfod med Dem i Felten. Dette spaar jeg, at Deres Theaterlyst betyder. O, jeg er en hel Joseph i Aften hvad behager? jeg mener, hvad Spaadomsevne angaar. — Nu, De, unge Hr. Krøyer, De skuer saa begærlig, som den øverste Bagere formodenlig skuede, da han saa, at Mundskænken havde faaet en god Udtydning paa sine Drømme. Har De drømt om tre hvide Kurve paa Deres Hoved? Saa vil jeg vorde hængt, om De ikke faar fire Naa, hvad vil De studere? Jura? Vel, saa gjør jeg Dem til Generalprokurør!«

»Ikke Andet!« raabte Otto.

»Sig et Ord, og jeg gjør Dem til Kejser af China!«

»Ikke Andet!« raabte Otto igjen, maaske for at skjule Betydningen af det første »ikke Andet«.

»Denne Yngling har Ret, Vidsdommen er bleven husvild i Aften og taler igjennem ham. Det er ikke Rammen, hvori vi befinde os, der udgjør vor Lykke. Hvad nytter det at sidde ved det prægtige Taffel, naar man ikke har Appetit? Hvad nytter det at være Alexander, naar Verden ikke kan udvide sig? Vel, saa bliv Diogenes, og

naar De da gaar med Lygten, saa find et Menneske . . . helst vel et Kvindemenneske.«

»Hvad skal De selv da vorde?«

»O, jeg forlanger kun, at paa min Gravsten sættes: Her ligger den Schiøtt, der stiftede den Skole, hvorfra Biskop N. N., Feltmarschal N. N., Admiral N. N., Statsmand N. N., Diogenes Alexander N. N., etc. etc. udgik.«

»Men jeg!« raabte Helzen, »maa jeg ikke være med paa Deres Ligsten?«

»Hvad forlanger De?«

»Magt!«

»Han vil have Magt, fordi han ikke har Kræfter!« raabte Carlsen, og en almindelig Latter belønnede denne Hentydning til den ærgjerrige Helzens spinkle Skikkelse.

»Hys, mine Herrer,« sagde Schiøtt; »det gaar den vise Helzen som den vise Salomon, han begærer, hvad han alt har: Kundskab er Magt . . . Hald! og De, Hr. Grosserer! hvormed kan jeg tjene Dem? Behag at se paa Varene! Spotpris og ægte!«

»Aa, lad mig faa Lykke,« sagde Kjøbmanden.

»Ja, giv os selve Lykken,« tilføjede Hald.

»Hvad er Lykken?« spurgte Schiøtt.

»Det er Solen,« sagde Bregning; »man maa ikke tage paa den med Hænderne.«

Otto raabte:

»Jeg kalder Lykken

At sætte det igjennem, som jeg vil,

At overvinde hver en ussel Hindring.«

»Se, han kan sin Oehlenschläger,« sagde Schiøtt; »det er allerede en Lykke. Det vil ogsaa være en Lykke for Dem, Hr. Grosserer Milner, hvad vil De have? Jeg gi'er i Aften.«

»Et Brysselertæppe til mit Gulv.«

»Det har jeg ikke Raad til, jeg har ingen Smaapenge«

Endnu medens Schiøtt talte, forandredes Udtrykket i hans Ansigt, Læben krummede sig som en Bue, der skal til at udsende en Pil, og Milner, der anede, at det var ham, den var tiltænkt, holdt uvilkaarlig op at gyngede med sin Stol og slog Øjnene ned, som for ikke at se Lynet, om det end skulde ramme ham. Men han blev reddet af Sem, der i dette Øjeblik kom tilbage, vaklende, meget bleg, nærmede sig Bordet med højtidelig udstrakt Haand og, efter at Læberne i nogle Øjeblikke med usædvanlig Trods havde nægtet ham deres Tjeneste, udbrød: »Sandelig, jeg siger Eder Herrens Nat skal komme som en Tyv om Dagen nej, Sludder, Herrens Tyv skal komme som en Dag om Natten nej, Dagens Tyv skal komme som en Herre om Natten«

En umaadelig Latter bedækkede Sems Stemme og hans videre Forsøg paa at faa Munden fra at tale akavet. Pludselig gik han med usædvanlig hurtige, lidt usikre Skridt hen til Otto og sagde: »Staa i Seng, kom op og hjem! Staa op, kom i Seng og hjem!«

De Andre brød nu ogsaa op; men Otto maatte følge med Sem, der gispede efter frisk Luft, skjønt han troede, at han kun var utaalmodig efter at faa sit Bysbarn hjem. Klokken var henved Elleve, og der var endnu endel Mennesker paa Gaden. Ophedet af Vinen fornemte Otto igjen de magiske Fantasier, og — besynderlig nok — var nu Bregnings Fortælling mest virksom i hans Sind, hvert af de Fruentimmer, som gik ene, syntes ham at kunne være den, i hvem et dybere Gemyt, en ædel Længsel var skjult. Derimod forhøjede Spiritusen hos Sem den stridbare Natur. De Mandfolk, de mødte, vare tilfældigvis godmodige og gik af Vejen uden at agte paa hans udfordrende, kritiske Bemærkninger. Et Fruentimmer, der gik forbi, berørte Ottos Arm, og han saa sig om efter hende; hun blev staaende; Sem vendte Hovedet, gjorde omkring, pegede paa hende og sagde: »Ser Du, Otto, det er nu en af de gravede Kalke, der er indvendig hvidtede, men udvendig fuld nej udvendig hvidtede nej, Sludder, udvendig fulde«

»Aa, han er selv fuld, det Svin!« raabte hun og gik videre.

»Ja, men inte indvendig fuld! inte indvendig!« raabte Sem vrængende og triumferende og svingede med Armen.

De kom til Ottos Gadedør, og Sem vilde lukke op med sin Gadedørnøgle; han gjorde stor Larm, stredes med Otto og kunde først efter

lang Parlemitteren bevæges til at forsøge Ottos Nøgle. »Den passer naturligvis ikke!« sagde han foragtelig, da han i nogen Tid med Ubehændighed havde forsøgt den. »Ræk mig, hvad Du har af Nøgler at være!« tilføjede han med adskillige »akavede« Vendinger; »vi vil gaa grundig frem, grundig, fundig, frem undig, grundig underfundig!« raabte han, da Døren, efter at han paany havde prøvet forskellige Nøgler, pludselig sprang op. »Underfundig! Det er Ordet! Gak nu ind.« Han skød Otto ind, men i Stedet for at give ham Nøglen til at lukke Gadedøren indvendig, lukkede han selv af udvendig, og da Otto indenfra protesterede og forlangte i det Mindste Nøglen til sin Stue, svarede Sem, medens han stod og famlede med Nøglerne: »Nøglen? Sludder! Skal jeg maaskesens ligge paa Gaden? Naar Du har Nøglen, kan jeg ikke lukke naar jeg har Nøglen, kan Du ikke lukke naar Du kan lukke, har jeg ikke Nøglen Naar Du kan nøgle, kan jeg ikke kluk — Saadan en Latinskoledreng bilder sig ind, at han har slugt Alverdens Visdom!« mumlede han, idet han satte sig i Marsch hjemad.

»Hvordan skal jeg nu komme ind? Menneskene her ere vel i Seng for længe siden,« sagde Otto og gav sig til at banke ganske sagte paa hos Værten.

Døren aabnedes hurtig, og Pauline kom tilsyne, fuldstændig paaklædt, med et hvidt Lomme-

tørklæde bundet løst om Hovedet og med Lys i Haanden.

»God Aften! Er det Dem?« sagde hun.
 »Ønsker De Noget? Der blev lagt i Deres Kakkelovn for ganske lidt siden.«

Synet af hende og hendes blide, dæmpede Stemme gjorde et hjerteligt, skjønt Indtryk paa ham. Han anede, uden at kunne give ringeste Grund derfor, at hun havde siddet oppe og ventet, til han kom hjem, og den Tanke, at noget Smukt, Rent og Jomfrueligt holdt Øje med ham, gik oplivende, erkjendtlighedsvækkende gennem hans Sind.

»Jeg har været til Studentergilde,« sagde han,
 »og Sem har beholdt min Stuenøggle. Maa jeg laane Deres?«

»Værsgo,« sagde hun og rakte ham den.
 »Var det Hr. Sem, der gjorde al den Støj her-nedenfor?«

»Ja, det var.«

»Saa har det nok været et rigtigt Studentergilde,« sagde hun smilende.

»Ja, det var meget muntert. De skulde«

»Ih, Du Frelsens Gud, Pauline, staar Du og holder Stævne med den Logerende midt om Natten!« — raabte Madam Bille, der kom fra sit Sovekammer, indhyllet i et stort Tørklæde —
 »det skal jeg opleve og se med mine egne Øjne! Vil De gaa! Vil De strax gaa! Fy, De maa skamme Dem! Vil Du ind, strax!«

Pauline var, som hun skulde synke i Jorden.

»Madam,« sagde Otto med harmfuld Gravitet, »Romerne have et Ordsprog, der siger: *Maxima debetur pueris reverentia*, det vil sige: man skylder Drengbørn den største Ærbødighed eller skylder at tale til Dreng eller unge Mandfolk med største Forsigtighed, og De taler saadan til Deres Datter«

»Saa jeg skal have Ærbødighed, fordi De er en Dreng! Jeg skal lade min Datter og Dem være sammen om Natten, fordi De ikke er Andet end en Dreng! Saa det siger Romerne! Men paa Dansk siger jeg, at De skal pakke Dem, og det strax, paa Øjeblikket vil De gaa, eller jeg kalder paa min Mand.«

»Jeg skal imorgen den Dag »pakke mig« ud af Deres Hus,« svarede Otto forbitret.

»Ja, værsgo, det ser jeg ogsaa helst!« raabte hun og slog Døren i.

»Skal jeg nu flytte for Dig igjen?« sagde Sem. »Hvorfor kan Du ikke blive boende? Ser Du nogensinde mig flytte?«

»Det er Deres Skyld, Sem! De beholdt min Nøgle, og saa kaldte Værtinden mig en Dreng.«

Sem kunde ikke rigtig se den logiske Forbindelse og forlangte nærmere Oplysninger, som

Otto ikke havde Lyst til at give; men det var ham nok, at Otto var blevet fornærmet.

— »Hun var saa venlig som en Tævekat,« sagde han, da han kom tilbage. »Hun sagde, at Du var dog i Grunden et net ungt Menneske, og Du kunde gjerne være bleven og saa hørte jeg Nyt om den lille Nausikaa.«

»Den lille Nausikaa?«

»Ja, det har Du nok glemt! Du læser rigtig nok Odysseen; men jeg har Øjnene med mig. Jeg saa, hvad Du ikke saa, at Din Værts eller nu Exværts Datter var en nydelig Glut«

»Naa, hvad hun da?«

»Hun skal en Tur paa Landet. Der er imorges kommen en Onkel af hende til Byen, og han tager hende med hjem i Besøg.«

»Saa?« sagde Otto.

»Ja, mig gjør det sgu ondt skjønt, naar Du dog er flyttet derfra, kan det jo være det Samme.«

Det kunde ogsaa være Otto ligegyldigt — han havde i det Mindste ikke tænkt paa, hvorledes han skulde se hende igjen — men hendes Fjernelse fra Byen gav hende et særeget Værd, han kunde ikke lade være at tænke paa det hjertelig smukke og behagelige Syn, da hun havde vist sig i Døren, og det var nu aldeles forsvundet som en Drøm, næppe følte han sig blidt knyttet til Nogen, saa blev Baandet revet over. Jo mere hun var fjernet, desto mere idealt fremtraadte Billedet af Pauline med Tørklædet om

Hovedet og Lyset i Haanden; der havde jo ogsaa i hendes Væsen været Noget, hvortil hans erindrende Sind nu følte sig knyttet med en Blanding af Ømhed og Erkjendtlighed.

Han kunde ikke modstaa Trangen til at meddele sig og sagde til Sem: »Aa, tror De ikke, jeg har set! og maaske kunde hun endogsaa godt lide mig. Saa mig kan det vel ogsaa gjøre ondt!«

»Hvad for Noget?« udbrød Sem »Hør, Otto Krøyer, Du kan tro mig, om Du vil, og lade være, om Du vil, men saasandt jeg staar her en Synder for Gud, har jeg tænkt paa det! Jeg har tænkt, ja, jeg har: De To kunde sgu godt blive et Par, og et kjønt Par! Og nu skal Du ikke tage Dig det nær, for hun kommer vel snart tilbage, og saa kan hun blive Din lille Fæstemø Hør, Du, naar jeg kunde blive Præst til den Tid og vie Jer! Sandelig det er ikke godt, at Mennesket er alene, jeg vil gjøre ham en Medhjælp til at være hos ham.«

Denne Udsigt til at blive Mdm. Billes Svigersøn havde imidlertid intet Tiltrækkende for Otto, og Sem var meget langt fra at smigre ham ved at foreslaa Partiet. Men det faldt ham ikke ind, af den Grund at vende Tanken fra hende; der foresvævede ham Theorier, som han havde hørt om Kjærlighed og Ægteskab, men som han ikke udtalte.

Han havde i Grunden faaet to Kjærligheder, den ene høj, ideal, sværmerisk og smertelig, en

Kjærlighed til noget Tabt, der paa vidunderlig Maade skulde erstattes af det Skjønneste — en anden mere stille, maaske varmere, en Længsel efter Noget, der for Øjeblikket var fjernet, men dog var virkelig til.

Det var særdeles megen Kjærlighed — eller slet ingen.

SJETTE KAPITEL.

Medens Bregning hørte til dem, der imod Livets Fristelser opstille Loven, og uden at han just i sin Personlighed havde det Imponerende, som ved ophøjet menneskelig Skjønhed vinder Mennesker for Loven, dog med Alvor stræbte efter selv at opfylde den, hjulpen af sine ydre Forhold og af heldige Naturanlæg — og medens Hald hørte til den større Klasse Mennesker, der selv ikke ere religiøse, men ikke gjerne taale at høre Religionen antastet, selv ikke ere overmaade moralske, men ikke kunne lide, at Moralen angribes, og forresten var udrustet med et lyst Hoved, gode Kundskaber og noget Behageligt, der sikrede ham Venskab og Agtelse i »Selskabet« — indtog Schiøtt et Standpunkt udenfor Selskabet, idet han uafhængig af alle Hensyn opstillede Skjønheden som eneste Lov for Livets Tilløkkelser.

Schiøtt var født med store og lykkelige Evner, og Alt havde tilsmilet ham i hans første Barndomsaar. De første Blik, han med Bevidsthed kastede ind i Verden, mødte Formuenhed og Kjærlighed og det Skjønneste af Alt: en elskelig, øm Moder. Faderen bestyrede et Institut, der gav ham en god aarlig Indtægt, og havde desuden med sin Hustru faaet nogen Formue. Men allerede i Barnets femte eller sjette Aar vare store Uheld komne over dets Hjem; en Fallit i Moderens Familie havde taget deres Formue med sig, og med dette Tab var hos Faderen kommet et mørkt, opfarende Sind, der drog dem dybere ned, fra Uformuenhed i Fattigdom og fra et stille, lykkeligt Samliv til Mismod og Ufred. I Almindelighed sørgede Moderen for at holde Barnet fjernet fra hine smaa, uhyggelige huslige Scener; men en Aften — han var da en ni, ti Aar — da han sad stille i en Krog og efter at have lært sine Lektier og spist sin Aftensmad ventede paa at blive bragt tilsengs, kom Faderen hjem i mer end sædvanlig ondt Lune og fandt snart en Anledning til at udøse det. De to Ægtefolk lagde ikke Mærke til Drengen, der ikke vovede at røre sig. Efterat hun længe havde tiet, brast endelig Hustruens Taalmodighed, og grædende afviste hun de urimelige Bebrejdelser. Som det ofte gaar, blev Faderen kun end mere forbitret ved at føle sin Uret, og endelig — slog han sin Hustru. Drengen, der havde hørt til i dybeste Sjæleangst, udstødte et hvinende Skrig og underrettede derved

Forældrene om sin Nærværelse; Moderen kastede sig grædende over ham, kyssede hans Øjne, som for at bortkysse det Sete, omslutede ham med sine Arme, skjulte hans Hoved ved sin Barm, som for at holde Lyden af det faldne Slag borte fra hans Sjæl. Men Slaget var faldet. Det havde sønderslaaet Barnesjælens uskyldige Tro og Tillid og gjort den vidende om Jordens Pinlige; det havde paatrykt ham Bevidstheden om den plebejiske Tilværelse, hvori han hidtil havde levet uden at være hjemme deri, og slaet en Kløft mellem denne Tilværelse og Sjælens medfødte Sands for det Ophøjede og Skjønne. — Et Aars Tid efter var Moderen død, og Faderen arbejdede med mørk Alvor for sit Barn. Han vilde ved Opofrelse for Sønnen gjøre godt, hvad han havde forsyndet mod Moderen, satte ham i en lærd Skole, savnede selv paa mange Maader for at bestride Omkostningerne, men var indesluttet, barsk og ulykkelig. I Skolen viste Drengen en overordenlig Flid, og det Lys, den Udsigt over Verden, det Kjendskab til Guders og Menneskers Herlighed, som han erhvervede, og den mægtige Attraa, som i hans yppige Natur fulgte Haand i Haand med Erkjendelsen, stod i skarp Modsætning til det tarvelige, ofte uordenlige eller fattige Hjem. Han levede i to Verdener; hans Legeme spiste ved et Fyrebord, der var forladt af Kjærlighed og Agtelse, hans Sjæl sad tilbords med Zeus og alle Olympens Guder.

Hans Barndomsskjæbne fulgte ham i Kjærligheden. Han gjorde Bekjendtskab med en Familie, hos hvem der var en fjerntbeslægtet, usædvanlig smuk Pige, et Aar ældre end han, og han var da atten Aar. Det var en Kvinde med en mægtig Natur, med en ubetvingelig Drift til det Store og Dristige indespærret i smaa Forhold — en Drift, der maatte faa fuldstændig Magt over hende, naar den første Personlighed, hun hengav sig til, ikke forstod at betvinge hende. Det vakte Opsigt, men de nærmere Omstændigheder bleve aldrig fuldstændig bekjendte, da hun pludselig forsvandt — Nogle sagde, med en Kunstberider, Andre, med en bortrejsende Diplomat. Ingen vidste, at Schiøtt havde elsket hende, og at hun havde efterladt ham den Gaade at gjætte, om hun midt i al den Lidenskab og Lyksalighed, hvormed hun havde beruset ham, havde elsket ham eller ej. Hun hed Otilie Angelika Damm.

Uheld eller Ulykker, der ramme et Menneske i hans tidlige Ungdom, ere trods al den Indflydelse, de kunne udøve, dog ikke ret betegnende; thi det kommer saa meget an paa den Naturmagt, der modtager dem. Med et blødt og dybt Gemyt kan et ungt Menneske efter saadanne Begivenheder blive tungsindigt eller menneskefjendsk. Schiøtt var altfor livskraftig og livslysten til at forbitre sig Tilværelsen med Melankoli; der var en dyb Trang hos ham til Viden og Erkjendelse, og heri søgte og fandt han den Tankemagt, der hjalp ham til at glemme, hvad han vilde glemme.

og til at smykke, hvad Glæde Livet bød ham. Med sin Sands for det Ideelle og det Skjønne dannede han sig et Lyksalighedssystem, en Livsanskuelse med et Ideal, der syntes at føre opad mod det Højeste uden at paalægge for megen Tvang, forstod at lade smaa Nydelser gjøre Tjeneste som store Nydelser og slog en Bro over indtrædende Modsætninger med Ironi. Hvad der under hans langsomme Kamp imod smaa Kaar, under mangfoldige Tilsidesættelser og Skuffelser af Verden, foer imod ham medbringende Smerte, drog han ud af det Pantser, hvormed han lidt efter lidt fik Magt til at omgive sig, og forvandlede det til ironiske Pile, som han sendte tilbage paa Verden.

Hans Fader var for rum Tid siden død, og han var nu sex og tyve Aar. Det ydre Formaal, han næsten ubevidst havde faaet sat for sin Tilværelse, en Adjunkt- eller Overlærerpost, kunde han naa, hvis han vilde. Han havde faaet et Familielegat, der i Forbindelse med nogle Informationer sikrede ham Tilværelsen, og han levede nu sorgløst, studerende efter Lyst, ironiserende, glædende sig ved det Spil af Kræfter, der rørte sig i hans Natur, aandig bevæget, vogtende sig for Sammenstød med den reale Verden, hjulpen i denne Tilværelsesmaade af et urokkeligt Helbred og et godt Humør.

Samtalen var hans Styrke; det var under den, at han blev skabende virksom og undertiden med sin Aandfuldhed, Viden, Fantasi og dybe Skjøn-

hedssands uhindret virkeliggjorde sit Skjønhedsideal, lod det fremtræde for Andre, satte dem i Stemning og udøvede en vækkende Indflydelse enten ved Idealet eller ved Ironien over Verden. Naar man hørte ham, skulde man tro, at han egenlig var Digter; men Digtekunstens Ideal er ikke Skjønheten, uagtet Poesien skal være skøn. Den Livfuldhed, hvormed han talte, gav ham en vindende Magt, og det syntes, at hans Skikkelse og Ordene, Ideal og Natur, smeltede sammen til Et. Brast det, saa kom han let, næsten uvilkaarlig, til at slaa en Bro over Kløften med Ironi og Satire; thi Satiren fører Opmærksomheden bort fra selve den Talende, og man forudsætter uvilkaarlig, at han selv er udmærket i det Punkt, hvor han angriber Andre.

Paa det Standpunkt, hvor han stod, var han sanddru og oprigtig, ligesom meget Uforfalsket og Velvilligt havde bevaret sig i hans Natur — en Velvilje, om just ikke for Menneskene, saa for deres »Ide« — og han troede i mange Henseender ærlig, at leve for Ideen; han var en skarp Iagt-tager, bedømte mange Forhold med træffende Sikkerhed, udtalte en Mængde slaaende Sandheder; men naar han skulde omfatte hele Livet i en Anskuelse, kunde Sandheden ikke rummes deri. Ved saadanne Lejligheder var det imidlertid vanskeligt at opdage, naar hans Tanker og Tale afveg fra det Rette; thi det Skjønne og det Sande ere saa nær beslægtede, og Tilhørernes egne Tilbøjeligheder hjalp til at kaste et Slør over Afvigelsen.

Ofte hændtes det desaarsag, at man stærkest bekæmpede ham, naar han havde mest Ret, naar han med Aand, Vid, Sands for det Skjønne og dulgt Følelse bedømte Verden.

Han talte næsten aldrig om sig selv. Det Eneste, han paastod om sig selv, var, at han ikke havde Lyst til at føre Ordet eller »holde Foredrag«, og det syntes virkelig saa, eftersom han sædvanligvis indtog en Stilling som adspredt Tilhører ved de Andres Samtale og kun kastede enkelte korte Bemærkninger ind i Diskussionen. Men af saadanne Tirailørfægtninger udviklede sig som oftest en Bataille; man vilde gjerne høre ham, holdt fast ved hans henkastede Ord og tvang ham til at opbyde al sin Magt for at gaa sejrrig ud af Striden.

Han sad en Eftermiddag i Foreningen ved en Bunke Aviser og en Kop Kaffe; i Værelset befandt sig syv eller otte Medlemmer, blandt dem Hald og Bregning, Nogle læsende, Andre førte en Samtale, hvori der ikke ret vilde komme Liv. Mendoza traadte ind og spurgte efter Otto; han blev hilst med Venlighed, og En bød ham en Cigar, som han takkende afslog.

»Mendoza er saa overmaade skikkelig,« bemærkede En; »han ryger ikke og drikker ikke Vin, hvor tidt man end siger ham, at Ingen er Digter eller Kunstner, der ikke elsker Bacchi Druer.«

Mendoza svarede: »Druerne kan jeg godt lide,

og hvis Vinen smagte som Vindruer, vilde jeg gjerne drikke den.«

Uden at se op sagde Schiøtt: »Ja, den har undergaaet Reflexionens Gjæring, og derfor smager den naturligvis ikke et saa umiddelbart, reflexions-blottet Gemyt.«

»Da har jeg dog gjort den Reflexion, at hvis det ikke stod hos Digterne, at man skulde være begejstret for Vinen, saa vilde Mange ikke være det. Krøyer har lært mig et Vers af Euripides's »Bacchantinder« :

»Ei Guden har befalet, at kun Ynglinge
Ham tjene skulle, heller ei de Gamle blot,
Af Alle Bacchus lige Hæder nyde vil,
Kun Daarers Hylding Guden tager ei imod.«

Var der ikke saadanne Digte, vilde Mange ikke tvinge sig til den sure Drik.«

»Ej, hvor De er veltalende idag men det er sandt, De taler for To. Men forresten tager De vist fejl, Højstærede; Digterne anprise ikke Eddike, og det lader til, at De taler om Vin-eddike.«

»Mendoza er i Grunden en Naturmærkværdighed,« vedblev Schiøtt og saa paa ham med sit lunefulde Blik; »han fatter ingen af Nuancerne mellem Sødt og Surt, ingen pikant Blanding af Lifligt og Berusende, Spøg og Alvor; der er noget Elementarisk ved ham, i den Grad, at han ikke er kommen langt ud over Elementarundervisningen.«

Dette saarede Mendoza, der satte en høj Pris paa, at han var Student. Han forsøgte at smile og sagde: »Det var nu blot, fordi jeg ogsaa kunde citere, at De blev saa satirisk og følesløs!«

»Ja, se! Hvor kan De nu selv være saa følesløs at pine to forskellige Begreber ind i een Kategori? Holdt De Deres Kategorier i en Smule Orden, saa vilde De vide, at Satiren er en omvendt Lyrik, en sand Følelse, der for ikke at blive sentimental ytrer sig negativt og undertiden i Stedet for at rose en Gjenstand angriber dens Modsætning.«

De, som kjendte Schiøtt nøjere eller bedømte ham opmærksomt, vidste, at i disse Ord laa en Afbigt eller en Velviljeserklæring til Mendoza. Det var imod hans Vane og i dette Øjeblik tillige imod hans Selvfølelse at udtale sig tydeligere; men Mendoza forstod ham ikke, og de Andre tænkte ikke paa at skaane ham mer, end han skaanede dem.

Hald kom Mendoza til Hjælp og sagde: »Ja, det klinger godt nok; men jeg tror, man kan snarere sige, at Satiren er en husvild Lyrik, et Tilløb til Følelse eller, om De vil, en sand Følelse, der ikke finder sin faste Grund inde i Personligheden og derfor flagrer udenfor og skjuler den Mismod, den ved nøjere Betragtning vilde føle med sig selv, ved idelig at angribe sine Modsætninger, og disse Modsætninger ere maaske Alverden.«

Ved dette kraftige Angreb studsede Schiøtt; men Hald, der mærkede, at han talte godt, og nu gjerne vilde vedblive, tilføjede: »Derfor duer Satiren ogsaa kun til Angreb; hjemme i sin egen Stue mangler den Fodfæste og kan ikke forsvare sig. To Satirikere vilde strides som to Konger, der gjensidig førte deres Armeer i hinandens Land og gjensidig ødelagde hinandens Ejendele.«

Schiøtt udbrød: »Alle Lignelser have Privilegium paa at halte; men der bør være Maade dermed, Højstærede. Jeg tager derfor den uforholdsmæssige Skjævhed, hvormed Deres Lignelse optræder, til Indtægt. To Konger, der føre Krig i hinandens Land, maa engang vende sig imod hinanden, og en af dem maa sejre i et positivt Feltslag. Hvad Satiren imidlertid har ødelagt, gror frodig op igjen til Sejrherrens Glæde. Vi ere altsaa ved alle Deres Ord ikke komne videre end til at sige, at Satiren maa have en positiv Baggrund, og det tog jeg mig den ærbødige Frihed at sige først. De derimod taler egenlig, som om det var muligt, at Deres to stridende Satirikere slet ikke vare Andet end Satirikere, kun fyldte med Satire, ligesom i visse yndede Tragedier een Mand træder op og er fyldt med lutter Heltemod, han kan ikke aabne Munden uden at sige en Heltegjerning, en Anden er fyldt med Fromhed, en Tredje med Uskyldighed o. s. v. Men saadan forholder det sig ikke i den virkelige Verden; vi ere kunstig sammensatte Væsener, kunstbegavede Væsener, der f. Ex. lave Bue og Pil og Skjold

og dække det, vi elske, snart med Skjoldet, snart med Vittighedspilen, der udsendes mod Angriberen.«

»Det vi elske! Ja, hvad elske vi? Hvad skal forstaas derved? Hvad mener De? Mener De Dem selv? Ja, Vittighedspil! Hvo ynder ikke Vittighed!«

Saaledes raabte man paa engang.

Schiøtt sagde: »Hvo ynder ikke Vittighed? Prægtigt Ord! Vittigheden er en Kaarde; hvo der holder Fæstet og støder til, elsker den; hvo der faar Stikket, ynder det ikke, men skriger paa, at slige satiriske og følesløse Vaaben burde forbydes.

Men lad os komme bort fra slige subjektive Bestemmelser som den, om vi ynde eller ikke ynde Vittigheden, og i Stedet for anvise den sin rette Plads. Jeg tænker, at baade Hr. Mendoza og hans Ridder ere enige med mig om at henhøre den under det Komiskes Kategori. Men hvad er det Komiske, meine Herrschaften?»

Schiøtt standsede et Øjeblik, og da Ingen bød sig til at svare, tog han atter Ordet: »Det er det Guddommelige! o, De behøver ikke at fare op, Hr. Bregning Hvad er da det Alvorlige? — Det Alvorlige er det Menneskelige, det af Jorden Tyngede. De kunne se det i Livet. Jo mere de menneskelige Beskæftigelser fordybe sig i det Materielle, det Ikke-Guddommelige, desto mere fjerne de sig fra det Komiske. Intet er alvorligere end Kampen for Spise, Drikke og

Husly, ingen Mand forstaaer Spøg, naar det gjælder derom. Det Alvorligt-Ophøjede, fra det Lyriske indtil det Tragiske, er Menneskets Opløftelse eller Opstigen fra Jorden til Idealet eller det, man kalder Guddommen. Den sublimeste alvorlige Digter udfolder sine Vinger, Jorderigets Smerter bærer han ved sit Bryst som Nattens Gudinde de to Børn, svinger sig op for det Guddommeliges Throne, og badet i Taarer raaber han: »Se, Fader! Saaledes er Din Jord!« Og der græder han sig mæt, og senere ser man et blidt, svagt Smil om hans Mund, en mat Afglands af, hvad han saa. Thi Guddommen — tænkt som Personlighed — Guddommen, han i Fantasien besøgte, er det intensiv Glæde og Skjønne, det over al Sorg og Møje Ophøjede, det, som hviler i sig selv, Idealet. Men fra Guden kommer en Straale, et Glimt, til den komiske Digter. Da fyldes hans Sind af den intensive Glæde, det blinker i hans Øjne, hans Læber krumme sig som Apollos Bue og udsende Pile mod Idealets Fjender. Ingen arbejder sig op til at blive komisk Digter, det kommer fra Guden som ved Aabenbaring; thi det Komiske er det Guddommeliges Nedstigen til Mennesket, og naar det viser sig, juble Alle, uden at kunne angive Grund; Unge og Gamle, Konger og Spækhøkere, Sunde og Syge rystes af homerisk Latter og glemme i det Øjeblik Alt, hvad der hører Jorden til. Det Komiske bryder frem af Sindet som en umiddelbar Lykkens Gave og beundres — med Forsigtighed. Kleon beundrede ikke Aristophanes;

men vore Professorer geraade endog efter to tusinde Aars Forløb i Ekstase over ham, udlægge og kommentere ham og opfordre ved deres Begejstring os Andre til at efterligne ham om to tusinde Aar.«

»Og lad det saa engang for alle blive sagt« — vedblev han, idet han rejste sig, og hans Stemme blev kraftigere — »vi leve ikke i en ideal Verden. Vi gaa ikke omkring i Paradiset, hvor man kunde hengive sig til Kjærlighed og omfavne alle Mennesker, fordi man kun var To, og det en Mand og en Kvinde. Det var saare viselig indrettet, at Folk maatte ud af Paradiset, inden de bleve Flere; var der først blevet nogle Mænd og nogle Kvinder, vilde Paradiset af sig selv være gaaet ud af dem. Vi ere Mange; den Ene synes, at den Anden gaar ham i Vejen; men den Ene behøver den Anden, det er Civilisationens og Instinktets Lov. Følgelig slaas vi ikke som i en Rytterfægtning, hvor Enhver hugger paa egen Haand og søger at skaffe sig Luft. Der er en langt mindre mandhaftig Kamp, en fejs Kamp i Vrimslen, hvorover er udbredt den sødlige Høfligheds og den hyklerske Følsomheds tunge Luft. Men der er Plads nok, naar blot Atmosfæren bliver rensset — slaa Funker, stød til med den glimtende, fine Kaarde, der gjennemborer uden at dræbe!«

Der blev en dyb Pavse.

»Indrømmer De da ikke« — spurgte endelig Bregning — »at i den stille Fredsommelighed dog ogsaa er en sand og kraftig Tilværelse?«

»Jo, jeg kjender den, det er den negative Honnethed Hvad jeg mener dermed? Nu, en positiv honnet Mand er en saadan, der ikke blot har en Anskuelse, et Princip og tør være det bekjendt, men ogsaa har Kraft og Mandemod til at kæmpe for det og hengive sin Person, sin Tilværelse dertil. Kjende De en saadan? Vi have ikke Mangel paa dem, der have hejst en Menings Fane, men mene noget Andet, end de sige, eller kun elske Principet, saavidt det vil lyde deres Vilje og Hensigter. Vi have ogsaa nok af dem, der ganske smukt og vakkert erkjende Sandheden og ikke for nogen Pris i Verden vilde løfte deres Haand imod den. Men bliver Sandheden mordrisk overfalden udenfor deres Gadedør, saa gribe de ikke det første, det bedste Vaaben for at ile ud og slaas og maaske falde for og med den; men de sige til Tjenestepigen, at hun skal se efter, om Gadedøren er vel lukket i Laas, at for Guds Skyld Kampen ikke skal vælte sig ind i deres Hus og deres Navn skal blive blandet i en Skandale. Og var det deres Venner, der gjorde Anfaldet, ville de sige, at den Overfaldne dog vist gav Anledningen. Her er Mænd, der have alle mulige Anlæg til at blive Martyrer: Mildhed, Sandhedserkjendelse, Lærdom, og kun lide af een Mangel: Mangel paa Mod, og derfor ville de aldrig kunne udrette Noget, og de begære det da heller ikke, de ville kun leve i Fred inden deres fire Vægge. Hvo der iøvrigt er sund og for sin egen Persons Skyld ikke vilde være bange, har Børn; der skal

tages Hensyn til dem og til deres Fremtid. Man er Fader; Børn, der i Naturens Tanke ere en Velsignelse, blive under Samfundets Stilling til Ideen en Forbandelse. Men saalænge Tilstanden er, som den er, og Betingelserne for Samfundslivet ere, som de ere, er Ironien det Eneste, der varetager Ideens Tarv. Kom til en saadan Bayard *sans reproche et avec peur*, tal til ham om alle mulige Ting, og I ville finde ham fast, rolig, smilende indenfor sine blanke Staalplader, sin negative Honnetheds Harnisk. Han roser mildt det Ene, han trækker paa Skuldrene ad det Andet, han dømmes klart og kjækt som Radamanthos, medens han sidder i sin bløde Sofa. Ja, han vil tale med besindigt Mod, skjønt og opbyggelig, indtil I begynde at se paa ham med det ironiske Blik, der Intet bebrejder ham uden det, han med stille Samviden erkjender hos sig selv, at han ikke har Mod; han stiger da ned i sin Tilværelses Kælder, gaar vaklende ned ad Trappetrinene og holder med bævende Haand Lyset og ser, at der er tomt og mørkt dernede. Og at I have tvunget ham til at gjøre denne Gang, at Eders ironiske Blik saaledes bragte ham til at søge indvendig, det tilgiver han Eder aldrig, og derfor skulle I ikke vove et slikt Blik, hvis I selv ere fejge. At tale ved en saadan Lejlighed er ulige vanskeligere; thi dertil hører en i høj Grad sikker Personlighed; men kommer Ordet, da er det som en Svøbe. I, vi have nu engang ikke en saadan Myndighed overfor de Bosatte, Agtværdige, Solide,

med en eller flere Ordener eller i det Mindste med en Titel Bedækkede — lad Svøben derfor blive svunget mellem de Unge, for god Tugts Skyld.«

Det bølgede mellem Tilhørerne; Nogle vare revne med, Andre søgte efter Argumenter til at bekæmpe Schiøtt.

Otto var kommen til og sagde ivrig: »Det burde være som i den antike Tid, da man uhindret kunde slutte sig til de Bedste og omgaas med dem i Stoa og Akademiets Søjlegange.« — Og ved disse Ord kom han uvilkaarlig til at kaste et beundrende Blik paa Schiøtt.

»Er De da bedre?« spurgte Bregning Schiøtt. »Og tør De forlange Sandhedens ubarmhjertige Tribunal sat over Dem?«

»Bedre Hvad? Bedre Filolog, Jurist, Pottemager? Det Eneste, der kan paahvile mig, idet jeg kritiserer Folk, er at være en god Kritiker, eller skal jeg bringe Præsteattest for god moralsk Vandel for at have Lov til at sige, at en Hare er en Kujon?«

»Men De har ikke Lov til at tale, som om alle Andre vare Kæltringer!« sagde Hald.

»Hald, Hald! Maa De nu piske Deres Bag med Overdrivelser for at faa Styrke til at springe imod mig?« spurgte Schiøtt. — Han saa Tilhørerne betvungne til den vante Lytten og sin nærmeste Modstander irriteret og blev nu selv roligere. Han tilføjede: »Jeg siger desuden ikke,

at vi ere slettere end Folk andetsteds, tvertimod ere vi vel endog gemytligere og godmodigere.«

»Naa, ja!«

»Ja, endelig hørte De den rosende Floskel! Det lettede, hvad? Den gjør saa godt! Den burde anbringes ved Slutningen af enhver Forestilling ligesom Engelskmændenes *God save the King*.«

»Men De indrømmer jo selv Rigtigheden!«

»Ja, men erkjend De saa Prisen, hvorfor den Herlighed er kjøbt — mod den tilsvarende Portion Svaghed — saa gjøre vi Regnestykket om og faa samme Facit. Den Del af Folket, som bærer vort aandige Liv, er en Embedsverden paa 1500 Rbd. aarlig Gage i Gjennemsnit«

»Men ubestikkelig og agtværdig!«

»Ih, ja! Og huslig og net og velklædt Har De flere Dyder at anbringe, inden Kataloget sluttes? — Jeg nævnte forresten ikke Gagen for at antyde Andet, end at i en Stand, der ikke kan føre stort Hus, indretter man sig saaledes, at Salon- og Familielivet smelter sammen, Altsammen *ad majorem Gemytlighedens gloriam*.«

»Kalder De det da en Fejl?«

»Nej, men anser De en Fejl, som jeg maatte begaa i Talens Løb, for en Klump Guld?«

»Nej, hvorfor?«

»For De ser saa begærlig ud, som om De med en af mine Fejl kunde vergilde runde Thurm og hele det polerede Liv.«

»Naa, hvad vil De da sige om denne Embedsverden?«

»At vi i aandig Henseende kun have den ene Verden, det ene Selskab, og det er, som vi bleve enige om, en Embedsverden, en Hensynsverden. Man kjender hinanden, kommer i utallige Berørelser, skal være gode Venner, skal hilse og hilses venlig paa Gaden, der maa ingen Skyer komme paa Behagelighedens Himmel. Følgelig trækker man saa meget som mulig alle Kanter ind paa sin Personlighed og bliver i den højeste Fuldkommenhed et behageligt, elskværdigt, bøjeligt Siv.«

»Aa! respekterer man da ikke den kraftige Mand?«

»Jo, i sin Samvittighed! I sit stille Sind eller under fire Øjne hvisker mangan Mand sin kraftige Protest mod Modemeningen.«

»De ved meget godt selv, at det er uretfærdigt eller bizart«

»Og De ved ligesaa godt, at den almindelige, sande Regel altid lyder uretfærdig, naar man ikke kan nævne Undtagelserne og ikke vil gjøre det, for at Andre ikke over Undtagelserne skulle overse Reglen. De vide, De føle Alle meget godt, at Særkjendet for vort Liv er denne behagelige Slaphed. Og deri kan ingen original og kraftig Karakter trives! I vor officielle Verdens Luft opvoxer baade en Literatur og en Kunst, hvor det egenlige Ideal synes at forsvinde og Alt kun tragter efter noget Underordnet-Skjønt, Nethed og Pænhed. Egen falder og bliver erstattet af Ellekrat; i Stedet for Dramaet faa vi Vaudevillen,

i Stedet for den store historiske Stil med ædel ophøjet Ynde fremskyder Genremaleriet, Kufferters og Kaalstokkes Idealisering, de ubetydelige Menneskebeskæftigelsers og Sindsbevægelsers Evigjødelse. O, Svaghed, Dit Navn er Mandsperson!« — og ved disse sidste Ord gjorde Schiøtt en Haandbevægelse, som om han vilde betegne Alt, fjernt og nær, og sig selv med.

»Det er sandt!« udbrød man. — »Men det kommer af Absolutismen! Det kommer af vort Maskepi med Tyskheden og Nationalaandens Fortrykthed!«

Hald sagde: »Jeg giver forsaavidt Schiøtt Ret, som jeg erkjender, at baade det Gode og Slette maa vise sig svagt eller med forholdsvis ringe Styrke i en lille Nation.«

»Ere vi da en mindre Nation end Athenerne?«

»O, havde vi som Grækerne at kæmpe mod et Anfald af Barbarerne, saa vilde vor Civilisation ogsaa under og efter Kampen udfolde herlige Blomster! Men vi ere overalt omgivne af Civilisation, og det er Naturkraft, som vi behøve!«

»Hvor skal vi da tage den fra? Skal vi maaske gjøre Matroser og Bønder til Professorer, Lovgivere og Kunstnere? Skal Skjønheden trædes ned, eller skulle disse blive civiliserede og ligesaa fordærvede som vi?«

Hald svarede: »Jeg gaar ikke til nogen Yderlighed og forguder ikke Nationaliteten paa Civilisationens Bekostning; men vi skulle udvide os med det Naturbeslægtede og danne een Nation med

Normænd og Svenske! Den Civilisation, som er hos os, skal kaldes til en større Virkekreds, finde et større Fædreland, have Bevidsthed om mere Kraft og Betydning i Evropa.«

»Ja,« raabte En, »leve Skandinavien! Engang i Tiden vorder det helt« —

»Da skal det frie,
Mægtige Norden
Føre til Seier
Folkenes Sag!«

Schiøtt sagde: »Jeg tør uden Ubeskedenhed antage, at mine Herrer vide, jeg forstaar mig ikke paa Politik. Derfor tør jeg maaske spørge, hvordan det skal gaa til.«

»Aa, gaa til!« — raabte En — »saadan spørge Dødbiderne, men de er af Hels Slægt! Det er gaaet saadan til, og det er ikke for Intet, at der fra Odins Ring Drypner hver niende Nat drypper otte nye Ringe og vedligeholde den historiske Kjedel! Forfædrene have faret med hinanden paa Vikingetog og drabelig blandet Blod sammen og sjunget deres Sejrsdrapa, enten det gik til Sejr eller Nederlag. Forfædrene havde Løvehoved og Hjertespejl, og det bør vi ogsaa have!«

»Ja, jeg er nu fornøjet med mit Hoved, som det er,« sagde Schiøtt.

»Det ligner Dem!«

»Unægtelig; hvem skulde mit Hoved ellers ligne?«

»Aa, med Loke kunde selv Aserne ikke disputere fornuftig!«

»Nej, men var det Lokes Skyld?«

Helzen raabte: »Jeg skal sige Dem, hvordan det skal gaa til: Der er en Logik i Instinkt«

»Glem ikke, hvad De vilde sige, Hr. Helzen; men naar De vil kjøbe Korn paa Torvet, vil De saa gaa efter Instinkt eller efter en Anskuelse om Kornets«

»Aa, det er en anden Sag!«

»Naar De vil gaa til Skandinavien, vil De saa se efter, om — naa, Mendoza er gaaet — om Moses har lagt Bjælker under Isen«

»Aa, det er en ganske anden Ting end det, jeg dengang sagde om Kunst!«

»Hvorfor?«

»Fordi der er Forskjel mellem et Skjønhedsideal og Noget, der kan naas uden Genialitet, ved Folkets Vilje.«

»Folket er selv et Geni, og Geniet er sin egen Lov!« raabte Otto.

Hald sagde: »Forklar mig, Schiøtt, hvordan det gaar til, at ofte, naar De taler, henpeger De paa et fjernt, maaske uopnaaeligt Ideal, men naar Andre have et Ideal, saa udhæver De saa bestemt dets Uopnaaelighed?«

»Det skal jeg sige Dem,« svarede Schiøtt koldblodig: »Naar De taler om Deres Ideal, staar jeg paa Naturens Standpunkt, men jeg tillader Dem, naar jeg taler om mit Ideal, ligeledes at stille Dem paa Naturens Standpunkt, og naar De

bedømmer min Natur, dømmes De ikke efter Deres Natur, men efter Idealet; det er den menneskelige Natur Desuden har jeg Avtortiteter for mig baade i den nyeste Literatur og i den antike.«

»I den antike?«

»Ja, der var engang en Mand, som hed Aristophanes, og han har skrevet et Lystspil, som hedder »Fuglene««

»Aa, et Lystspill«

»Ja, ja, De ved da nok, at den gamle Komædie var overordenlig politisk; deri behandlede man Statssager næsten ligesaa grundig som heroppe.«

»Hvad er da Indholdet af »Fuglene?« spurgte En.

»To skandinaviske Athenere ved Navn Raadkjær og Godthaab komme til Fuglene og raade dem til at emancipere sig fra Zeus og Menneskenes Børn, minde dem om den Tid, da Fuglene selv vare guddommelige som Hugin og Munin — hvor blev min Ven med Løvehovedet af? Naa, han gik, men han vender fyrgterlig tilbage — altsaa Hugin og Munin, de to Ravne, fra hvem Odin fik al sin Visdom; de opfordre Fuglene til at tage Magten tilbage, saadan som den var i Odins Tid, og til den Ende erklære den Luft, hvori de leve og flyve, hvor deres Forfædre have fløjet, for deres retmæssige Ejendom, befæste det Hele til en uindtagelig Borg, men først og fremmest give Borgen et herligt, velklingende Navn, nemlig

Nephelokokkygia, hvilket, som enhver Hellener ved, er næsten ordret oversat, Luftkastellenborg. Da tillader en enkelt Fugl sig den næsvise Bemærkning angaaende deres forehavende Kamp mod det Bestaaende, at Udfaldet kunde blive noget betænkeligt:

»Thi Zeus vil vist ei sit Scepter og Magt hengive saa let til en Vipstjert« —

»Ja, den næsvise Fugl! Men vi er ikke Fugle! Nordens Folk have i alt Fald Næb og Kløer!« blev der raabt.

»Tillad mig endnu at fortælle en lille Smule. Da Fuglene havde fundet paa det Omtalte og sendt en Herold til Menneskene med Budskab om, at de bygge deres Luftkastellenborg, kommer Herolden tilbage og melder, at Ideen har vakt almindelig Enthusiasme blandt Studenterne:

»Tilforn de sokratiserede

Og gik med Stok. Nu tvertimod nu er
De fuglegale, gjør med største Glæde Alt,
Hvad Fugleslægten gjør« —

og berede sig til at indtræde i Selskabet, hvisaarsag der rekvireres 20,000 Vinger. — Se, det er Vinger, man altid maa tænke paa at give Folk, der ville bekæmpe det Bestaaende fra Luftkastellenborg.«

»Aa, vær De kun rolig! Vingerne medbringe de selv, det er den fælles Fortid og de fælles

Minder, Haabet og Troen. Gud ske Lov, ikke Alle gaa som vingeløse Tvivlere!«

»Ja, »ved Ord bevinges Alle,« siger ogsaa netop Aristophanes.«

»Det Bestaaende, taler De om« — sagde Hald — »men er det Bestaaende da virkelig Noget, der staar fast, eller er det egenlig det Luftige, Omskiftelige, som i næste Øjeblik er blevet et andet Bestaaende, bygget paa Mands Vilje?«

»Det Bestaaende!« raabte Helzen; »hvo ved, naar en Storm kan komme og rive det omkuld som et Korthus! Der er dog *some thing rotten* i det!«

»Aha!« sagde Schiøtt, »nu begynder jeg at faa Respekt. De vil realisere Deres Bo.«

»Ja, vel, realisere, gjøre virkelig!« udbrød En. »Realisere Friheden! Naar den kommer, saa kaldes Folkets ædleste Kræfter, al dets Intelligens, Mod og Fædrelandskjærlighed til at styre. Da skulle vi se Folkets Majestæt sidde paa Thingel! Da svinder hele Parykvæsenet, al Smaaligheden og Egenkjærligheden, alt det tørre Formvæsen! Baldur træder ind i Hels Hal, og alle de blege Kontorsjæle krybe sammen, føle Smerte og flygte bort ved Synet af hans Guddomsaa syn. Da er det Gjenopstandelsens Tid, Højsindets, Sanddruhedens, Samdrægtighedens Tid! Og skal den vindes gennem Sværdtid og Øxetid, skulle vi end gaa frem i Stormskridt og tage den, saa velan:

»Reiszt die Kreuze aus der Erden!
 Alle müssen Schwerdter werden,
 Gott im Himmel wird's verzeihn!«

»Ja, leve Friheden!« raabte en Anden. »Leve Danmark og Broderrigerne! Leve Friheden i Norden! Da gaa vi samlede mod Østens Despot. Fra Østen blæser Dødskulden, i Østen vogter man skinsyg paa, at ikke Norden vorder frit. Men Friheden skal formæle Danmark med Broderfolkene, og, som en udmærket Taler har sagt, medens vi faa Slesvig, bringe vi Sverrig Finland i Morgengave!«

»Wir haben lange genug geliebt —
 Wir wollen endlich hassen!«

»Det er Naturkraft,« sagde Bregning halvhøjt.

»Theologen protesterer,« raabte Helzen.

»Hvad skal det betyde?« spurgte den sidste Taler.

»Jeg sagde blot, at det var Naturkraft«

»Naa, og hvad har De derimod?«

»Velan! Jeg tror at være saa dansk som Nogen og anser Fædrelandskjærlighed for en forholdsvis hellig og skøn Ting; men, medens De talte, stod den Tanke klart for mig, at den styrkende Gjenfødelse, hvorom her er talt, maa ske gjennem Religionen«

»Aa, aa! Maa vi nu være fri! Der kan vi da slaa Dem med Deres egne Vaaben. En ordineret Præst og en Mand, for hvis Navn hver Dansk tager Hatten af, har offentlig og uimodsagt

erklæret, at Folkenes Politik har Intet at gjøre med Religionen, og at man ikke kan anvende kristelig Moral paa politiske Forhold. Maa vi saa være fri! Modersmaal er en hellig Lyd, og Asa-Thor skal nok vide at skjærme det!«

Helzen sagde docerende: »Den filosofiske Erkjendelse paa den ene Side og Nationalitetsfølelsen paa den anden Side har ført Folkene ud af de gamle Fordomme og vist dem, at »Religionen« kun er et Bolværk, bagved hvilket de Herskende krybe i Skjul. Folkeslagene vaagne af den Dumpthed og Slaphed, som de med kristelig Resignation havde hengivet sig til! Man vil have sin Ret! Og det maa man indrømme endel Gejstlige baade her og i Tyskland, at de ikke ere døde for Folkets Røst, ja de gaa forud i Kampen, og naar det kommer til Stykket og de for et Syns Skyld bære Korset, saa skal vi nok se, at det er blevet Thorshammeren, og der voxer ikke Græs, hvor Slaget falder!«

Hald gik.

»Der maa komme et Uvejr,« vedblev Helzen; »Alt er for lummert og trykkende; Alt er gispende mat fra det Største til det Mindste. Gaar man i Selskab, saa er det, som om Ens Kjole talte i Stedet for En selv. Den pæne sorte Kjole konverserer med Damernes pæne Kjoler, og hele Samtalen gaar som mellem tørt Tøj«

»Ja, vi burde Alle gaa nøgne,« sagde Theologen, »saa førte Klæderne ikke Ordet.«

»Det var en ægte præstelig Ytring!« raabte Helzen; »det var ret at lokke den værste Tanke ud af Ens Ord for at kunne korse sig over Menneskenes Ugudelighed. Vil De ikke holde en Prædiken derover og slutte med en Takkebøn for, at De er bedre end jeg stakkels Tolder?«

»Jeg maa have ramt godt, siden det gjør saa ondt,« bemærkede Bregning.

»Bravo, Hr. Satyrikus!« raabte Schiøtt, idet han gik.

»Ja,« sagde Helzen, »jeg under ham den Triumf; han greb min Tanke, men gav den en hæslig Form«

»Jeg klædte den nøgen af«

»De gjorde den til noget Andet, end den var hos mig! De Fromme have saa god Forstand paa Sligt! Naar Andre ikke vare syndige, kunde de ikke slaa sig for Brystet, deres største Sorg vilde være, om Alle vare ligesaa ærbare som de!«

»Hvorfor gjør De da ikke de Fromme den Sorg?« spurgte Bregning.

Otto var fulgt strax efter Schiøtt og havde indhentet ham paa Trappen. — »Hvorfor gaar De?« spurgte Schiøtt.

Efter et Øjeblik Nølen svarede Otto: »Op-
rigtig talt, jeg vilde gjerne følges med Dem.«

»Højst forbunden.«

»Men hvorfor gik De?«

»Hm, engang skal vi Alle gaa forresten maa jeg, siden De giver mig Æren af Deres Led-sagelse, takke Dem for den udmærkede Floskel,

De kom med: »Folket er selv et Geni, og Geniet er sin egen Lov« — var det ikke saadan? Den sidste Del af Værket havde De da paa anden eller tredje Haand fra Aristoteles«

»Paa første«

»Vel, lad gaa; første Del havde De vel fra Thiers's Revolutionshistorie. Er det Danton eller Vergniaud eller hvilken anden af Deres Helte, som tilraaber Pøblen: »Folket er selv et Geni!« og bliver lønnet med enthusiastiske Bifaldsklap? Skammer De Dem ikke ved at bruge saadan en Floskel og drive Politik ligesom min Ven med Løvehovedet?«

Otto svarede forlegen og forvirret: »Han er dog en godmodig og ærlig Fyr.«

»Ærlig! Ja, han er unægtelig en Blanding af Ærlighed, Forfængelighed og middelmaadig Begavelse, en sammenpisket Blanding af Øl, Suttungs Mjød og Pærevælling; han ved ikke, naar han lyver, og ikke, naar han siger sandt, han forholder sig til et Menneske som Ølskum til klar Vin, men Børn og barnlige Sjæle sige om ham: Se, hvor ærlig han skummer! Han har rigtig nok derhos den Værdi, at han er en tydeliggjørende Karikatur af dem, der hver Dag give Forestillinger i Skumning.«

»Men hvad har De da imod Politiken?«

»Politiken som Videnskab om Stæder og Riger har slet ikke gjort mig Noget; men det, som i Almindelighed kaldes Politik, bestaar i »begejstret« Tale uden Erkjendelse, Sværmen for en Taage,

der bæres med Titlen Ideal. Hr. Bregnings Kristendom ere de lykkelig komne ud over; men en af Gud Thors Bukke vilde gjøre sturtende Lykke imellem dem og blive dyrket som Apis.«

»Men er man da ikke berettiget og forpligtet til at være begejstret for Fødelandet, og tilkommer det ikke især os Studenter?«

»Jo, men den nye Matrikel?«

»Den nye Matrikel?«

»Ja, kjender De ikke nok Forskjellen mellem den gamle og den nye Matrikel?«

»Nej, men hvor falder De paa at tale om Matrikel?«

»Fordi, naar jeg særlig vilde interessere mig for mit Fødeland og bedømme dets Politik, saa vilde jeg begynde med at studere det.«

»Aa, naa, saadan! . . . Ja, men der er dog visse almindelige Anskuelser og Principer, som man kan have uden kameralistisk Specialstudium; de grundes paa Kjendskab til Historien og Folket og, jeg tror næsten, paa den blotte Egenskab af Ens Fødsel i et bestemt Folk og Ens fornuftige, oplyste Kjærlighed til det.«

»Oplysning? Kjendskab til Historien? Hm, kjender De Indholdet af den Traktat, som 1603 blev afsluttet mellem Danmark og den kielske Hertug — hvad var det nu, han hed?«

»Det ved jeg ikke.«

»Jeg heller ikke; naar jeg skal være oprigtig, tror jeg, at der 1603 ikke blev afsluttet en Traktat og ikke existerede en kielsk Hertug.«

»Jeg skal ikke længe være saa uvidende.«

»Ja, det er godt nok; men De behøver ikke at være stødt paa mig, fordi jeg lægger Grundlaget til Deres fremtidige store Viden.«

»Hvordan da?«

»Jo, ved at vise Dem, at De Intet ved. De vil dog vel ikke nægte, at dette er den uundgaaelige første Betingelse for al Lærdom, saa at, hvis De engang bliver Professor og rager op fra Kathedret som en Pyramide, op over alle Matrikler og Traktater og Reskripter, saa er jeg Deres Fundament.«

»De har Ret, og jeg takker Dem virkelig for den Sandhed, De har sagt mig, skjønt den smagte bittert.«

»Det er den pure Menneskenatur. Sig De til en Provst, at han ikke forstaar sig paa Medicin, saa bliver han vred over den bitre Sandhed, skjønt det er den rene Sandhed. Vi ville Alle have vor Uvidenhed respekteret ligesom Muselmændene deres Koner, Ingen maa løfte Sløret. — Men hvis De nu vil arbejde og læse, saa lad mig da, siden jeg er i Stemning dertil, bede Dem have Agtelse for Guderne og ikke læse til Embedsexamen . . . Hvorfor studerer De Jura?«

Otto huskede i dette Øjeblik paa, at hans Studium dog egenlig var blevet bestemt ved, at Emilie engang havde sagt til ham: »Saa studerer Du til Byfoged.« Et andet Studium var aldrig faldet ham ind.

Han tav, og Schiøtt vedblev: »Naa, det gaar Dem som saa mange Andre. Jeg siger ikke, at De ikke skal tage Deres juridiske Examen, tvertimod, det kan være godt at have et fast Holdpunkt i Livet, og i alt Fald er det nu engang nødvendigt. Men gjør dog ikke som Mængden. De fordybe sig i Brødstudiet, bestandig med det skønne, runde, fyldige Brød for Øje, og imidlertid slaa de om sig med begejstrede Floskler, der intet Hold have. Den Enthusiasme sprutter bort, og naar de blive Embedsmænd, ere de indsnørede i et Specialstudium, have til Brug for Livets skjønnere Interesser kun nogle vage, sentimentale Erindringer, og en Titel, et Baand, et Kors er Gjenstanden for deres Sjæls Tragten — jeg vil ikke sige, at de i Grunden sætte Pris paa det Legetøj; men det hører nu engang til Mandarinværdigheden, og hvad er en Mandarin uden den hvide Knap og Paafuglefjeren? Og saa bliver lidt efter lidt deres Ideal en Hverdagshistoriehelt med Brysseler Gulvtæpper hørte De ikke engang Milner? — Man maa ikke fortabe sig. Man maa itide skaffe sig et almindeligt Overblik, almindelige Livsinteresser grundede paa nogen sand Erkjendelse; De kan studere Deres Jura, men De maa gaa videre end Forelæsningerne og omfatte en Mængde Sidegrene; til de tørre Lovsamlinger hører Retsbevidstheden, til Retsbevidstheden Historien, til Historien Poesien; til Bedømmelsen af et enkelt Folk hører Sammenligning med andre Folkeslag, og først naar Blikket saaledes udvides og en alsidig Erkjenden

kommer, hører man op at være Barbar, da har man den oplyste, erkjendende Fædrelandskjærlighed, ligger ikke nærende sig af Meninger og givende dem fra sig som Ænderne i Gadekjæret. Hm, det er mærkeligt, som jeg er veltalende i Aften. Men det kommer af, at jeg dog virkelig havde en vækkende lille Kamp derinde. Den har ordenlig sat mig i Stemning.«

Otto var greben af Schiøtts Ord og optog de givne Raad med sit hele Sind. Netop fordi de vare saa gode, syntes de ham saa lette at følge, og han følte paa samme Tid Beundring for Raadgiveren, for et Menneske, der kunde bringe de skiftende, flygtige Stemninger til at krystallisere sig og selv betragte dem udenfra med kunstforstandigt Blik.

En høj, smuk, aldrende Mand gik dem forbi. »Se,« sagde Schiøtt, »han er ikke overordenlig begavet; men han har gjort Lykke i Verden, han har staaet i Kjærlighedsforhold til de elskværdigste Damer og selv med Klogskab og Elskværdighed vidst at forandre hver Liaison til Venskab, og alle disse Venskaber have hævet ham til den Plads, hvor han staar.« — Schiøtt sagde dette med en Tone, der var en besynderlig Blanding af Ironi og Beundring.

Otto svarede: »Det forstaar jeg ikke. Efter Kjærlighed, synes mig, maa følge Had.«

»Det maa komme af, at De ikke er elskværdig,« sagde Schiøtt.

»Jeg synes ogsaa, det er uværdigt at lade sig hæve af Kvinder,« vedblev Otto; »man skal gjøre sig Plads ved sin egen Dygtighed.«

»Saa skal De *pro primo* være Pokkers dygtig, og *pro secundo* bliver De let en Arnold v. Winkelried.«

»Hvordan det?«

»Jo, for mod den Dygtige, Ensomme, Alvorlige, Trodsige, stiller Verden sig med fældede Lanser. Alle Middelmaadige og mindre Dygtige staa i første Geled med Misundelsens skarpe Lanser. Alle Fornemme og Indflydelsesrige forlange, at den Kommende skal være elskværdig; de staa bagved og styrke første Geled blot ved at staa der. Saa skal han bryde sig Vej, saa omfavner han Lanterne, optager dem i sit Bryst og — falder.«

»Det vilde jeg gjerne,« sagde Otto mismodig, »saa var det forbi.«

»Ja, men husk paa, at jeg talte figurlig. Lanterne vare ikke virkelige Lanser, men Knappe-naale.«

»Er det virkelig Livet?« spurgte Otto.

»Ja, det er det virkelige gamle Liv, hvor de gamle Sæbekælderfolk bo, og den anden Sæbekælder er ogsaa den gamle Sæbekælder.«

»Saa var et Pistolskud det bedste.«

»God Nat, Hr. Werther! Hils Lotte!«

»Nej, hør nu, De talte et Øjeblik saa alvorlig, bliv nu ved blot et Minut endnu. Sig mig, er der da aldeles ingen Plads i Livet, hvorhen

man kan bryde sig Vej? Kan De aldeles ikke vise mig et Punkt, hvor det er værdt at naa hen, hvor man lever og føler Tilværelsen i en skøn og anset Stilling?»

»Anset Stilling? Jo, slaa Dem til et Parti.«

»Hvilket?»

»Ja, det maa jo komme an paa Dem selv og Omstændighederne. Men det maa dog ogsaa komme an paa, om De af Naturen er en god Kammerat. Alle Partier ville herske, enten i Staten, i Kirken, i Kunsten, i Klubben, eller hvor det saa er, og for at herske maa man feje Andre tilside. Hvert Parti er en sammenbunden Kost, hvori hvert enkelt Ris maa feje løs, naar Kosten fejer. Kosten ligger ikke inden i Sandheden, men Sandheden i Kosten og maa følge dens Bevægelser. Man maa, endog om man er et skikkeligt Menneske, have den mærkværdige kammeratlige Evne, at man for Ideens Skyld hylder Sandheden og paa samme Tid er overbevist om, at Sandheden kan ikke trives uden Partiet, selv naar det lyver.«

»Men man maa dog have en Ide at tro paa!«

»Ja, men De skal have Medtroende, De maa have Deres Medtroendes Tro eller altid lempe Dem lidt efter den. Og hvormange af de Medtroende tror De, bryder sig om Tro paa Ideen?»

»Hvordan kan Verden da hænge sammen?»

»Ved Centripetalkraften, Centrifugalkraften, Tyngdeloven og Ligevægtsloven, ved Interessernes Balance. Om enhver ideel Tanke sætter sig et vist System af Interesser, ligesom Skaldyrene

sætte sig paa en i Havet nedsænket Gjenstand. Paa den bedste ideelle Tanke sætter sig den største Sum af vægtige, grove Interesser, det er en Naturlov, og derved faar den mest Vægt og er sejrrig, indtil tilstrækkelig mange Skaldyr sætte sig paa en modsat Ide og vippe den første op. Verden bevæger sig fremad til uendelig Fuldkommenhed ved Skaldyrenes Tyngde.«

»Verden er dog herlig.«

»Ja, men vi have af al den Herlighed,

»von all seinem Glanz und Schimmer
Nichts als die Mühe und als die Schmerzen,
Und wofür wir uns halten in unsern Herzen.«

Se paa det Hele med Kløgt og livfuldt Blik, holde os fjernt fra Misundelsen og Hadet, nære os af Skjønheden og blive stærke ved den«

»Ja, men Handling, Handling!«

»Hvad kalder De Handling? De ved, eller De ved sagtens ikke, at Goethe var med paa det Felttog, som Preusserne og Østerrigerne under Hertugen af Brunsvig foretog ind i Frankrig 1792.«

»Var Goethe med der?«

»Ja, De kan selv læse det i hans Værker. Da Tyskerne bombarderede Verdun, stod Goethe om Natten ved et af Batterierne og saa paa, hvor smukt det tog sig ud: Kanonaden, Branden i Byen o. s. v., og saa gav han sig til at spadsere op og ned bag en Vingaardsmur med Fyrsten af

Reuss og udviklede ham sine Theorier om Farverne efter en Iagttagelse, han havde gjort om Morgenens ved et Kildevæld.«

»Hm, det synes jeg ikke rigtig om.«

»Hvorfor ikke? Skulde han maaske have været sentimental og jamret?«

»Jeg ved ikke . . . jeg synes, der er en Mangel paa Mandighed deri.«

»Mandighed? De har da læst om Slaget ved Valmy eller Kanonaden ved Valmy?«

»Ja, der, hvor Dumouriez tvang de Allierede til Tilbagetog?«

»De kan Deres Kofod næsten ordret. Det er ganske rigtigt. Der blev affyret omtrent tyvetusinde Kanonskud, og midt under Bataillen, da Goethe holder bag en Høj, faar han Lyst til at prøve paa sig selv, hvad Kanonfeber egenlig er, og saa rider han op paa Højen, midt ind i Regnen af Kanonkugler, og bliver holdende der, indtil han tilstrækkelig har iagttaget sig selv. Kalder De det Mandighed eller ikke?«

»Men er det ogsaa ganske sandt?«

»Stabsofficererne mødte ham jo paa Højen, og det Ridt blev senere med stor Forbavselse omtalt ved Kongens Taffel.«

»Det er rigtignok mærkværdigt. Men hvad saa?«

»Hvad saa? Saa mener jeg, at dette er den sande Maade at tage Livet paa: »skjønt at udvikle sin Menneskelighed«, som Giulio Romano siger i »Correggio«, under alle Omstændigheder at give

Agt paa og vedligeholde Skjønhedens rolige, stad-opbyggende Magt, blive Noget i sig selv, vorde en Personlighed, der staar uafhængig med Sind og Vilje, beredt til at gribe og beherske det store Øjeblik, naar det kommer.«

»Men hvis det ikke kommer?«

»Det kommer! Men det lader sig ikke melde, det kommer med Vælde eller yndigt og blidt, maaske naar man engang tankeløst staar i Borggaarden, saa kalder en Stemme:

»Hør Ungersvend, sig ikke Nei, leg Tavlbord med mig.«

Schiøtt nynnede den dejlige Melodi, og ved denne Lyd blev det saa varmt for Otto, saa vemodig og dog ønskelig, saa duftende, bly og dog lokkende laa Verden, saa kjærlig syntes Fødelandet at aabne ham sin Favn, at han udbrød: »Tak, Schiøtt! nu gjorde De igjen Alt godt!«

»Ja,« svarede Schiøtt adspredt, »nu har jeg fortalt Dem om Pantheisten Goethe med hans Farve-Forelæsning under Verduns Belejring og om Stoikeren Goethe paa Højen ved Valmy. Men han var derhos en godmodig Patron, der bestandig gav efter for den »herrische Gewohnheit, jüngern Männern meines Alters in Herzens- und Geistesnöthen beizustehn«. Det samme gjør jeg i min Godmodighed. Men nu maa jeg sige Dem Farvel; der gaar Nogen, jeg skal tale med. Gaa nu hjem og læs Goethe.«

Otto fortsatte sin Vej uden at vende sig for at se, om det var Mand eller Kvinde, Schiøtt

skulde tale med. En uendelig Attraa opfyldte ham. Farver, Sang, Videnskab, Herredømme, en dejlig Prinsesse i Borggaarden, de mest forskellige, skønne Billeder foresvævede ham, og han tænkte i dette Øjeblik ikke paa, hvorledes de skulde naas, selve Aftenens Skjønhed var en Lyksalighed.

SYVENDE KAPITEL.

Ved de nye Bekjendtskaber, hvori Otto var kommen, blev Samlivet med Mendoza løsnet lidt, uden at der dog kom noget engt Omgangs- eller Venskabsforhold mellem ham og Schiøtt. Dels var Forskjellen i Alder og den Overlegenhed, hvormed Schiøtt fremragede, en Hindring, dels iagttog Schiøtt overfor dem, han særlig interesserede, en vis Tilbageholdenhed, ligesom for ikke at opslide Interessen. Hvad der undertiden fra Damers Side anvendes af Koketteri, og hvad mange Mandfolk forsømme altfor meget, udtalte han som en veloverlagt Regel, grundet paa Skjøn-
hedshensynet. Men Otto saa ham ofte med tilsyneladende langt større Interesse omgaas ubetydeligere Mennesker og kunde ikke væge sig mod en Slags skinsyg Mismod over ikke at blive anerkjendt. Derimod beklagede Schiøtt sig over, at Otto var som en Svamp og bestandig sugede ham

ud med begærlig Spørgen eller blot med Uvidenheds til Belæring og Irettesættelse fristende Magt. Han vilde, naar det endelig skulde være, hellere »holde Foredrag« for dem, der bekæmpede ham og strede imod, end for Otto, der lyttede og vilde lære. — »Al Deres Naivetet,« sagde han engang til Otto, »vil snart gaa bort, og jeg maa da holde mig til min Ven Milner, som dog i det Mindste leverer et stort Erfaringsmateriale, hvoraf Parfumen lader sig uddrage; for han er i Grunden en Arbejdsbi, der ikke ved, hvad det er for Blomstestøv, han medbringer til Kuben.« — Trods denne Utilbøjelighed gav Schiøtt dog tidt efter for den Fristelse, der laa i Ottos begærlige Lytten, og paa given Anledning kunde han med sin overordenlige Hukommelse holde et vækkende og vejledende Foredrag over en historisk Begivenhed eller udtale sig med Interesse og Indsigt om et eller andet Kunstværk o. desl.; men hyppigere talte han, som det netop stod ham an, fulgte sin Drift til korte, aandfulde, ironiske Bemærkninger om Livet eller gav sig pludselig til at gjøre Forsøg med Otto, kastede en Dissonans ind i Samtalen og saa, hvad Virkning den gjorde.

Paa den anden Side skuffede Otto Schiøtt ved den Mangel paa Tillid til Verden, til Paalidelighed og Troskab, som undertiden brød frem, ikke i bestemte Ord, men forraadende sig paa uvilkaarlig Maade. Schiøtt holdt sig overbevist om, at dette sunde, aabne Ansigt ikke kunde skjule en Hemmelighed, at Otto ikke kunde have

undladt at bryde frem med den, og spejdede derfor efter, om der ikke dybt i hans Sjæl laa noget medfødt Troløst, som berøvede ham Evnen til at tro Andre.

Hvad de havde tilfælles, og hvad der dannede det aandige Slægtskab imellem dem, var den ustandselige Higen efter Erkjendelse og den dybe Skjønhedsfølelse, Sandsen aabnet for Livets Duft. Men ogsaa i denne Lighed var Forskjel, fordi hos Otto var Attraaen endnu mest sjælelig, han higede efter Livets skønne Illusioner; de Skuffelser, han hidtil havde lidt, havde kun borttaget de virkelige Gjenstande for hans Tragten, men ikke selve Attraaen, og Skjønhedstheoriene havde henvist Opfyldelsen til en Verden, han troede at kunne gribe. Schiøtt derimod saa paa Illusion og Virkelighed med erfarent og kunstforstandigt Sind, var snart i Idealiteten, snart i Realiteten og kunde spille med begge som Jongløren med Kugler. Ved en Flaske Vin vakttes Ottos Forestillinger om ubekjendte Vine, om gyldne Druer, Purpur-Druer, Olivenskove, Templer og hellige Lunde, medens Schiøtt drak sit Glas med Behag, satte Pris paa at kunne skjelne mellem en Chateau-Rauzan og en Leoville og derpaa talte om Druer, Lunde og Templer som en vidtberejst Mand, der har set dem. Forskjellen imellem dem viste sig ogsaa i deres Økonomi, skjønt deres Kaar vare temmelig lige. Ottos Moder havde trukket sig tilbage fra Handelen og var flyttet til en anden By, hvor hendes Søster boede; Boet var blevet opgjort, og

for Otto var udsat en Kapital, hvis Renter dog kun forsloge til det Nødvendigste, og han maatte derfor hjælpe lidt til ved Information. Han havde en næsten kvindelig Sands for Orden, men var ligegyldig for Penge, Tingenes Værdi rettede sig hos ham efter den Lyst, han havde til dem. Andrés Opfordringer om at være genereux og gentil vare saa at sige trængte ind i hans Blod og bleve endmere bestyrkede og udviklede ved Skjønhedslæren. Schiøtt havde mere praktisk Sands og var sparsommelig, fordi han frygtede Afhængighed af Verden, men var derhos altid beskæftiget med lidt »Klatgjæld«. Han sagde, at det interesserede ham, man havde ellers Vanskelighed ved at komme i Berøring med en vis Del af Folket, og kun paa denne Maade kunde man undertiden høre den naturlige Pathos, der hos de Dannede alt mere kom i Forfald. En Vaskerkone, der krævede, afgav et agtværdigt, skjønt ubleget Mønster paa en simpel og rørende Fremstilling af Familieforhold, blandet med en naiv, berettiget Vrede over Debtors Insolvens, og i hendes Skoser forekom ofte mærkværdige Træk af folkelig Ironi; hendes Tale havde en Duft som i Luften tørret Tøj, hvorimod hans dannede Værtindes vrede Tale var som en ovntørret Ble. Derfor betalte han sin Værtinde punktlig den 1ste i hver Maaned.

»Hun staar *à la suite*,« sagde han engang ved en given Anledning, da han i Solskinsvej fulgtes med Otto fra sit Hjem — thi, skjønt Schiøtt altid var livlig, var det dog især Tilfældet

i Solskin —; »engang naar jeg faar Tid, skal hun rykke op i Nummer og gjøre Tjeneste som gammelt Hus. Der kan være mange Hemmeligheder i et gammelt Hus.«

»Hvad vil det sige?« spurgte Otto.

»De mangler ogsaa alle Forudsætninger, saa man maa give en kjedelig Kommentar til hvert andet Ord. Man maa have lidt at pusle med i denne Verden. En Kapitalist, der ejer en Mængde Steder, gjør hver Morgen sin Ronde, og jeg ser ham undertiden gaa og føle paa Murene og klappe dem, ligesom Dyrætammeren klapper sin Rhinoceros eller gamle Jomfruer deres Hund eller Kat. Vi Andre, som hverken have Raad til at holde Huse, Hunde, Katte eller Rhinocerosser, lade vore Grundejendomme og Yndlingsdyr gaa frit om, ernære og regenerere sig selv; i Mangel af den fulde Ejendomsret nøjes vi med en betinget Brugsret Saa De ham, som hilste der? Det er en Aagerkarl, og han er min Ven. De Andre — som laane af ham — gaa en lang Omvej for ikke at møde ham, og naar de ikke kunne undgaa ham, hilse de kejtet; thi de tør ikke være uartige og vove ikke at være høflige. Men jeg siger altid paa det venskabeligste: »God Morgen, Hr. Samuel« — skjønt han er ligesaa god Kristen som jeg — og saa ler han, som om han var delt imellem Lyst til at kysse og bide, og bliver altid staaende for at tale lidt om Geschæftet og bevise mig, at han er en brav Mand. Ironien gjør en løjerlig Virkning paa den Slags Folk; de vimse

og flagre om En blot for at blive frie og flyve saa lige i den. Han har forsikret mig paa Ære, at Skinnet er imod ham, at han nok ved, han bliver kaldt Aagerkarl, men at han i Virkeligheden gjør Vel imod utallige Mennesker, som ellers vilde blive flaaede. Ja, han har svoret, »saa sandt Gud lever«, at han endog, naar han ikke havde Pengene selv, og Vedkommende ikke vilde betale saa høje Renter, som tredje Mand fordrede, har lagt Penge til af sin egen Lomme. Og det er fuldkommen sandt. Han har to Kasser, den ene er hans egen, den anden er hans Børns, og som Fader og Forsørger kan han ikke forsvare at udlaane sine Børns Penge paa usikre Forskrivninger mod mindre end 50 pCt. Byder nu En 48 pCt., saa lægger han samvittighedsfuldt af sin egen Kasse 2 pCt. i Børnenes. Da jeg svarede: »De er en brav Mand, Hr. Samuel,« blev han saa ivrig, at han bød mig hjem til sig og viste mig sine Bøger, hvoraf fremgik, at ved Udlaan mod 50 pCt. havde han kun en virkelig Fordel af 10 pCt. — saa meget snyder man Aagerkarlene trods al deres Forsigtighed. Er det ikke interessant? Han er forresten Tigreren i mit Menageri; thi laaner jeg engang af ham, forført af hans Venskab, og betaler jeg da ikke paa Klokkeslettet, sætter han mig, »saa sandt Gud lever«, i Sluttoriet blot for at kunne kigge ind til mig og sige: »God Morgen, Hr. Schjøtt!«

»Ja, saadan som De kan fremstille det, er det interessant; men det er dog egenlig ikke skjønt.«

»Aa, skjønt! Man maa ogsaa tage sig lidt iagt for det Antike og lempe sig efter den romantisk nøgterne Tid, vi leve i. En lille Jomfru ovre paa Vestkysten af Jylland taler maaske med Henrykkelse om Zephyren og ved ikke af, at Zephyren er Vestenvinden, der i hendes Hjemstavn svider Markerne, bøjer Skovene og kaster Vrag paa Stranden.«

Samtalen blev afbrudt for dengang, men blev gjenoptaget en Tidlang efter paa en Ridetur. Endel af deres fælles Bekjendte gjorde en Skovtur, Otto vilde ride, og Schjøtt lod sig efter mange Overtalelser bevæge til at ride med, men paa den Betingelse, at Otto skulde lære Bions Klagesang over Adonis udenad paa Græsk og recitere den fra Fælleden til Bommen; »for,« sagde Schjøtt, »saa har jeg Ro saa længe.« Og det gjorde Otto, medens Schjøtt red og saa ud over Sundet og efter endt Recitation paastod, at hans Hest var bleven saa lærd, at den galoperede i fejlfri Anapæster.

»Se der,« sagde Schjøtt, da en smuk Ekvipage rullede dem forbi, »nu skal jeg til Belønning for den Ære, De har vist den ædle Bion, fortælle Dem, hvem det var, som kørte der. Det er en Mand, som for nogen Tid siden vandt en Proces ved Højesteret og derved pludselig gik over fra Fattigdom til Rigdom. Nu er han klædt paa det nydeligste, alle Folk hilse ham, han kan spadsere Arm i Arm og kjøre med hvem det skal være, og er hoven. Jeg har kjendt flygtig til ham tid-

ligere, og naar jeg nu hilser ham, tager han flygtig med en Finger til Hatten, han tror, jeg har Hensigter. Det er dog uendelig kuriøst. De Andre, som han tager under Armen, tillægger han ingen Hensigter, fordi han behøver dem til sin »Anseelse«, mig tiltror han Hensigter.«

»Men hvorfor hilser De da stadig?«

»Hvorfor? Jeg tager Hatten af for Dommen, for den blinde Retfærdighed, for Lykken, der som en ægte Kvinde har vist sig poetisk-lunefuld og engang kastet sin Gunst paa en Morian. Jeg tager Hatten af for Morianen, fordi hans skjønne Beskytterinde ikke er visible, og paa samme Tid har jeg jo den Morskab at se ham henregne mig til hans kurgjørende Hofmænd. Intet er fornøjeligere end at blive misforstaaet af Schofelisterne«

»Jo, at blive æret af de Ædleste!«

»Det er det Næstbedste af den Glæde, man kan have af Mandfolk »De Ædleste« ere nu ogsaa med at spise til Middag hos min Morian, skal jeg sige Dem. Han holder Ekvipage, giver store Fêter, er i Velten, jasker sine Penge bort.«

»Hvad skulde han da gjøre hvordan vilde De bære Dem ad, hvis De var rig?«

»Jeg? — Lad os se. Det Første vilde være, som Goethe tilraader, hver Dag at se paa noget Skjønt. Man maatte være omgiven af Skjønhed, af antike Statuer, Blomster, Malerier, Raphaeler og Murilloer, især Murilloske Madonnaer. Hver Dag maatte Dekorationerne vexle, nye Kunst-

værker omgive En, hver Dag maatte være en Overraskelse, Opstaaen til et nyt Liv, ny Skjønhed eller ny Udstraaling af den eviggamle Skjønhed. Et Dampskib maatte ligge paa Toldboden, bestandig med Damp oppe, beredt til at føre En, hvorhen man lystede, til Athen, Smyrna, Jaffa, Monterey, Ny-Orleans. Ved Smyrna maatte arabiske Heste staa opsadlede, for at man strax kunde ride til Palmyra — kjender De Noget til Dronning Zenobia?»

»Ja, hun forsvarede jo Palmyra imod Kejser Aurelian, men blev fangen og ført i Triumf.«

»Hun skal have været en af Verdens skjønneste Kvinder; hun var den sidste Repræsentant for Grækenland, der kæmpede mod de romerske Barbarer og med græsk Aand og Frihed forenede hun Østerlandets mysteriøse Herlighed. Og hun var en Jødinde, og de ere sjeldne Hun skulde møde En i Ørkenen, omgivet af 100,000 orientalske Ryttere, der opførte en *fantasia*, og ved hendes Nærmelse skulde Kilder springe frem i Ørkenen og grønt Græs lægge sig fløjlsblødt over Sandet. Og naar man sejlede ud i Middelhavet, under Cypern, Kreta eller Cythera, skulde Kleopatras Tog komme, med Purpursejl, med Skib af Perlemoder, med Dronningen selv i Bagstavnen, omgivet af syngende Kvinder, og man skulde selv være Antonius og have to Verdener at lægge for hendes Fødder — i det Ubegrænsede er Rigdommens Aand og Sandhed, kan man ikke være rig ubegrænset, saa opgiver man Perlemoder-

Skibene med Purpusejl og de 100,000 Ryttere og rider paa saadan en Krik som dennehersens og indsuger Brisen fra Sundet og ved, at Zenobia og Kleopatra dø aldrig, om de end ikke ere Dronninger.«

Schiøtt vedblev efter en lille Pavse: »Men man maa vogte sig for Næringsorg. Har man ikke Udsigt til at blive rig, maa man forstaa at undvære det Uvæsenlige for det Væsenlige; Glacéhandsker, Gulduhr, glimrende Møbler kan man undvære. Alt kommer an paa den Personlighed, man bærer i sig. Kvinden gjør en simpel Straahat yndefuld, den fuldendteste Silke- eller Fløjlshat fra Glassing eller Levin gjør ikke Kvinden yndig, uden for Hofjunkere o. desl. Derfor maa man være sparsommelig og finde en Nydelse deri. Hvad Næringsorg kan føre til, er næsten utroligt. Jeg kom imorges ned til en fattig Barber, som bor i en Kælder og er min Ven. Han betroede mig, at lidt før jeg kom, havde han ikke havt Brød i Huset, og han sad inde i sit Værelse og ventede paa en Kunde og Sexskillingen. Saa gik Døren til hans Barberstue, og han ud. Det var en ung, nydelig Dame, der spurgte efter Nogen i Huset. Muggen sagde han hende Besked og bandede hende i sit Hjerte, fordi hun ikke var et Mandfolk, han kunde barbere — saa vidt kan Næringsorg bringe en Mand!«

Schiøtt sagde disse Ord med et ubeskriveligt Smil. Han talte med den Slags Ironi, hvorved et Menneske synes at staa saa mange Gange over

eller bagved sig selv, at han er som i et Værelse beklædt med Spejlglas: Øjet forfølger hans Billede i det Uendelige, faar ikke Hold paa noget fast Billede, men tiltrækkes af sin egen bestandig utilfredsstillede Skuen.

Otto sagde: »Hvo der kunde tage paa Livet saadan som De!«

»Ja, ser De, man maa have Interesse for Livet, saa kommer det En imøde.«

»Jeg tror snarere, at den, der ikke bryder sig om Livet og ikke begærer det, ham kommer det imøde og hengiver det sig til; men den, der længes efter det og gjerne vil omfavne det, ham skyr det.«

»Ligesom Lieutenant Holm engang fortalte om den smukke Tjenestepige, der ikke vilde kysse ham, da hun mærkede, at han selv gjerne vilde?«

»Ja, saa omtrent.«

»Ja, men han var ogsaa et Barn; havde han været Mand, saa havde han dristig kysset hendes Læber, da de vovede sig nær.«

»Havde han været Mand, saa vilde hun vel ikke have nærmet sig.«

»Det skal De ikke sige. Hun vilde ikke have nærmet sig paa den Maade; men engang vilde et lille Smil med nedslaaede Øjne have sagt: Jeg er nær. Man maa forstaa at læse Runer.«

»Man maa jo altid frygte for at læse fejl.«

»Og saa frygter man i Virkeligheden, medens

Fantasien er modig?» spurgte Schiøtt og kastede et forskende Blik paa ham.

Otto tav.

Efter en lille Pavse sagde Schiøtt: »Der er et skjønt Mysterium i Naturen; det Mandige, Dristige, Bevidste og Honnette hører sammen. Det skal sjelden slaa fejl, at der ved de ængstelige, sky unge Mennesker er noget dulgt Uhonnet. De lure og luske om det, de begære, de indsuge Lidenskab af Atmosfæren og af deres eget Aandedræt, og i deres Frygt for at begaa det Ene, begaa de ofte det andet endnu Værre.«

»Hvad da?» spurgte Otto beklemt.

»Det er meget forskjelligt; men jeg vil nu kun nævne det, at saadant et Menneskebarn tager fejl baade af sine Følelser og af Gjenstanden, af sine Evner og af sine Forhold, og i et fristet Øjeblik gjør pathetiske Løfter, kaster sin hele Personlighed hen paa Spillebordet og bagefter ikke kan og maaske heller ikke vil indløse den. Det er det Uhonnette, det er Kæltringestreger. Aphrodite er en ærlig Kvinde, Gudinde for Naturen og Skjønheden; Sangen til hende skal synges højt og ikke bævende nynnnes indvendig. Manden skal vide, hvad han er, og hvad han vil; han styrer sig selv med Aandens og Skjønhedens Tøjler og har Bevidsthed derom. Lad Kvindens Instinkt læse Runer i hans Blik, og lad hende søge ham eller stænge sin Dør, alt efter hendes egen Hu og Vilje. Hun leger med den Farlige som med Ild; men hun driver Spot med den

Ufarlige. At være til hemmelig Spot for en Kvinde, fordi man er forknytt — »den Skjæbne vorde Dine Fjender« som den vise Nathan omtrent siger til Saladin.«

»Gjennem hele Naturen,« vedblev Schiøtt, »gaar en Ensartethed af det Dygtige og Skjønne, det Mandige og Honnette, i Modsætning til det Snigende og Umandige. Kvinden har med sin beundringsværdige Organisme en uvilkaarlig Sands herfor. Hvadsomhelst Herligt og Stort hun ser frembragt eller hører Beretning om, meddeler hende en Følelse af det Mandige, der var dets inderste Ophav, og uden hvilket ingen Produktivitet gives. Om hun ser en fuldendt Statue, en veludført Rolle, lytter til en skøn og kraftig Sang eller hører om en Heltebedrift, er hendes aandige Glæde, hendes upartiske Beundring lempelig ledsaget af Eros. Jeg vil just ikke sige, at hun altid giver efter for denne Eros — Skuespillere, Sangere og Helte mene, at det hyppig er Tilfældet — men han er hende nær, selv paa den Blufærdiges Kinder puster han, hende selv uafvidende, sin skønne, varme Aande. Ingen sand Kvinde ynder det Svage, Krybende, det fint læspende Spæde; hun elsker Styrken. Det er just ikke af Sandselighed; men det er, fordi hun selv tilhører den friske, skønne Natur og har en umiddelbar Sands for Naturens Harmoni.«

»Kvinden er ikke egenlig sandselig« — tv. Schiøtt efter et Øjeblik Tavshed paany Ordet — ; »alt det enkeltstaaende Sandselige, det Begærlige,

Raa, Ideforladte, der nærmer sig hende, indgyder hende Mishag. Hvad der nærmer sig hende, skal behage hende, og man kan kun af Kvinden lære af Kvinden lære«

Paa aldeles usædvanlig Maade standsede Schiøtt og faldt i Tanker.

»Hvad kan man lære?« spurgte Otto.

» At blive Mand,« svarede Schiøtt kort, og idet han et Øjeblik efter fuldstændig kom tilbage til den forrige Tone, tilføjede han:

»Hos hende er Skjønheds- og Velbehagsfølelsen ligesom en fin Æther, der omgiver alle hendes Nerver, og naar denne med sympathetisk Lidenskab optager en Personlighed i sig, staar hele hendes Væsen i dens Tjeneste —

*For every thought is bent to prove
Her passion in the hour of trial,*

som Byron siger i Sangen om Inez.«

»Men hvor ved De dog Alt det!« spurgte Otto.

»Ved Intuition,« svarede Schiøtt smilende, »ved den gjættende Magt, der opdager og erkjender endog det fjernt Beslægtede. Vi have Alle i vort Sind en Hovednøgle, der oplukker Døren til andre Menneskers Sind, naar vi først ved lidt Erfaring have prøvet den paa os selv. — Hvad jeg for lidt siden sagde om Kvindens Forhold overfor det Store og Skjønne, gjælder ogsaa om Manden, i det Mindste de velorganiserede Naturer. Der er virkelig i alle Arter af Nydelse

noget Mandligt eller Kvindeligt. Naar De f. Ex. ved en Koncert hører en særdeles smuk kvindelig Stemme, saa virker den paa Dem anderledes end paa en Kvinde, ligesom De ikke musikalsk føler det Samme for en smuk Mandsstemme, som en Kvinde føler. Følelsen kan synes saa fjern fra Attraa, som den vil — desuagtet skal det ikke kunne undgaas, at en mandlig eller kvindelig Erotik jo gjennembæver den. Men hvilken Herlighed er ogsaa en skjøn Kvindestemme! Ingen har en saadan Stemme uden at være et sjeldent, fortræffeligt Væsen. Det sagde Mendoza engang; hans Instinkt havde lært ham det. Paa Theatret hører man den sjelden, fordi Scenen med al dens Smaalighed og dens Intriger snart berører Sjælen, og dog skal der være Fruentimmer, der have faaet en saadan Marmorhvidhed af den kjærlige Natur, at intet Smuds har kunnet hefte paa den, og selv i en fremrykket Alder behøve de kun at lade en Tone høre, for at man strax skal kjende en af de Udvalgte og anelsesfuld hilse al den Rigdom, som en Kvindesjæl gemmer. Men sjeldent er det. Derimod kan man hyppig møde en skjøn, blød, uimodstaaelig vindende Stemme i det private Liv. Hun har da altid skjønne, bløde Former, hun er altid smuk, i det Mindste naar hun taler, altid værdig en Mands Elskov, og lykkelig den, hun gjengjælder med sin! Grækerne havde en bestemt Forestilling om den erotiske Magt, der ligger i enhver Skjønhedsnydelse, og udtrykte det

paa mærkelig Maade i Fortællingen om Pygmalion, der forelskede sig i Billedstøtten . . .«

»Ja, men det, synes mig, er ikke skjønt!« udbrød Otto; »Fortællingen om Pygmalion forekommer mig at være en af de faa frastødende Gjenstande i Oldtiden, ligesom Historien om Periander og Melissa . . .«

»Naa, ja,« svarede Schiøtt, »Smag og Behag er forskjellig, og saa kan man jo nøjes med det Levende; det var jo ogsaa derfra, vi gik ud.«

»Og dog,« tilføjede han lidt efter, »er der en dyb Sandhed i Pygmalionsagnet. Hvad vi elske i Ideens Rige, maa paa en eller anden Maade faa Liv og aande os imøde. Nogle omfavne Ideen, og den bliver under deres Paakaldelse til en Malkeko, som Schiller siger; men Pygmalion begærede Livets hellige Mysterier i en Form, der var ren som Marmor og skjøn som Kunstens Fuldenthed, og Guden skjænkede ham det: det Store og Skjønne, han selv havde frembragt, blev hans Ejendom og Løn.«

»Ja, saadan forklaret!« raabte Otto med tindrende Blik.

»Men,« vedblev Schiøtt med en pludselig Bøjning af Tonen, »man maa vogte sig for det Tragiske.«

»Hvad vil det sige?« spurgte Otto, næsten ængstet ved den pludselige Slagskygge.

»Man maa have Lykke. Der er en Hemmelighed etsteds i Livet; der er Noget, som ikke kan udmaales og ikke vejes paa nogen Vægtskaal,

fordi der ingen Retfærdighed er deri. Det Uforklarlige er udtrykt i Formlen: Man maa have Lykke. Jeg har set gamle Mænd, som i deres hele Liv have taget, hvad de kunde naa, som vare sejlede ind i mangel Bugt, men altid slupne ud med gunstig Vind, og nu ere omgivne af en ærefrygtsfuld Slægt og Folkets Velvilje. Og jeg har set unge Mennesker, der ængstelig nippede til Livet, med Frygt og Undseelse udstrakte Haanden efter, hvad Naturen havde bestemt som deres, komme i Forhold, som ingen Djævel og ingen Engel løser — jeg har set dem gaa i Hundene.«

De vare komne langt forud for de Andre og havde under denne Samtale redet Fod for Fod, næsten uden at agte paa Hestene.

Ottos Hest gjorde et Fejltrin, og han tugtede den med Sporerne, saa at den sprang og krummede sig under Tøjlerne.

»Hvor den Vej er dumt anlagt!« raabte han; »se, hvilken vid Bugtning den gjør! Lad os ride lige over Marken!«

»Deres Langsynethed bemærker nok ikke, at der er en bred Grøft og en Havremark,« sagde Schiøtt. »Man sætter ikke over en saadan reel Grøft med et af Deres yndede Tankespring.«

»Lad os sætte over, Schiøtt!«

»Lad os beholde Halsen hel, Krøyer!«

»O, mig skylder Himlen saa meget, at den ikke kan lade mig dø endnu!« raabte Otto og satte sin Hest i Galop.

Schiøtt fulgte ham et Øjeblik og tilraabte ham: »De gjør gal Regning, Højstærede! hvis Himlen er i Deres Gjæld, er den i høj Grad fristet til det Ønske at blive af med Kreditor ved hans egen Uforsigtighed.«

»Jeg tror paa Himlens Ærlighed!« raabte Otto, jog Sporerne i Hestens Sider og tvang den fremad til Spring; men paa Grøftekanten standsede den og vendte om.

»Lad det nu være godt!« raabte Schiøtt og greb efter hans Tøjle.

»Rør ikke Tøjlen paa den Hest, jeg rider!« skreg Otto, kastede sin Hest om og jog i Karriere mod Grøften. Denne Gang sprang Hesten og kom over; men Bagbenene fik ikke sikkert Fodfæste i det løse Grus, Hesten væltede bagover med sin Rytter ned i Grøften.

»Kom og hjælp!« raabte Schiøtt til Vognen, der nærmede sig; men inden Nogen kunde ile til, saa de Hesten kravle op og løbe ind i Havremarken, og strax efter fulgte Otto, bedækket med Støv, blind og døv for alt Andet end Hesten.

Han naaede den inde i Marken, hvor den ikke havde kunnet modstaa den fristende halvmodne Havre, greb Manke og Tøjle og svang sig op.

»Lad os ta'e ham op!« raabte en Stemme, og strax efter saa Otto sig afskaaren fra den brede Aabning i Gjærdet, hvorigjennem han var kommen. Det var Gaardmanden og hans to Karle, og den

ene bar en Le. Længere inde paa Marken opdagede han mange Høstfolk.

»Gaa af Vejen, Folk!« raabte Otto.

»Ja, vist!« svarede Gaardmanden; »nej, nu ta'r vi Dem op! Lars, gaa Du hen og tag Tømmen fra ham!«

»Det skal altsaa være Strid« — sagde Otto til sig selv — »og jeg giver mig ikke!«

»Til Seir og Lykke blev Volmer født,
Det staaer i Stjernerne skrevet!«

brød uvilkaarlig frem i hans Tanker, og med al Magt gav han Hesten Sporen og jog lige imod Aabningen uden Hensyn til Bonden, der bredt havde stillet sig i Vejen, medens Lars skulde nærme sig fra Siden.

»Vil han ride Folk over, Kæltring!« raabte Bonden og sprang tilside og slog i det Samme ud med en Kjæp; den ramte Hestens Bagben og paaskyndede endmere dens Fart. »Niels, hold Leen for!« tilraabte han sin anden Karl.

»Det skal jeg!« raabte Niels.

Men Solen stod Hesten i Øjnene, og den kunde ikke se Leen; den sporedes af Otto til det vildeste Firspring.

»Afvejen for Konning Volmer og hans Skjæbne!« skreg Otto som ude af sig selv og førte Hesten mod Karl og Le. Niels havde ikke Mod til at dræbe, han kastede Leen, da Otto kom ham nær paa faa Alen, og i et mægtigt Spring satte Hesten over paa Landevejen.

Fra Vognen hilste man Otto med Bravoraab, maaske blandede med en Ironi, som han i den første triumferende Bevægelse efter Stordaaden ikke bemærkede. Men senere, da Voldsomheden fuldstændig havde lagt sig og det stod tydeligt nok, at intet fornuftigt Resultat var kommet af det fantastiske Indfald at spille symbolsk om Liv og Død og Livets Lykke, følte han sig knuget af en uvilkaarlig Skamfuldhed.

Schiøtt forholdt sig længe tavs; endelig paa Tilbagevejen, da Otto hele Tiden havde vedblevet at være nedstemt og kjedelig, red han nærmere til ham og sagde: »Tag Dem iagt for det Ulogiske.«

»Hvorledes da? Hvad mener De?« spurgte Otto.

»Jeg mener, at en Galfrands bør være elskværdig; dermed betaler han den Gjæld, han paa-drager sig. En melankolsk Galfrands er en ulogisk Person, der let hjemfalder til det Tragiske eller Komiske eller Tragikomiske.«

»Saa paakalder jeg det Tragiske!« sagde Otto.

»Tag Dem iagt:

Luften hører det og disse Bjerger,
Og gennem dem det bringes til Din Herre.«

»Lad høre det, hvo der vill!« sagde Otto.

Lidt efter tilføjede han: »De tror jo dog ikke paa, at Luft eller Jord kan høre, hvad man siger!«

»Nej; men man skal lytte til, hvad man selv siger; sommetider faar man Noget at vide, man ikke vidste.«

En anden Gang traf Otto og Schiøtt sammen ved Bortgangen fra Theatret, hvor der var blevet opført et nyt Stykke, der udmærkede sig ved en saa simpel Inderlighed, en saa skøn lyrisk Diktion samt en saa fortræffelig Udførelse, at Begejstringsglæden ligesom vedblev at summe om det udstrømmende Publikum.

Schiøtt og Otto vedbleve at gaa nogen Tid i Tavshed. Endelig sagde Schiøtt: »Naa, hvad er saa Deres lærde Dom over Stykket?«

Otto svarede: »Jeg føler kun det Ene, at den Digter, der skriver et saadant Stykke, maa ved sin Død afgive en skøn Sjæl til Vorherre.«

»Hm!« sagde Schiøtt, »det var et Udtryk, som en Bladanmelder vilde misunde Dem. Den kunde vist magelig strækkes til to Spalter.«

Otto følte paa Schiøtts Tone, at der under de halv spottende Ord laa en virkelig Ros, og tav i stille Stolthed.

»Det kommer kun an paa,« vedblev Schiøtt, »om Billedet indeholder Sandhed. Maaske De, fordi De indsuger Stykkets Skjønhed, efter Døden stiger op til Deres Herre — for at tale den Slags Sprog — medens Digteren, der har givet det fra sig, stiger ned et andet Sted.«

»Det er underligt . . . jeg har hørt en saadan Ytring før; men det er dog en urimelig Tanke!«

»De har maaske læst den hos Plato; han gjør netop stor Forskjel paa en Digter og en

digterisk Mand. Den digteriske Mand er Nummer Et, Digteren sætter han i Klasse med Tyrannerne.«

»Ja, men var det ikke, fordi Plato selv havde faaet et Stykke udpebet, og fordi Poeterne gjorde Nar af ham derfor?«

»Ungdommen har ingen Pietet mere! Hvo giver Dem Lov til at tale saaledes om Plato? En af vore egne store Digtere siger jo forresten det Samme:

»Hvis jeg var god, jeg digted slet;
Men jeg er slet og digter godt.«

»Tror De da virkelig, at endog rigtig store Digtere ikke komme i Paradis?«

Schiøtt vedblev reciterende:

»Om det hændes nogensinde —
Jeg skal ikke det sige, jeg var aldrig derinde.«

»Hvad Forskjel gjør De forresten mellem en Digter, en stor Digter og en rigtig stor Digter? Den ene er nogle Oktaver større end den anden; i de lykkelige Øjeblikke kommer Musen i Besøg, hun spiller paa Instrumentet, og naar hun er gaaet, er Digteren forstemt eller flov som en Vinflaske, hvori der har været Vin.«

»O, nej! o, nej! det er en Paradox! I Aften er De i ondt Humør.«

»I Anledning af det, De der sagde, vil jeg give Dem et godt Raad.«

»Naa?«

»De skal aldrig sætte i Karriere ind paa andre Folks Humør, hverken tilfods eller tilhest.«

»Og jeg,« sagde Otto med uventet Energi, »jeg appellerer til Guderne og spørger, om det er værdigt, at De kommer med den Allusion.«

»Se, se! Han appellerer! Med de Jurister er intet Udkomme,« sagde Schiøtt. — »Men lad gaa, saa vil jeg da fortælle Dem Noget. Jeg sad i Aften tæt ved en Digter, som jeg forresten ofte har Lejlighed til at iagttage i Theatret. Hvergang der blev klappet, kunde jeg se, hvor det trak i hans Ansigt; men han skyndte sig, løftede Hænderne helt op over Hovedet og klappede med — men det lød ikke. Næste Gang, naar han faar et Stykke opført, gaar maaske den Anden, som i Aften fik Stykket opført, hen og klapper ligedan — undtagen hvis der er Hyssen eller Piben, for saa klappe de lydelig og stærkt! — Godnat!«

Den sidste Del af Schiøtts Ord foraarsagede Otto ondt i Hjertet; han vilde anerkjende alt det enkeltstaaende Jammerlige, men ikke en almindelig deraf uddragen Regel. Der var en sund Følelse hos ham, som sagde, at den sande Digter er glad ved det Skjønne og Ædle, hvorsomhelst det møder ham, og at det slimede Kryb, som en Hovedstad udvikler, ikke tør indtræde i Reglen. Hvad han havde hørt, forstyrrede et Øjeblik den Nydelse, han havde havt; men den brød snart frem igjen, og han tænkte: »Hvorfor mon nu Schiøtt sagde det? For han mente det dog ikke!

Det staar jo ogsaa i fuldstændig Modsætning til, hvad han engang sagde om det Mandige og det Produktive. Bare man kunde holde ham fast og faa ham til altid at tale alvorlig!«

Dog, Otto troede ikke engang saa naivt, som hans Ord til ham selv antydede. Men han holdt af Schiøtt paa samme Tid som han beundrede ham, og af en Følelse, der kun er poetiske Gemyter egen, vilde han ikke kigge gennem den Sprække, han havde opdaget, og maaske derved se Andet end det, han vilde se.

OTTENDE KAPITEL.

En tidlig Sommermorgen sejlede en Baad over Lillebelt. Hindsgavls Skovkuppel og Middelfarts røde Tage spejlede sig i det dybe, klare Vand, hvis stille, svagt glinsende Overflade skjulte den stærke Strøm. Rorfolkene og deres Passager, Otto, sad baglængs i Baaden med Ansigtet vendt mod Øst, hvor den luerøde Sol begyndte at hæve sig, og hvor smaa Skyer flygtede purpurfarvede, ligesom overraskede i deres Morgensøvn. Alt var stille; fra et enkelt Hus i Middelfart steg en blaalig Røg lodret i Vejret; der hørtes ingen anden Lyd end Aarernes taktmæssige Stød mod

Tofterne og en svag Plasken af Draaberne, der stænkede fra Aarebladene i det friske, grønlig-gjennemsigtige Vand. Otto sad betagen af den stille Fred. Menneskenaturen giver ofte forvirrende Svar, naar den adspørges om, hvad den er; men den store, tavse Natur synes at forekomme alle Spørgsmaal, luller al Utaalmodighed til Hvile i sin andagtsfulde Stilhed.

Det er en kort Fart over Beltet, og tidlig paa Formiddagen, efter endnu at have kjørt nogle faa Mil, var Otto hos sin Moder i hendes nye Hjem. Det var hyggeligt og net, men lille; Gulvet var hvidt, men Loftet lavt, Ruderne skinnende klare, men Vinduerne smaa. Nogle af Møblerne, som han saa godt kjendte, syntes ham at staa indsnevrede og vemodig minde ham om en større Plads og en større Tid. Bygningen var en Del af det store Hus, som Moderens Søster og Svoger beboede; en beskeden Havepart og et Stykke Gaardsrum var afhegnet til Mdm. Krøyer; men man behøvede kun at gaa gennem en Laage, saa var man inde i hele Kjøbmandsfærdslen, mellem Stalde, Brænderi, Skure — der tilhørte en Anden. Det var Otto klart, at hans lille Broder, der muntert og kjærtegnende var sprungen ham imøde, med Hensyn til mange barnlige Fornøjelser var afhængig af en fremmed Mand, og den manende, smertelige og tillige styrkende Tanke rejste sig hos ham, at han dog egenlig var dette Barns Værge.

Saasnart han havde hilst paa sin Tante og hendes Mand — der modtog ham med aabne Arme — gik han med Broderen ind i deres egen lille Have og udsurgte ham om, hvordan de nu levede, hos hvem han gik i Skole, hvad han lærte, og sluttede endelig med, om han ikke havde Lyst til at studere. — »Moder har ikke Raad til at koste saa meget paa mig,« svarede Drengen med en Tone, hvori der var en saadan Ydmyghed og Kjærlighed til Moderen, at Otto følte ligesom Samvittighedsnag over at være bleven ham foretrukken.

Haven var kun slet bearbejdet, og Otto fik strax Lyst til at gjøre Anlæg, indrette den med Smag og især opdyrke et Stykke, der henlaa ubenyttet, bevoxet med Græs. Broderen gik ham tilhaande, og han anvendte i nogle Dage Morgen-timerne paa dette temmelig besværlige Arbejde, fornøjet over, at han udførte noget Nyttigt. Da Gravningen var færdig, blev Spørgsmaalet, hvad han skulde plante eller saa paa denne Aarstid, og han valgte Ærter. Saa kan Moder og Vilhelm, sagde han til sig selv, spise Grønærter i September eller Oktober. At kunne arbejde paa saadan Maade og med et saa nært Formaal for Øje, var Noget saa nyt og behageligt for ham, tilfredsstillede ham saa inderlig, at det pludselig faldt ham ind, om ikke en saadan Livsvirksomhed var langt at foretrække for al Beskæftigelse i Tankeverdenen. Imellem de praktiske Arbejdstimer saa han sig selv som sin Broders Lærer og Beskytter, det til-

smilede ham saa sundt og skjønt — medens han kun højst utydelig forestillede sig, hvilket Arbejde det skulde være, om det altid skulde være Sommer og han altid Gartner.

Han kunde ikke lade være i Samtale med sin Moder at antyde noget Saadant; men hun udbrød strax: »For Guds Skyld! Du tænker da ikke paa at forlade Studeringerne! Skulde Din Fader have den Sorg i sin Himmell! Bryd Dig ikke om os; vi kommer nok ud af det, vi kan saamænd godt indskrænke os lidt mere, førend Du skulde mangle.«

Hvilken uopløselig Modsætning der kan ligge skjult i en kjærlig Ordvexling! Om han vilde forsage for hendes Skyld og hun for hans, kunde de to Forsagelser ikke mødes.

Otto bemærkede ikke strax, hvilken Modsætning der havde udviklet sig; men lidt efter lidt traadte det virkelige Forhold bestemtere frem. Hun følte, at han var voxet, at der hos ham var en Viden, en Tankefylde, en Anskuelse om, hvad der var Skjønt og Stort, som hun ikke kunde bedømme. Hans Tanker fløj fra hende, op i hende ubekjendte Egne. Hun var Arving til hendes døde Herres og Husbonds Magt over ham; men til at udøve dette Herredømme manglede hun Myndighed, og Fornemmelsen heraf gav hende noget Vaklende, idet hun det ene Øjeblik var ydmyg, det andet Øjeblik pukkede paa, at hun dog var hans Moder. Men det var netop denne Myndighed, denne Evne til Herredømmet, som Otto mest

savnede hos hende; den instinktmæssige sønlige Kjærlighed og Ærefrygt hævdede hende højt, og hans Tanker maatte bukke sig for at naa til hende; hans Forestillinger om en elsket Moder søgte hen til Gracchernes Moder, Coriolans Moder, en romersk Matrone — og hun var en jevn, borgerlig Kjøbstadkone. Hun forstod ikke hans Ydmyghed, den Kjærlighed, hvormed han havde gravet i Haven; men hun forstod heller ikke hans Stolthed, og imod hans utaalmodige Planer og Længsler, der utydelig brøde frem, stillede hun et ganske andet stolt Maal: at blive Byfoged — netop det Samme, som Emilie vilde ført ham til. Og medens det, i det Mindste et Øjeblik, havde forekommet ham let at forlade Studeringerne og leve stille med og for Sine, var det ham ubehageligt og frastødende, ikke just at arbejde for et saadant Embede, men at hans Person og Tilværelse blev betragtet som Værktøj for en lille Familie-Ærgjerrighed.

Efter ganske faa Dages Forløb begyndte Otto desuden paa andre Maader at blive trykket af Livet i Familien, af den evindelige Tale om praktiske Smaating, og især af sin Tantes Mand. Han var foruden Kjøbmand og Byens Brandkaptajn tillige en skikkelig Mand, der blev plejet med overordenlig Omhu af sin Hustru. Morgen, Formiddag, Middag, Eftermiddag og Aften bleve Køkkenets og Kældrens Kræfter opbudte til at styrke og glæde denne Husherre, og hvert Øjeblik blev Otto hentet ind, for at han skulde spise med »Fatter«; men der blev altid tilføjet, at han

endelig maatte komme strax; thi »Fatter« var saa præcis med at indfinde sig til sine Maaltider som det Bornholmske Stueuhr med at slaa paa Klokkeslettet. Ved alle Maaltider troede den gjæstfri Mand tillige at burde traktere sin Gjæst med de nyeste Anekdoter og Bonmots fra Kjøbenhavn; for Otto vare de saa gamle og forslidte som Avisen paa Postgaarden, og til det Utaalelige at skulle høre Sligt fortalt med Selvtilfredshed og ofte gjentaget, kom det endnu Ubehageligere, at de Andre, hans Moder medindbefattet, stadig fandt det morsomt.

Der var Skovbal, alle Byens velhavende Familier deltog, og da han kom derud, ind i den hvælvede Sal, hvis Tag var grønne Grene, og hvis aabne Vægge vare smækre Søjler omviklede med Gran og behængte med Lamper, syntes det ham, at nu skulde han dog endelig opleve Noget af det, han havde Anelse om og Krav paa. Som i Dæmring mindedes han Knud Gjedde og Skovballet, og med Mindet fulgte en triumferende Tanke om, at nu kunde han selv være Knud Gjedde, naar det lykkedes. Men det var, som om Byens »unge Herrer« kunde læse Tanken ud af ham, tydeligere end den stod for ham selv. Der var Noget ved hans Skikkelse og Klædedragt, som gav dem Skinsygens skarpe Blik, og at han var Student, vidnede desuden om en aandig Overlegenhed, som de vare saa lidet tilbøjelige til at hylde, at de tvertimod spejdede efter enhver Lej-

lighed til at hævne sig paa et Fortrin, som de ikke selv besad. Hver Enkelt af dem vilde ene og forladt været saa bøjelig som et Siv; i Masse dannede de en Tjørnehæk. Otto var kommen for sildig til at engagere, og for at deltage i den Dans, der i Øjeblikket blev opført, maatte han »gaa paa Rov«, som det hedder i Kunstsproget, laane en Dame hos en Kavalier. Dette er en anerkjendt og temmelig yndet Skik i Kjøbenhavn; men her følte man sig viet og givet til hinanden, saalænge Dansen varede, og kunde ikke lide Forstyrrelse i Samlivet og den trygge Besiddelse. Næppe var han danset ud, før Musikken standsede. Han troede, det var tilfældigt, førte meget artig sin Dame tilbage til hendes Plads og bemærkede ikke de Øjekast, som man vexlede. Næste Gang, da det atter syntes Smaamagternes Koalition, at han dansede for meget med en af Byens Skjønheder, indtraf det Samme. Han anede endnu ikke, under hvilket mistænksomt Polititilsyn han stod, og under hvilken tyrkisk Despotisme Damerne befandt sig, men vilde dog ikke anden Gang lide under det ugunstige Tilfælde, gik altsaa til Musikanterne og bad dem spille videre; men Byens Balinspektør, en Hattemager, hvis Søn var paa Byfogdens Kontor, gjorde ham med majestætisk Mine opmærksom paa, at her var det Skik, at Balinspektøren ledede Ballet, og Hattemagerens Søn, der var paa Byfogdens Kontor, maalte ham med et Blik, hvori der var saa megen Skadefryd og udfordrende Trods, at Otto følte baade Vrede

og den uhyggelige Fornemmelse af at have set ned i et inderlig smaaligt og raat Gemyt. Knud Gjedde vilde upaatvivlelig have behersket den hele Situation, især fordi han havde Noget udenfor sin Personlighed, der hjalp ham; men Otto blev behersket af den. Havde han blot havt eet Menneske at støtte sig til! Havde han havt Schiøtt ved sin Side! Hvor de vilde kunnet hævne dem alene ved Schiøtts Blik — hvis de ikke Begge havde faaet Prygl. Thi der hører en vis Grad af Civilisation til, for at et Publikum skal underkaste sig Ironien; den er til ingen Nytte, hvor man lever et kraftigt Naturliv og er mandstærk nok til at spørge: »Hvad mener De med de Øjne, De sætter op?« — Otto følte, at han var udenfor den Verdensdel, hvor han hørte hjemme.

Ganske tæt ved ham sad maaske en Dame, hvis Samtale vilde kunnet glæde og berige ham; thi hvorsomhelst man kommer i Verden, i store som i smaa Stæder, er der nok imellem Kvinderne en eller anden, der har havt Sorg, der i det stille Samliv med sin Sorg er bleven klog paa Verden og sig selv, og hvis Hjerter midt i den omgivende Smaalighed er blevet stort. Men de sidde som Klipper, og de give ikke Kildevæld for den første, den bedste Stav, der berører dem. Eller der sad maaske en eller anden ganske ung Pige med dyb Længsel efter det Bedste i Livet, med store og glimrende Idealer i Sjælen, en af disse friske Naturer, der kunne blive til Alt og saa ofte blive til slet Intet. Hun behøvede maaske kun et Par

lykkelige Ord fra en mandlig Natur for at gjemme dem, klynge sig til dem og voxe ved dem som Vanillen paa en afsides Gren. Men i sit 19de, 20de Aar har man ikke Ordet, og naar man vender tilbage med Ordet, er hun maaske visnet.

Maaske sad der saadanne Kvinder, kun var det naturligvis ikke dem, til hvem Otto henvendte sig. Eller maaske traf han heldig, og de turde ikke tale — thi han havde atter overtraadt en Regel. I Melleumrummet mellem Dansene gik nemlig de unge Herrer ud til Konditoren, og det var ikke ærbart nok, naar en Enkelt blev for at tale med Damerne. Otto fik lutter Enstavelsesord til Svar, hvergang han artig bestræbte sig for at indlede en Konversation. Ærgerlig søgte han hen til en Kreds af ældre Damer, i hvis Nærhed hans Moder og Tante sad. Her gjorde man beredvillig Plads, og her var Intet i Vejen for en Samtale. Han kom til at sidde mellem en ung Dame paa tredive Aar og hendes Moder, og lidt efter lidt kom Talen paa de Tilstedeværende. Under Beskyttelse af den igjen begyndende Musik og Dans blev Talen alt dristigere, der blev hentydet til alt flere og flere Skandaler, de Dansende dansede Spidsrod. Om det saa var Pigebørn paa 17 Aar, bleve de ikke skaanede, man havde opdaget i det Mindste Anlægget til en Skandale. Den unge Dame paa Tredive og hendes Moder fjernede sig, et Par andre Damer kom i Stedet, og Intet forandredes i Talen, uden at de to Bortgangne havde efterladt deres Rygte«. Ind imellem de Talendes

Stemmer trængte Musiken, indblandende snart en erotisk, attraavækkende Melodi, snart en skrigende falsk Tone, ligesom i det ene Øjeblik protesterende for Byens Uskyldighed, i det andet dæmonisk-bifaldende, tænderskærende-fornøjet.

En kort Stund havde det moret Otto, at den fjendtlige Skare saaledes maatte løbe Spidsrod; men snart blev det ham inderlig ubehageligt. Thi naar de, der tale med Kjærlighed om Menneskene, hos Tilhørerne vække en Fornemmelse af noget Fast, Sikkert og Hyggeligt, ligesom en Arne, hvorpaa brænder en venlig Ild, saa er derimod Bagtalelsens Ord lig skrigende Fugle, hvis Reder ere ødelagte, lig herreløse Hunde, der anfalde Forbigaaende, og har man nogen Tid været i denne Støj, saa er det tilsidst for En, som om Alle, de Talende saavel som de Bagtalte, flød imellem hinanden, som om hele Verden holdt Flyttedag og ikke havde Huse til at flytte ind i.

Det var især Skandaler af erotisk Natur, som bleve omtalte eller rettere antydede med en skadefro Ærbarhed, der undertiden glemte sin Rolle, og det skulde synes, at de ikke kunde være synderlig ubehagelige for en ung Student. Men, medens Otto selv begærede, forlangte han, at Gjenstanden skulde være hævet over Attraen, og skjønt han ikke bar Ærefrygt, blev dog Noget i hans Indre saaret, naar man bortstrøg den poetiske Uskyldsduft af Livet. Det var ham imod at høre det Uskjønne, og paa samme Tid listede dog ved det, han hørte, den Fornemmelse sig paa ham,

at imod i Samfundet at betale sin Penge til Bagtalelsen kan man frejdig danse videre.

Til andre Tider var han sammen med Byens Honoratiores: Byfogden, Provsten, Rektoren, Toldinspektøren. Medens han da gjerne vilde tage sig ud og mulig overgaa dem, forlangte dog den anden Side af hans Natur at møde noget Overordnet, Belærende, Dygtigt. Men selv med begavede Mænd, der ere komne fra Kjøbenhavn til Kjøbstæderne, foregaar i Almindelighed en sær Forandring. Deres aandelige Kapital holder op at bære Renter, og de tære aarlig paa den. De kunne ikke være med om at frembringe nye Tanker andetsteds end der, hvor det synes givet, at Rigets Tanker voxe; alle deres Anskuelser ere som en Flaske Vin, der har været optrukken: Kjendere kunne mulig mærke den gode Jordbund, hvor Vinen er voxet, men Buketten er borte. Til desuagtet at føle sig vel mellem disse Mennesker, behøves den Mildhed, der kommer af Erfaring, eller en Pietet, hvorfor sjelden er anden Grund end den, at de bo i Ens Fødeby. Otto længtes undertiden efter at kunne føle denne Pietet, han snappede efter sin Fødebys Luft; men han var skilt fra den ved mer end Tid og Rum. Een Mand var der, hvem han ikke kunde vrage; det var Overlæreren ved Skolen, en Mand paa nogle og tredive, og som havde Ord for at være meget religiøs, meget stille og flittig i sit Kald. Hans dybe blaa Øjne havde engang hvilet forskende paa Otto, det var, som om han gjenemskuede

al hans Uro, og Otto kunde eller vilde ikke gjøre sig klart, om den hemmelige Uvilje, han havde fattet mod Manden, kom af, at der havde været Hovmod i dette Blik, eller af, at han havde følt sig lille under det. Paa denne Maade søge vi i Livet; vi forlange det Bedste og attraa det Behageligste.

Hvergang Otto kom hjem »fra Byen«, gik han uvilkaarlig ind i den store Gaard, hvor det var Svogeren, som herskede, og han skulde ind i det lille Sidehus, der forekom ham som en Aftægtsbygning, men hvorfra han blev hentet ind til sin Frænde og Beskytter, til hans Mad, Anekdoter og Vittigheder. Otto kunde af al denne Mæsk ikke uddrage en Draabe af Ironiens Spiritus og maatte nøjes med at ærgre sig og lidt efter lidt gjøre Svogeren usikker i Troen paa, at han var elsket af sin Kones Søstersøn.

En Søndag maatte han med den øvrige Familie i Kirke. Han havde et Par Aftener i Forvejen spillet Kort med Provsten og deltaget med ham i et Aftensmaaltid, hvor der var mere Kjød end Aand, og enten dette nu virkede paa ham, eller den gejstlige Hyrde virkelig talte slet, saa fandt han kun liden Opbyggelse ved hans Tale, hvori gjentagne Gange forekom Udfald mod Rationalisterne og salvesfulde Forsikringer om de Retroendes Salighed i Abrahams Skød.

Ved Middagsbordet var Familien enig om at rose den dejlige Tale, og endelig begyndte Ironien

at prikke i Ottos Indre, og han spurgte: »Hvad sagde da egentlig den ærværdige Mand?«

»Her kalder vi ham ellers Højærværdig,« sagde Svogeren.

»Naa, hvad sagde da den højærværdige Mand?«

»Her siger vi: Hans Højærværdighed.«

»Om Forladelse, hvad sagde da Hans Højærværdighed?«

»Det siger vi heller ikke her.«

»Naa, hvad sagde da den gejstlige Mand, der idag stod paa Prædikestolen?«

»Han sagde det, vi Alle kan have godt af.«

»Men f. Ex?«

»For Exempel? Ja, lad mig se! Ja! han sagde: Fornuften er en Lygtemand, der fører ind fører ud«

». . . . Der fører ud i Vantroens Morads,« tilføjede hjælpende Mdm. Krøyer.

»Ja, Fornuften er en Lygtemand, der fører ud i Vantroens Morads; saadan var det! Det var dog dejlige Ord.«

»Man føler sig saa sikker ved saadanne Ord,« sagde Otto.

»Det gjør man,« svarede Svogeren uden at forstaa Spotten; men han havde mærket Uraad og tilføjede: »Hvorfor spørger Du ellers? Du var jo selv med og burde forstaa og forklare saadant Noget bedre end vi.«

»Jeg tror ikke, at det var indrettet til at forstaa.«

»Hvorfor ikke, maa jeg spørge?«

»Fordi, naar man forstod, kom man jo ud i Vantroens Morads.«

»Aa, Fixfaxeri! Studenterknebl Jeg forstod dog det, at naar jeg holder fast ved Troen, skal jeg ikke savne Mutter hos Vorherre!« sagde Svogeren, saa ømt paa sin Kone og tog med det Samme en god Mundfuld.

Her brast det for Otto, det var, som om Schiøtts Aand fuldstændig foer i ham, og han udbrød: »Ja, han sagde, at naar vi bare ville tro, hvad han siger, saa skal vi hinsides blive fedede som Kapuner, med Frokost, Klokken-Ti-Mad, Middags-, Vesper- og Aftensmad.«

Svogeren gav et Sæt, saa at hans velbesatte Tallerken sprang i hans Skød; men hans Vrede var saa pludselig og stærk, at han ikke kunde frembringe et Ord, især da han i samme Øjeblik havde Munden fuld af Mad.

Mdm. Krøyer havde rejst sig, Vilhelm saa forfærdet paa Otto, Søsteren var sprunget op og gav sig til med Servietten at aftørre sin Mand, Manden arbejdede paa at faa spist af Munden, Alt tydede paa et frygteligt Uvejr, da, i det kritiske Øjeblik, bankede det rask paa Døren, og en Herremand fra Omegnen traadte ind.

»Undskyld, at jeg forstyrrer Dem i Deres Søndag og Middag,« sagde han; »det er dobbelt Helligbrøde, men —«

»Ja, det maa nok undre Dem at se mig i den Positur, Hr. Justitsraad,« sagde Svogeren med

et pludselig mildt Aasyn og et Blik nedad sine Benklæder; »men det lider jeg for Guds Skyld.«

»Saa gi'er han Dem nok til et Par ny igjen,« sagde Justitsraaden i en saa tør Tone, at det var umuligt at opdage, om der underneden laa Alvor eller Spøg.

»Det gjør han nok! Med Guds Hjælp! Ha, ha, det gjør han nok!« sagde Svogeren.

Justitsraaden forebragte sit Ærinde, og da han af Kjøbmanden havde modtaget det mest tilfredsstillende Svar og vilde til at gaa, vendte han sig til Otto og sagde: »Naa, Hr. Student, De lovede os forleden et Besøg — kommer De nu snart? Nu skulde De ellers komme, for vi har Fremmede.«

Otto svarede: »Det er saa vanskeligt at slippe bort fra denne Bys Herlighed, at De maa tage mig med strax, hvis det skal blive til Noget.«

»Ja, det kan jeg s'gu ikke, saa gjerne jeg vilde; De skal bare se, hvor Vognen er belæsset; der er ikke engang Plads til at hænge paa underneden som en Tjærekande. Men nu skal jeg sige Dem Noget: Jeg faar imorgen Arbejdsvogne til Byen; jeg kan med det Samme lade en Ridehest følge ind; saa lader De Deres Tøj gaa tilvogns og rider selv — hvad? . . . Det var Ret; men husk paa, at vi spiser Kl. 4. Kom ikke for sildig! Farvell! Farvel lille Madam, Farvel Hr. Kapitajn! Farvel Mdm. Krøyer!«

Ved Justitsraadens Bortgang var den forrige Scenes Hidsighed sagtnet, men ikke glemmt. Den indbyrdes Uvilje var blot i Stedet for akut bleven

kronisk. Otto gik ind og gav sig ifærd med sit Tøj. Han havde en stille Angst for det Øjeblik, da Moderen vilde komme hjem; men med en Blanding af Husvalse og Mismod bemærkede han, at hun rolig hentede hans Linned frem og uden Spor af Vrede vexlede de faa Spørgsmaal og Svar med ham, som denne lille Beskæftigelse udfordrede. Hun var ikke mild og ikke vred; det saa ud, som om hun i den mellemliggende korte Tid var kommet til et Resultat, havde lukket sig inde i sig selv og lod ham staa udenfor. Han undrede sig over denne Sikkerhed og følte sig nedstemt.

»Er Du vred, lille Moer?« spurgte han.

»Vred? Nej, jeg er bedrøvet.«

»Der er dog ikke saa meget at være bedrøvet for! — Hvad sagde Din Svoger, da jeg var gaaet?«

»Han sagde, at Du under ham ikke Maden i hans Mund.«

Otto smilede.

Uviljen blev synlig paa hans Moders Ansigt, og hun sagde: »Jeg er en simpel Kone og kanske ikke klog nok til Dig. Du er voxet fra min Tugt. Men tag Dig iagt, Verden vil tugte Dig. Der falder ingen Spurv til Jorden uden Herrens Vilje, det er min Trøst, ellers vilde jeg gaa i Jorden af Angst.«

»Det er haarde og store Ord for en lille Ting, Moder!«

»Ja, ja! jeg ser Mer, end Du maaske tror.«

»Hvad ser Du da, Moder? Jeg er mig ingen Skyld bevidst uden den, at jeg ikke kan lide Din Svoger.«

»Ja, ja, jeg ved nok, hvad jeg ved.« —

En saadan Samtale fører ikke til nogen Overenskomst. — Næste Morgen tidlig, da Ridehesten stod for Døren, gik Otto ind og tog Afsked med Svogeren og Søsteren. Uden Spor af Vrede bød Svogeren ham Haanden og ønskede ham Levvel; der var kun intet Tryk og ingen Varme i Haanden og ingen Klang i Ordet. Otto beundrede næsten denne Adfærd, der kunde gjort en Diplomat Ære. Søsteren sagde med grædende Stemme Farvel og tog Forklædet op til Øjnene; men det var utvivlsomt, at Forklædet ikke blev vaadt. De fulgte ham Begge ud.

»Farvel, Vilhelm,« sagde Otto kjærlig og bøjede sig ned mod sin Broder, men undlod at kysse ham, fordi Partiet om Munden i dette Øjeblik ikke var ganske rent.

»Farvel, Otto,« sagde Broderen med alle Tanker fæstede paa Hestens Bidsel, som han gjorde sig Umage for at faa fat i.

»Farvel, Moder,« sagde Otto.

»Farvel, min Søn, Vorherre være med Dig!« svarede Mdm. Krøyer.

Han standsede et Øjeblik, inden han satte Foden i Stigbøjlen, og vendte sig om; Svogeren stod øverst paa Trappen med Hænderne i Lommerne og med et uigjennemtrængelig roligt Ansigt; Søsteren aftørrede paany det ene af sine

taareløse Øjne; Moderen drog blidt Vilhelm bort fra Hesten, medens hendes Øjne hvilede paa hendes ældste Søn. Han følte sig tiltrukken og frastødt; han vilde gjerne have sagt Noget, men Sproget havde ikke Ord, der vare fælles for dem. Ved Moderens Side manglede den Personlighed, der kunde knytte ham til det stille Liv, sætte ham et Formaal ved Siden af hendes Tilværelse, gyde en sand Livsens Poesi over de Forhold, som nu frastødte ham. Manden skal forlade sin Fader og Moder, for at gaa ud i den vide Verden. En saadan bitter-travesterende Tanke foresvævede Otto, idet han svang sig i Sadlen, endnu engang hilste og red bort.

Et Kvarters Tid efter var han udenfor Byen paa en Brink; han holdt Hesten an og vendte sig om. Solen skinnede venlig paa Byens røde Tage og grønne Haver; Stranden var blaa, lidt ude saa man en Baad, hvis Aarer glimtede i Sollyset. Alt saa stille, fredeligt og lykkeligt ud.

I dette Øjeblik syntes det Otto, at Moderens simple, alvorlige Afskedshilsen havde havt Noget ved sig, der mindede om en romersk Matrone; hendes Søster, syntes ham, var en rar lille Kone, og Svogeren forekom ham som en skikkelig, uskadelig og i mange Henseender agtværdig Mand. Broderen kunde han — saa forekom det ham — i dette Øjeblik have kysset, hvor snavset han end maatte være. Han vidste ikke, hvordan det var,

at han i dette Øjeblik ordenlig holdt af dem Allesammen; han vidste ikke af, at han i dette Øjeblik elskede med Fantasien i Stedet for med Hjertet.

NIENDE KAPITEL.

Fra en Banke kunde Otto overse Gaarden, der var en langstrakt hvid Bygning med sort Tag og smaa Spir; med dens Omgivelser, de lange, regelmæssige Lade- og Staldbygninger, Park og Have spejlede den sig i en stor Sø.

Udenfor Stalden traf Otto Forvalteren, der sagde ham, at Herskabet tilligemed Damen var paa en Kjøretur. Otto gjorde sig ingen videre Forestillinger om Ordet »Dame«, der her blev brugt paa en særegen Maade, men antog, at Forvalteren antog ham bekendt med hende. Staldkarlen havde taget imod Hesten, aftørrede den omhyggelig og ytrede, at det var godt, den var bleven skaanet lidt under Ridtet, for Damen kunde maaske faa Lyst til at ride den i Eftermiddag. — »Har Du saa bare faaet ny Stigbøjle til Damesadlen?« spurgte Forvalteren. — »Ja, Kors!« svarede Staldkarlen. Tonen, hvori disse faa Ord bleve skiftede, vidnede om en saa usædvanlig Tjenstvillighed og Omhu, at Otto antog Damen for en fornem Person.

Forvalteren fulgte Otto op paa Gaarden og ringede paa Tjeneren. — »Er der gjort et Værelse istand til denne fremmede Herre, Niels?« raabte Forvalteren, da Tjeneren viste sig i et Hjørne af Gaarden. — »Ja, strax,« svarede Niels og vilde trække sig tilbage igjen. — »Hvad har Du saa travlt med, Niels?« spurgte Forvalteren. Det viste sig da, at Niels om Morgen havde hørt »Damen« ytre, at en stor Blomsterbuket vilde tage sig godt ud i Vasen paa Kakkellovnen, og nu ved Hjælp af Mejeriforpagtersken skaffede Buketten tilveje og vilde bringe den op, inden »Damen« kom.

Otto rykkede uvilkaarlig Damen højere op i Rangforordningen og antog, at hun var Grevinde eller maaske endog Prinsesse. Han blev mindre nysgjerrig end ængstelig over at skulle være sammen med en saadan Fornemhed.

Forvalteren havde travlt og tilbød Otto i Stedet for sit Selskab en Baad til at sejle eller ro over paa den anden Side af Søen, til Præsten. Vinden var gunstig, Sejlet hang og flagrede for Vinden, snart var Skødet bundet, og Otto gled for en let Brise henover den blaa Sø, og idet han hengav sig til Beskuelsen af det sommerlige, friske Landskab, af Skovene, der omgave den store Herregaard, af de gulnende Rug- og Bygmarker, der strakte sig ned til Vandet, af Landsbyen, hvor man saa Folk kjøre Hø ind, medens Smedjen udsendte Funker af den sorte Skorsten — sagde han til sig selv: »Hvor her er dejligt og frit! Blot her nu i Stedet for en adelig, formodenlig aldrende

Frue var en virkelig Dame eller slet ingen Fremmede! Hvorfor skal der dog altid være en Slange i Paradiset!«

Efter et Par Minuters Forløb var han ovre i Præstegaarden, hvor han, skjønt ubekjendt, blev gjæstfrit og venlig modtaget. Præsten førte ham strax ud for med Stolthed at vise ham sin Rugmark, der ved god Behandling og Herrens Hjælp var bleven moden før nogen af Landsbyens — »om Herregaardens vil vi nu slet ikke tale,« tilføjede han. Han fremviste ogsaa sin Humlehave og sin Svinesti, og Hensigten var dels at nyde en berettiget Stolthedsfølelse, dels at fordrive Gjæsten den lille Tid, der maatte hengaa, inden Frokostbordet kunde blive dækket.

»Og hvad siger De saa til Gjæsten derovre?« spurgte Præsten pludselig, idet han lukkede Svinestien.

»Jeg kjender hende ikke,« svarede Otto.

»Kjender De hende ikke? Ikke kjende hende? Er De da ikke fra Kjøbenhavn?«

»Vil De saa ikke komme ind og spise lidt Frokost?« sagde Præstekonen, der pludselig mødte dem fra Haven.

»Men hvem er det da?« spurgte Otto efter med Tak at have modtaget Indbydelsen. »Paa Gaarden tale Alle om »Damen« — er det da en Prinsesse?«

»Ja, en Theaterprinsesse! for det er vel Gjæsten derovre, De taler om, kan jeg tænke,« sagde

Præstekonen. Præsten gjorde en utilfreds Gebærde, men tav.

»En Skuespillerinde?« raabte Otto. »Hvem er det da?«

Man nævnte et bekjendt Talent.

»O!« raabte Otto. »Er hun her?«

Og Tonen, hvori han sagde dette, forraadte saa ærlig hans Beundring, Overraskelse, Glæde og Beklemthed, at Venligheden paa Præstekonens Ansigt i samme Øjeblik blev flere Grader koldere.

Frokosten blev ikke nydt i den Stemning, hvori den var bleven anrettet. Alle Tre tænkte paa samme Gjenstand, men turde ikke ytre sig, og mest Tvang maatte maaske Præstekonen paalægge sig. Hun var høj og mager, hendes Ægteherre var en statelig, rødmusset Mand, i hvis Øjne Skjemt og Livsglæde møjsomt dulgte sig.

Da Præsten fulgte Otto til Baaden og tog Afsked, sagde han: »Jeg kommer derover i Overmorgen« — og hvis Otto ikke havde været en saa slet Iagttager, vilde han kunnet mærke, at Præsten noksaa meget trøstede og glædede sig selv som sin Gjæst med denne Udsigt.

Da Otto sejlede tilbage, var han greben af den samme erotiske Epidemi, der syntes at have betaget alt Mandkjøn i og om Gaarden, og hans Hjerter bankede af Angst for det første Møde med denne Kvinde, der uden Tvivl ved Hjælp af sit ejendommelige, dristige, kokette, elskværdige Væsen tog Alle med Storm og var Gud ved hvad. Men medens det hos Staldkarlen og Tjeneren

ligesaa vel som hos Forvalteren var den dybeste Ydmyghed, en Slags Soltilbedelse, og medens det hos Præsten sagtens var en Beundring blandet med den fuldstændigste Haabløshed, var ingen saadan Skranke sat for ham, hans Hjerter slog med en vis Dristighed overfor Kvinden, der var blevet Aktrice, med Sky overfor Berømmelsen og Verdensdamen, — dog, den Tanke nærmede sig ham ikke engang, hvad tænker og reflekterer man vel i hans Alder, naar man er gennemstrømmet, gjennembævet af usikre Følelser og Stemninger!

— Endelig hørte han Vognen rulle gennem Gaarden, hen foran den brede Hovedtrappe.

Den Første, der kom ind ad Dagligstuedøren, var en aldrende, meget pyntet, trind Kone; derefter en stille, bleg, simpelt, skjønt fint klædt, yngre Dame, som han ikke gav sig Tid til at betragte, saa Fruen og Justitsraaden, og et Øjeblik efter Justitsraadens Søn, den unge Hr. Paulsen, der havde været tilstede ved Gildet for Sem. Medens Otto hilste, skottede han til Døren i Forventning om Skuespillerinden, og hvor stor var derfor hans Overraskelse, da han blev forestillet og hørte, at han allerede var sammen med hende: hun var den stille, blege Dame, der var forekommet ham saa ubetydelig. Hendes Hilsen var saa fuldstændig rigtig efter Landsens Skik, en saa nøjagtig afmaalt Blanding af venlig Høflighed og kølig Tilbageholdenhed, at man kunde have antaget hende for en Gouvernante, en Justitsraadsdatter . . . for Alt, undtagen det, hun var. Kun

var der, Otto ubemærket, et Sekund før Præsentationen, hengledet over ham et Blik, et Glimt, der syntes med sær Kunst at snige sig fra de nedslagne Øjne ud igjennem de lange Øjenhaar. Saaledes nærmer man sig et fast Slot og tror det ubevogtet, men bemærker ikke, at en Kaardespids eller en Hjelm et Øjeblik har tindret i en flygtig Solstraale bagved et Skydeskaar; den fremrykkende Styrke er talt, bedømt, Rapport afgivet o. s. v., medens den endnu overvejer, om dette værgeløse Slot er værdt at besætte.

Maaske var det netop de nedstemte Forventninger, hvormed Otto indfandt sig til Middagsbordet, der beredede ham en ny Overraskelse. Han maatte uvilkaarlig, da han saa hende uden Hat og Schavl, tænke paa hine Veteraner, der toge Læderbetrækket af deres Sølvskjolde. For at modtage det rette Indtryk af hendes Personlighed maatte man se den saaledes, som den var vant til at ses af Publikum, som den saa at sige havde udviklet sig under Tilskuernes Blik. Det var her Kunsten, der havde gjennemtrængt Naturen, det var Hovedets og Halsens fuldendte Former, der ved hver Bevægelse paa den mest utvungne Maade frembragte en ny Ynde; det var Haarets Opsætning, Ørets Stilling, Kindens bløde Linier — en ubeskrivelig Enhed af Simpelhed, Formskjønhed og Elegance. Ansigtet var maaske ikke egenlig smukt og heller ikke udtryksfuldt, i det Mindste saalænge hun tav; maaske hidrørte dets Mangel paa Karakter fra en Træthed eller Mathed, der

umiskjendelig hvilede over hendes Træk og Ansigtssfarve, og gjorde det vanskeligt at bedømme hendes Alder, skjønt hun næppe var over fem og tyve Aar. Derimod var der over Ansigtet udbredt hint Særegne og dog temmelig Hyppige, som hverken er Finhed, Aand eller Ynde, men noget af Alt dette tilsammen, og hvorfor Tjenestefolkene uden at vide det — blot fordi de ikke vilde sige Jomfru — havde havt saa megen Ret i at kalde hende: Damen. Den Karakter — om man tør sige saa — var ogsaa det mest Fremtrædende i hendes blide, behagelige Stemme, medens hun deltog i Bordsamtalen; al Lidenskab, al Glæde og Smerte, alle Nuancer af Kvinders Lyst og Lidelse, som hun var vant til at udtrykke, havde upaatvivlelig bidraget til at udvikle den, men vare ikke til at kjende deri. Man skulde, naar man saaledes hørte den, ikke have trot, at den nogensinde var gaaet udenfor, hvad der er enhver Damestemme tilladt at ytre i Mandfolks Overværelse; men Sagen var, at man vidste det om den.

Otto var ikke istand til at forsone det dobbelte Indtryk, hun gjorde paa ham, medens han forsømte at konversere Husfruen, som han havde havt den Ære at føre tilbords. Hvergang hans Øje frygtsomt opfattede et Glimt af Hovedets Skjønhed, hvergang hans Blik gled hen over disse bløde, forunderlige Linjer, over dette rolig-yndefulde Spil af Liv, følte han en dyb, beundrende Glæde, en Ærefrygt og Lyksalighed, der veder-

kvægede hans Sind og Sjæl, sendte en Strøm af Begejstring gennem hans Tilværelse. Sammenlignet med Husfruen, som dog endnu var en smuk Kone, eller med Fruens Søster, var hun som Repræsentant for en adelig Menneskeslægt mellem Plebejer, og det var, som om Livets adelig høje Formaal fremskyndende, forædlende hans Tanker, i usikre Omrids droge forbi ham. Kunde han blot have siddet af sides, langt borte eller været upersonlig tilstede! Men han havde en Personlighed, som skulde gjøres gjældende, tage sig ud, spille en Rolle overfor hende, staa i et Forhold til hende, og den følte sig saa afmægtig, saa nedtrykt overfor D a m e n, at han med sine Fordringer paa dens Vegne hvert Øjeblik fornåm Noget, der lignede Vrede.

De havde paa deres Kjøretur været tilstede ved en lille Højtidelighed, ved Grundstenlæggelsen til en ny Skolebygning. For at hjælpe lidt paa Samtalen spurgte hun: »Hvorfor lægger man egentlig Mynter ned under Grundstenen, Hr. Justitsraad?«

»Aa, jeg tænker, det er saadan gammel Overtro,« svarede Justitsraaden.

»Det er, for at de, der igjen grave Stenen op, skulle finde en Drikkeskilling, naar de ere tørstige af Arbejdet,« sagde den unge Hr. Paulsen.

Hendes Øjne hvilede et Øjeblik paa Otto som for at høre ham tale, og han sagde belærende, med en Stemme, der i Begyndelsen var usikker: »Det er, fordi, naar den nuværende Civilisation

er forsvunden og Alting ligger i Ruiner, de nye Folkeslag da ved tilfældig Gravning skulle finde Tegn, hvoraf de kunne studere dem til vor Historie, ligesom vi f. Ex. nu af føniciske Mynter studere Tyrus's Historie.«

»Saa mener man dog, at Alt skal forsvinde, og selv de store, grundmurede Bygninger, Kirker og Slotte, skulle ikke have været Andet end forholdsvis et Øjeblikks Lyst?« spurgte hun.

Paa Bunden af hendes Sind laa Glæde over, at Alt i Verden er kortvarigt, hvorimod hans Tanke, medens den foer gennem Aartusinder, havde følt Verdens Storhed og Uendelighed. Han havde ikke Konversationsevne nok til at opgive sin Tanke og smigrende slutte sig til hendes, skjønt han gjerne vilde det.

»Ja, hvad er vi Alle, hvad er hele Livet?« sagde Justitsraaden.

»Et Pust i Sivet, Hr. Justitsraad,« svarede hun smilende.

Fruen saa paa sine Børn og tav.

Otto var glad, da Justitsraaden efter Kaffen foreslog et Parti Billard og en Cigar og senere en Tur ud i Marken.

Næste Morgen, da han tidlig var nede i Haven, saa han hende fjernt i Gangene, og medens han inderlig ønskede at nærme sig hende, var han angst for den Opgave at skulle møde hende og føre en Samtale. Som om hun anede hans Umandhaftighed, manøvrerede hun saa længe, til han ikke

kunde undgaa at møde hende, hvad der var hende let, da han som et Møl flagrede mod Lyset.

»Hvad hedder den Blomst?« spurgte hun.

»Det er en Ranunkel! Hvor den blomstrer usædvanlig sildig her!«

»O, er det en Ranunkel!« udbrød hun beundrende. »Det er besynderligt, jeg har saa tidt læst om

»Ranunklerne med røde Kinder«,

men aldrig set en levende Ranunkel. Jeg troede, det var en ganske lille Blomst med Blade saa store som Bloddraaber.«

Han var, som han skulde kvæles. Af alle de uendelige Ting, der kunde siges om Ranunkler, Blomster, Vers, Poesi, Theater, vilde ikke et eneste Ord standse paa hans Tunge; Tankerne randt gjennem hans Hoved som Vandet over et standset Møllehjul eller gjennem et Sold.

Hun fortsatte sin Vandring, og strax efter forfattede han i dybeste Mismod og Fortabthed en fortræffelig Samtale, hvori han gjennem Digte og Oehlschlægers Tragedier paa en fin Maade kom til at udtale sin Beundring og Hyldest.

Hans højeste Ønske — for hvis Opnaaelse han i dette Øjeblik vilde have givet sin Salighed — var at kunne vise sig for hende som Kavalier, gjøre hende en Tjeneste, bringe hende et Offer, bryde en Lanse for hende, ja, om det skulde være, blive saaret for hendes Øjne.

Efter Frokosten hørte han hende spørge Husfruen, naar der kom Post til Gaarden. Der var endnu to Dage til, og Fruen sagde: »Hvis De venter Brev, kan vi jo sende Stafet.«

»O, nej,« svarede hun, »det var altfor megen Ulejlighed, især nu i Høsttiden.«

»Nej, saamænd er det ikke, jeg vil sige det til min Mand«

»Nej, jeg beder Dem, kjære Fru Paulsen, gjør det ikke!«

At hun skulde have et Ønske og ikke faa det opfyldt, syntes Otto en større Synd, end — maaske — om en Fattig ikke fik Brød. Han gik ned i Stalden, sadlede selv Hesten og foer afsted til Kjøbstaden. Det var næsten fem Miles Ridt; men han var paa faa Timer hjemme igjen med to Breve, og bad Niels bære dem op til Damen uden at sige, hvem der havde bragt dem. Niels udrettede sit Ærinde ved at sige: »Jeg fik de to Breve af Hr. Krøyer og skulde ikke sige, hvem der havde bragt dem.«

Hun havde set ham ride bort og fattede nu fuldkommen, hvorledes det stod til med ham. Det generede hende, at der saaledes kom en Hemmelighed imellem dem, og han var hende for ligegyldig til, at hun vilde have en Tjeneste af ham uden at takke.

De mødtes i Dagligstuen lidt før Spisetid, og hun sagde ligefrem: »Jeg maa ret takke Dem for den Artighed, De har vist mig.«

»O, jeg mødte Postbudet lige herudenfor,« svarede han. Den Lektie havde han lært for paa-kommende Tilfældes Skyld; thi han frygtede og ønskede lige meget, at hun skulde vide, hvem der havde hentet hendes Breve.

Lidt senere paa Eftermiddagen gav et af Børnene sig til at lege med en lille, særdeles smukt indbunden Bog, som tilhørte hende. Fruen bød Barnet at lade Bogen ligge; men Hun tog Bogen og forærede den til Barnet.

»Nej, det er Synd,« sagde Moderen; »hvorfor vil De berøve Dem selv et saa smukt indbundet Exemplar; her bliver det jo strax ødelagt.«

»Den har, sandt at sige, intet Værd for mig; det er en anonym Foræring.«

»Saa synes mig netop, den skulde have Værd!« udbrød Fruen.

»Nej, den er formodenlig fra en Herre, og Artigheden taber sin Betydning, naar Vedkommende ikke har Anstand til at være den bekjendt.«

Fruen tav og tænkte; hun vidste ikke af, at i samme Øjeblik blev En dybt saaret tæt ved Siden af hende.

Han var bleven ramt paa det føleligste; thi Intet gjør mere ondt paa et ungt Menneske end en kvindelig Kritik, der er overlegen og uden Lidenskab. Schiøtts Lære om Kvindens Evner til at kritisere viste sig her fejlagtig; men derpaa tænkte Otto ikke i dette Øjeblik. Hun havde havt Ret, hun havde ramt saa rigtig og villet ramme uden Skaansel, det var Hovedsagen. I

hans Natur laa saa megen uvilkaarlig Agtelse for Sandheden og Retfærdigheden, at han ikke kunde blive vred, men blot følte sig ydmyget. For ham, der i Grunden vilde være Alkibiades, var dette et af de haardeste Slag. Men den samme Følelse, som trykkede ham ned, var tillige lettende og befriende; han opgav hende, som man afstaar fra det Umulige. Fra det Øjeblik, han havde hørt hendes Navn, indtil nu havde han været som en Drage, Børn sætte op; tiltrukket af hende, bundet til hende var hans Sind steget tilvejs og havde boltret sig for en Mængde Stemninger; det skarpe Ord havde overskaaret Baandet, og han sank ned, befandt sig paa Jorden som et andet Menneske.

Som om Verden strax vilde anerkjende den Plads, hvorpaa han nu satte sig selv, spurgte Forvalteren ham, da han kom ned, i al Venlighed, om han ikke vilde age ud med i Marken paa en Høvogn, og han tog imod Tilbudet, trøstet over, at der dog var Velvilje at møde, om ikke i Stuen, saa i Gaarden. Skulde hun se ham fra Vinduerne, saa kunde hun se, at han tog Sagen som Filosof, og det endda af Diogenes's Skole. Og virkelig sad han paa Vognen og filosoferede over, hvor langt det jevne, djærve Folkefærd dog egenlig var at foretrække for det forfinede Publikum, ikke at tale om dets endnu mere raffinerede Skuespillerinder.

Ude paa Marken søgte han at deltage i Høhøsten; men han stak sig paa Tidslerne, og Pigerne spottede over, at han tog for smaa Taver. Forvalteren forhøjede med passende Tiltale deres

Munterhed, og en kæmpestor Malkepige, der havde Favnen fuld af Hø, skjulte pludselig Otto deri og bar ham bort i sin Favn, medens man under skraldende Latter lykønskede hende til den nydelige lange Patteglut og anbragte anden landlig Skjemt, som hun hørte paa uden at rødme. Ja, da Otto spruttede Hø ud af Munden, og en anden Pige, der kom til, forbarmede sig over ham og aftørrede hans Mund med Bagen af sin Haand, sagde Kæmpepigens: »Min Unge er et Pigebarn, Du kan gjerne kysse Tøsen,« og rakte Otto frem til et Kys, der i Grunden blev blødere, end de, der ikke følte det, vidste af.

»Det smager ham bedre oppe paa Gaarden,« sagde Pigen, idet hun fjernede sig, og Malkepigen lo højt; men nu blev Forvalteren vred, befalede dem barsk at passe deres Arbejde, og saasnart det med Anstand kunde ske, forlod Otto Marken i en Sindsstemning, der var saa blandet som Indholdet af en velrystet Medicinflaske.

»Det smager ham bedre oppe paa Gaarden,« vedblev at klinge i hans Øre, og medens han saa godt vidste, hvilken bitter Ironi Pigen var kommen til at udtale, dvælede han ved det underlige, rige Indhold, der laa i disse Ord. Han tænkte paa Schiøtts Ytring om det fine Blik, man kan møde, selv hos ganske simple Kvinder, tænkte paa Schiøtt, længtes efter Byen, efter Ro og Studier. Men væsenligst var det ham i Øjeblikket, ikke at komme hjem til Thetid for dog at lægge en Nat mellem denne Dags Ydmygelse og Gjensynet.

Næste Dag kunde han begynde et ganske nyt Liv overfor hende.

I disse Tanker vedblev han at gaa, tversover Marken, gennem Ellekrat, over Mosejord, og da han i det Fjerne hørte Kirkeklokker ringe, vidste han ikke, fra hvilken Kirke Lyden kom. Endelig maatte han dog hjemad, og hvor tilfreds blev han, da han hørte, at de vare sejlede over til Præstegaarden for at drikke The, og da Husjomfruen efter forgæves at have bragt ham Hilsen om at komme derover, dækkede Aftensbordet for ham alene. Han fik Lyst til at studere, gik op paa sit Værelse og fremtog nogle af de Bøger, som Studenter altid tage med paa Landet, men sædvanligvis bringe jomfruelig uberørte tilbage. Han blev ogsaa snart kjed af den alvorlige Læsning og fremtog en Bog, som Børnene havde leget med og afrevet Titelbladet, og som indeholdt Breve og Meddelelser om Wilh. Humboldt, om hans dygtige Studier og stadige Omgang med udmærkede Mænd og Kvinder, om ham, som blev Lærd, Digter og Statsmand — »en Statsmand af perikleisk Højhed« — og som i sin sildige Alder kunde sige, at han havde haft den Lykke i sin Ungdom ikke at nære en eneste Følelse, som han senere behøvede at skamme sig ved. Der var bl. A. fortalt hin lille Begivenhed med Grev Schlaberndorf, der en Aften lyste Humboldt ud, men om Morgenens tidlig endnu stod paa samme Sted og samtalede med ham. Denne Dygtighed, denne Stræben efter Lys og disse rige Frugter af den alsidige

Stræben greb Otto med længselvækkende Magt; med Bogen i Haanden lagde han Planer til alvorlige Studier — i dette Øjeblik var Bogen hans begejstrende Omgang, ved dens Hjælp var han i en ædel menneskelig Kreds, og han tog atter fat paa en alvorlig Bog.

Han havde siddet saaledes en Times Tid, da han hørte hurtige Trin paa Trappen, og et Øjeblik efter traadte den unge Paulsen ind.

»Naa, saa er det dog sandt! Du sidder alene og kukelurer! Og Du læser hvad er det for en Bog? Folkeret Nu har jeg aldrig set saa galt! Er Du maaske kommen paa Kant med Nogen? Aha, maaske med »Damen«? Vil Du kanske lære at behandle hende efter Folkerettens Grundsætninger, fordi hun ikke behandler Dig efter Naturretten? Ej, det var s'gu en Vittighed! Ja, for jeg i det Mindste var forelsket i hende en Dags Tid; men saa lod jeg den Fugl flyve, her er saa megen anden Jagt.«

»Saa?« sagde Otto temmelig ligegyldig.

»Du skulde se min lille Møllerpige!« vedblev han.

»En Møllerpige?« sagde Otto.

»Ja, Møllerens Datter. Gaa imorgen ned til Veilaa Mølle, det er knap en halv Mil herfra. Bed om et Glas Mælk og tag hende i Øjesyn, jeg er slet ikke jaloux. Paa Tirsdag er der Hestemarked inde i Byen, Møllen staar, alle Folkene tage til Marked, hun bliver ene hjemme. Paa Tirsdag! om tre Dage! O, Montani Fæstemø

Lisbeth havde Ret, da hun spurgte sin Fader, hvor længe er der til imorgen? Og saa studerer han Folkeret!! Men hvad var det nu egentlig, jeg vilde sige? Ja, jeg kom da egentlig for at holde en mathematisk-antikvarisk-historisk Forelæsning for Dig. Du husker jo nok, at der i Mathematiken er Grundsætninger og Læresætninger. Grundsætninger ere saadanne, som ikke behøve at bevises. Det er en Grundsætning, at ude paa Landet er man ugenert og morer sig, som man kan bedst. Derfor har Du nok set, at jeg gaar min egen Vej — og min Stedmoder ser mig nok ogsaa helst, naar jeg er borte. Men Du kan have besynderlig godt af at lære Noget, det er Læresætninger Hvad var det nu, bi et Øjeblik Du maa vide, for at kunne sætte Dig paa det rette Standpunkt, at jeg i Eftermiddag opdagede nogle Flasker gammel Nuits-Bourgogne i min Faders Kælder. Forvalteren har drukket med mig; vi vilde havt Dig med; men Du var uudforskellig som Forsynets Veje. Du skulde ellers set ham; først var han tavs, saa sukkede han, saa blev han glad, saa rejste han sig op og udbragte »Damens« Skaal, saa holdt han en Tale og blev ved at udbringe hendes Skaal, syv, otte Gange, og saa vilde han banke mig, og saa faldt han i Søvn Det var ellers Noget om Antikviteter, som jeg forberedte mig paa at holde Foredrag over, da jeg løb op til Dig Aa, ræk mig den anden Sofapude, Du bruger den dog ikke Ja, ser Du, denne Gaard her var i gamle

Dage en Borg, en ægte Ridderborg med alle mulige Herligheder. Den havde bl. Andet *jus primæ* Drag af din Sko! Juridisk have vi mistet denne Ret; den er en os ved Tidernes Ugunst frareven Pertinens. Men moralsk existerer den, fordi Retten dog altid er Magt. Der gives ufortabelige Rettigheder; der gives en Magt, en moralsk Magt i Livet. Uden den moralske Magt var det ikke værdt at leve en Time. Det er indpodet i Slægterne, at saaledes som deres Mødre elskede Herremandens Forfædre, saaledes skulle de elske Herremandens Søn. De ere moralsk inkorporerede! Og en Afglans af vor Herlighed falder altid paa vore Gjæster, og gjæstfri ere vi! Paa hele dette store Revier kan man hver Høst skyde Snæpper, Høns, Ænder, næste Aar bringer nye igjen —

»Da han plukker nye igjen«

sang Paulsen med en pludselig musikalsk-erotisk Reminiscens af »Don Juan«.

De faa Takter havde langt mere Magt over Ottos Sind end hele Paulsens Tale, skjønt den heller ikke var uden Virkning.

»En Møllerpige!« sagde han, da Paulsen var gaaet. For hans Indbildningskraft stod Møllerrinden i Goethes Digt om Edelknabe und Müllerinn, hun, som gav ham et Stævnemøde, hvorved han blev pryglet af Moderen, Fættene, Tanter, Broder, Onkel, og jaget halvnøgen ud i Sneen, men som senere kom forklædt som Zigeunerpige og undskyldte det og endelig sagde:

»Liebst Du mich noch so hoch und sehr,
 Wie Du mir sonst geschworen,
 So ist uns beiden auch nichts mehr
 Verloren.
 Nimm hin das vielgeliebte Weib,
 Den jungen, unberührten Leib,
 Es ist nun Alles Dein eigen!«

Det var forgæves, at Paulsen havde givet ham Anvisning paa hele Revieret, ham lokkede nu intet Andet end Møllerpigen i Veilaa-Mølle. Forestillingen om noget Romantisk var saa stærk, at han hverken tænkte sig en virkelig dansk Vandmølle eller gjorde sig rede for sin egen Stemning. Han bævede af Længsel og følte en besynderlig Medynk med den smukke Pige, der stod i Begreb med at hengive sig — til Paulsen.

Den næste Dag var Søndag, og man tog til Kirke. Otto kom just ikke vel forberedt til Guds Hus, og om end ikke Tanken om Møllerpigen var bestemt nærværende, saa var han dog underlig stemt ved at se Hende, »Damen«, i Kirken. Hvor tilbageholden og streng hun end havde været imod ham, var det ham dog ved Synet af hende umuligt at afvise den Forestilling, at hun sad der, en Slægtning af de græske Guder, tvungen til at tilhulle sin sande Natur, men at i hvilket Øjeblik hun ansaa for gunstigt, kunde hun slaa Sløret tilside, og om det saa var den brægende Degn, vilde han blive greben og istemme en Offersang.

Men hun vedblev at sidde alvorlig, uden Andagt, men med Anstand, og lidt efter lidt hørte

han op at se paa hende og beredte sig med stille Sind paa at høre Prædiken. Det Tilvante fra Barndomstiden, Familien, med hvem han var kommen, den gejstlige Dragt, Psalmesangen og den indtrædende Tavshed udøvede sin Magt, og det var desuden sagt ham, at Præsten var en god Taler. Men ved Præstens første Ord gjenkjendte han strax Stemmen, der havde vist ham Rugmarken, Humlehaven, Svinestien og ytret Længsel efter at komme over til Gaarden: Messe og Prædiken var en ny Side af Mandens Vindskibelighed. Hans Tale var meget stærkt blandet med Citater og forresten af den almindelige Slags, som under en Mængde højtidelige Ord skjule en mat Følelse og en nøgtern Tanke og kjendelig ere en Frugt af Pligten og en god prosaisk Vilje. At Talen heller ikke gjorde stort Indtryk paa Andre, fik han et Bevis paa, idet Forvalteren, medens Herskabet efter Gudstjenesten stod og gav en Slags Kur paa Kirkegaarden, nærmede sig ham og sagde: »Idag fik vi mange Korender paa Suppen.« Hvoraf kunde ses, hvis man ikke vidste det i Forvejen, at hvorsomhelst der er literær Produktion, er der ogsaa Kritik.

Præsten gjorde et behageligere Indtryk ved sin jevne, landlige Fremtræden, da han efter Gudstjenesten kom i verdslig Dragt op paa Gaarden med sin Ægtefælle, og Otto var nu nysgjerrig efter at se, paa hvilken Maade han forstod at behandle »Damen«. Men alle Forventninger i denne Henseende bleve skuffede; thi Præsten talte slet

ikke til hende; derimod var der en kongelig Skovrider, hvem hun, uden at Nogen havde set, hvordan det var gaaet til, havde faaet til at tale; han fortalte om Forst- og Jagtvæsenet og syntes især ved sine mange Jagthistorier at fængsle hendes udelte Opmærksomhed.

Da de efter Kaffen kom ned i Billardstuen, sagde Præsten, idet han med Vælde blokerede en Ball: »Det er Satan til Fruentimmer!« Skovrideren var kommen i en saadan Bevægelse over sin usædvanlige Veltalenhed, at han nu slet ikke kunde tale og aldrig vidste, med hvilken Ball han skulde støde.

Otto holdt fast paa at opgive hende; han bandt sine Tanker til Møllerpigen, som Odysseus lod sig binde til Masten, da han sejlede forbi Sirenernes Ø — ikke ganske saadan, men omtrent.

Næste Dag efter Middagsmaaltidet begav han sig paa Vej til Vandmøllen. Man saa den ikke, før man stod paa en Sandbakke, og i Modsætning til de omgivende golde Høje tog den dybe, ensomme lille Dal med sine Frugttræer og sit Grønsvær, med Brombærbuskene og Pilene langs Møllebækken, sig ud som et Alferige, i det Mindste syntes det saaledes for den, der her formodede en Alf.

Klokken var over sex, og Eftermiddagssolen, der i dette Øjeblik gjenembrød en omvankende Sky, kastede et saa mildt Skjær henover Træerne i den lille Dal, over Røgen, der hævede sig fra Skorstenen, over Vanddraaberne, der sprang fra

Møllehjulet, at selv den Koldsindigste kunde have følt sig tillokket og greben af denne Plets Ynde.

»Dette er Lykken,« sagde Otto til sig selv, idet han følte sit Hjertes Banken. »Ja, dette er Lykken! Alle Sjælens og Legemets Kræfter føle Livet. Guderne have været naadige og give Skjønhed. Man burde dø i et saadant Øjeblik, medens man længes efter og frygter for det Ubekjendte. I Guder, og især Du, kypriske Aphrodite, giver mig at tjene Eder trofast, med Løn eller uden Løn, som det behager Eder, og lader mig engang indgaa til Eder med Dagens sidste Solstraale!«

Under denne Paakaldelse var han kommen til Møllen, gik over den skrøbelige Bro og kom gennem Frugthaven, forbi en gjøende Hund, ind i Køkkenet eller Bryggerset med Bryggerkjedlen i Midten. Der stod en Pige ved et Dejgtrug og lagde Brød; paa den ene Side af det store, mørke Køkken var Døren aaben for Ovnene, hvor der brændte en stærk Ild. Man hørte ikke Andet end den knurrende Hund, Hjulets fjerne Susen og den skrattende Lyd af Pigens Træske mod det brolagte Gulv, naar hun under Arbejdet skiftede Plads.

»God Aften, kan jeg faa et Glas Mælk?«

»Ja, det kan Han vel, hvis Han vil give lidt Tid,« svarede hun langsomt.

»Hvor er de andre af Husets Folk?«

»De er i Marken.«

»Tjener Du her?«

»Nej, ikke just det, ikke.«

»Er Du da Datter af Huset?»

»Ja, saadant Noget vel.«

»Hvormange Døtre har Mølleren?»

»Ikke uden mig, det jeg ved af.«

»Saa?»

Hun havde imidlertid strøget Dejgen af Arme og Hænder og kom nu frem i Lysningen, der faldt ind ad Døren.

Hun var lille og trind, rødmusset, havde brune Øjne og et Haar, der hverken var blondt eller mørkt. Det var bundet op i en Krans, og man saa det runde Baghoved og de temmelig store Ører. Hendes Dragt var en Slags Negligé. Det mørke Skjørt var snøret om Livet og blev baaret af to røde Axelstykker, der lignede Seler; den øverste Del af Legemet skjultes af den grove Blaarlærreds Særk, som sluttede tæt om Halsen.

Han, hvis Øjne havde hvilet paa Hendes græskformede Hoved, og hvis Tanker vare fyldte med Goethes »Müllerinn«, og som var traadt ind under Paakaldelse af den kypriske Aphrodite, følte sig højlig skuffet. Mandfolks Hu er imidlertid vanskelig at beregne; det kan maaske være, at han vilde have taget tiltakke med »de tørre Jyder«; men hvis han ikke forstod at hævde sig som Elsker overfor Skuespillerinden, forstod han næsten endnu mindre at gjøre Kur til den deigæltende Møllerpige. Man skal fremfor Alt vide bestemt, hvad man ønsker, før man kan fordre eller bede, og han havde hidtil ikke kjendt det Raa. Hvis Sandseligheden var vakt i hans Sind, saa var det

sket under Skyggen af Æmhed, den var en Plante, som havde snoet sig om Hjertets bedste Blomster, men ogsaa var nærret af deres Saft. Og dog var der Noget i hans Sind, som ikke vilde, at Vejen skulde være gaaet forgæves; det kæmpede i ham, det forsøgte at holde Romantikens Slør fast og tildække Virkeligheden, og da hun bragte ham Mælken, lagde han bly og bævende Haanden paa hendes runde Arm. Den var ru af tørret Dejg, og hun brød sig slet ikke om denne Berørelse. Saa brast ethvert Forbindelsesled imellem dem; han drak for et Syns Skyld af Mælken, lagde Betaling paa Trugets Rand og gik.

Da han igjen kom op paa Bakken, var han mismodig og skamfuld over den Stemning, hvori han nys havde staaet der; men han syntes dog ogsaa, at der var noget Smukt og Godt hos ham selv, som havde været medvirkende til Udfaldet. Dog, den Trøst vilde ikke forslaa. Naar man er bleven skamfuld og er ene med sin Samvittighed, er man tilbøjelig til at gaa videre i Bedømmelsen af sig selv og give Sandheden Æren. Otto hviskede til sig selv, at der i Grunden var noget Uhæderligt i, at han saa flygtig havde vendt Tankerne fra Skuespillerinden til Vandmøllen, og selv i den hurtige Opblussen for Skuespillerinden erkjendte han Noget, der gjorde et Brud i hans Bevidsthed. »Men Herregud,« sagde det saa inde i ham, »hvorfor skal jeg være udelukket fra al den Glæde og Livsnydelse, som Andre have? Noget banker saa længselsfuldt hos mig, der er saa megen

Rigdom derinde, saa megen Varme og Begejstring, som jeg vilde hengive til Den, som . . . til Hende, som dog maa være at finde i Verden, til Hende, som kun forlanger en hel Hengivelse, den hele Personlighed sat paa Spil, for at skænke . . . o, min Gud, hvad Salighed har Du ikke skabt og skjult etsteds! — Men jeg skal nu engang ikke have det!«

»Empfange meinen Vollmachtsbrief zum Glücke!
Ich bring' ihn unerbrochen Dir zurücke!«

reciterede han efter Schiller. — »Nej, det er falsk!« vedblev han. »Hvis Schiøtt hørte mig i dette Øjeblik, vilde han sige, at jeg var sentimental! Det er ogsaa sandt. Jeg vil af med denne Sukken og Klynken . . . hvor her dog er frisk og dejligt!«

Han var kommen ind i Skoven. Dens Svalhed og Duft gød Frejdighed i hans Sind. Han saa paa hvert enkelt Træ, paa de ranke hvide Bøgestammer eller de knudrede Ege med deres kraftige Løvvæxt; han havde Øje for Skjønheden i det Samlede og Enkelte; hidtil havde Naturen kun været Kulisser for hans Stemninger. Da han kom dybere ind i Skoven, blev den etsteds mindre tæt, og den synkende Sol sendte sine Straaler derind; de spillede mellem Grene og Blade og gød sig som gyldne Lysflager hen over den mørkegrønne Bund mellem de hvide Stammer, der stode som Søjler i en Kirke. Hans Sind blev gennemstrømmet af Glæde over Tilværelsen, og han gav

sig til at synge af en fremvældende Fryd, der borttog de sidste pinlige Stemninger, han sang Toner uden Ord, Skabningens Lovsang over at være skabt.

Han blev afbrudt ved et uventet Syn. Paa et Sted, hvor den smalle Sti, som han havde fulgt, udmundede i en mere betraadt Fodsti, stod en halvvoxen, kjøbstadklædt Pige og holdt i den ene Haand en Lerkrukke ind til Brystet, med den anden Haand søgte hun med et blandet Udtryk af Glæde og Ængstelighed at afværge en stor Hund, der kjærtegnende var sprungen op ad hende, havde lagt den ene Pote paa hendes Skulder og sat den anden ned i Krukken. Idet hun fik Øje paa den Syngende, der formodenlig føjede en ny Overraskelse til den, hun allerede havde havt, saa hun bedende paa ham, som om hun vilde sige: »Skaf mig af med Hunden, men gør den ikke Fortræd!«

Otto havde snart hjulpet hende, optog, medens Hunden gjøende af Glæde sprang omkring dem, hendes Straahat og satte den paa hendes Hoved, og spurgte: »Men hvorfor ser Du saa bedrøvet paa den Krukke? Hvad har Du der, min Pige?«

»Det var Hindbær, jeg skulde bringe op til Fru Paulsen,« sagde hun næsten grædende og aftog de grønne Blade, hvormed Krukken var dækket; »se bare!«

»Naa, der er jo ingen stor Skade sket!« sagde Otto trøstende; »lad os blot pille de knuste

Bær fra, saa skal vi nok finde nye Skræppeblade at lægge over. Kom, sæt Krukken her ned i Græsset, saa skal vi hjælpes ad!«

Hun saa med sine store blaa Øjne taknemlig paa ham og fulgte hans Raad.

»Men hvor hører Du egenlig hjemme, min Pige?« spurgte Otto.

»Paa Tjørnelund,« svarede hun; »min Fader er Forpagter paa Gaarden og hedder Sandberg.«

»Naa, og hvad hedder Du selv?«

»Marie Elisabeth.«

»Marie Elisabeth!« raabte Otto og foer næsten helt op, da hans Moders og Skibets Navn mødte ham i den grønne Skov, i det smukke Barns Skikkelse. Og der var en saadan Glæde og Æmhed i hans overraskede Tone, at den halvvoxne Pige forundret saa paa ham.

»Og hvor gammel er Du?« spurgte han videre.

»Fjorten Aar,« sagde hun; »jeg skal konfirmeres til næste Aar.«

»Ej, saa gammel! Saa skulde jeg nok egenlig sige De.«

»Nej, det behøver De ikke . . . ikke endnu.«

»Men til næste Aar?«

»Ja, det er en anden Sag.«

»Naa, men hvor kommer det, at Du skulde bringe den Krukke Hindbær til Fru Paulsen? For det er dog en lang Vej.«

»Ja, men vor Vogn kørte mig lige til, hvor Vejen drejer af til Vandmøllen, for vi skulde have

Sæd paa Møllen, og den kommer siden og tager mig med. Det har jeg bedt Moder saa meget om, at jeg maatte bringe de Hindbær, og nu,« — vedblev hun paany bedrøvet — »nu er det dog galt, man kan se, der mangler nogle. Man kunde næsten tro, jeg havde spist dem.«

»Vær Du kun rolig, jeg skal nok fortælle Fru Paulsen, hvordan det er gaaet til.«

»Hun tror mig nok selv,« sagde Marie Elisabeth tillidsfuldt og uden at tænke paa at give Otto den Irettesættelse, som han følte, han modtog. — »Men saa er De vel i Besøg oppe paa Gaarden?« tilføjede hun.

»Ja, og nu kan vi følges ad derop, og lad mig nu bære Krukken; Hunden lader Dig dog ikke i Ro.«

»Nej, han skal selv bære den; han er afrettet Trofast, kom hid! Saa! Vil De nu se, hvor alvorlig han gaar. Skulde man ikke tro, det var en gammel, adstadig Mand? Hvem skulde tro, naar man saadan ser ham, at han springer op paa Folk og stikker Poten i Hindbærrene? Ja, man skal ikke skue Hunden paa Haarene!« — Hun sagde dette med høj Stemme, mest henvendt til Hunden, der vendte sig om, saa paa hende og da hun tav, atter med Alvor satte sig i Marsch.

Otto tav. — Efter en Stunds Forløb sagde han: »Marie Elisabeth, min Moder hedder ligesom Du.«

»Saa?« sagde hun og rødmede, maaske for første Gang i sit Liv, af en hende uforklarlig

Følelse, af stille, ren Glæde over at være ligesom beslægtet med dette smukke unge Menneskes Ømhed.

»Og,« vedblev Otto, »vi havde et Skib, som ogsaa hed Marie Elisabeth.«

»Hvor er det Skib henne?« spurgte hun.

Han nænnede ikke at sige til hende, at det var forlist, og svarede: »Det er langt borte.«

De kom op paa Gaarden, hvor Marie Elisabeth blev modtagen af alle Mennesker med en saadan glad Venlighed, at man skulde trot, det var en Alf, der aflagde sit aarlige Sommerbesøg. Pigerne kom til Vinduerne og nikkede til hende, Børnene ilede hende imøde, bragte deres Legetøj og vilde forære hende det, Trofast glammede som for at gjøre opmærksom paa, at det var ham, der havde hentet hende; Fru Paulsen tog med større Taknemlighed imod Hindbærrene, end den lille Gave syntes at fortjene, og vilde, at Marie Elisabeth skulde blive paa Gaarden om Natten; men da hun sagde, at hendes Moder ventede hende hjem med Vognen, blev der ikke talt mere derom. Hun var frank og livlig, lige til »Damen« kom og venlig spurgte: »Hvad hedder De, min rare Pige?« — saa blev hun tvungen og tavs.

Fruen indbød Marie Elisabeth til at komme en af Dagene og være en hel Dag paa Gaarden. Da Otto fulgte hende tilvogns, sagde han, at han skulde nok komme næste Dag til Tjørnelund for at forny Fru Paulsens Indbydelse for hendes

Moder. Han var saa glad ved hende, som om han havde fundet en Søster.

— Det gik Otto, som det saa ofte gaar Ungdommen: Han gjorde sig i Almindelighed enten for store eller for smaa Forventninger om Menneskene. Da han den følgende Morgen begav sig til Tjørnelund, var Tanken om det, han skulde møde, afpasset efter de sædvanlige Forestillinger om en Forpagterfamilie, skjønt der ogsaa er store sociale Forskjelligheder i denne Klasse. Han blev just ikke skuffet ved Synet af Sandberg. Det var en høj, kraftig bygget Mand, temmelig blond, med et solbrændt Ansigt, ligefrem og aaben, en Mand med Præget af en uforstyrret, jevnt henglidende Livsskjæbne, saa at man, naar man havde talt med ham i ti Minuter, syntes man havde kjendt ham, saalænge man kunde huske. Desto større var Overraskelsen ved at se hans Kone. Skjønt hun var klædt huslig og simpelt efter sin Stand, modtog man øjeblikkelig Indtrykket af, at hun havde hørt til de højere Samfundsklasser; i hendes Ansigt var Noget saa fint, at man skulde tro, hun var en adelig Pige, der — maaske ved en Fejl — havde forvildet sig til en Mesalliance. Men denne Tanke om Fejl og Forvildelse forsvandt øjeblikkelig, naar man saa den Sjælero, den Fredens Forherligelse, der var udbredt over hendes Aasyn. Hun var vel temmelig højt oppe i de Fyrretyve, og det blege Ansigt havde allerede faaet denne Alders smaa Furer; men de skønne blaa Øjne havde en overraskende Klarhed, og bag

de lange Øjenhaar vare de den evige Ungdom paa dette Ansigt, ligesom hun selv syntes at være Ungdommens evige Poesi i dette Hus. Det var vanskeligere at tænke sig nogen skjønnere Mildhed og kvindelig Særthed forenet med Sundhed og hjemlig Simpelhed; men i Grunden var dog det samlede første Indtryk af de to Ægtefolk ikke aldeles behageligt; den glade, kjærlige Ærefrygt, som hun uvilkaarlig frembragte, saa sig spørgende om. Thi i det daglige Liv gjør det Usædvanlige let samme Virkning paa fintfølende Gemyter som en Dissonans, og man behøver lidt Tid for at overbevise sig om, at der virkelig er Harmoni.

»Mo'er, det er ham! — Goddag, Hr. Krøyer,« sagde Marie Elisabeth; dermed var Otto indført i Familien.

Sandberg skulde i Marken, men indbød Otto til at blive og senere deltage i Middagsmaaltidet, hvad han med Glæde modtog — saa behøvede han desuden ikke at være paa Gaarden til Middag.

Marie Elisabeths Moder var ikke meget talende; Værdien af det Lidet, hun sagde, laa i hendes Personlighed, i den ubeskrivelige Følelse, som hun vakte om noget Elskeligt, Mildt og Sikkert. Det behagede især Otto, at hun ikke gjorde ham Spørgsmaal; saadanne Naturer ville hellere forlade sig paa deres uvilkaarlige Forestillinger og mulig udsætte sig for at blive skuffede, end søge Underretninger om Navn, Slægt og andre Forhold, som, naar Alt kommer til Alt, heller Intet op-

lyse. De faa derved for Nogle et Udseende af Tryghed, idet de synes at vide Alt; Andre, der bedre forstaa dem, paalægge de en Forpligtelse, idet deres Tavshed er et Tegn paa Uskyld og Tillid.

Det var Otto en Lyksalighed paa denne og andre Maader, gennem Dagens ubetydelige Begivenheder, gennem det Velbehag, han undertiden svagt kunde mærke, at han vakte, at føle det Bedste i sin Natur beslægtet med disse Mennesker. Det var uvilkaarlige Fornemmelser; han reflekterede ikke, bemærkede ikke engang, hvorledes Dagen gik, eller hvor lykkelig han var imellem disse to kvindelige Væsener, Matronen og Barnet, der for ham ikke vare Kvinder.

Sandberg var kommen hjem til Middag, og den stille Kjærlighed, som Hustru og Datter viste ham, den milde Aand, som var udbredt over det hele huslige Forhold, havde udslettet eller betydelig formildet det første Indtryk af noget Disharmonisk; men først da Sandberg henad Aften fulgte ham et Stykke paa Vej og med et kraftigt Haandtryk skiltes fra ham, syntes det Otto, at han et Øjeblik havde bedømt og følt altfor skarpt og fint, at en saadan Virkelighed havde han aldrig forhen nydt, at han aldrig før havde været hos Noget saa skjønt-menneskeligt — det gik op for ham, at han havde tilbragt en usædvanlig Dag, og han frygtede næsten eller legede med den Frygt, at Huset skulde være som hint i Æventyret, der ikke var at finde, da man kom igjen.

En Fjerdingvej fra Gaarden saa han Præsten komme kjørende fra en Sidevej. — »Hvad!« raabte Præsten, »er De gaaende? Kom og sæt Dem op, saa skal jeg kjøre Dem næsten til Gaarden.«

»Nej, Tak, Hr. Pastor, det er Synd at kjøre paa en saadan Aften.«

»Aa, ja! Jeg tror næsten ogsaa, det kunde være godt at faa en lille Motion . . . Prrr! Du kan kjøre hen til Korsvejen ved Bakken og vente paa mig . . . Aa, ja, det kan gjøre godt at faa rørt de gamle Ben . . . maa jeg ta'e Deres Arm?«

»Hvor kommer De fra, om jeg ellers maa spørge?« vedblev Præsten, da de havde gaaet lidt.

»Fra Forpagter Sandbergs.«

»Fra . . . Fra Sandbergs, her paa Tjørnelund?« raabte Præsten og standsede. »Hvor kommer De til Sandbergs? . . . ja, det vil sige, det kommer jo ikke mig ved,« vedblev han og fortsatte Gangen.

Otto fortalte ham Anledningen til Besøget.

»Naa, saadan! . . . Naa! Saa De ellers Noget til Mdm. Sandberg?«

»Ja; det er dog en mærkværdig rar Kone.«

»Ja, hun!« sagde Præsten, »det tror jeg sgu nok!«

»Hvorfor?« spurgte Otto, greben af det Usædvanlige i Præstens Tone.

»Fordi hun er saagodtsom en Engell!« svarede Præsten næsten heftig . . . »Herregud, naar jeg

tænker tilbage paa alt det, som hun har gaaet igjennem! Kan man ikke endnu se det paa hendes Øjne? Jeg ser hende nu sjelden eller aldrig Er det ikke, naar man ser ind i hendes Øjne, ligesom man hører en sød, liflig Musik?»

»Hun har rigtignok meget smukke Øjne.«

»Kalder De de Øjne smukke? Smukke? Nej, de er de dejligste Øjne — de er den væneste Sjæl, nogen Modersjæl vil skue ind i, det er de!«

Her tav Præsten og faldt mod Sædvane i Tanker.

Efter en Stunds Forløb spurgte Otto: »Hvad har hun da egenlig gaaet igjennem? Hvor stammer hun fra?«

Præsten svarede: »Hendes Fader var en rig Kjøbmand i Kjøbenhavn. Hun blev opdraget næsten som en Prinsesse, og Smigrere havde hun nok af, allerede som Barn, Alle vare forgabede i hende, enten hun saa talte eller sang eller dansede, eller man bare saa paa hende; men især sang og spillede hun saa overmaade dejlig. Jeg spiste der i Huset som fattig Student og sad tidt om Aftenen i en Krog naa, det var nu de lykkelige Dage Er det ikke løjerligt, nu har jeg tresindstyve Tønder Land at dyrke og et godt Kald foruden, og jeg vilde give alle tresindstyve Tønder Land eller en god Del deraf, tror jeg i det Mindste, det er jo ikke min Ejendom, dels høre de til Kaldet, dels har jeg forpagtet dem — om jeg igjen kunde sidde saadan i Krogen

og være Skumpelskud, men høre hende eller bare endnu engang se, hvordan Faderen strøg hende om Haaret, og saa, hvordan hun kunde se op paa ham. For de To holdt af hinanden ganske anderledes end andre Mennesker, man skulde trot, at de havde en Hemmelighed om noget Godt, som vi andre Mennesker slet ikke faar at se. Men rige Folk kan ogsaa bedre end vi Andre, fattig Folks Børn. Der er saa mange Slags Tanker, de aldrig kjender til, Kilden bliver aldrig plumret. Saa var jeg der en Aften. Der skulde være stort Selskab, alle Lysene i Lysekronerne vare tændte, og det saa saa højtideligt ud i de store Stadsstuer. Jeg var kommen for tidlig og sad og maabede — for jeg kunde aldrig tale til hende, og hun sad ved Klaveret og legede med Tangenterne, saa kom Faderen ind og var saa bleg som et Lig. Hun saa op, og jeg ved ikke, men jeg tror, jeg kunde mærke paa mig selv, at hun kom til at ryste. Men hun rejste sig og gik hastig hen til ham. Han tvang sig til smile og sagde: »Min lille Lise, her bliver intet Selskab i Aften.«

»Hvorfor ikke, Fader?«

»Bryder Du Dig meget derom? Nej, nej, min lille Lise, det ved jeg jo nok, Du ikke gjør.«

»Blot Du ikke var saa bleg, Fader.«

»Min rare lille Lise, min egen kjære Datter, bryder Du Dig meget om, at Du nu ikke længer er en rig Pige? Nej, nej, jeg Nar, at jeg

ikke ved det, hvor kan jeg nu ogsaa spørge saa taabelig!« sagde han og lo; men mit Hjerte var færdigt at briste af Angst og Medynk med den Latter.

»Der er hændt en Ulykke, fortæl mig Alting, Fader,« sagde hun saa rask og bestemt, at jeg ordenlig blev lettet derved.

»Engelskmændene har taget mine Skibe, mine og Dine Skibe, Lise.«

»Men hvor kommer Engelskmanden til at tage Dine Skibe, lille Fa'er? Han giver Dig dem nok igjen, vær Du kun rolig. Du har jo ikke gjort Engelskmændene noget Ondt — vel, lille Fa'er!«

»Nej, jeg har ikke gjort Engelskmændene Ondt! Ingen har gjort dem Noget! Himlen ved, at det er den sorteste Plet, som nogensinde et Folk har sat paa sit Flag! Overfalde værgeløse Kjøbmandsskibe, rolige Borgeres surt erhvervede Ejendom, Familiers Lykke og Velfærd, Døtres Medgift, Enkers Nødskilling og Faderløses Brød, Faderløses Brød! Gud Herren straffe dem! Han ene har Magten! O, han vil det! han vil det! Gud fordømme de Røvere og Mordere!«

»Fader! Fader!« sagde hun.

»Vi faa Krig, min Datter, der er en engelsk Flaade i Sundet, den har taget mine Kjøbmandsskibe uden Krigserklæring, den har taget Alting fra mig, min Datter, Din Fader er en fattig Mand . . . om ikke Noget endnu Værre.«

»Værre, Fader? Hvad Værre?«

»Lise, Din Fader er en ærlig Mand.«

»Fader! Fader!« skreg hun.

»Ja, min Datter, Du har aldrig tvivlet,« sagde han og tørrede Sveden af Panden; »men naar der kommer Folk, naar der kommer en Enke med Børn her paa Trappen og skriger udenfor: »Giv mig mine Penge — mine Børn sulte . . . mine Døtre . . .« Pengene stod i min Handel, Engelskmanden har taget dem.«

»O, Fader, nu forstaar jeg, at der er hændt en stor Ulykke,« sagde hun og bøjede sit Hoved ned mod hans Bryst.

»Ja, min lille Lise, den er meget stor, større end«

»End?«

»End Dit lille Kjøbmandshoved kan forstaa,« sagde han og klappede hende og kyssede hendes Hoved.

De talte meget sammen, hun trøstede og kjærtegnede ham, Moderen kom ind i stram Stads, og der blev stor Jammer, som De vel kan tænke, og hvor det var skrækkeligt med de mange festlige Lys . . . jeg turde ikke blive og ikke gaa og ikke røre mig — kort at fortælle — han døde pludselig.«

»Gud fri og frels os! Hendes Fader?!«

»Ja, han gjorde.«

Præsten vedblev efter nogen Tids Tavshed: »Jeg har tænkt og reflekteret meget over den Aften. Man har dog altid en lille privat Filosofi ved Siden af det, som er Trossagen. Og mig

har det syntes, at hvert Menneske fra Først af er et Orgel har De set et Orgel, et stort Orgel? Det har baade Hovedværk og Mellemværk og Nederværk; der er Bas og Fløjte og Klokker, der er Fagot og Trompeter, men Registrene skulle trækkes ud og holdes udtrukne, ellers høres de ikke, om man ogsaa slaar paa Tangenterne Den Aften, synes mig, blev de fleste af Registrene paa mit Orgel skudte ind. Jeg var dengang næsten ligesaa voxen, som jeg er nu, vel ikke fuldt saa svær, men ligesaa høj, og dog forekommer det mig, ligesom jeg dengang var et lille tyndt Væsen, der sad paa Stolen, med Hovedet trykket ned, med Verdens Ulykke ridende paa min Nakke, og jeg kunde ikke gjøre det Ringeste, for jeg var fattig og ussel, og jeg kunde kun luske mig bort, og fra den Tid af — det har jeg bestandig senere følt — var det afgjort med mig, at jeg ikke kunde blive Andet end et jevnt Landsbyorgel, der kan snøvle med til Bøndernes Psalmevræl. Ellers havde jeg sagtens disputeret for Doktorgraden og var maaske bleven Biskop, for Hoved havde jeg, og til Nød kan jeg da ogsaa endnu holde en Prædiken for dannede Folk, og Enhver skal lade mig, at jeg stræber for mine Børn saa godt som Nogen, de skal komme net og pænt gennem Verden, med Guds naadige og miskundelige Hjælp og Bistand. Saasnart man har Børn, er det dog egentlig forbi med En selv.«

»Men hun?« spurgte Otto.

»Ja, se, der er Ting i Verden, man slet ikke kan forstaa, uden at det er, som der staar skrevet, fordi Herren er stærk i de Svage. Kan man begribe, at et saadant Pigebarn beholder Liv og Forstand og er lige smuk og dejlig? — De ved jo, at saa kom Bombardementet; jeg var næsten glad over, at jeg havde en Slags Undskyldning for, ikke at gaa til dem, for hvad kunde jeg trøste dem med? Men jeg løb hver Morgen og mange Gange om Dagen hen i deres Gade og takkede Gud, hvergang jeg saa Huset urørt. Senere, da de havde maattet flytte ud af deres Hjem, tog jeg endelig Mod til mig og besøgte dem Hvor det kan gjøre ondt, saadan at se rige Folk i Fattigdom! Jeg var undselig over at skulle se paa det. Da hun saa mig, blev hendes Øjne fyldte med Taarer, jeg var vel saadan en Slags Paamindelse; men det var strax forbi, og hun takkede mig saa venlig, fordi jeg kom og saa til dem. Moderen laa syg og talte ikke et Ord. Hendes tre smaa Søstre sad og arbejdede flittig de havde et Par Kvistværrelser; men der var saa net, saa rent og blankt, jeg ved ikke, jeg syntes, der var paa en Maade ligesaa smukt som i den store Gaard; men man kunde græde sine modige Taarer over Smukheden. Ja, at se de sortklædte Smaapiger sidde saa stille og arbejde! — Naa, saadan gik det hen. De fik Moderen rask; men de led skrækkelig med hende, for hun talte altid om salig Fader, og havde hun været ude paa Gaden og mødt forrige Bekjendte, saa

gik hun tilsengs og laa og græd og blev syg. Lise havde det Hele paa sig, arbejde, skaffe Brød, opdrage sine Søstre, holde Moderen oprejst og bære sin egen svære Kummer Herregud, hvilke Scener der maa have været imellem dem, ja, at saadan en stakkels Pige kunde beholde sin Forstand! Engang, husker jeg, sad jeg hjemme og tænkte paa dem, og saa faldt det mig ind: Naar nu hele den rædsomme Sorg bryder løs over dem og man kommer og finder dem alle vanvittige! Jeg var selv nær bleven gal af Angst og løb derop; de sad Alle og arbejdede, blege og daarlige saa de ud; men det holdt dog sammen.

Endelig fik hun af Boet udleveret sit Klaver. Det var nok den værste Tid, for da hun saa det og begyndte at spille paa det, tabte hun Modet, og saa maatte Moderen trøste hende. Men da det var overstaaet, blev Alting venligere og bedre. Saa begyndte hun ogsaa at give Information i Musik og Sang. Paa den Tid tog jeg Attéstats og blev Hovmester herovre hos Greven. Da jeg tre Aar efter kom tilbage til Kjøbenhavn, var hun forlovet.«

»Med hvem?« spurgte Otto.

»Med hvem? Med Sandberg.«

»O, med sin nuværende Mand!« sagde Otto; han havde ventet noget mere Romantisk.

»Han var allerede dengang et godt, ærligt Stykke Karl; men jeg kunde ikke forstaa, hvor han havde faaet Mod fra til at begære hende. Men han havde nu heller ikke kjendt hende i

gamle Dage, saadan som jeg. Ser De: Naar man er ung, er man altid lidt Poet, og jeg havde bestandig gaaet i den Forestilling, at hun maatte komme tilbage i den gamle Glans og Herlighed, Engelskmændene vilde en Dag tilbagesende Lises Skibe, eller der vilde komme en Prins fra Morland; men hvem der kom, det var Sandberg.«

»Ja, men saa holdt hun vel af ham.«

»Det gjorde hun sagtens.«

»Det siger De saa underlig.«

»Aa, ja, vist! . . . De har jo set Sandberg — ja, men De har sgu ikke set Lise, hendes Faders egen Lise! De kan slet ikke forstaa det. Men Sagen er, ser De, at ogsaa paa hendes Orgel vare Registrerne blevne lukkede. Sandberg var af net Familie. De kom igjen ind i Verden, der blev aabnet Vej for hendes Søstre, og hun var Trappetrinet. Hun havde tabt Modet til at haabe paa Lykke for sig selv. Det Mod har jeg saa tidt lagt Mærke til, at Folk tabe, og det er sørgeligt at se paa, naar det kommer saa uforskyldt og over saadan en Pige som Lise. Men saa giver den Herre Christ dem Styrke til at resignere; hvad han gjør, er dog velgjort.«

For Otto havde Styrke til Kamp for Lykken Noget langt mere beundringsværdigt end Styrken til at gjøre Afkald, og Talen om den Gud, der udenfra opfordrede Folk til at opgive Livet, frembragte hos ham en Følelse af Irritation: Der var i hans Øjne sket en svag Pige en Uret, som han for sit Vedkommende ikke vilde taale. Han sagde: »Ja,

et Fruentimmer maa vel sagtens resignere; mig skulde man først binde Arme og Ben paa! Den Dag, jeg skulde give efter, vilde jeg hellere dø.«

»Ja, De er ung og løs og ledig,« sagde Præsten, og idet han med uvilkaarligt Velbehag betragtede Ottos smekre, ranke og smukke Skikkelse, fik han Tro paa Ungdommen, Styrken og Modet — Livets »uovervindelige Armada« — og tilføjede: »Ja, De kan sagtens! Om det saa var Hende deroppe, saa sagde hun forleden Aften, da de vare ovre hos os, at De var vist et af de unge Mennesker, der have en Fremtid; man kunde se det paa Deres Øjne.«

Otto tav en Stund for ikke at forraade sin Henrykkelse; endelig sagde han med en Stemme, som han troede passende afkølet: »Saa, sagde hun det?«

»Ja, det gjorde hun rigtignok.«

Otto vilde nu gjerne have ført Samtalen bort fra alle andre Ting for at erfare hvert Ord, der hin Aften var blevet sagt; men Præstens Tanker havde faaet et overvejende Fald mod hans egne Erindringer, og han vedblev: »Vi havde Alle glemmt, at Lise kunde synge og spille anderledes end saadan en Smule for at informere Børn og tjene en Nødskilling; men saadan gaar det, naar Folk blive fattige, saa beundrer man dem ikke mer. Jeg husker nu ikke rigtig, hvordan det var med Sandberg; i den gale Tid gik Alting op og ned, baade Mennesker og Penge, og Sandberg var taget paa Landet til en Onkel, der saa smaat holdt sig paa

et Gods. Det var sølle Tider for Landmændene. Men just mens Sandberg var borte, blev det opdaget, at Lise var et stort Geni. Det var naturligvis ikke noget Fruentimmer, der gjorde Opdagelsen; men det var en ung Franskmand ved Gesandtskabet, en Officer, der havde været med ved Austerlitz og Jena. Saadant et Menneske har jeg aldrig set før eller senere! Det var den dejligste Karl, noget Menneske kunde se for sine Øjne, og saa sang han og red som en Djævel, og saa havde han været med ved Austerlitz. Det rislede i mig af Beundring, da jeg første Gang kom ham nær, og saa kan De da tænke, hvordan Fruentimmerne vare efter ham.

»Ja,« sagde Otto med en Tone, der overraskede Præsten. Han saa Knud Gjedde for sig; han troede at staa overfor en afdød Smerte, der var bleven Gjenganger.

»Naa, og han?« spurgte Otto.

»Han var en Aften i et Selskab, hvor de havde faaet hende til at synge, og han blev ligesom ude af sig selv og paastod, at Catalani — hende har De jo nok hørt tale om, hun var i Kjøbenhavn for endel Aar siden — var i Grunden slet Ingenting i Sammenligning med Lise, Catalani sang for Øret, men Lise for Hjertet, og saadant Noget. Hvor han blot kunde komme til, fik han Lise til at synge og sang med hende, og se, dengang var der en fjorten Dages Tid, hvor Lise var lykkelig. Hun fik ordenlig Huld paa sig igjen — for hun var bleven mager og bleg, den stak-

kels, stakkels Lise. Jeg troede, det skulde ende med en Forførelse; vi er nu altid saa kloge paa det Onde.

Jeg kunde slet ikke blive klog paa Lise. En Aften var jeg hjemme hos dem, og den Aften kom jeg til at tænke paa Fristelsen i Ørkenen: Alt dette giver jeg Dig, sagde Fristeren. Der faldt nogle Ord om Fremtiden, og Lise sagde, at naar man igjen blev rig, kunde man købe den gamle Gaard og betale Faderens Gjæld. Moderen sagde: Oplevede jeg det, saa maatte de gjerne næste Dag bære mig ud. Men det var i en Hurlumhej, de talte; hun skulde ud den Aften.

En anden Gang kom jeg midt i deres Samtale, og de generede sig ikke for mig. Moderen sagde, at det var bedst at skrive til Sandberg, de kunde holde Bryllup og saa rejse sammen.

Og der kunde jeg se — eller bagefter har jeg været aldeles vis paa, at jeg saa — at Lise lige til det Øjeblik ikke havde tænkt paa Sandberg. Men det forholdt sig nok saa, at med ham kunde hun ikke synge, og med den Anden kunde hun ikke rejse. Og nu ved De jo, at hun sidder der og er gift med Sandberg.*

Otto var ikke fristet til at spørge om, hvad der var foregaaet i Mellemtiden; han følte det. Han kunde se det uhyre Offer, der var bragt en tør Pligt, og beundrede det uden at forstaa dets Mulighed.

De vare blevne staaende paa Bakken, hvorfra

de kunde se Vejen til Præstegaarden, og i nogen Afstand Herregaardens Alle og Spir.

»Min Vogn holder nok dernede ved Svinget,« sagde Præsten. — »De skal forresten ikke tale om det, hører De?«

»Nej, men sig mig, Hr. Pastor, hvor kan det være, at De aldrig ser Lise, Mdm. Sandberg? De bo dog saa nær ved hinanden.«

Præstens Ansigt mistede det Skjær af Ungdom og Poesi, som hans Erindringer havde udbredt derover. Han sagde: »Da jeg kom hertil, havde Sandbergs allerede boet her i femten Aar. Første Gang jeg saa hende igjen, vidste jeg ikke, hvordan jeg skulde tale, se, gaa, staa. Det var galt at være glad, og det var lige galt at lade sig mærke med Noget og lade ganske fremmed. Og saa var der andre Grunde, hvorfor det var bedst at holde sig tilbage — kort sagt, man er et Kyllingehjerte, og desuden høre de til et andet Sogn.«

Otto blev staaende nogle Øjeblikke og saa efter ham og sagde endelig med et Blik op til den tindrende Stjernehimme!

»Jeg takker Guderne for, at jeg ikke er blevet en Kvinde!«

Den følgende Dag kom Marie Elisabeth op paa Gaarden. Præstens Børn vare hentede over, og der var stor Leg og Lystighed. Otto var i Førstningen kun Deltager forsaavidt, at han ordnede og ledede; han søgte at vedligeholde en alvorlig, værdig Overlegenhed; men snart var han

reven med og legede med desto større Fornøjelse, jo værdigere han søgte at se ud. Under en af Pavserne vilde han lære Marie Elisabeth at fægte. Hun var villig dertil med stor Iver, men om hun end hurtig lærte at falde ud, var det umuligt at faa hende lært at parere; hun sænkede hver Gang Kaarden eller det, som skulde betyde Kaarden — et yndigt Symbol paa Kvindeligheden, der bedst afvæbner med sin Forsvarsløshed.

Ud paa Eftermiddagen fandt man paa at ro omkap, og Otto gik kun med i en af Baadene for at paase, at der ingen Ulykke skete. Den unge Paulsen kom tilstede, opmuntrede de Roende, gav Raad og Formaninger og fik endelig Lyst til selv at prøve en Aare imod Otto. En af Præstens Drengene tog Roret i hans Baad, Marie Elisabeth styrede for Otto.

»Partiet er altfor ulige,« sagde Otto smilende, da han saa Forskjellen paa Styrmændene; thi den smukke Pige med det opløste Haar, de røde Kinder og de blaa Øjne var som selve Eros paa Kaproning.

»Aa, Du vil da ikke prale med, at Du er saa meget stærkere end jeg!« raabte Paulsen. »Vent med at brovte, til Du har vundet.«

»Saa var det vel netop, man ikke skulde brovte,« svarede Otto og lagde Aarerne ud.

Man stod oppe i Gaardens Vinduer og saa til, saa det gjaldt om Noget.

Paulsen kom strax en halv Alen forud, og efter lang Anstrengelse havde Otto ikke vundet

en Tomme tilbage. Iver og Angst stod malet paa Marie Elisabeths Ansigt.

Otto vendte Hovedet og saa Maalet rykke truende nærmere. — »Marie Elisabeth!« raabte han for at opmuntre sig selv til den yderste Anstrengelse. Hans Barndom, Skibet med de tjærede Sider, Peter Krøll og den lille Emilie, hans Fader og Moder — Alt fløj i et rivende Nu forbi ham, foran sig havde han den virkelige Marie Elisabeth, det smukke Barn, og i det Fjerne Hende.

Baaden skød en pilsnar Fart under et vellykket Aaretag, endnu et og et endnu. Med en Triumf og Glæde, som hun ikke kunde gjøre sig fulstændigt Regnskab for, saa Marie Elisabeth Baaden flyve forbi Paulsen, der kun havde sine Arme og intet Feltraab.

»Det vidste jeg jo nok« — sagde Otto, da Baaden var ved Maalet — »at med det Navn maatte jeg sejre.«

Paulsen raabte, idet han ankom: »Du havde ikke vundet, hvis jeg ikke havde haft den klodsede Dreng med mig! Han vejer sine to Lispund mer end Marie!«

Hvor Otto stod himmelhøjt i Marie Elisabeths Øjne ved disse Ord af Paulsen! Den Ene vejede hende paa Bismervægt, den Anden —

Paulsen gik. Strax efter kom Fruen, hendes Søster og Skuespillerinden spadserende gennem Haven og nærmede sig Pladsen, hvor Baadene laa. Børnene løb dem imøde, klappede i Hænderne af Glæde og vilde have dem med ud at sejle. Fru

Paulsen sagde: »Det gaar ikke an, Børn, vi blive for mange. Hvo skal ro os?»

»Krøyer! Krøyer! Og vi hjælpe ham!» raabte Børnene.

»I maa skaane Hr. Krøyer lidt, Børn, han har havt en meget anstrengende Dag,« sagde Damen.

Hun var klædt i en simpel hvid Kjole, der gav hendes dejlige Figur noget Ætherlet uden at dølge dens skønne Fylde. Hovedet var bart; hun saa meget ung ud, og den hvide Silkeparasol og de hvide franske Handsker tilføjede hertil den fuldendte Elegance. Otto fornåm næsten Smerte ved atter at komme under Paavirkningen af denne Magt; han kunde ikke holde fast ved Barneverdenen, dertil var han for gammel, og han følte, at han overfor hende var for ung. Men han følte ogsaa, at der under hendes venlige Formaning til Børnene laa en Spot over ham — men hvad laa under Spotten?

»Vi kan tage Sejlbaaden, hvis Damerne ville betro Dem til mig,« sagde han.

»For Guds Skyld, nej, her er Kastevinde paa Søen!» sagde Fruen.

»Kastevinde paa en saadan Eftermiddag, Frue, det er umuligt!» raabte Otto; »desuden kan vi sejle med løse Skøder.«

Man lod sig overtale til det, man gjerne vilde.

Imedens han gjorde Sejlbaaden istand, gik der Bud op efter Schavler, og man sejlede ud for en sagte Sidevind.

Den svage Vind døde snart hen; Sejlet blev strøget, og Otto lagde Aarerne ud og begyndte at ro, idet han nynnede nogle Takter af en Sømands-sang. Nogle af Børnene begyndte at synge med, Fru Paulsen stemmede i og ordnede Sangen, og snart tog ogsaa Hun Del i de simple Melodier. Men hvilken Forvandling der foregik, da Hendes Stemme blandede sig i Klangens! Hvilket særeget Liv og Udtryk der kom i det Gamle, Bekjendte! For ham lød det, som om hendes Sjæl hidtil havde været indespærret og nu fik Lov til, i Sang om andre Tider og andre Gjenstande at udtale sin egen Lyst, Længsel, Vemod, Begejstring. Da de sang:

»Hvor de vakre danske Dreng
Kan i Leding gaae«,

syntes det ham, at naar en Krigshær hørte den Sang af Hende, saa maatte den enten gaa frem og sejre over alle Fjender eller falde til sidste Mand.

Dette underfulde dramatiske Udtryk, som hun lagde i de simple, trohjertige Ord, denne Maade, hvorpaa hun meddelte dem Noget af sin Personlighed, havde en Trolddoms-Magt over ham. Sang hun om Kongen i Thule, helt trofast til sin Grav, var det, som om hun var »Fæstemøen hin feire«, hvem Kongen aldrig kunde glemme, og den mandige Trofasthed blev saa begribelig. Sang de om Dannevang:

»I Dit Skjød er Kjærlighed,
Fred i Dine Skove« —

saa fortalte hendes Stemme, hvad Kjærligheden var; der var noget Gjækkende og Skjemtende deri, men det syntes at være tilstede for at tilsløre Udtrykket og gjøre det endmere bedaarende. Al Danmarks Herlighed, al den Lykke, som det hemmelighedsfuldt bærer i sit Skød og skænker sine udkaarne Børn, syntes ham at rejse sig af de gamle Sange og svæve i Luften, baaren af hendes Toner, afhængig af hendes Hu og Vilje.

Solen var ved at gaa ned, og over Himmel og Jord var gydt en Rigdom af Lys, som Sproget ikke mægter at beskrive, fordi det ikke har Farve-Nuancer nok. Den vestlige Himmel stod i gylden Purpurbrand, medens fine Skystriber, der strakte sig hen under Hvælvingen, havde en Svaneduns Hvidhed indvævet med gjennemsigtig Forgyldning og Rødme. Himlen, hvorpaa de svævede uden synlig Bevægelse, var af en tindrende Blaahed og ligesom inddrukken af en Glans, hvis Ynde man først ret følte, naar Øjet vendte sig mod Nord, til de Skyer, der stode dybt nede i Horisonten som blaalige Bjerge og ved deres stille melankolske Alvor fordoblede Lysglæden. Hvad der ellers plejer at forstyrre og true, tjener paa en saadan dansk Sommeraften til at forhøje Skjønheden. Lyset aftog, men saa langsomt, at det syntes at dvæle og kun tiltage i Finhed, medens Skov, Sø og Jord, de grønne Kupler, den spejl-blanke Flade, de gulnende Marker vare hensunkne

i andagtsfuld Stilhed, i sagte aandende Nydelse af den tindrende Fredelighed, der gød sin milde, fortryllende Glans over dem. Alt mere trak Lyset sig mod Vest, alt finere bleve Farverne, medens Menneskene, der saa til, syntes at føle deres Væsen i alt større Aandighed følge det Forsvindende. Endnu en kort Stund, og Lyset glimter kun i en Stribe mod Vest, Naturen lukker sine Øjne; men dens Kinder tabe ikke Friskheden, den bereder sig til en sund Søvn — det bliver en smuk Dag imorgen, siger Landmanden og stænger sin Port efter Dagværket.

Marie Elisabeth havde, bøjet over Rejlingen, stirret ned i Vandet, hvis blanke Flade dannede et magisk Spejl for Aftenhimlen og syntes at trylle det til Fashed og Virkelighed, hvad ovenover kun var tryllende Skjær. Den særegne Klang og det Udtryk, der var i Skuespillerindens Stemme, og som henrykte Otto, foraarsagede hende ondt i Hjertet; i en ubevidst dyb Antipathi ønskede Barnet sig bort, medens de dejlige Melodier, hvortil denne Klang sluttede sig, syntes hende at lyde fra den vidunderlige Verden, hun stirrede ned i, at fylde baade Luft og Vand. Hvergang Barnet hørte Otto, der engang imellem, lydløst roende, stille beundrende sluttede sin Stemme til Hendes, var hun fristet til at briste i Graad; men Barnets Øjne kunde ikke græde Jomfruhjertets Taarer. Hun ene syntes ikke at høre hjemme i den Glæde, der sang og klang i Baaden, hun ene var tilovers; men udenfor, nedenfor var saa stille, saa rent og

lyst som hendes Barnesjæl. Det lokkede og kaldte hende med Tonernes Magt; hun vilde ryste disse Tanker eller disse Billeder fra sig, rejste sig i Vejret, saa op og saa, at ovenover var ikke saa smukt som dernede. Hun bøjede rask Hovedet nedad, det gav Legemet et pludseligt Ryk — og hun styrtede ud i dette magiske Rige, i Søens kølige Favn.

Hun kom et Øjeblik igjen over Vandet, og de Sejlende, hos hvem pludselig al Lyd var forstummet, saa hende forsvinde paany, dragen ned af hendes egne Bevægelser. Ligesaa hurtig var Otto sprungen op, havde kastet Frakken og styrtet sig ud. Efter nogle Øjeblikkes Anstrengelser rakte han det bevidstløse Barn op til Hende, der resolut havde holdt Orden i den gyngende Baad og nu efter at have modtaget Barnet rakte ham en Haand, den yderste Nøds Hjælp i det ferske Vand.

Denne kvindelige Sjæl, som med medfødt Sands og Længsel efter store Ting, kun havde dem til daglig Omgang i Fantasien, medens Virkeligheden, som omgav hende, var smaalig og gold eller utilfredsstillende, blev bevæget og henreven af denne lille virkelige Bedrift, af dette Øjeblikks virkelige Følelser af Dødsfare, Opofrelse og Sejr. Den stille Aften med dens Farveskjær paa Himlen og Vandet blev hende pludselig en romantisk Aften, hvor hun maaske savnede en eller anden Skikkelse, som passede til den og hende. Men baade Nydelsen og Savnet var hurtig Gjenstand for hendes Reflexion, hun vidste, at det var

Skuffelse, og holdt dog Skuffelsen fast, og som om Otto virkelig var hin Savnets Skikkelse, viste hun ham al den bløde Omhu, al den tavse Beundring, som det var hende, Skuespillerinden, saa let at udtrykke paa skjøn Maade i Miner og Bevægelse — maaske uden at tænke paa, hvilken Tryllemagt hun samtidig udøvede over hans Sind, hvilken skuffende Lyksalighed hun beredte ham.

Marie Elisabeth var hurtig bleven bragt til sengs og befandt sig under Fruens kjærlige Iver udenfor al Fare. Otto skiftede Klæder og indfandt sig snart i Dagligstuen, hvor Hun stod ved Thebordet og beredte ham en varm Drik. Fruen kom i det Samme, spurgte deltagende efter hans Befindende, priste endnu engang hans Raskhed og takkede Gud for, at Alt var gaaet saa godt. Justitsraaden havde været i nogen Sindsbevægelse og bandet paa, at al Sejlads skulde ophøre ved Gaarden, men havde derpaa, da Posten kom, rolig sat sig hen at læse Aviserne. Den alvorlige, prosaisk beskæftigede Mand, den hjertelige Husmoder, det interessante fremmede Væsen, Heltinde fra Scenen, Dronning i det æsthetiske Rige, Hun, som nu huslig skænkede The, medens Maanens Lys faldt ind i Stuen og blandede sig med Lampens Skin — Alt dette dannede et Tableau, der i Forbindelse med det nys Oplevede forekom ham som noget Drømmeagtig-Lyksaligt, en bisar og dog skjøn Blanding af Tilværelsens Bestanddele.

»Ja, men,« sagde hun med et Smil til Fruen,

»er De ogsaa vis paa, at det var den lille Marie Elisabeth, der faldt i Vandet?«

»Om jeg er vis derpaa?« spurgte Fruen og gjorde store Øjne; »saa De det ikke selv?«

»Jo, jeg saa det Samme som De; men jeg er ikke vis paa, at det ikke var Undine, der gjorde Forsøg paa at drage Ridderen til sig, men da det mislykkedes, paatog sig menneskelig Skikkelse. De kan tro, den rigtige Marie Elisabeth er hjemme og i Seng.«

»Det er jo ganske spøgelseagtigt,« sagde Fruen. »Hvem skulde det saa være, jeg har rullet og rystet og faaet tillive og i Søvn?«

»Naturligvis Undine. Imorgen følge vi hende paa Vej hjem, og midt i Skoven løber hun hen bag et Træ, og den anden, den virkelige Marie Elisabeth kommer frem bag Træet, ligesom Fru Heiberg i »Alferne.«

»Aa!« sagde Fruen leende; »nu skal De til Straf for Deres Spøgelsehistorie være saa god at fortælle os Fouqué's Undine.«

Hun vilde nødig, men tog det Parti at vise sig beredvillig, og med tilsyneladende Aandsfrihed fortalte hun Indholdet af Digtet.

For Fruen opgik pludselig et Lys, som Hun egenlig slet ikke vilde havt til at brænde klart. Paa Otto gjorde Fortællingen en ganske anden Virkning. Han mærkede nok, at der var en Hentydning; men han havde ikke været forelsket i Undine og kunde derfor med ublandet Fornøjelse lægge Mærke til, at Berthalda havde opdaget

Undines Forelskelse, medens hun selv troede at have Ret til Ridderen. Dersom Nogen havde sagt til ham: »Du har været koket og leget med den lille Marie Elisabeth for Skuespillerindens Skyld«, saa vilde han med dyb og inderlig Uvilje have afvist Beskyldningen. Men havde man sagt: »Du har været ganske barnlig og slet ingen Bitanker skjult«, saa vilde han have slaaet Øjnene ned. Sandheden laa i Midten, i det Ubestemte og Ubestemmelige, hvormed man er paa Vej til det Urette, men ikke er naaet dertil. Men alle Spørgsmaal om Ret og Uret vare forresten langt fjernede fra ham; han befandt sig i den for Sjælen farlige Situation, hvori det Pikante, Fristende, Gottende har en saadan Magt over Personligheden, at alle andre Personligheder tabe i Værdi, uden forsaavidt de smigre og tjene Ønskerne. Om det forholdt sig rigtig eller ej med Marie Elisabeths Forelskelse, var aldeles ligegyldigt; Hovedsagen var Skinnet af at have gjort en »lille Erobring«, der prydede ham i Hendes Øjne.

Hendes Sind var kommet lidt ud af Ligevægten, medens hun saaledes indirekte skulde tale om en Forelskelse og en Jalousi, og det var maaske Noget af denne Usikkerhed — maaske Natur, maaske lidt Kunst — der gav hendes Blik et ejendommeligt Udtryk, da hun sagde ham Godnat. Men dette underlige, halv skjelmske, halv smægtende Blik fuldendte Betvingelsen af hans Sind og Tanker. Da han var kommen op paa sit Værelse, kunde han ikke gaa tilsengs; i den

stille, lune Sommernat vedblev han at stirre over til hendes Vindue; han saa hendes Skygge paa Rullegardinet, han saa snart hendes Arm, snart hendes Hoved i forstørrede Omrids glide hen over den hvide Flade, indtil pludselig Lyset sluktes. Men han vedblev at stirre efter den forsvundne Skygge; histovre, syntes ham, var den Kvinde, hvorm han havde hørt saa Meget — hun var funden og var Charles ikke lidt yngre end »Dandserinden«?

Men medens hans Sind fløj vildsomt efter en Skyggeverden, modnedes en Barnesjæl i Værelset ved Siden af ham. Marie Elisabeth laa og bad til Gud, bad atter og atter om Tilgivelse — ikke for, at hun var falden i Vandet; thi deri var hun dog uskyldig nok — men for de forstyrrende Tanker, hun havde havt og ikke kunnet magte. Fra de vildsomme, taageagtige Følelser, der som Aander omgave hende og ikke fuldstændig vilde forsvinde, søgte hendes Sind hjem til hendes Moder og fandt Ro. Hun bad til Gud om Lykke og Velsignelse for Otto, bad ogsaa med barnligt Sværmeri om Velsignelse over Hende, som hun ikke kunde lide, og faldt i en tryg Søvn.

Da Otto den næstfølgende Dag red ned for paa egne og hele Gaardens Vegne at spørge til Marie Elisabeth, modtog hendes Moder ham ikke

med den Slags Velvilje som før. Hun takkede ham næsten lidenskabelig, fordi han havde reddet hendes Datter, og der var Hjertelighed i denne lidenskabelige Tak; men der manglede Noget, eller der var for Meget; thi saaledes var Forholdet blevet ved de faa Timers Ophold under hendes Tag, at han ikke havde ventet andre Ord derom end dem, en Moder kunde sige til sin Søn, naar han havde hjulpet Søsteren af en Fare. Men hun havde mærket paa Marie Elisabeth, at der var foregaaet Noget. Hun havde ikke faaet et tydeligt Svar; thi for at faa et saadant skulde man spørge rigtig, og naar man ikke havde set Situationen, kunde man ikke let komme paa at stille Spørgsmaalet rigtigt. Dog, det følte hun ud af sin Datters Væsen, at der var tilføjet hende noget Usædvanligt, som ikke var godt, og at det var kommet fra Otto. Hendes Natur var altfor gjennemsigtig til, at Otto ikke skulde mærke en Forandring, og det er desuden det Særegne i Forholdet til gode og elskelige Mennesker, at man faar en finere Sands og føler hver enkelt Nuance i deres Sindelag. Maaske bidrog en hemmelig Samvittighedens Stemme til, at han opfattede skarpere; men i alt Fald følte han, at der var en Forskjel mellem Velviljen før og nu. Men denne lille Forskjel var det Hele, det var netop, hvad der havde udgjort det Særegne, Poetiske, Usædvanlige, hvori han et Par Dage tidligere havde været saa lykkelig. Og Marie Elisabeth kunde han heller ikke finde igjen. Skuespillerinden havde

vel ikke ved sin Fortælling fuldstændig omdigtet hende for ham til en Undine; men et Undineskjær, hvortil hun i Virkeligheden ikke svarede, var kastet over hende. Hun vilde saa gjerne, saa uendelig gjerne have vist ham en inderlig Taknemlighed; men hun kunde ikke, Noget, der var stærkere end hun, gjorde hende tilbageholden; hun troede imidlertid, det fulgte af sig selv, at Otto maatte kunne føle hendes Erkjendtlighed, selv om hun tav. Kun Sandberg sagde med hele sin Naturs Frejdighed Otto Tak for den gode Haandsrækning; men netop derved blev hele Huset stillet i Linje med Sandberg, eller Otto følte i dette Øjeblik ret tydelig, hvorledes Noget hos Moder og Datter havde trukket sig tilbage fra ham, og da han red derfra, var den Frygt, hvormed han havde leget, bleven virkelig: Huset var der ikke længer.

Dog var der vel tillige en anden Grund til, at det ikke var der længer: Han søgte det ikke med den Inderlighed og Sindets Enhed som tidligere. Livet oppe paa Gaarden havde antaget en ny Skikkelse; i Stedet for at fly det fandt han nu deri al den Tilfredsstillelse, som Omgangen med Hende, under venlig Opmærksomhed fra hendes, frembrydende Lidenskab fra hans Side kunde byde.

Han red fra Tjørnelund i Tusmørket og red først meget rask; derpaa sagtnede Hesten paa egen Haand sine Skridt, og han mærkede det ikke, fordi han havde hengivet sig til Tanker, der ikke vare Tanker, halv glade, halv mismodige Fore-

stillinger, halv tillokkende, halv advarende Fornemmelser, saa at han var som delt imellem to Viljer. Han red op ad Bakken, hvor han sidst havde staaet og talt med Præsten. Da skete Noget, som han ikke lærte at forstaa før mange Aar efter. Det forekom ham, at han var gaaende i Stedet for ridende, og at pludselig Marie Elisabeth var bagved ham, berørte hans Arm og kaldte ham tilbage. Ham syntes, at han følte Berørelsen, at Luften om hans Øre blev sat i Bevægelse af hendes Kalden, uden at det gav Lyd; han vendte sig om, vaagnede af Tankerne, fandt sig paa Hesten, sporede den til skyndsomt Løb hjemad.

Men hvorfor kaldte Skyggen, han saa, ham ikke tilbage? Fordi den kun var en Skygge og Intet formaaede mod de Magter, der vare nedlagte i hans Sind, og som droge ham til det, han hastede imøde. Det bør sig os Alle at fuldkomme vor Skjæbne, den, som tvindes af vor Vilje, vor Natur, af alle Traade, hvormed vi ere fæstede til Tilværelsen. Den ender, saa er vor Tro, i det, der er det Bedste eller det Bedst-Mulige.

Naar der mellem to Mennesker er en Følelse, som ligger over det Hverdagslige, saa virke de paa hinanden ved Midler, der ere udenfor de sædvanlige Sandser. I de klare, skjønnede Forhold føler den Ene den Andens Bedrøvelse, om den end skjules dybt i Hjertet; Alle de, der oprigtig elske hinanden, ere som gjennemsigtige for hinanden, om de end have Øjnene nedslagne. Og hvorsomhelst der er Lidenskab imellem To, lægger

den et magisk Fluidum imellem dem, og hvo der har mest Lidenskab, har mest Sands for disse Paavirkninger ad ukjendt Vej.

Hans Adfærd tog Form efter hendes Vilje. I den Leg, hun legede med ham, var der saa meget Honnet; hun havde faaet Interesse for ham og vilde virke paa ham. En lille, næsten umærkelig Bøjning af hendes Hoved anviste ham den Plads, han skulde staa paa, naar han nærmede sig hende; hans Holdning blev præget af hendes Fordringer til en Kavalier; hans Udtryksmaade og Ordføjning rettede sig efter den Elegance, som udstrømmede fra hende. Det blev ham let, fordi Høfligheden og dens Former dog i Grunden kun ere Udtryk af Velvilje og Skjønhedssands. Vel følte han undertiden, at han var en usikker Blanding af Elsker og Skoledreng; men denne Skole havde et Trylleri, han ikke vilde eller kunde unddrage sig. Endog hans smaa Forsøg paa Rebellion og Undertrykkelsen deraf, havde for ham en Nydelse, fordi hun anvendte sin Magt derpaa, viste sin lette, elskværdige Overlegenhed og, medens hun besejrede ham paa den ene Maade, hævede ham paa den anden Maade.

Fruen og hun sad en Formiddag ved den aabne Havestuedør, beskæftigede med Haandarbejde. Hun var iført en Morgendragt, der ved sin rige Simpethed stadig tiltrak sig Fruens Sideblik; paa Hovedet sad en lille Kappe, saa løst, som om den i Hastværk var bleven glempt der, men saa yndefuldt, at Tilfældet syntes at være blevet genialt af

lutter Hastværk. Otto, der havde taget Plads i nogen Afstand med en Bog i Haanden, forsøgte at læse; men Øjne og Sind vendte uophørlig tilbage til hende, ind sugende et ubeskriveligt Velbehag.

Fru Paulsen havde talt om det Ceremoniel og den stive Tone, som hersker paa Landet mellem en Mængde Familier og især mellem Damerne. Otto gav sin Skærv ved at hentyde til, hvor meget dog den ærlige Naturlighed var at foretrække for Forfinelsen, og hvor ulykkeligt det var, at Anstød mod ubetydelige Former kunde nedsætte et Menneske, der dog mente det godt. Fruen gav ham Ret, men mente alligevel, at nogen Form var nødvendig. »Ja, saa kommer jo Ceremoniellet,« sagde han.

»Det vilde blive et besynderligt Selskab,« sagde Hun, »hvor Folk kom sammen for at være ærlige imod hinanden. Hvordan skulde det saa gaa, naar man kom sammen med sine hemmelige Fjender?«

»Man trodser sine Fjender,« sagde Otto.

»Ja, men saa maa der være Politibetjente tilstede for at holde Orden, og hvorledes blev saa Selskabslivet muligt? Nej, Enhver som vil deltage i Selskabeligheden, maa have tilegnet sig den gode Tone, Høflighed og Belevenhed. Saa har man hjemme overalt, i alle Klasser.«

»Men saa er jo Selskabslivet egenlig en Tvang i Stedet for en Behagelighed!«

»Det antager jeg dog ikke. Der er en Behagelighed ved selve Iagttagelsen af en Mængde Regler og noget Ubehageligt ved Overtrædelsen. Prøv De f. Ex. at indtage den Stilling, hvori De tidt ser Danserinder eller Dansere: med Armene oprakte over Hovedet, Legemet lidt forover. Lad nu venstre Arm være foran og paa samme Tid højre Fod, saa vil De have en ubehagelig Fornemmelse. Lad venstre Fod og venstre Arm være fremme, kom i den rette Stilling, saa føler De ligesom en Akkord slaet an. Saadan er det ogsaa med Høfligheden; den er sin egen Glæde; men de Folk, som gjøre den kejtet efter, komme i Disharmoni med dem selv og bringe Forstyrrelse.«

»Det var en smuk Bemærkning!« sagde Otto; »det ligner jo Læren om den Musik, som Himmellegemerne siges at frembringe under deres harmoniske Bevægelse i Solsystemet.«

»Virkelig? Saa har jeg været ganske lærd uden at vide det!«

»Men,« tilføjede han, »Moden er dog en Tvang og Vilkaarlighed.«

»Ja, det kan De da ikke nægte, at der er noget Vilkaarligt ved de Moder, vi hvert Øjeblik faa sendte,« sagde Fruen.

»Jeg er dog vis paa, Fru Paulsen, at De ikke tager imod Moden, ganske som den bydes Dem, men sørger for at faa den noget afpasset efter Deres Smag.«

»Det er sandt,« sagde Fruen smigret.

»Jeg formoder, at Moden kommer af Noget, hvorved elskværdige Personer vække Beundring, og smagfulde Folk efterligne deres Ideer med Skjønsomhed, og derved kommer Ideen lidt efter lidt ned til dem, der blot efterabe; de bøje sig under Aaget, fordi de ere fødte Slavinder.«

Fruens Søster var kommen til og sagde: »Man er saamænd ikke Slavinde, fordi man ikke er fri som Fuglen i Luften.«

»Nej,« svarede Hun, »det var maaske ogsaa et stærkt Ord Men det var herligt, De kom! Jeg skal nu til at udfylde Bunden her — skal jeg sætte hvid eller sort Bund?«

»Gud, De maa sætte sort Bund!«

»Det antog jeg i Grunden ogsaa for det smagfuldeste.«

En anden Gang talte de om en af Universitetets Professorer.

Hun sagde: »Hvorledes han er paa Kathedret, kan jeg ikke bedømme; men i Selskab staar han paa Kathedret. Man kan ikke spørge ham om Noget, uden at han holder en Forelæsning derover.«

»Ja, men det er jo netop interessant,« sagde Otto.

»Aa, ja; men i Selskab er det bedre, at en lærd Mand benytter sine Kundskaber til aandrige Bemærkninger for at holde Samtalen igang. En Herre skal tale for at give Damerne Anledning til at sige Noget.«

Justitsraaden, som sad lidt afsides og læste, mumlede: »Han skal være Accoucheur for Damer-nes Vid.«

Otto skyndte sig med at sige: »Paa den Maade forlanger De, at den mest udmærkede Videnskabsmand skal gjøre sin Aand til Tjener i Selskabet«

»Ja,« svarede hun, »han skal være elskværdig; han skal ikke være Fagmand.«

»Men hvorfor hørte De da med saa øjensynlig stor Fornøjelse forleden paa Skovrideren?«

»Paa Skovrideren? Hvad var det med ham?«

»Han sad saamænd og talte hele Tiden om sig selv og sin Skov og sine Dyr og Bøsser og Hunde!«

»O, ja! nu husker jeg det! O, den prægtige Skovrider! Ja, det var en Mand, Manden, som han bør være!«

»Hvorledes skal jeg nu bringe det i Harmoni med Deres Kritik af Professoren?« spurgte Otto mismodig.

Med et pludseligt Udbrud af Munterhed raabte hun: »Jeg ved det ikke!«

Han følte i denne Munterhed Skjemten over hans Mismod, og idet han hurtig bragte sit Ansigt i gladere Folder, sagde han: »Lær mig da Hemmeligheden i at være Manden, som han bør være; thi De maa dog indrømme, at jeg ikke har let ved at forstaa, hvorfor Tale om Forstvæsenet og Veterinærskole er mere selskabelig end Tale om Historie eller Astronomi.«

Hun sagde: »For det Første dufter Forsten eller Skoven behageligere end Bøgers skimlede Blade eller Messingkikkerter.«

»Ja,« raabte han, »det kalder man en subjektiv Grund!«

»Hvad mener Hr. Professoren med det?«

»Jeg mener, at man kunde træffe paa Andre, som sagde: Aa, lad mig være fri for Forstváesenet, jeg elsker de gamle Krøniker, fortæl mig lidt af Saxo Grammaticus eller om Stjernehimlen.«

»Ja, det er ganske vist,« sagde hun.

»Det siger De saa ubekymret og fornøjet, som om Deres Paastande ikke derved vare styrtede sammen.«

»Vil De høre, Frue, hvor det er ham om at gjøre at faa Ret som en Erasmus Montanus! Løfter han ikke sit rethaverske Sind endog mod en Dame? Knæl, Misdæder, knæl for Fruen og mig og gjør Afbigt for det hele Kvindekjøn.«

Han knælede; men i samme Øjeblik skiftede ogsaa hans Tankers Retning, hans Sind og Sandser knælede, hans Blik hyldede hende, og idet hun med stille Fornøjelse saa dette Ungdomsblik, greb hun smilende en Reseda, berørte tre Gange hans Skulder og sagde: »Vær lydige, vær elskværdige, vær Skovrider!«

Han sagde: »Hil sidde I ædle Dannekvinder, Fruer og Møer! Her sværger jeg at knæle, indtil jeg faar at vide, hvorfor Skovrideren er elskværdig.«

»Det hører til de Ting, som ikke kunne udtales i Ord. Det maa læres i Omgang. Gak til Skovrideren! Gaa i Lære hos ham! Tag Time-Information hos ham! Bevæg ham til at aabne et Kursus for Studenter!«

Ved de sidste Ord rejste Otto sig uvilkaarlig, glemmende sin Ed; thi de frembragte for hans Fantasi Billedet af Diplomater og Officerer i første Parket, de *élégants*, overfor hvilke Studenten maa træde i Skygge.

»Maa jeg bede Dem, Frue, at De udøver denne Borgs Politimyndighed og holder ham knælende!«

»Vil De ned!« sagde Fruen med opløftet Strikkepind.

»Jeg vil,« klagede han, idet han atter sank ned; »men, Fru Justitia, vil De saa ogsaa byde, at man giver mig Forklaringen.«

»Vil De værsgo at forklare!« sagde Fruen.

»Ak, Frue, De har Uret, han bliver altfor viis. Men velan da: — Skovrideren gav Os sine Blomster, for at Vi kunde gemme dem, pynte Os med dem eller plukke dem istykker og kaste dem for Vindene, hvorimod Professoren fremtager sine Blomster, fletter dem til en Krands, sætter den paa sit Hoved og spejler sig i vort beundrende Blik.«

»De har ganske Ret, saaledes skal det være; de ere Alle fødte som tributpligtige,« sagde Fruen — og sukkede.

Dette sagte Suk, der lød, idet Otto rejste sig, forandrede ganske Scenen; han blev Symbolet paa den »tributpligtige« Slægt, der rejser sig fra sin korte Knælen til Herredom; hendes Suk var de Betvungnes hendøende Krigsmusik, det berørte Otto med Bebudelse om Erobringens Vellyst, og enten det nu var af Natur eller Kunst, Hun havde i samme Øjeblik sænket Blikket og tillod Fantasien at indsuge Anelsen om, hvad kvindelig Forjættelse der laa under de lange, silkebløde Øjenhaar.

Justitsraaden havde imidlertid betænkt sig, forlod Bogen eller Brevene og sagde: »Mig synes, jeg hørte Dig sukke, Mutter. Maa jeg spørge, om jeg ikke ærlig har betalt min Tribut?«

»Nej, Hr. Justitsraad,« udbrød Hun hurtig, »De har lovet mig, at jeg skulde faa Grevens Have at se.«

»Naa, der har jeg nok siddet i en Regn af Skoser uden at mærke det! Det var det, man mente med Pligt og Tribut! Niels!« raabte han ud af Vinduet, »Niels! lad Wienervognen blive spændt for og kjøre for Døren. — Skal vi paa Vejen tage Præstemadamen med, mine Damer?«

»O, ja, det var ypperligt!« sagde Hun, som om hun ikke mærkede, at med dette Tillæg til Selskabet hævnede Justitsraaden sig for det Paa-tvungne ved Kjøreturen.

Da de kom udenfor Slottets Park, mente Præstekonen, Fruen og hendes Søster, at der kunde

spares Tid, naar de, medens Hun, Justitsraaden og Otto besaa Anlæget, aflagde et Pligt-Besøg i den nærliggende Præstegaard; de havde dog set Parken, Haven og Drivhusene saa tidt, og Grevens Skatkammer var der ikke Haab om at faa at se. De skiltes altsaa. Man havde imidlertid sendt Tjeneren op for at forespørge, om Adgangen var tilladt; der kom et høfligt bejaende Svar, og efterat de havde gaaet lidt omkring, kom den gamle Greve selv for at vise dem om. Præsentationen fandt Sted, og den gamle Herre udtrykte med saa megen Overraskelse, som den fuldendte Belevenhed tilsteder, sin Glæde over dette Besøg og ytrede nogle Ord, hvori en hjertelig, aandfuld Anerkjendelse syntes at paalægge sig selv Maadehold for ikke at faa Udseende af hverdagslig Smiger. Det Behagelige og Vindende ved Grevens kavaler-mæssige Anstand forøgedes ved den Ærefrygt, hans Alder indgød, ved de Fordringer, han syntes at kunne gjøre paa, snarere at være Gjenstand for Opmærksomhed end at yde den.

Hun befandt sig her under Iagttagelsen af alle Regler for Høflighed, Finhed og Ynde fuldkommen i sit Element, i det Mindste syntes det Otto saa. Hans Øje var ikke øvet nok til at se, at hun tildels spillede, hvad der var Grevens anden Natur, at hun, uden just at være teatralsk, medbragte, hvad der var Scenens Erindringer eller udviklet ved Lampeskinnet, medens han gav, hvad der var Tradition i hans Slægt. Hendes eneste Fejl var, at hun for Alvor vilde forestille den

fornemme Dame, og denne Fejl kunde Otto ikke se. Han studerede ivrig disse smaa Artigheder, denne lette Tone, der ligesom legende bar det Besværlige: at tale om Intet, at variere Udtryk af Fornøjelse, medens Gjenstandene næsten stadig vare de samme, at have Sindet eller i det Mindste Ordet livlig beredt for den Andens Skyld, og paa samme Tid gaa rigtig, vende sig rigtig o. s. v. — og imidlertid begik han selv smaa Anstød, da Greven under sin Opmærksomhed for hende ikke tabte ham af Sigte, men behandlede ham med ligesaa megen Høflighed, som om han var en Prins i en Prinsesses Følgeskab.

De kom til en rummelig Plads i Parken, hvor en Samling af sydligere Træer stode tæt omgivne af beskyttende Bøge, Aske og Graner, og imellem hvilke den varme Zones Blomster vare henplantede i foreløbigt Sommerophold paa Flader af fløjlsblødt Grønsvær. Det var saa skjønne Farver og en saadan Duft, at hun med Sandhed kunde sige: »O, dette ser ud som Miklagards Hof mellem Væringevagten!«

Greven sagde: »I Sandhed, større Løn kunde jeg ikke ønske for Aars Arbejde ved dette Anlæg end en saa skjøn Lovtale! Men det er ikke færdigt endnu, her ere vi endnu ifærd med at arbejde.«

Bagved det Sted, hvor de stod, overfor en Udsigt mod Syd henover et usædvanlig smukt, bakket Landskab, var en halv færdig Bygning; adskillige Marmorfliser og en Søjle laa i Græsset.

»Det vil tage lang Tid, min Søn kommer nok til at gjøre det færdigt,« sagde Greven.

Der var i disse Ord en Aande, om just ikke af Udødeligheden, saa dog af den stolte jordiske Slægts Uendelighed; Sjælens Horisont syntes at udvide sig overfor denne gamle Herre, der ufortrødent byggede og virkede, overladende Fuldførelsen til Efterkommerne.

»Men kunde det ikke gøres hurtig færdigt?« spurgte hun.

»Jo, naar vi vilde anvende Mere, end hvad hvert Aars Indtægter tillade os.«

»O, her tager man da ikke de Hensyn, som tyngte andre Dødelige!«

»Hvorfor ikke? Vi leve af vort Arbejde....«
Hun smilede.

»... Ja, af Kapital, Paapasselighed og Orden og af den Lykke, Vorherre giver os — er det ikke sandt, Hr. Justitsraad Paulsen?«

»Jo, Hr. Greve; især uden Kapital nytter det ikke at være Godsejer. Men der er dog Forskjel paa Driftskapital og Rigdom.«

»Ja, unægtelig; men hvad er Rigdom? Jeg kan huske, i min Ungdom, da jeg kom til Paris og blev forestillet ved Hove, bildte jeg mig ind at skulle vække Beundring med mine Ædelstene. Men den unge *duc de Noailles* overstraaledede mig ret som Solen en stakkels Lygte, og da jeg saa Majestæten ved et Hofbal, bar han kun en enkelt Diamant, men i Forhold til denne vare *duc de Noailles'* saavel som mine kun at anse som bruge-

lige til Indfatning om den — som det jo ogsaa bør være; thi om Kronens Glans ere Adelsmændene Brillanterne Adelen og Geniet,« tilføjede den gamle Greve og vilde gjerne, da han følte sig reven hen, have tilføjet af Høflighed: »Adelen, Geniet og Justitsraad Paulsen.«

Han vedblev: »Alt hvad der er adeligt, som vi sagde i gamle Dage, eller, som vi nu sige: ædelt, stort og smukt i et Rige, bringer sin Tribut til Thronen, og deraf fremkommer Kronens Ædelsten, hvo der end i Øjeblikket bærer den, ligesom den herlige Diamant i Naturen synes sammensat af al den Glans, der er i Himlen og Havet og paa Jorden og gjort uforgængelig.«

Otto sagde: »Men i Athen var der dog ingen Throne, som Genierne bragte Tribut til.«

»Nej, min unge Ven, det var der ikke; men hvor længe varede ogsaa Athens Herlighed? Kronen forestiller det Uforgængelige, og til Gjengjæld for, hvad man ofrer den, giver den Fasthed og Varighed dog, tilgiv en gammel Mand hans forældede Anskuelser.«

Tilskyndet af Hendes Blik til at have Aandsnærværelse svarede Otto: »Behøver den Ældre at bede om Undskyldning, fordi han lærer Ungdommen?»

»Smukt sagt, min unge Ven,« sagde Greven og lod, som han trykkede hans Haand. »Men som sagt, Ædelstenen er det beundringsværdigste Naturprodukt. Hvilken forunderlig Farve og Glans kan der ikke være i den røde Rubin eller i Sma-

ragden! Og hvilken Fornøjelse at se det mysteriøse Spil i Diamantens Vand!«

»Og saa bebrejder man os, at vi holde saa meget af Ædelstene!« sagde hun.

»Man roser Dem for denne gode Smag og beklager ofte Ædelstenen, at den er udsat for at fordunkles,« berigtigede den galante gamle Herre.

»Greven mener, at vi misbruge den til Pynt i Stedet for at sætte Pris paa den for dens egen Skjønheds Skyld.«

»Sandelig, min charmante Frøken, det vilde jeg knap vovet at tænke!«

»Tilstaa det, Hr. Greve, tilstaa, at De ikke engang tror en Dame istand til en upartisk Vurdering af Diamanter!«

»O, jeg er istand til strax at afvælte denne skrækkelige Mistanke, jeg vil anholde om, at De skænker mit »Skatkammer«, som vi for Spøg kalde det, et Øjeblik Opmærksomhed.«

Med et muntert triumferende Øjekast til Justitsraaden modtog hun Grøvens Arm, og de gik op imod Hovedbygningen gennem Alleer i gammel-fransk Smag, med udskaarne Nischer, hvori stode Gipsstatuer i Hyrdestilen. Disse Statuer vare tildels temmelig smagløse, tildels beskadigede, og Otto, der var betvungen af Stedet, vovede vel ikke at vedkjende sig en Kritik, men saa med Forundring paa denne Pynt. De kom ind i en meget stor Havestue, hvis Vægge vare tæt behængte med Familieportræter, som Otto strax gav sig til at betragte, medens Greven fjernede sig og

Hun efter et hurtigt Blik over det aabenbart nylig forladte Sybord tog Plads i en Lænestol; Justitsraaden spadserede op og ned ad Gulvet.

Greven kom tilbage med en Kasse, som han aabnede. Hun havde Møje med at skjule sin Skuffelse; thi hun havde ventet Diademer, Halsbaand, Ørenringe, Brystnaale, og det var enkelte Stene, uden Indfatning, ordnede symmetrisk paa grønt Fløjl, i Størrelse fra en stor Bønne til en Ært.

Men da Greven saa sin Yndlingsskat, tindrede hans matte blaa Øjne, og han lagde ikke Mærke til, at hendes inderste Tanker vare andetsteds, medens hun pligtskyldigst beundrede.

»Og se,« sagde han endelig, »med et eneste Haandtag kan man stikke det Hele i Lommen og gaa bort.«

»Og gaa bort?«

»Ja, hvo borger for, at der ikke igjen kommer en Tid, da Slottene stormes og Pøblen henretter Konger og Herrer eller jager dem i Landflygtighed og konfiskerer deres Godser som National-ejendom?«

»Aa, her hjemme har det ingen Nød,« sagde Justitsraaden.

»Man ved aldrig, hvad der kan ske,« svarede Greven med et Skuldertræk.

»Det holder nok, Hr. Greve, vær De kun rolig?«

»Har De ikke lagt Mærke til« — sagde Greven, medens Hun syntes beundrende at sammenligne

Ædelstenene — »at her hjemme er en besynderlig, uforsonlig Splid mellem det Gamle og det Unge? — Vi havde forleden her Besøg af en engelsk Baronet, og derved blev jeg ret bragt til en Sammenligning. Hvad der gjør den engelske Politik saa interessant, er det faste Grundlag, hvorpaa alle Partier befinde sig. Man kan Alt, hvad man fornuftigvis vil, og derfor er det konstitutionelle System til Velsignelse; hver Ministerforandring betyder i Grunden ikke Andet, end at Skibet under sin Krydsning mod det uforrykkede Maal skal gjøre et Slag. Men ser De, Hr. Justitsraad, her hjemme er der intet fast Grundlag. Jeg anerkjender hæderlige Mænd i Oppositionen; men man mærker altid paa dem, at de ikke selv tro, at de kunne, hvad de ville.«

»Ja, hvordan da, Hr. Greve?«

Grevens ridderlige Høflighed blev sat paa en haard Prøve, idet han skulde vedblive at forsumme Damen for at svare Justitsraaden og behandle et Yndlingsthema.

Men hun saa spørgende op paa ham med et ypperligt Udtryk, som om Interessen for at høre ham tale gjorde selve Gjenstanden interessant for hende.

»Jeg mener det saaledes,« vedblev Greven. »Man taler om Nationalitet, og der er to Nationaliteter; man taler om Frihed, og der er i Staten to Partier, der vilde bruge Friheden til at overvælde hinanden. En dansk Statsmand skal af bestemte Modsætninger danne en Enhed, sammen-

tømre Skibet af modsatte Elementer, før han kan føre det, og derfor, tror jeg, har enhver dansk Politiker — en ærlig, Notabene — en hemmelig Følelse af, at hans Styrke kun er Ord, men naar han skal handle, er han fristet til at begynde der, hvor Lord Castlereagh endte.«

»Hvormed endte Lord Castlereagh, Deres Excellence?« spurgte hun.

»Han anbragte en Barberkniv paa en *funeste* Maade,« svarede Greven.

»Min Gud! . . . Saa er Politik jo virkelig en skrækkelig Ting!«

»Ja, min elskværdige Frøken, vi maa Alle bede Gud om at skænke Kongens Raad Visdom og Lykke. Vi Andre maa hver i vor Kreds gjøre det Gode, vi med vore ringe Midler formaa, og forresten være forberedte paa, at Intet er sikkert. Jorden udhules daglig under det Helligste og Ærværdigste, Folkene kaldes til at løse den gordiske Knude, og de ville løse den med Øxehug og med Hammerslag, de ville slaa Porten ind og styrte Fortidens Erindringer ud af Vinduerne, fordi de ikke kunne befri sig for Fortiden.«

»O,« sagde hun med et besynderligt Blik.

Otto havde, medens han opmærksomt lyttede, set paa Familieportræterne: Mændene i Rustning ved Siden af deres Hustruer i mørk Dragt og krusede Halskraver, Mændene i Allongeparyk og Hustruerne i lyse, nedringede Kjoler og med det opsatte, pudrede Haar. Han forstod nu først tilfulde denne Gaards og denne Slægts Storhed,

hans egen Personlighed svandt ind, og medens han beundrede, var det næsten for ham, som om han selv ingen Forældre eller Forfædre havde. Grevens Ord lød som Beretning om en Vanhelligelse.

»Det kalder man altsaa Ahner!« sagde han, da der indtraadte en Pavse; »det er den ridderlige Adell!«

»I vor Tid adler Talentet,« sagde Greven med en sirlig Bøjning henvendt til hende: »Roscius, Mars, Talma, Phidias, Shakespeare ere dets Ahner. Det er det Eneste, som man ganske sikkert ved, vil overleve enhver Forandring.«

En Tjener bragte Forfriskninger og hviskede nogle Ord til Greven.

»Min Kone befinder sig desværre ikke vel,« sagde han let henglidende, idet han skænkede Vin.

Der blev endnu vexlet nogle smukke Ord, og man brød op.

Hun var meget munter, da hun atter traf de andre Damer, og fortalte, hvad de havde set.

»Vare De oppe paa Gaarden?« spurgte Fruen med et Blik paa sin Mand.

»Ja, vist vare vi paa Gaarden, det hører Du jo!«

»Hvad sagde Grevinden for Godt?« spurgte Præstekonen.

»Hun var ikke vel,« svarede Skuespillerinden ligegyldig.

»Men den unge Grevinde og Komtessen?«

»De vare nok tagne i Besøg paa Aastrup,« sagde Justitsraaden.

»Nej, det ved Gud, de ikke var!« sagde Præstekonen; »vi saa dem ved Vinduerne, rigtig nok kun et lille Øjeblik, og ligesom De gik.«

»Det er sgu sandt, lad mig ikke glemme det!« raabte Justitsraaden; »Greven sagde, at der var faldet Resolution i Sagen med Forstanderskabet, og Deres Mand har faaet Uret.« —

En lille Holzsnæppejagt, hvori Grevens ældste, gifte Søn, en yngre Søn og en Neveu deltog, gav Anledning til, at Otto og den unge Paulsen bleve indbudne til Grevens. Den gamle Grevinde var paa denne Dag virkelig upasselig og viste sig kun et Øjeblik, og den unge Grevinde gjorde Honneurs. Da man skulde gaa tilbords, betragtede Otto det som sin Ret og sin Pligt at føre Husets Dame; saadan havde han set, at det var Skik hos Justitsraadens, naar der var Fremmede, noget Lignende havde han set paa Theatret, og saadan havde han indsuget af Hendes Lærdomme, at det maatte være. Da han lidt ængstelig og med alle Sandser skærpede for en mulig Kritik bød den unge Grevinde Armen, sagde hun, idet hun modtog den: »O, Tak!« — i en Tone, som om hun vilde tilføje: »De er altfor artig« eller: »Altfor megen Ære.«

Han vidste ikke rigtig, om han havde været saa ulykkelig at begaa en Fadæse, eller om det var hende, der ikke havde sand Dannelses nok til at erkjende, at Reglerne for god Opdragelse havde

hjemme ogsaa udenfor hendes Kreds; i alt Fald troede han gjennem de faa Ord og deres Tone at mærke den kvindelig-adelige Hovmod. Alkiades-Naturen var krænket og tyede hemmelig til en Tanke eller faldt uvilkaarlig paa at mindes Goethes Ord:

»Und wären Mädchen noch so blöde,
Und wären Weiber noch so spröde,
Doch Allen wird so liebebang
Bei Zaubersaiten und Gesang.«

Den gamle Greve var derimod nu som forhen den høflige Verdensmand og behandlede de to unge Mennesker med sin Alders Værdighed, men tillige som sine jevnbyrdige Gjæster. Efter Kaffen, medens de Yngre spillede Billard, gik han en lille Spadseretur i Haven, og da Tusmørket faldt paa, bad han Gjæsterne om Undskyldning for, at han som gammel Mand fulgte sin vante Skik og tidlig trak sig tilbage. Otto vilde nu tage bort; men Paulsen forlangte at blive. Man samlede i Havestuen, Tjenerne bragte Lys og lukkede Skodderne, de to Damer fremtog Albums og søgte at indlede en Konversation med Gjæsterne, de unge Grever lode bringe et Spillebord og satte sig til at spille Whist *en trois*. Otto, der havde givet saa nøje Agt paa Alt, hvad der vedkom det højere Selskabsliv og nærrede en saa stor Længsel derefter, vidste ikke, om han var en Vild eller en Overciviliseret.

— Af de Svar, som han gav paa Spørgsmaalene om, hvordan han havde moret sig hos Grevens, mærkede Hun, at der var Noget i Vejen, og ønskede at have ham ene. Henad Aften, da Børnene skulde tilsengs, foreslog hun Fruen en Spadseregang; Fruen undskyldte sig med Børnene og bad hende gaa med Krøyer, hun vilde komme efter om en halv Times Tid.

»Hører De ikke, hvilket ærefuldt Hverv Borgfruen giver Dem?« — sagde hun til Otto, der søgte at holde sig ligegyldig for ikke at forraade sin Glæde — »Deres Arm, Hr. Marquis! figurlig talt, naturligvis.«

De havde ikke gaaet langt, før han havde fortalt Alt. — »Er det nu mig, der tager fejl?« spurgte han, »eller ere de Mennesker virkelig raa?«

Hun kunde have svaret: »Nej, men ofte forstaa de ikke det Menneskelige; de tro, at visse Former og Hensyn udelukkende høre deres Kaste til, og at man slet ikke gjør Fortræd ved at undlade dem mod Folk, som efter deres Mening ikke forstaa sig derpaa.«

Hun svarede: »Ja, hos dem er Alting kun Fernis, og i ubevogtede Øjeblikke bryder altid det sande Indre frem. De har jo nok hørt Historien om den adelige Dame, der sagde: Vi havde iaar en saadan Mængde Frugt i Haven, at saagar Huslæreren fik Lov til at spise saa megen, som han vilde. — Hvad sagde den unge Hr. Paulsen til den Ting?«

»Han brød sig ikke om Noget. Han sad og talte med Komtessen og vilde partout blive at spise.«

»Paulsen er et fornuftigt ungt Menneske.... har ikke Greven Præstekald at besætte?«

»Paulsen studerer Jura.«

»Besætter han da ikke Herredsfoged-, eller hvad man kalder det, Birkedommer-Embedet?«

»Jo.«

»Ja, ser De, man skal tage Verden, som den er, altid sætte et mildt Ansigt op, saa kan man gjøre Lykke i Verden.«

»Sagen er dog ikke at gjøre Lykke, men at blive lykkelig,« sagde Otto med et sværmerisk Blik.

»Hvo har lært Dem det? Kan man blive lykkelig uden at gjøre sin Lykke? Maa man ikke staa sig godt med Menneskene for at kunne lede og beherske dem?«

»O, De hersker uden saadanne Anstrengelser!«

»Jeg? det er en anden Sag.«

»De hersker ved Geniet, og fordi De er...«

»Nu, hvad er jeg? Havde De en vellykket Kompliment paa rede Haand?«

»Nej, ingen Kompliment! Jeg vilde sagt: fordi De er smuk og elskværdig.«

»Min Ven, De tager fejl. En Kvinde hersker aldrig. Naar en Mand udmærker sig, har han Venner og Tilhængere, Mændene danne strax Parti for hinanden. Kvinderne tage aldrig Parti for hinanden; hver maa gaa paa egen Haand,

skinsyg bevogtet, hemmelig misundt og hadet af de andre Kvinder. Og medens Manden, der bliver berømt ved sit Geni, ved hvert Skridt finder Kvinder, der af Beundring hengive sig til ham, finder Kvinden kun Beundrere, der ville besidde hende.«

Dette Udbrud ramte og forvirrede ham; men tillige blev her atter aabnet en af de trylleagtig fristende Udsigter. Naar en Kvinde selv sagde det!

Han sagde efter en Pavse: »Mig synes, at hvorsomhelst den begavede Kvinde kommer, bøjer Gammel og Ung, Fornem og Ringe sig for hende. Selv den stolte Adel rækker hende Æreskranse.«

»O, ja,« svarede hun. — »Men,« tilføjede hun strax efter, »den Enkelte, hvem Sligt hændes som en Undtagelse, maa ikke derover glemme Reglen. Reglen er, at de sætte et falsk Diadem paa hendes Hoved og byde hende Komplimenter, der forholde sig til en sand Anerkjendelse som forgyldte Kobbermynter til Guld. En uadelig Kvinde tør ikke konkurrere med de adelige Damer, ikke engang i Dyd.«

Der laa en frygtelig Medisance i Tonen, hvormed de sidste Ord blev sagte.

»Nej,« vedblev hun, »en Strækning Ager, Eng og Skov, hvor Ens Forfædre bevislig have trampet omkring, er en stor Herlighed!«

»Ak,« sagde han forknyt, »naar De vilde opnaa noget Saadant, saa kunde De sagtens.«

»Jeg? Men hvorfor taler De bestandig om mig? Og mener De, at jeg vilde bortgive en eneste vellykket Rolles Lyksalighed, en eneste Skabning af det, man høflig kalder mit Talent, for en Komtesses Stamtræ og hele Arvegods?«

Otto svarede naivt: »Nej.«

Hun sagde lidt efter: »Der er vist et medfødt Fjendskab mellem Adelen og Talentet, maaske fordi de egentlig skulde høre sammen, men næsten altid ere adskilte. Men Talentet har Fortrinet, det kan altid opnaa Adelens Herlighed. Se f. Ex. Victor Hugo, han er bleven Pair af Frankrig, og da han havde den Ubehagelighed i Anledning af Madame Biard, lagde Kongen sig imellem og fik Sagen dysset ned. Vil Alexander Dumas gjøre en Tur i Middelhavet, saa faar han et Linjeskib at sejle i. Den talentfulde Mand behøver blot at ville! Alle de Fordomme og Former, der ligge som Jernringe om os Andre, blive for ham til Viskelæder. For ham aabner sig den hele vide Verden og tilhører ham. Med sin Aand og Uafhængighed løsner han Lænkerne, der tyngte Andre, ja man føler sig frigjort blot ved i Tanken at følge hans Aand. O, naar jeg saadan ret tænker mig om, kan jeg ikke begribe, hvor der kan gaa saa mange daarlige Mandfolk omkring!«

Dersom nogensinde et ungt Menneske følte sig løftet op udenfor Jorden og kun behøvede et fast Punkt paa Jorden for at rokke den i dens Grundvold, saa var det Otto i dette Øjeblik.

Han sagde med bævende Stemme: »Det var ingen Sag at blive en udmærket Mand, naar«

»Naar?« spurgte hun og saa paa ham med sit Fløjlsblik.

»Naar man blev opmuntret af en udmærket Kvinde.«

»Man kan altid være sikker paa, at de udmærkede Kvinder bifalde, at man vil udmærke sig.«

»Ja, saadan!«

»Hvordan?«

Han kunde ikke svare, og hun vidste det. Hun tilføjede et Øjeblik efter: »Har De ikke hørt Historien om den franske Digter, som hvergang han havde udgivet et Værk, modtog et Brev med en saa aandrig, fin og kjærlig Beundring, at den ubekjendte Brevskriverinde blev ligesom en Genius for ham. Efter flere Aars Forløb var han en Aften i en Salon, hvor en Dame, han talte med, pludselig brugte en af de Vendinger, som vare Brevskriverinden egne, og saa kjendte han hende, og saa blev hun, tror jeg, hans Kone.«

Den samme Aftenklarhed, det samme lysende Skjær paa Himlen med det lette Farvespil over Jorden, som havde tryllet Marie Elisabeth, laa nu om Haven, gød sig gennem Løvet ned for deres Fod, lyste ind i de aabne Gange, smigrende Sandserne, og hendes Stemme var som en Musik til denne Scene, kjærtegnende og gjækkende, som Aftenskjæret vilde tale, hvis det kunde, naar man

greb efter det. Ham forekom det under Indfyldelsen af denne Magi, at han elskede hende, og at hun var Indbegrebet af Alt, hvad han attraaede: Det forsvundne Barndomsbillede, den romantiske Møllerpige, den fuldendte aandfulde Dame, den ømme, deltagende Kvinde. Saa mægtig var Fantasiens og Sandsernes Magt, at han hos hende ikke engang savnede en Ungdom, som svarede til hans, og ej heller mærkede, at han ikke kunde sige til hende: »Jeg har Dig kjær.« Men han kunde have sagt: »Jeg tilbeder Dem!« og han søgte efter Ord, der vilde gaa over Læberne, da hørtes Fru Paulsens Trin i Gangen.

Næste Dag rejste hun. Og da hun havde fjernet sig, var Skjæret borte af Gaarden; men Otto mærkede ikke, at Skjæret ogsaa var borte af ham, at under sine Bestræbelser for at erhverve hendes Kjærlighed havde han forsømt at erhverve sig de Andres Velvilje. Det faldt ham ikke ind at lægge Mærke dertil eller bryde sig derom, hans Tanker vare hævede op i en Verden, der laa højt over eller udenfor de almindelige Samfundsbetingelser.

TIENDE KAPITEL.

Milner var Kopist i et af Kollegierne, men kaldtes sædvanligvis Hr. Fuldmægtig; thi her i

Danmark, hvor Titel og Rang har saa Meget at betyde, optages det godt, naar man synes at lade sine gode Ønsker som en Vindspiller være et Par Skridt forud for Virkeligheden paa en Mands Løbebane. Han var i de Tredivte og besad en Formue, der gjorde ham uafhængig, saa at han i al Mag kunde imødesee det Avancement til Fuldmægtig, Kontorchef, Etatsraad osv., som Tiden ufejlbarlig vilde bringe. Han havde Ord for at være en dygtig ung Mand, endskjønt Ingen kunde sige, hvori hans Dygtighed bestod. I Virkeligheden udmærkede han sig ved en stor Mangel paa Originalitet, paa oprindelige, ham tilhørende Tanker eller Anskuelser; men han havde saa megen Aand, at han hurtig kunde tilegne sig de Tanker, som bleve satte i Omløb, og anvende dem i Selskabslivet. Han havde aldrig gjort sig selv Regnskab for andre Anliggender end de verdslige, og hans Mening om, hvad der var Godt og Ondt, Tilladeligt og Utilladeligt, afgang ikke af hans Samvittighed, men af Bekjendtskab til, hvad der var Folks Dom. Denne Fornemmelse var ved tidligt Samkvem med Verden og Selskabslivet bleven udviklet til et Instinkt, der ledede ham med stor Sikkerhed, og han var i Folks Øjne — hvad han ogsaa troede om sig selv — en fuldendt Gentleman. Han saa godt ud, var altid smagfuldt klædt, sang ret smukt, og hans Stemme havde et vist Udtryk, der lignede Følelse; han var saa fuldstændig glat i sine Manerer, at han endog i Damers Nærværelse kunde tillade sig en lille

Tvetydighed, havde ogsaa i sit Væsen noget Velvilligt, ligesom han var Medlem af flere Velgjørenhedsselskaber, saa at han i alle Maader var en saadan behagelig Selskabsmand, som en Mængde Dannede sætte Pris paa. Han havde tillige en anden, ikke almindelig Egenskab: han var diskret, og maaske var det især af denne Grund, at han undertiden i Selskabet gjorde en Lykke, hvorom Verden Intet erfarede. Han var paa en Maade Schiøtts Tankers Handling, men uden Theori, uden System, kun med et godt Selskabs-Instinkt.

Mellem ham og Schiøtt var intet Venskab; men Milner havde nu engang gjort Schiøtts Bekjendtskab og nærrede desuden en frygtblandet Interesse for hans Talegaver, og Schiøtt opgav heller ikke gjerne Nogen, af hvem den ringeste Buket lod sig uddrage, altsaa heller ikke Milner, som ved sine forsigtige Fortællinger og Antydninger ofte leverede ham nyt Stof til Theorier.

I en Familie, hvor han jevnlig kom, havde Milner pludselig lagt Mærke til Datteren. Det kan let træffe sig saa; man overser en ung Pige, som man har kjendt i flere Aar siden hendes Opvæxt, og som i den Tid maaske var styg, bly, kejtet; men hun gjør en lille Rejse og kommer tilbage, eller man ser, hvorledes hun uventet gjør Lykke paa et Bal, eller Ens Opmærksomhed gjør ikke længer Tjeneste hos en anden Dame og søger ny Beskæftigelse. Nok, Milner fik Øje for hende, og med sit ejendommelige praktiske Blik bemærkede han, at der var — Noget. Hvad dette Noget var,

hvorfor og hvorledes hun virkede paa ham med en pikant Kvindelighed, gjorde han sig ikke Regnskab for, han gik efter et godt Instinkt.

Meget lempelig begyndte han at nærme sig hende og vise hende den Slags artige Opmærksomhed, som ikke er Kur, men lig Janushovedet vender Ansigtet til begge Sider, til Alvor og til Spøg, til den Ældres overlegne, beskyttende, vejledende Deltagelse og til Muligheden af en ungdommelig Forelskelse. Hvert Skridt paa denne Vej er sikkert, fordi det er dobbelt og lidt efter lidt bliver pikant for Damen.

Hun var Datter af Grosserer Sander, der førte et solidt, men ikke stort eller glimrende, snarere i adskillige Maader indgetogent Hus. Hun var opdraget paa den temmelig almindelige kjøbenhavnske Maade: under en principløs Blanding af Frihed og Tvang. Man havde indprentet hende Reglerne for Anstand og det Passende, sørget for, at hun kom sammen med skolerette yngre og ældre Piger, engang imellem holdt Øje med hendes Læsning og forresten stolet paa, at man lever i et velordnet Samfund, hvor Ingen nærmer sig en saadan Pige uden reelle Hensigter.

Hendes kvindelige Sands lod hende næsten øjeblikkelig i Milners Adfærd ane en Intrige, som hun ikke var bange for, fordi Milner ikke svarede til hendes Ideal. Hun følte Aand nok hos sig selv til at intrigere ham og havde forresten Lyst til at lære, se, prøve, øve sig til en virkeligere Kamp, til det virkelige Liv — det Liv, som Ung-

dommen saa ofte i Virkelighedens Øjeblikke ser ude i Horisonten.

Milner var forsaavidt literært dannet, som han nøjagtig vidste, hvilke Bøger han skulde laane Damer. Med sit gode Instinkt valgte han Bøger til hende, havde derved ofte Nøglen til hendes Fantasi, havde Lejlighed til adskillige smaa fortrolige Tilnærmelser, saasom at sende Bud, tilskrive hende en lille Billet og senere samtale med hende om Bøgerne. Han var ikke Kritiker; men han forstod at lede Samtalen fra det literære Liv over paa det virkelige Liv og fortælle smaa Træk og Historier, der aldrig gik videre end til at være — pikante.

Men det ene Ord tog det andet; fristede han hende paa een Maade, saa fristede hun ham paa en anden Maade, fordi hun havde Aand; det syntes, at hun forlangte et System, der kunde udfylde hendes Tanke, medens hun i Virkeligheden forlangte en Personlighed, der kunde udfylde hendes Hjerter og Fantasi, og engang, da Milner følte sig bragt i Klemme, laante han fra Schiøtt og talte om Ideal og Natur, om den frie Bevidsthed, der er sin egen Lov, om den sande Kvindeligheds Almagt og absolute Ret overfor Verden. Han talte dunkelt, fordi der ikke var lyst i ham; men det skadede Intet. Man siger, at Sollyset ikke er til som Lys paa sin Vej fra Solen til Jorden, men først ved at indtræde i vor Atmosfære faar sin Natur; saaledes gik ogsaa Lyset fra Schiøtt igjennem Milner til hende.

Hun var jo aldeles ikke fremmed for saadanne Tanker; hun havde mødt lignende i franske Bøger; men der var dog stor Forskjel paa, om Sligt stod fjernt, maaske som blot Opdigtelse, eller om det fremkom som hjemligt, førende et virkeligt, skjønt dulgt Liv i hendes umiddelbare Nærhed, og bragt til hende af en Mand, der ikke syntes at ville belære hende alene for at forøge hendes Kundskaber. Men hun opfattede det dog noget anderledes, end han antog; hun blandede det sammen med sit Sinds øvrige Attraa, med Længslen efter noget Stort, Skjønt og Kraftigt; idet hun nu dristigere begyndte at reflektere og sammenligne, at lytte til sig selv og sine Fordringer, at bryde med sit Sinds Friskhed og sin Villies Energi ud over de Snirkler, Formaliteter og aandløse Skranker, som ofte omgave hende, lagde hun Indhold ind i den nye Form, hvorunder hun tænkte sig Livet. Havde Milner været Personligheden til de Ord, han talte, vilde hendes Hjerter have kjendt denne Personlighed og med Tillid hengivet sig til ham; men Milner var kun Tale-røret, og om ogsaa en ung Kvinde kan blive usikker, saa skuffes hendes Hjerter dog ikke let fuldstændig; hun følte sig utilfredsstillet ved Milner, og dog var han den, der nærmest tilfredsstillede hende ved at vække Uro, bringe Hjertet til at banke, lade hende fornemme Livet.

Han laante hende den af Schiøtt omtalte Bog om Agnes, Premierministerens Datter, og hendes Elsker, den unge Gesandt; men han tilføjede, at

det var en forbuden Bog, ikke fordi den var umoralsk, men fordi den var dristigere og skjønnere, end Spidsborgernes Liv taaler. Hun læste den, og dersom hun fandt, at hun kunde handle som Agnes, saa fandt hun ogsaa, at dertil behøvedes en Mand som Gesandten. Det er imidlertid det Særegne ved den Slags Bøger og deres Virkning paa Fantasien, at man forekommer sig selv at staa saa fast i sin Attraa efter det Herlige, men ikke ved, hvorhen Attraaen kan føre.

I meget lang Tid blev Milner uendelig plaget og skuffet ved sit eget Værk. Hald og Bregning kom jevnlige der i Huset, og navnlig Hald viste Camilla en forsigtig Opmærksomhed, der syntes at tyde paa stille ægteskabelige Hensigter; men Milner havde for megen Erfaring til at anse Hald for farlig eller til at tro, at hun for Alvor mente Noget med den Velvilje, hun undertiden viste ham, og i alt Fald havde han læst »Forførerens Dagbog« eller behøvede ikke at læse den for at vide, hvilken Nytte der kan drages af en Forlovelse. Det er imidlertid sjelden, at Folk ere koldt og nøjagtig beregnende, især i slige Forhold. At lægge Grunden til en Forbindelse, der skulde vedvare, naar hun var bleven gift, var en dæmonisk Plan, som Milner ikke med tydelige Ord vilde have tilstaaet sig selv, skjønt den laa smilende i hans Sind. Det Nærværende og Øjeblikkelige lokkede ham for meget; et klogt og uroligt Pige-sind har Magt over den, der vil lege med det.

Milner blev fristet over Evne, hendes Luner ansaa han for Koketteri og begyndte at frygte, at en længere Stilstand skulde blive en Tilbagegang. O, hvor ønskede han at have den overordnede Tankegang, der kunde beherske hende, at kunne udtale den Trylleformel, der ser ud som et System, men som oftest ikke er Andet end den Skingrund, hvormed en Kvinde bestikker den aarvaagne Forstand, naar Hjertet vil løbe bort.

Det var meget langt fra, at Milner indrømmede for sig selv, at han fik Ideer af Schiøtt; men han anerkjendte, at Schiøtt vakte dem hos ham, at han, medens han hørte Schiøtt, opdagede Noget i sig, som han ellers ikke lagde Mærke til; han følte sig da friere, Ting og Personer, han kjendte, stode klarere for ham, i skarpere Omrids. Men det kunde ikke falde Milner ind at ville søge Undervisning hos Schiøtt; hemmelig spejdede han rigtignok efter en Lejlighed til at høre ham, naar han ret var i Stemning; men det var ogsaa det Yderste, hans Stolthed tillod ham. Og paa samme Tid følte Milner desuden en ubestemt Frygt for, hvad det skulde blive til; der var dog Fare derved, en velerhvervet Stilling i Samfundet kunde blive kompromitteret, eller Tingen kunde føre til et Ægteskab, han kunde miste sin dyrebare Frihed! Det var sandt nok; men Milner var lidt efter lidt kommen i en Slags Lidenskab, han var som en Jæger, der forfølger et anskudt Vildt, han kunde ikke tænke saa koldsindig som ellers

over, hvor han maaske foer hen, — og »det kom jo dog sluttelig an paa hende selv«.

Saaledes stode Sagerne paa den Tid, da Otto i Ferierne rejste hjem.

Camilla havde den foregaaende Sommer været i Besøg ude i en Kjøbstad hos en rig Handelsven af hendes Fader, og der var senere blevet ført en livlig Brevvexling med mange Opfordringer til Husets endnu ugifte Datter om at komme ind og opholde sig nogen Tid i Kjøbenhavn. Man havde ventet den unge Dame i den forløbne Vinter; men hendes Fader, Agent Theilmann, var bleven syg og havde senere skrantet. Det, der egentlig fejlede Agent Theilmann, var for største Delen ikkun Mismod over det nymodens Væsen, over de mange unge Kjøbmænd, som satte Bo i Byen, konkurrerede med ham, holdt Opkjøbere, trak Bondehandelen til sig eller overstraaled ham med nye, elegante Butiker efter Tidens Fordringer. Han vilde gjerne have gjort endel af det, de gjorde; thi han anerkjendte Noget, en Friskhed og Raskhed deri; men han vilde være den Første til at gjøre det, han vilde paa ingen Maade være Efterligner, og nu var det gjort. Andre Ting, Smaalighederne i Konkurrencen, indgød ham en uhyggelig Følelse. »Jeg bliver vammel ved det,« sagde han engang til sin Kone; »de løber op og ned og omkring ligesom sultne Hunde og vilde gjerne snappe Maden fra mig, mens jeg fører den til Munden; vender jeg mig et Øjeblik fra Sulefadet, vips er der En oppe i det!« — En ung

Kjøbmand havde engang faaet fat i en af Agentens Bønder og bedet, om han maatte gradere den Brændevin, han havde kjøbt, og saa havde han triumferende vist Bonden, at den kun holdt syv Grader. »Jeg er kongelig examineret Brændevinsbrænder,« sagde Kjøbmanden, »jeg spæder ikke min Brændevin, og jeg anlægger maaske et Dampbrænderi.« Theilmann fandt det under sin Værdighed at røre ved den Sag; men den ærgrede ham dybt, og det saa meget mere, som han ved at gradere Kjøbmandens Brændevin med Spendrups Gradestok fandt, at den kun holdt halvsyvende Grad. Dernæst var, siden Knud Gjedde havde været i Byen, Forskjønnelsens og Gjendøberiets Aand bleven endemisk, og Agenten havde den Hjertesorg, at man paa Dronningens Fødselsdag omdøbte Theilmanns Gang til Caroline Amalies Gang. Det er sandt, man havde i Kommunalbestyrelsen med den Ærbødighed, som skyldtes ham, bedet om hans Samtykke til at udslette dette Minde om hans Oldefader; men han havde jo ikke kunnet afslaa det og ikke engang kunnet henvise Begærligheden til den anden, den egenlige Gade i Byen, nemlig Adelgaden, der allerede paa Kronprindsens Fødselsdag og i Anledning af en ny Brolægning var bleven omdøbt til Frederiksgaden. Siden den Tid nævnede han aldrig Gangen, og de Lejere, han havde i de smaa Huse, fik aldrig Henstand, skjønt han ellers ikke var en haard Mand — men de boede paa et fjendtligt Territorium. Han kjendte snart ikke

sin By igjen, han følte sig ikke hjemlig i den, han skrantede.

Dr. Siemsen fik endelig den dristige Ide at foreslaa en Baderejse. Allerede det Rygte, at Agent Theilmann vilde gjøre en Baderejse, kastede en ny Glans, et hidtil ukjendt fornem Sygeligheds- eller sygelig Fornemheds-Skjær over hans Hus, og Agenten følte sig snart moralsk tvungen til at udføre den. For det Første rejste han med sin Datter til Kjøbenhavn, og saasnart han var kommen, vilde Grosserer Sander ikke tilstede, at han blev boende i Gjæstgivergaarden paa Vester-gade, men førte ham og Emilie hjem i sit Hus.

Emilie havde altfor heldige Naturanlæg og for megen Udvikling til ikke i Løbet af faa Dage at kunne udslette alle de smaa, ubeskrivelige og dog saa betydningsfulde Ubetydeligheder, der tillsammans danne Forskjellen mellem en kjøbenhavnsk Dame og en Kjøbstadfrøken. Hun var nu i sit tyvende Aar, og selv en Kjender som Milner maatte indrømme, at hun var usædvanlig smuk, skjønt hendes Teint ved Sygdommen havde tabt, om ikke Friskheden, saa dog, hvad man paa Fransk vilde kalde dens *éclat*, den straalende Glans, som i hendes syttende Aar havde hvilet derover. Hun havde den medfødte Lykkens Gave at føre en smuk Person — ikke den Slags Holdning, der imponerer ved Majestæt, men den vindende, indsmigrende, fortryllende, der kommer af Formernes yndefulde Harmoni og Livskraftens, Livsglædens poetiske Spil i hver Bevægelse.

Hendes Ansigt kunde næppe kaldes aandfuldt eller pikant, uden forsaavidt, at det sorte Haar, de mørke, fine Øjenbryn og de blaa Øjne dannede en særegen tiltrækkende Modsætning, og at en forunderlig Forjættelse syntes at hvile om den idealt formede Mund med den lidt opad bøjede Overlæbe. Men det var den Slags Ansigter, som synes digteriske Mænd at indeholde en Aabenbaring af det skønne Kvindelige, de hendrages af Længsel og standse af Mistillid til deres Lykke. Det var et Aasyn, som man maatte tro fuldstændig eller aldeles ikke; ved Synet af hende kunde man forstaa, hvorledes Otto instinktmæssig havde følt ved sig selv, at ingen Forsoning, ingen Tro og Tillid længer var mulig, men senere vedblev at bære den uudslukkelige Længsel efter det Skjønneste.

Milner hørte ikke til den Slags Folk, der lade sig imponere. Han troede ikke Emilie bedre eller værre end Andre, hans Verdensanskuelse var, at ethvert Fruentimmer dog til Syvende og Sidst er et Fruentimmer, og besad han overfor en Kvinde nogen hemmelig, fristende Magt, saa laa den tildels i denne hans Tanke, i det Dristige, det Værste Forudsættende, de svage Øjeblikke Belurende og Fastholdende. Efter det første Indtryk fik han den Ide at gjøre Kur til Emilie; en Intrige med en saadan Pige, og som tilmed snart rejste bort igjen, var højst fristende, og i alt Fald kunde hun bruges til at gjøre Camilla skinsyg. Men han opdagede snart to Ting, den

ene: at han havde begaaet en Fejl ved at nærme sig hende med Overlegenhed og tale i en dæmpet, fortrolig Tone; den anden: at hun paa ingen Maade var til at erobre paa et Strejftog. Overfor disse uvisse Chancer betænkte han som erfaren Mand, at et Forhold til to Veninder overordenlig let fører til det Latterlige, og han formaaede sig selv til at bringe et Offer og nøjes med Camilla.

Medens Emilie befandt sig overordenlig vel ved Livet i Hovedstaden, Indkjøb, Spadsereture o. s. v. samt de første, rekognoscerende Samtaler med Milner, Hald og Bregning, befandt Agenten sig derimod mindre vel. Han led Sult — ikke fordi Huset jo var gjæstfrit nok; men det var en kjøbenhavnsk Gjæstfrihed, der underkastede Gjæsten Husets Sædvane. Han skulde spise Frokost Kl. 11, Middagsmad Kl. 4 og drikke The Kl. 9, og han var vant til at staa op med Solen og holde sine fem smaa tarvelige Maaltider om Dagen. Han kunde gaaet paa en Restauration; men hvis han havde havt en Gjæst, der gik op paa Postgaarden og spiste, vilde han have betragtet sig og sit Hus som vanæret, og han holdt tappert ud, befandt sig ilde og flov for ikke at fornærme Grosserereren; thi hvor kunde det blive skjult, om en saadan Mand som Agent Theilmann gik paa en Restauration? Han var strax bleven indbudt til Middag hos en anden Handelsherre; der maatte han spise fra Kl. 5 til 8, høre Musik til Kl. 9 uden at sove, og spille Kort til Kl. 12. Havde

det ikke været for den offentlige Menings Skyld, var han efter tre Dages Forløb rejst hjem.

En Aften ved Thebordet, hvor Agenten sad og anstrengte sig med at smøre et Stykke Brød »saa tykt som Postpapir«, kom Talen paa Klampenborg Badeanstalt, som dengang nylig var oprettet, og hvor det altsaa ikke var blevet simpelt at ligge paa Landet. Man var nysgjerrig, kunde nok have Lyst til at prøve det. Agenten lyttede. En Badeanstalt — det var jo et Bad! Han spurgte behændig, hvordan man levede der, om der var en Restauration, og da Svaret lød tilfredsstillende, var hurtig en Aftale truffen: Man vilde for et Par Ugers Tid leje en Cottage, Grosserereren vilde møblere, man kunde koge selv, tage Mad eller gaa ud at spise, ganske som man vilde. Damerne vare glade over dette Pust af Friskhed — det smagte jo næsten af Zigeunerliv — og, takket være Agentens Energi, to Dage efter boede man paa Klampenborg.

Familiens Venner kom snart og hyppig ud i Besøg, og Grosserereren, der selv var en alvorlig, indesluttet Mand, forøgede Kredsen ved at indføre en fjernere Bekjendt, en Hr. Dalberg, der opholdt sig paa et Landsted i Nærheden og jevnlig traf sammen med ham paa Dampskibet. Dalberg havde et Navn som betydningsfuld Politiker af den nationale Opposition; han var af anset Familie, temmelig ung, af et vakkert og vindende Ydre og optraadte i Selskabslivet, ikke paa unge Mænds almindelige Maade, bøjende sig under den engang

givne Selskabelighedstone, men i Kraft af Ideen, paavirkende, vindende, indsmigrende, propaganderende, som Bærer af og Tjener for sin politisk-patriotiske Tanke. Han fæstede snart sit Blik paa Theilmann som Agent og stor Kjøbmand i en Kjøbstad og besluttede, i denne Kjøbstad at nedlægge et Sennepskorn. Theilmann var ogsaa meget tilgængelig for Ideerne eller gjorde i det Mindste ingen Modstand, og det viste sig desuden hurtig, at han hørte til de Misfornøjede, idet han bl. A. var misfornøjet med Kjøbstadens nye Byfoged og af de nye Ideer forlangte hans Fjernelse (eller egenlig den gamle, afdøde tilbage). Dalberg, der gjorde sig til af at kjende alle Egoismer og benytte dem for Ideen, henviste til Fremtidens Kommunalforfatning, under hvilken Byerne forhaabenlig selv skulde vælge deres Byfoged eller Maire. Dette var en højst overraskende Ide for Agenten, hvis Tanke hidtil ikke havde naaet saa højt, at den kunde øjne Muligheden af at se en Byfogeds Suverænetet over Hovedet. Han var ikke istand til at opdage Andet, end at saa maatte han blive valgt, navnlig ved Hjælp af hans Lejere, de smaa Borgere og Almuesmændene, og at disses Valgret ved andre Lejligheder kunde blive generende, faldt ham ikke ind; han havde endnu ikke mistet alle sine Illusioner, han var endnu saa ung i Politiken. Hans jevne, rolige Forstand oprørte sig vel et Øjeblik mere end hans Beskedenhed; men han trøstede sig med, at en Byfoged altid holdt en Fuldmægtig, og hvad kjendte desuden mangan

ung Kancelliskriver eller Assessor til den Bys Anliggender, der bleve betroede ham, hvad Erfaring havde en saadan kjøbenhavnsk Herre i Sammenligning med en gammel, anset Borger som han, Agenten? — Hans næste Spørgsmaal var, hvorledes der skulde forholdes med Næringen, om enhver Kik-in-die-Welt skulde have Lov til at fordyre Kornet, nedsætte Prisen paa Kaffe og Sukker, konkurrere med gamle Skatteborgere, ruinere sig selv og snyde sine Kreditorer? Denne vanskelige Sag angaaende Næringsfriheden, erklærede Dalberg, var et aabent Spørgsmaal. Svaret lukkede Munden paa Agenten; thi han forstod det ikke. Han fattede stor Agtelse for Dalberg, og Agtelsen steg til en frygtblandet Beundring, da han ytrede, at naar man fik Skattebevillingsret, kunde Borgerne lukke deres Lommer for Regeringen og tvinge Regeringsmændene til at komme og give gode Ord. Fra dette Øjeblik havde Theilmann kun det Ene imod Dalberg, at han var »for klog«, og Dalberg, der nu troede ham saa vel beredt, som en saadan gammel Kavalier kunde blive, vendte sig fra ham til Damerne. Han havde let ved at drage dem ind i den politiske Samtale, dels fordi han foretrak at holde den i det Almindelige, om Nationalitet og Frihed, dels fordi han fremførte Paastande, der lød smukt i deres Øren: Kvinderne vare ikke længer Slavinder; det var fuldt saa meget deres som Mandens Ret at tilhøre det Store, Almindelige, at frigjøre Tanken fra det daglige Livs smaa Forhold og fæste den paa høje,

begejstrende Ideer. Se til Frankrig! Hvilken Rolle have ikke Damer som Tallien, Roland, Staël, Recamier o. s. v. spillet, hvilken Indflydelse have de ikke udøvet! Og skulde ikke Damerne beskæftige sig med Politik? Det var dog dem, der som Mødre skulde opdrage Fædrelandets Sønner, sende dem til Strid og til Sejr, som Søstre og Hustruer skjønsomt deltagende og opmuntrende hærde Mændenes Mod!

Efter en saadan Tale skrev Camilla til Byen for at faa hine Damers Levnetsbeskrivelse, og Milner sendte hende Mdm. Staal-Delaunays Memoirer fra Regentskabets Tid. Emilie hørte med stor Tilfredsstillelse paa Dalberg; hun var ikke vant til saadan Tale; der var i den Slags Galanteri, som hun (og mange Andre) havde set og mødt, noget Formelt og Kunstigt, en Slags Leg, der opfordrede Kvinden til List og udviklede den legende Snildhed hos hende. Hun modtog Politiken som en ypperlig Bundsforvandt, men rigtignok paa samme Maade som Athen, der brugte de Bundforvandes Pengebidrag til Byens Forskjønnelse.

Ingen af dem kunde værgе sig imod en hurtig opblussende, særegen Følelse for Dalberg. Han var saa begavet og søgt af saa Mange! Det syntes næsten en Nedladdenhed, at han kunde beskæftige sig med almindelige Mennesker — en Nedladdenhed, som dog ikke havde noget Ydmygende; thi han tilhørte jo Ideen, og den stod over Alle. Det var altsaa mindre en Forelskelse end en Forgudelse, hvorved dog er den Egenhed,

at man ikke rigtig ved, om den ikke kaster Sideblik til Bekjendte, Venner og Veninder, og dernæst, at overfor en Dame med højere Sands maa en saadan Mand tage sig iagt, han maa altid være Halvgud, hvilket er meget besværligt.

Milner havde imidlertid betænkt, at Landlivet frembød endel gode Sjder; den selskabelige Omgang bliver friere mellem Bekjendte, som bo i Nærheden af hinanden, der er flere Chancer for »Tilfældet«, og han kastede Øjnene paa »Skrænten«, der laa i passende Afstand, var bestemt til Beboelse for Herrer, ja næsten syntes indrettet til at huse Badeanstaltens Elskere. Han foreslog Schiøtt at tage med ud og se paa Værelser, hvortil Schiøtt var meget villig, han vilde danne sig en Forestilling om, hvorledes en saadan Anstalt var indrettet, for Andre. Som de stode i Begreb med at stige i Wienervognen, kom Helzen forbi; han boede allerede derude, havde forsømt Dampskibstiden og vilde nu søge Kaffemøllebefordring. Milner tilbød ham artig en Plads, som han naturligvis modtog med Fornøjelse. Ved Østerport stødte de paa Hald, som ligeledes modtog en Plads.

»Saa De ligger paa Landet?« sagde Schiøtt til Helzen, da de vare komne ud paa Jordvejen. »Det har De Raad til! Det kaster nok Noget af sig at være Journalist.«

Helzen gav en pralende Beskrivelse over, hvor meget han fik for Spalten, og hvor mange Spalter han kunde skrive.

»Ih, vil man sel« sagde Schiøtt; »men man kan dog slet ikke mærke Deres sædvanlige nette Vendinger og Deres attiske Sprog, uagtet De er kommen til Bladet.«

»Aa, ved De hvad, vort Sprog er smukt, det er hele Byen enig om!«

»O, Du Lykkelige, hele Byen sagde, at Sokrates foragtede Guderne og burde dø. Har Du ganske glempt de Gamle, o Gorgias, og vil Du disputere med os paa Nydansk? Ved De ikke, o Helzen, at vi mene den attiske Aand?«

»Aa, hvad!« sagde Helzen, »et Blad maa være praktisk! Det lever ikke for at libere til Guderne, men for at udrette Noget. Der er kun faa Folk, som kunne paavirkes af den attiske Aand, og de give ikke Styrke; de sidde hjemme i Kakkellovnskrogen med deres Mening, og saa er det sgu ligegyldigt, om den er til eller ej. For at virke i det praktiske Liv maa man understøtte sine Venner og forfølge sine Fjender, indjage Fjenderne Skræk — *oderint, dum metuant!*«

»Hm,« sagde Schiøtt, »hvilken Energi.«

»Ja,« vedblev Helzen, »man maa have Overbevisning om, at de Fleste ere fejge, og selv være dristig. *De l'audace, de l'audace et toujours de l'audace!* som Danton sagde. Men det har man naturligvis kun, naar man selv tilhører Fremskridtet, Oplysningen, Friheden Man kan sige om os, hvad man vil, vi ere dog en Magt!«

»Ja, unægtelig. Men der er Noget, hvorom jeg gjerne vilde have paalidelig Oplysning, af rent

psykologisk Interesse, og jeg henvender mig til Dem som en Avtoritet: Hvad er den egenlige, indre, ideelle Grund til, at I jevnlig lyve saa Pokkers?»

»Lyve? Jeg maa be'e Dem, Schiøtt Det er et stygt Ord.«

»Naa, ja, ja, sig Usandt.«

»Usandt Hvad er Sandhed!«

»Ja, saa spurgte Pilatus.«

»Sandheden er det store Formaal, man er sig bevidst: Folkefriheden, Nationaliteten, Demokratiet. Man kan ikke saa nøje passe paa, om Det, man slaar den gode Sags Fjender i Hovedet, er den nøjagtige, bogstavelige Sandhed«

». . . . Den højere Sandhed er dog, at de skulle have paa Hovedet.«

»Ja — ja! Det er aldeles rigtigt!«

»Ja, men naar I f. Ex. have angrebet en Mand saa tydelig, at hele Publikum ved, det er ham, saa nægte I det dog, naar han sagsøger Jer.«

»Skulde vi lade os dømme og betale Mulkt, lade den Kraft suge fra os, hvormed vi forsvare den gode Sag?»

»Nej, det er rigtigt. Eders Sag er hellig, derfor ere ogsaa I hellige, følgelig er ogsaa Eders Usandhed en højere, hellig Sandhed — det er aldeles logisk.«

»Hør, skulde vi virkelig tilstede, at man rotter sig sammen i Koterier og sammensværges sig mod Friheden? Skulde vi lade vor Arm lamme, fordi Modstanderne listig skjule det juridiske Bevis for

os? Jeg taler dog her til Folk, som selv elske Friheden.«

»Hvilken ypperlig rhetorisk Vending! De har dannet Dem efter de bedste Mønstre. Og De har Ret! Hvad siger ikke Goethe:

»Jene machen Partei, welch' unerlaubtes Beginnen!
Aber unsre Partei, freilich, versteht sich von selbst.«

»Nu ja! der er virkelig en dyb Sandhed deri. Kun Frihedens Parti er berettiget; det vilde være en Luxus, om Lyset vilde disputere med Mørket. Beviset til Gunst for os ligger ogsaa i vor Magt. Paa vor Side staa dog Talenterne, og det vil komme saa vidt, at hvo der ikke hører til os, slet ikke er Talent. Vent blot, vi ville komme til at skrive Historien og Literaturhistorien, fra vort Parti vil udgaa Landets Skolebøger, hele Fremtiden er vor, og kun igjennem vore Spalter vil Vejen gaa til Eftertidens Berømmelse!«

»Hm,« sagde Schiøtt og tav lidt. »Men,« vedblev han, »hvor kan De som god Atheist forsvare for Deres Samvittighed at være Medarbejder af et Blad, der synes at anerkjende en officiel Religion eller i det Mindste en Gang imellem siger: Med Guds Hjælp!«

»Aa, det er saadan en *façon de parler!* Og desuden maa jeg gjøre Dem opmærksom paa, at hos os spørges kun om: Enighed i det Væsenlige.«

»I Sandhed,« sagde Schiøtt, »var jeg ikke Schiøtt, vilde jeg være Helzen!«

Helzen var den Første, der havde opnaaet Fuldbyrkelse af, hvad der blev ønsket paa hin Gildesaften: »Hvad vi stræbe efter!« Og se, han havde opnaaet Magt!

Schiøtt havde under denne Samtale forholdt sig ironisk til Helzen, men ikke med sin sædvanlige Frihed. Han kunde ikke væрге sig imod et Indtryk af »det Praktiske«, af det, som syntes at udrette Noget i Verden. Man skal, naar man vil leve for den Goetheske »ruhige Bildung«, føle, at man udretter Noget i og ved sit eget Indre, for uforstyrret at være Vidne til, at Andre gjøre praktisk Larm.

»Det er blevet en determineret Karl,« sagde Milner til Hald i en lav Tone, men dog saaledes, at Schiøtt hørte det.

»Det er Hr. Halds politiske Ven,« sagde Schiøtt.

Hald udbrød: »Vi Andre kan ikke paatage os Ansvaret for Alt, hvad der rører sig i Pressen. Naar man ikke vil stille sig paa et aldeles spiritualistisk Standpunkt, saa har den borgerlige Frihed en uafviselig Ret, og i Forsvaret for den kan man ikke undgaa nogen Ensidedighed. Skal der udrettes Noget, behøves Varme, ja endogsaa Lidenskab; man tilgiver gjerne Fejl hos dem, der hjælpe til med Iver og Lidenskab.«

De kom til Skrænten, og da Schiøtt saa Indretningen, den smukke Salon og Værelserne, der paa den ene Side beherskede det blaa Hav, paa den anden Side vendte ud til Skoven, fik han

Lyst til at blive der i nogen Tid, leve for Søbade, Morgenture, Skovduft, Studier og en lun lille Passiar ved Middagsbordet i den smukke Salon. Han kørte med Milner tilbage til Byen, ordnede sit Hus — hvilket var gjort ved at udsende nogle Smaabilletter — og tog næste Morgen i Milners Selskab ud med Dampskibet.

Det varede kun kort, inden han med Milner kom ned paa »Anstalten« og gjorde Bekjendtskab med Agenten. Bekjendtskabet var i de første Dage noget koldt og afmaalt, men blev snart desto inderligere. Agenten befandt sig nemlig heller ikke vel paa Klampenborg. Hans Appetit tiltog ved Brugen af Badene, og der var rigtignok en Restauration; men han maatte altid vente saa skrækkelig længe paa, hvad han bestilte. Han, Kjøbstadens store Mand, havde ikke Mod overfor Opvarterne, og de mærkede det øjeblikkelig og morede sig over ham. Det var et ynkeligt Syn at se Agenten sidde der med nedslagne Øjne, forlegen ved at sidde ene, skulende til Opvarterne, der vimsede ham forbi, og endnu ynkeligere vilde det have været, havde man kunnet høre de frygtelige Eder, han mumlede indvendig, indtil han af Naade og Barmhjertighed fik sin Mad. Under disse Omstændigheder vare Agenten og Schiøtt ligesom skabte for hinanden — Schiøtt, der i mange, mange Aar saa at sige ikke havde holdt Maaltid uden paa en Restauration — Agenten, den praktiske Mand, der kunde fortælle og give Stof til Theorier, men her var i praktisk Forlegen-

hed — Schiøtt, der var saa mægtig i Theori og endelig kunde faa Lejlighed til ogsaa praktisk at vise en Overlegenhed. Fra det Øjeblik, da de havde truffet hinanden i Begreb med at gaa, den Ene til sin første, den Anden til sin anden Frokost, og Agenten ved smaa Vink havde forraadt sin Kvide, tog Schiøtt ham under sin Beskyttelse, og det saa fra nu af ud, som om Agenten var en fornem Mand, hvem en Yngre skaanede for alle Berørelser med simple Opvartere. Agenten begyndte at elske Klampenborg; ledet af Schiøtt blev han næsten Gourmand, drak Chateau-Vine, som bragtes med ærbødig Hast, nød Brisen og Kaffen udenfor Pavillonen og trakterede Schiøtt med Cigarer til 1 Sk. Stykket, som Schiøtt røg, fordi hans egne derved kom til at smage bedre.

De kunde tilbringe hele Timer sammen. Agenten fortalte om sin »Bedrift«, og Schiøtt lyttede til dette kraftige Værtskab og gav Agenten et højt Nummer i sit Menageri.

Engang, da Agenten talte om Smaakjøbmændene, sagde han pludselig: »Sig mig, min fortræffelige Hr. Schiøtt, hvad kalder De et aabent Spørgsmaal?»

»Det kalder jeg f. Ex. at spørge en Dame, hvor gammel hun er.«

»Det plejer Fruentimmerne ikke van at kunne lide,« sagde Agenten og plirede skjelmsk med Øjnene.

»Nej,« svarede Schiøtt, »derfor gør en snild

og erfaren Mand jo heller ikke saadant et Spørgsmaal.«

»Død og Pine!« raabte Agenten og blev meget alvorlig, »saa er det altsaa det Samme som at sige, at man er en Dumrian, et Mæhæ!«

Schiøtt blev ganske bange. »En Mand som De, Hr. Agent,« sagde han beroligende, »kan godt spørge uden at faa et saa uhøfligt Svar.«

»Ja, høflig mig her, høflig mig der! — — Ved De hvad, Hr. Kandidat Schiøtt, jeg gi'er ikke en Døjt for hele Politiken!«

»Det gjør jeg heller ikke,« sagde Schiøtt og troede, at Agenten havde faaet en Skrueløs.

Efterhaanden kom Schiøtt som Ven af Milner og Ven af Agenten i Berørelse med Familien. Det var først Hilsener, Præsentation, Udvexling af ubetydelige Ord paa Grønsværet udenfor Cottagen, saa Indbydelse til The — uagtet Milner, der ikke havde beregnet denne Vending og ansaa Schiøtt for en fuldstændig Kjender og Forfører, saa smaat intrigerede imod ham; men Schiøtt var jo hans Ven, og han maatte være yderst forsigtig, især for de unge Damers Skyld. Skulde han gjøre Schiøtt endnu farligere ved at advare dem? Saaledes knyttedes et Bekjendtskab, som dog ikke havde nogen Betydning for Vinteren. Kjøbenhavnske Familier kunne optage Sommermedlemmer ligesom Klubberne.

Schiøtt, der saagodtsom aldrig havde været inde i Selskabslivet og hidtil fra Idealets Standpunkt havde foragtet dets elegante Affekation og

Blødagtighed, dets Brysseler Gulvtæpper, dets snærpede Formaliteter og dets Ufrihed, blev bevægelsen af det gode Selskabs Udvortes, af Husets smagfulde Indretning, af Møblerne, Bordtæpperne, Vaserne, af Menneskenes lette Holdning, der for ham var et besværligt Kunststykke, fordi han ikke havde Øvelsen. Baade af medfødt Skjønhedssands og af Bøger kjendte han fuldkommen Reglerne for god Opdragelse og Anstand i Selskab; men Livet i Virkeligheden er smidigere end Livet i Bøger, det antager utallige Nuancer, frembyder uventede Situationer, der i deres Ubetydelighed blive uoverkommelige for den, som ikke behersker dem med en Smule Aandsnærværelse — en Smule og dog saa megen for den, der ikke har den. Schiøtt havde Aand og Kundskaber nok til at føre en Samtale med hvem det skulde være, det vil sige: hvis han blev varslet i rette Tid, og Sol og Vind blev delt som ved en Turnering. Men han havde ikke Øvelse i Konversation, især med Damer, han »havde ikke Smaapenge«. Han var forlegen og stiv, og han mærkede det, ja mærkede det selv i højere Grad end de Andre, fordi han bar Idealet i sig. Han valgte derfor en meget rigtig Taktik, holdt sig tilbage, og i denne beskedne Adfærd fandt han en stor Nydelse. Thi Damerne havde imponeret ham. De vare rigtig nok ikke Gudinder og ikke de Fantasi kvinder, som »Naturen ser stolt efter«; men de havde en anden, væsenlig Egenskab: de levede, talte, vare smukke, tiltrækkende, elegante. Og nu at føle

denne Tilløkkelse, medens Sindet af uvilkaarlig Forsigtighed holdt sig fra at attraa, at være betvungen af Ærefrygt og glæde sig over det Skjønne og Livlige, at føle Sjælskræfterne behagelig spændte uden at have bestemt Brug for dem, var en Nydelse, som Schiøtt beskuede med indadvendt Blik, glædende sig over, at han endnu havde saa megen Ungdom i Hjertet, taknemlig imod Skjæbnen for, at den gav ham dette nye Erkjendelses- og Erfaringsstof. Men paa Grund heraf var han ogsaa en maadelig Iagttager. Hans Erindring havde »rystet sin Kappe«, og det i den Grad, at alle hans Theorier syntes at være blevne rystede ud med. Vistnok savnede han Øvelse i hurtig at opfatte levende Kvinder; men han stod tillige sig selv i Vejen, fordi han var mere beskæftiget med Virkningen, der viste sig i hans Sind, end med Aarsagen, der frembragte den. For ham maatte Forholdet helst have staaet aldeles stille, være vedblevet uforandret som den Aften, da han første Gang drak The i Familien; men han var kommen ind imellem bevægelige Mennesker og maatte følge med.

Milner saa nok, at Schiøtt ikke var behændig; men han vilde være bleven meget forbavset, havde han kunnet se ind i Schiøtt og opdage den sildige Barnlighed, som blomstrede derinde, medens Begærligheden sov eller havde lukket Øjnene. For det Første sørgede han for, at Schiøtt mest befandt sig overfor Emilie, der mest gjorde ham tilbageholden, men ogsaa bedst kunde tirre ham

op. I Førstningen af Bekjendtskabet gik Udviklingen meget langsomt for sig, fordi Schiøtt kun indfandt sig, naar der var Flere samlede, og saa talte indirekte til Damerne, søgte lejlighedsvis i Samtaler med Mændene at udmærke sig under deres Øjne.

Dalberg var egenlig kun beskæftiget med sin Ide og sig selv eller sig selv og sin Ide og havde ikke Øje for de smaa menneskelige Forhold. Men da Hald engang i et fortroligt Øjeblik hentydede paa Camilla og lod mærke, at han gjerne vilde fri til hende, saasnart han fik Embede, vaagnede Dalbergs Iver, han ansaa Camilla for et politisk Geni, fordi hun med saa dyb Interesse hørte paa hans Taler om Frihed og Fædreland, det Store og det Høje, og undertiden tænksomt gav ham Ret; han beregnede, at hun kunde gjøre overordenlig Nytte, naar hun blev gift med En af Partiet, medbragte ham Formue og gjorde Hus. Og da Dalbergs Øjne engang vare opladte i denne Retning, saa han Meget; han saa, at ogsaa Emilie var en rig og smuk Pige, og efterat Hald havde ytret, at Bregning vistnok havde fattet Tanker til hende, kom Dalberg halvt med Overlæg, halvt tilfældig til at indføre en national Medbejler, en theologisk Kandidat Viggo Gram. Der var forsaavidt Overlæg hos Dalberg, som han antog, at denne smukke Pige fra Landet, med det fromme Blik, bedst passede for en Præst, og han forestillede Viggo Gram for Agenten med det formentlig vægtige Ord: »Min Ven, Hr. Viggo

Gram, theologisk Kandidat«, — og Schiøtt befandt sig nu overfor sin »Ven med Løvehovedet«.

Man var en Aften efter en Spadseregang samlet til The hos Grossereren. Hald kom sildig og var mismodig; det viste sig snart i hans Samtale med Dalberg, hvad Grunden var: »Jeg faar ikke Embedet,« sagde han, »** bliver mig foretrukken.«

»Saadan gaar det jo bestandig under det nuværende Regimente,« sagde Dalberg med et Skuldertræk; »Regeringen begunstiger sine blinde Tilhængere og sætter Præmie paa Servilisme.«

Dette Emne blev yderligere drøftet, Exempler anførte og Beregninger gjorde over, hvormeget enkelte Familier havde kostet Staten ved at levere den Embedsmænd.

Endelig sagde Bregning: »Jeg tør ikke bedømme vedkommende Embedskandidaters Dygtighed; men det forekommer mig, at de, der stille sig i principmæssig Opposition til Regeringen, selv maatte føle Betænkelighed ved at træde i dens Tjeneste.«

Dalberg udbrød energisk: »Embedsmændene ere ikke Regeringens, men Statens, Folkets Tjenere, og det vilde være godt, om de Alle styrkede deres Mandighed og Uafhængighed i denne Bevidsthed!«

»Det kan jeg ikke indrømme,« svarede Bregning; »man sværger udtrykkelig Kongen og Regeringsformen Troskab, ja forpligter sig jo ved

sin Embedsed til i alle Maader at væрге om Kongens Ret.«

»Ja, efter Bogstaven er det unægteligt! Men i dette Tilfælde maa den ideelle Retsfølelse staa over den juridiske. Den Ed kan ikke mere sværges i den gamle Betydning, den personlige Bevidsthed er i vor Tid for udviklet, og Modtageren af Eden ved det. Vi have her netop et af de Tilfælde, hvor Overbevisningens, Frihedens, Ideens Ret træder op imod og ved sin egen Magt overvinder det Reale eller rettere Brutale. Tænk Dem, at den Ed skulde holdes efter Bogstaven, og hvorledes vi da Alle vilde gaa omkring som Umælende! Tiden, den offentlige Samvittighed har undergravet den, og det er netop Særkjendet for vor Tid, at Ret skal vorde Magt. Jeg appellerer til Damerne — vedblev han, især henvendt til Camilla — »de have den sikreste Følelse for det Aandiges Ret.«

Camilla svarede rødmende: »Jeg forstaar mig vist ikke paa at dømme i den Sag; men det synes mig, at det var ridderligt af Niels Ebbesen, at han opsagde den kullede Greve Huldskab og Troskab, før han anfaldt ham.«

»Det var smukt og skarpsindigt!« udbrød Dalberg, »og det taler netop for os! thi vi ville ikke anfaldé eller omstyrte; men vi ville lade Ideerne trænge ind i selve Regeringen, den skal være sin egen Niels Ebbesen — med Undtagelse af Heltemodet.«

»Og saa, naar De have faaet Deres Ideer til Herredømmet, hvad ville De da sige om dem, der

sværge Forfatningen Troskab, men undergrave den?» spurgte Bregning.

»Saa have vi Ret til at tale et Alvorsord med dem! Thi naar den Sum af Ideer, som lever i et Folk, er kommen til Magt og Myndighed, har Ingen Ret til at modsætte sig. Hvad kan være skjønnere og mere opløftende, end da under Juli-revolutionen Linjetropperne sloge Bajonetten af, afskøde deres Geværer i Luften og fraterniserede med Folket, da Officererne sænkede Kaarden og lode Fanen hilse Folket! Men da Alt var over-staaet, svore de frivillig Ludvig Philip Eden og holdt den trofast — naar Folkets retfærdige Vilje er sket, saa blive vi Alle konservative!«

»Saa gjælder Ed paany,« sagde Bregning og tilføjede nogle Ord om Tidens Vilkaarlighed, der unddrog sig Avtoriteten, saa at de forskjellige subjektive Viljer stode herreløse overfor hinanden, fornøjede over den Ensidighed, hvormed de udelukkede det Billige og Fredelige.

Dalberg sagde: »I Anledning af det, De der siger om Billighed, vil jeg lægge Dem Goethes Ord paa Hjerte:

»Thöricht ist's
In allen Stücken billig sein; es heiszt
Sein eigen Selbst zerstören.«

»Saavidt jeg husker,« bemærkede Schiøtt, »har Goethe lagt de Ord, De gjør til Deres Valgsprog, i Munden paa Tasso, da han er vred paa Ministeren og finder en Fornøjelse i at hade ham.«

»Man gjør ikke en Sætning til sit Valgsprog, fordi man vælger at anføre den,« svarede Dalberg.

Hald havde vendt sig til Bregning og udbrudt: »Maa jeg da spørge Dem, hvorfor optræder De aldrig ude i Livet? Hvorfor ser man aldrig Dem eller den Gejstlighed, som er af Deres Mening, iblandt Folket ved politiske Anledninger? Hvorfor lade De fornemt os syndige Mennesker bære hele Byrden for at kritisere os mellem fire Vægge? Hvis baade Religion og Fædreland ligge Dem saa inderlig paa Hjerte, hvorfor gjøre De da ingen Anstrengelser, f. Ex. ved i Religionens Navn at træde i Forbindelse med den tydske Gejstlighed? Vi Andre gaa ude i Livet; vi have i det Mindste ikke Fiskeblod; vi harmes ved den Haan, der vises vort Sprog og vort Fødeland; vi ville vise Anmasselsen tilbage, ja, om det saa skal være med Sværdet, enten det saa er gudeligt eller ej! Og heri søge vi tillige vor Ret til ogsaa at ville have en passende Beskæftigelse for vore Evner i Fødelandets Tjeneste, enten det behager Øjeblikkets Magthavere eller ej!«

»De ved godt, Hald,« svarede Bregning, »at naar Gejstligheden gjorde, hvad De der henpegede til, vilde Bladene kalde os Landsforrædere. Man vil ikke have Fred.«

»Man skal frygte Gud mer end Bladene,« sagde Hald med en stolt Mine.

Bregning smilede.

Tjeneren kom ind med Maskinen og lod Døren staa aaben, hvorved der kom en stærk Trækvind.

Bregning tog med et Udtryk af smertelig Fornemmelse til Hovedet.

Dalberg kunde let komme til at opgive den ene af sine Smaaplaner for den anden, især naar der blev Anledning til et smukt Ord. Han spurgte Bregning: »Er Deres Hoved ømfindtligt for Trækvind?»

Bregning bejaede det.

»Saa komme vi til at dække det med en Bispehue!»

Bregnings Øje mødte Emilies; hun saa undrende eller beundrende paa Den, hvem Dalberg saaledes hædrede. Bregning var greben af Æmhed for hende; men det var en ren Kjærlighed, og i Stedet for fejgt og forfængelig, som Mange vilde gjort, at beholde Pynnten, man satte paa ham, sagde han simpelt: »Det er rigtignok anden Gang, at det bliver spaaet mig; men det er ganske sikkert, at jeg ikke bliver Andet end Landsbypræst; jeg tager ikke Doktorgraden.»

Den lille Sejr, han vandt over Fristelsen for Kvindens Øjne, gav i dette Øjeblik hans Ansigt en moralsk Skjønhed, som ikke blev ubemærket.

»For Politiken er Intet umuligt,« sagde Dalberg.

»Ja, hør! Naar De nu er vel færdig med Bregning,« sagde Viggo Gram, »saa ved De nok, De faar en Dyst med mig! Hvad er Deres Mening om Sognebaandets Løsning, om Statens Forhold til Kirken og Skolen?»

»Det er et aabent Spørgsmaal,« svarede Dalberg; »jeg for mit Vedkommende skal forresten ikke være imod, at Kirken bliver adskilt fra Staten. Men alle saadanne Spørgsmaal bør trænges tilbage for Øjeblikket, for at ligesindede Venner kunne vedligeholde Enigheden i det Væsenlige.«

»Ja, det Væsenlige!« svarede Gram; »der maa jeg dog paa Fædrenes Vis tale Hjertesproget og djærvt sige Dem, at dette Eidervæsen ikke ret vil hue mig. Vi maa fuldstændig af med det Gottorpske Kram og gjøre Deling der, hvor den danske Tunge hører op; saa kunne vi sige, at vor dejlige Have er lukket.«

»Det er smukt tænkt,« svarede Dalberg; »men det Statsmandsmæssige nøder os til at opstille et politisk og ikke et blot nationalt Princip. Vi kunne ikke overse Traktaterne og diplomatiske Forhold. Hvor Tyskland hører op, begynder Danmark, og det er ved Eideren. Hvad Tysk der er indenfor, kan under en konstitutionel Forbindelse med Danmark blive revet ud af den tusindaarige Uret, der tynger det, og igjen blive gjort dansk. De kan endnu komme til at gaa som national og gejstlig Missionær ind i et godt Kald. Det er en høj og skøn Opgave at være Missionær ikke sandt, Frøken Theilmann?«

»Jo, det er meget smukt at læse om.«

Schiøtt sagde: »Her er nu to meget ærede Theologer med højst forskellige Meninger — hvilken Religion er nu den rette saliggjørende?«

»Saliggjørende?« udbrød Gram. »Det Saliggjørende har slettens ikke Noget med den Sag at skaffe! Det forkynde vi immer, at den rettroende Kristen har sin Verden for sig; vort Forhold til Jesus Christus er vort hellige Lønkammer, det mageløseste Kjærlighedsvæld. Men det Land, vi leve i her paa Jorden, dets Hjertesbørn ere vi; dets Sprog er sødt paa Tungen, sødt i Liv, sødt i Død, sødt i Eftermæle. Det lever i evindelig Kamp med Tusserne, og Kampen er til for at styrke Heltekraften — eja, det er en Lyst, naar Kæmperne ride til Valhal! Da opslaas Kobberportene med Gny, og Thor ler højt i Sky! Derfor skulle vi tage paa Fjenden med Staalhandske, til han dratter, og spille paa vor dejlige Mundharpe, til Tussen af Arrighed faar Mundklemme!«

»At de Mennesker ikke selv faa Mundklemme af deres Mundharpe!« mumlede Schiøtt, saa Emilie hørte det. Hun bed sig i Læben.

Dalberg, der frygtede, at Gram ikke skulde gjøre store Erobringer paa den Kjæphest, han var kommen op at ride paa, sagde: »De to Herrer Theologer blive nok enige. Nu have jo Grundtvig og Clausen sluttet Forlig og udbragt hinandens Skaal paa Skydebanen.«

»Ja,« sagde Gram, »Enighed hernede paa Jorden om Fæderneslandet. Men vi have ikke indrømmet, at de skulle sidde sammen i Himlen.«

»Det er et aabent Spørgsmaal,« sagde Schiøtt.

»Bravo, Hr. Schiøtt! Det var godt sagt!«

raabte Agenten og trængte sig hen og trykkede Schiøtts Haand.

Schiøtt havde nær spurgt som Demosthenes: »Har jeg sagt en Dumhed?« men tav klogelig og modtog beskeden Agentens Anerkjendelse. Hvad de Tilstedeværende end tænkte om Theilmanns Udbrud, saa blev det benyttet til at gjøre Ende paa en Samtale, som ved Schiøtts Vittighed let kunde være bleven bitter, og Dalberg henvendte sig til Damerne og spurgte, om de ikke vilde glæde Selskabet med lidt Musik.

Camilla satte sig til Pianoet, og efterat hun havde foredraget et Stykke, opfordrede hun Emilie til at synge, og da Emilie i en passende Tid havde undskyldt sig, gav hun endelig efter for det almindelige Ønske. Hun havde en »lille« Stemme og ikke megen Skole; men Stemmen var klar, blød og klangfuld, og hun vovede sig ikke videre, end hvor hun vidste sig sikker. Hun sang en simpel Sang, den, hun kunde bedst, den, hvorved hun følte mest, maaske en, der var knyttet til Erindringer, en saadan, under hvis Udførelse en Kvindes Sind opløfter sig med idealiseret Attraa og vilde forraade sit Indhold for den, der havde et tilstrækkelig fint Øre.

Dalberg stod med korslagte Arme lænet til Vinduet og oversaa Selskabet. Det gik end ydermere op for ham, da han hørte denne Sang, at Emilie ingenlunde var saa afgjort bestemt til Missionærinde, som han havde antaget, og da han

kastede Øjnene paa Viggo Gram med Ansigtet præget af forceret Djærvhed og forceret Barnlighed, blev han glad over, at hans diplomatiske Plan var en Hemmelighed. Hans Blik vandrede til Camilla, der sad med bøjet Hoved og lyttede; et ham uforklarligt Udtryk laa over hendes hvide Pande, de sænkede Øjenlaag og den halv aabne Mund. Uvilkaarlig søgte han efter Nogen, der passede til hende, og fandt Ingen. Stemt og ledet af Sangen, optog hans Sind paa halv poetisk Maade et Billede af Selskabet og fandt deri Verden repræsenteret: det Brudte, Afrevne, Forskjelligartede, der mødes og kun holdes sammen, ledes og benyttes til højere Formaal af store Aander og især store Politikere. Han standsede ved denne behagelige Fornemmelse og beholdt den, da Sangen hørte op. Han nærmede sig Emilie med Lethed og Anstand, bragte hende sin Kompliment, og henvendte sig derpaa med samme Lethed til Camilla.

Hald og Bregning skulde med Omnibussen, og beredte sig til at bryde op. Bregning gik hen til Emilie, med hvem Gram var kommen i Samtale; han havde i Hast faaet bragt den nordiske Mythologi paa Bane og fortalte om Frigga: at hun ved alle Ting, men tier. »Er det ikke dybt som dejligt?» spurgte han; »er det ikke et mageløst Billede paa Kvinden?»

Emilie nikkede bejaende, og nu forefaldt i Løbet af et Par Minuter en Konversation, hvori

Emilies Repliker kun bestode i bekræftende eller benægtende Hovedbevægelser, uden at Gram under sin egen Veltalenhed savnede Ordets Lyd, medens Bregning med dyb Alvor vel vogtede sig for at forstyrre sin gejstlige Kollega, og medens Schiøtt stod lidt afsides og holdt Øje med Situationen, tilsyneladende saa værdig og ærbar som en Skolemester, der smilende overværer Børnenes Leg.

Dalbergs Samtale med Camilla var efter Sædvane strax bleven politisk — uagtet Ingen af dem i det Øjeblik havde virkelig Tilbøjelighed til at tale om Politik — og Camilla spurgte ham: »Hvad vilde De gjøre, hvis De nu pludselig fik Magten?»

»En saa radikal Opposition som den, hvori vi staa, kan ikke pludselig komme til Magten uden at dekretere Diktaturet Det Første, jeg vilde gjøre, hvis jeg i Aften fik Magten, var at dekretere, at alle smukke Damer skulde være glade.«

Han var ikke oplagt til Alvor og hun ikke til Spøg. Hun sagde: »Saa tag Dem iagt, naar De bliver Diktator!»

»For hvad?»

»For Friheden.«

»Friheden!« — sagde han, idet han artig hilste til Afsked — »Friheden er despotisk!»

Det var en af disse Fraser, hvormed man ikke sjelden kan afspise Mandfolk, der ved Friheden tænkte paa Parlement, Konvent, æsthetisk-historiske Begivenheder, men ikke en Kvinde,

der overalt søger efter fyldigt Liysindhold og, naar Alt kommer til Alt, ikke forstaar sig paa anden Frihed end Hjertets.

Emilie havde ikke ret faaet Lejlighed til at more sig; Politiken blev hende dog en temmelig besværlig Bundsforvandt. Da hun rejste til Kjøbenhavn, havde der uvilkaarlig foresvævet hende Billeder af en Turnering, hvor Ridderne brøde Lanser for deres Damer. Hun vidste nok, at det var lidt overspændt; men nogen Morskab maatte man dog se at forskaffe sig ved Siden af de alvorligere Tanker, som maaske En eller Anden vakte. — Camilla tænkte paa Milner. Efter at hendes Tanker søgende havde været beskæftigede andetsteds, vendte de tilbage til ham, dvælede ved hans smukke Tilbageholdenhed, hans Artighed imod de Ældre; hun droges tilbage til ham ved Vanens Magt, ved Fortrydelse over, mulig at have gjort ham Uret, og ved Kundskabens Træ paa Godt og Ondt. Han var stegen i hendes Øjne blot ved at tie; hun tillagde ham nu et Indhold, som de andre Talende ikke havde. Unge Piger kunne jo være store Poeter, naar de lades uforstyrrede.

De to unge Piger vare sammen i Camillas Værelse i Cottagens øverste Stokværk. De stode i det aabne Vindue og saa ud over det maane-

belyste Sund; en tindrende gul Stribe laa henover Vandet; Bølgerne sloge i ensformig Takt mod Kysten fremdrevne af en sagte Vind.

»Hvad tænker Du paa, Emilie?« spurgte Camilla efter en Pavse.

»Aa, jeg ved ikke jeg tror, jeg tænkte slet ikke; her er saa smukt.«

»Er det aldrig faldet Dig ind at tænke, hvor underligt det dog er, at Alting kan gaa saa rolig og stille, at det kan være saa fredeligt og blankt og fornøjet?«

»Tænkte Du paa det nu?« spurgte Emilie og vendte sig med et forskende Blik til Camilla.

»Hør!« sagde Camilla; »den Stemme kjender jeg.«

Der lød noget borte et kraftigt, sømandsagtigt Ahoi!

»Hvem er det da?«

»Ja, det ved jeg ikke. Jeg saa i Eftermiddags en høj, stærktbygget Mand, vistnok en Sømand, ved Indgangen; han raabte det selvsamme Ahoi; formodenlig kaldte eller svarede han Nogen.«

»Og det lagde Du saadan Mærke til?«

»Ja, det lød saa kraftigt og kjækt! Jeg kom til at tænke paa, at saadan lyder det vel i et Krigsskib, naar de holde Søslag.«

»Tag Dig iagt!« sagde Emilie spøgende.

»For hvad?«

»At Du ikke forelsker Dig paa Afstand i den høje Mand.«

»O! han blev formodenlig ogsaa mindre, naar han kom nærmere Har Du nogensinde været forelsket, Emilie?»

»Nej, jo, som Barn var jeg det maaske.«

»O, som Barn! Var Du virkelig inderlig forelsket?»

»Jeg ved ikke rigtig jeg tror, han holdt for meget af mig.«

»Men saa er Du jo koket, Emilie!»

»Koket? Hvad er det egenlig?»

»Det er det er« sagde Camilla famlende og afbrød pludselig sig selv med: »Det er det, jeg ikke er!»

Der var en uskyldig Højhed i disse Ord, og de vare tillige en Slags Anklage, som Selvfølelsen henvendte til Skjæbnen; men de lød som en Anmasselse, og Camilla følte det, da hun selv hørte Ordene. Hun blev forlegen, som man saa tit bliver efter et Udbrud af Følelse; men Emilie tog hende om Livet, strøg hende om Panden og sagde: »Du er en sød Pige, Du er meget bedre end jeg.«

»Hvad hedder han? Lever han endnu?» spurgte Camilla, smilende med Taarer i Øjnene, og lagde sin Arm om Emilie. »Fortæl mig om ham og om Dig.«

Emilie fortalte i en halv spøgende, halv alvorlig Tone, skildrede Otto, udmalede hans bløde Hengivenhed, beskrev Scenen med Æblet, hvordan han senere havde slaaet hende, og hvordan hun egenlig dengang holdt allermest af ham, men

hvordan han igjen havde fordærvet det; jo længere hun kom i Fortællingen, desto mere nærmede Tanken sig Knud Gjedde; der kom noget Kort-aandet, Smerteligt i Tonen, da hun fortalte, at Otto rejste bort, hun overdrev Ottos lille Bedrift paa Engen; thi i dette Øjeblik beskæftigede en krigersk Skikkelse hendes Fantasi, og da hun endte med: »Og siden har jeg ikke set ham« — udbrød Camilla, medens Emilie bøjede sig ud af Vinduet: »Du elsker ham endnu!«

»Hvem?« spurgte Emilie aandsfraværende.

Dette Lynglimt var nok til at lade Camilla ane en anden Historie; men hun svarede: »Din Otto sagde Du ikke, at han hed Otto Krøyer?«

»Jo,« sagde Emilie »Men værsgo,« vedblev hun, pludselig igjen oprømt og livlig, »nu skal Du fortælle; for Du har ogsaa været forelsket som Barn! Nægt det nu ikke, Du lille Skjelm!«

»Det har jeg ogsaa, som ganske lille Pige,« sagde Camilla.

»Fortæl,« raabte Emilie og vendte sit smilende, af de tætte mørke Lokker ombølgede Ansigt imod Camilla, der i dette Øjeblik med det sorte Haar og de brune Øjne, beskinnet af Fuldmaanen, saa endnu blegere ud end sædvanlig. En Tilskuer skulde have betragtet de to unge Piger som dejlige Billeder, den ene paa Livsglæde, den anden paa Dybsind, forskjellige Billeder paa Kvindelighedens Poesi og Mænds Lyksalighed.

»Jeg var nok otte Aar gammel dengang,« begyndte Camilla. »Der kom en Familie rejsende hertil; Manden var en gammel Ven af Fader og havde nok været Konsul i Østerrig eller etsteds i Tyskland. De havde en lille Dreng paa Alder med mig, og ligesom vi saa hinanden, holdt vi af hinanden. Vi blev ved at holde hinanden i Hænderne, jeg forærede ham alt mit Legetøj, og da de sagde, at vi skulde lege sammen, satte vi os hen i en Sofa og omfavnede og kyssede hinanden. Saadan var det altid, naar vi kom sammen. Jeg husker det saa tydelig, at jeg var tilmode, ligesom jeg skulde forsvinde i ham, jeg synes endnu tidt, jeg kan gjenopleve den ubeskrivelige, lyksalige, hensmeltende Følelse. Jeg vilde altid sidde med Hovedet op til hans Skulder; for saa var det, at jeg følte mig saa lykkelig; men han vilde lægge sit Hoved til min Skulder, og det kunde jeg ikke lide. Engang sad han saadan, og jeg var bedrøvet, og saa mærkede jeg lige med Et, at han var falden i Søvn. O, jeg var saa ulykkelig og saa vred! Jeg turde ikke røre mig for ikke at vække ham; men jeg tror, jeg var bleven syg, hvis jeg ikke var kommen til at græde, og saa sad jeg saadan og græd lydløst mine modige Taarer. Saa vaagnede han og kjærtegnede mig, og vi holdt igjen meget af hinanden; men jeg kan godt huske, at jeg betragtede det som min Pligt. Men da han saa igjen kom bort, længtes jeg meget.«

»Hvor er han nu?« spurgte Emilie.

»Han kom tilbage til Tyskland, og der døde han.«

Emilies Ansigt anlagde et Øjeblik Sorg; hun spurgte: »Sørger Du over ham?«

»Aa, det er jo saa længe siden!«

Emilie fortsatte: »Men han vedbliver at være stor, fordi han ikke kan komme nærmere!«

En dyb Rødme overfoer Camillas Ansigt; men hun fattede sig hurtig og udbød, idet hun truede med Fingeren:

»Af en Landsbypige at være«

». . . . har jeg dog en ret god Forstand,« fuldførte Emilie. »Ja, I Københavnsdamer tror ogsaa, at vi Provinsfolk hverken kan se eller høre; men vi kan saamænd baade se Hr. Hald og Hr. Schiøtt og Hr. Milner«

»Og Hr. Bregning og Hr. Dalberg; vi tvivle aldeles ikke!«

»Hvad synes Du om Schiøtt?« spurgte Emilie med et Smil.

»Aa, jeg ved ikke hans Linned er ikke fint nok.«

»Hvad for Noget? Du, som er saa alvorlig, Du, som slet ikke er koket, Du ser derpaa!«

»Ja, jeg undrer mig selv derover; men jeg kunde ikke gjøre derved; igaar eller iforgaars, da han talte om Guderne, kom jeg til at se paa hans Krave, og saa stødte det mig, at den var simpel og blaalig og ikke godt strøgen.«

»Saadan en lærd Mand bryder sig ikke om de Smaating, vi Damer lægge Vægt paa.«

Camilla vendte sig og mødte Emilies skjelsmske Blik.

»Tror Du virkelig, han er saa alvorlig, som han lader til?« spurgte Emilie.

»Aa, jeg ved ikke; jeg synes ikke, han er saa alvorlig; han er jo endogsaa meget vittig sommetider.«

»Ja, saadan!« sagde Emilie og tænkte i sit stille Sind, at hun ikke behøvede nogen theoretisk Vejledning, men kunde overbevise sig i Praxis.

»Forresten,« vedblev hun, »tror jeg rigtignok, at Milner er meget farligere. Der er vist noget Skjult og Dybt.«

»Tror Du?« sagde Camilla saa rolig og simpelt spørgende, at selv Emilies fine Øre ikke kunde opdage Noget.

»Hvad synes Du om Dalberg, Camilla?« vedblev Emilie et Øjeblik efter.

»Hvad synes Du, Emilie?«

»Han er smuk.«

»Ja.«

»Han er vist et stort Geni; han vil vist gjøre uhyre Lykke i Verden.«

»I Verden ja.«

»Du har sommetider en underlig Maade at tale paa, Camilla Hvad mente Du nu?«

»Jeg mente det, jeg sagde. Fader fortalte idag, at Dalberg nok skal forloves med en Datter

af en af Ministrene og paa den Maade komme ind i Kancelliet; saa bliver Regeringen liberal, og Slesvig bliver indlemmet i Danmark.«

»Saa?« sagde Emilie. Hun tilføjede lidt efter, idet hun ligesom Camilla saa ud i den lyse Nat, hen over det tindrende Vandspejl: »Det er dog noget Stort, saadan at formæle sig for Statens Skyld! Det er jo ligesom Kongerne!«

»Ja, og hun, den stakkels Pige, er ligesom Dronningerne.«

»Den »stakkels Pige«? At blive gift med en beundret og berømt Mand! og beherske ham! For det sagde Du jo selv: nærvæd blive Mændene dog smaa.«

»Ja, det er rigtignok en stor Fornøjelse!« sagde Camilla utaalmodig.

Emilie bøjede af og spurgte: »Hvad mener Du om Bregning?«

Camilla svarede med et Udtryk af Hjertelighed: »Det er vist i Grunden et rart Menneske. Han lover ikke Mere, end han holder«

»Ligesom Hald«

»Ja.«

Der blev en Pavse, som Camilla afbrød med: »Det bliver køligt, lad os lukke Vinduet.«

De gik tilbage i Værelset; Emilie saa paa sit Uhr og udbrød: »Gud, Klokkeren er næsten Tolv! hvor Tiden kan gaa! Godnat, søde Camilla Men sig mig, siden Du har hørt efter den Ube-kjendtes Stemme — kjender Du den unge Herre, den netklædte Herre med den spragledede Vest, der

flere Gange gik forbi os i Koncertsalen og fulgte efter os og vedblev at gaa op og ned herudenfor? Jeg syntes, han hilste engang.«

»Ja, det er en Musiklærer André; han har undervist mig en ganske kort Tid for endel Aar siden.«

»Saa? Naa, af hans Blikke at dømme lader det til, at han ikke har glemt sin Elev.«

»Gud, Emilie, hvor kan Du nu være saa — han havde jo ikke Øjnene fra Dig!«

»Være saa? Hvad var det, Du vilde sige? Du mente da ikke koket? Ja, jeg er virkelig lidt koket; men jeg skal nok forbedre mig,« sagde Emilie med en saa indsmigrende Blanding af Skjelmeri og Ruelse, at Camilla faldt hende om Halsen og leende udbrød: »Man maa holde af Dig, Du store Skjelm! Vi maa have Ham til at forbedre Dig.«

»Hvem?«

»Din Otto.«

»Ja.«

Da Emilie var gaaet ind i sit Værelse, faldt det Camilla ind, at hin sildige Efterspørgsel var ligesom en Efterskrift, der jo har Ord for at være Damebrevets egenlige Indhold. Hun huskede paa, at hendes Fader engang havde talt om en morsom Anbefaling, som Ferdinand André havde forlangt af ham til Agent Theilmann, men kort efter havde han igjen set André paa Kjøbenhavns Gader. Hun bragte dette i Forbindelse med Emilies underlige Spørgsmaal: Hvem? og troede i Hast at have

fundet en Nøgle. Hun aabnede Døren til Emilies Værelse og raabte: »Nu ved jeg Noget! Det var altsaa ham! Han gjorde altsaa Kur til Dig paa samme Tid som Din Otto?»

»Hvilken ham?» spurgte Emilie og blev ganske bleg.

»André! Ferdinand André! Musiklæreren! Nægt det ikke!»

»For Guds Skyld, Camilla! Hys! Nævn aldrig det Navn, naar Fader hører det!»

»Vær Du kun rolig,« sagde Camilla, fornøjet over sin Sindrighed, lukkede Døren og gik til-sengs. Hun var saa beskæftiget med sin Opdagelse, at hun glemte sig selv, og først efter en Stunds Forløb lagde hun sig med et dybt Suk til at sove.

Den næste Dag, da Agenten i Schiøtts Selskab havde nydt Tilværelsen i Restaurationen og udenfor Pavillonen, besluttede han at gaa hjem og sove den hede Tid bort, og Schiøtt fulgte ham. De vare begge tavse, Agenten nedsunken i Velbefindende og Længsel efter Søvn, Schiøtt stille og drømmende opvakt, paavirket af Sollyset, Træernes Skygger og Søvinden, fordybet i uvilkaarlige Erindringer af den platoniske Dialog om Kjærlighed, hvor Sokrates vader over Bækken og sætter sig i Ly af Platanen. De kom til Cottagen; Damerne sad udenfor i Husets Skygge, beskæftigede med Haandarbejde; Agenten gik op, Schiøtt hilste og begyndte en Samtale om Vejret. Emilie syntes optaget af sit Arbejde og udbrød

pludselig: »O, Gud, nu er Dampskibet gaaet, og nu faar jeg ikke Bud til Byen!«

Camilla spurgte, hvad hun havde glemt; det var en vigtig Ting, nogle Kniplinger. »Nu kan jeg ikke faa Bud ind før imorgen,« sagde hun mismodig, »saa faar jeg ikke Kraven færdig før i Overmorgen!«

»Hvis De ønsker Bud til Byen,« sagde Schiøtt, »saa kan jeg besørge det jeg skal dog til Byen i Formiddag.«

Han sørgede for at lade mærke paa Tonen, at han ikke skulde til Byen, men vilde, for hendes Skyld.

»Skal De virkelig?« spurgte Emilie. »Men hvordan vil De faa Befordring?«

»O, der er Kaffemøller nok!«

»Ja, naar De vil have den Godhed, med det Samme at besørge et Budskab for mig, saa er jeg Dem virkelig meget forbunden, saa sender Jomfruen det nok ud.«

»Jeg kan jo tage det med, hvis De ønsker det.«

»De er saa overordenlig artig!«

Schiøtt fik sine Instruktioner og kjørte i Solheden ind til Byen. Det var, om ikke nøjagtig paa Dag og Klokkeslet, saa dog samtidig med, at Otto red. Men Schiøtt var overbevist om, at Emilie følte det Offer, han havde bragt hende, og glædede sig over at være kommen hende nærmere; han forsmaaede aldeles at se paa den Jomfru, som solgte ham Kniplingerne, forøgede derved sit Offer og Emilies Erkjendtlighedspligt.

Da han ud paa Eftermiddagen kom tilbage til Cottagen, hvor Milner imidlertid havde indfundet sig, nærmede han sig Emilie med lidt vigtig, hemmelighedsfuld Mine og overrakte hende Pakken. — Emilie sagde overrasket og højt: »Hvad er det? O, tusind Tak, Hr. Schiøtt!« og lagde lidt efter Pakken tilside.

Schiøtt fjernede sig fra hende af en Slags Ædelmodighed, ligesom for ikke strax at tage sin Løn.

Milners Øjne havde med et smilende Udtryk hvilet paa Emilie. Han gik hen til hende og sagde i sin sædvanlige dæmpede Tone: »Har Frøkenen set det Billede, der forestiller Ariadne trukken af Panthere?«

»Nej, hvorfor, Hr. Fuldmægtig?«

»Jeg kom til at tænke derpaa ved at se, hvorledes Frøkenen har spændt Hr. Schiøtt for sin Triumfvogn.«

»Jeg kører altsaa i Enspænder?«

»O, det vil jeg ikke sige! Det kommer naturligtvis kun an paa Dem selv, saa kører De med Fire, ja med Sex og Forrider ligesom Kongen.«

»Saa maatte jeg nok laane en eller flere af Camillas Panthere var det ikke Panthere, Fuldmægtigen sagde?«

»Jo,« svarede Milner lidt flov.

»Hvem var ellers Ariadne, Hr. Fuldmægtig? hvem var hun en Datter af?«

Milner blev stikkende; men han reddede sig ved at sige: »Jeg har vidst det i min Skoletid

.... men vi kan slaa op i Lexikon Schiøtt, hvorledes forholdt det sig med Ariadne? Hvem var hun en Datter af?»

Schiøtt traadte nærmere og sagde: »Hun var Datter af Minos og Pasiphae og hjalp Theseus til at overvinde Minotaurus ved at give ham Traadnøglet med i Labyrinthen. Saa fulgte hun med ham; men han forlod hende paa Naxos, og der fandt Bacchus hende sovende, da han kom fra sit Sejrstog i Indien. Han blev saa henrykt over hendes Skjønhed, at han tog hendes Krans og kastede den op mellem Stjernerne, og der funkler den endnu.«

»Det var meget smukt,« sagde Emilie; »det skal jeg forsøge at huske. Ariadne gav Theseus en Traad var det ikke saadan? Men han lod hende sidde, og saa kom Bacchus fra sine Erobringer og kastede hendes Krans op til Stjernerne ja, dengang var der ridderlig Begejstring i Verden!«

»Ja, tillad mig, Frøken« — sagde Milner — »han fandt hende sovende, og saa var det«

Schiøtt blev ubehagelig berørt ved, at Nogen med saa dristig Fantasi nærmede sig Emilie, og tilføjede derfor hurtig: »Et andet Sagn siger, at Bacchus slet ikke traf Ariadne, men at Artemis af Skinsyge over hendes Skjønhed, dræbte hende med sine Pile.«

»Gud, ja, det kommer der ud af at gjøre
Folk jaloux,« sagde Emilie og tilføjede: »Hvem der havde en saadan Hukommelse!« — medens

hun med et Udtryk af Venlighed og Beundring lod sine dejlige Øjne hvile paa Schiøtt. Hun var ham taknemlig; thi selv naar Damer give Anledning til Tvetydigheder, ville de dog gjerne behandles med Ærefrygt som Gudinder; men pludselig huskede hun paa, hvad Camilla havde sagt om hans Krave, og sænkede Øjnene ned paa den. Schiøtt havde med Fryd i Hjertet udholdt dette Blik; men nu blev han beklemt; han troede, at han havde en Plet paa sin Krave, og vendte sig bort for i Smug at se efter.

Grossereren kom i Følge med Dalberg og Hald. Agent Theilmann kom ligeledes ind, og han, Grossereren og Fruen fik en lille Samtale, medens Dalberg og Hald talte om Politik og drog Camilla med ind i Diskussionen. Ifølge sin Plan udmærkede Dalberg Hald i hendes Nærværelse; men han var ikke stor Mand nok til at gjøre det uden selv at ville tage sig ud, og han lagde ikke Mærke til eller bekymrede sig ikke om, at Hald i Camillas Øjne blev mindre ved at blive beskyttet. Milner sluttede sig til Gruppen som tavs Deltager; han vilde holde Øje med, hvad der foregik, men vogtede sig vel for det ringeste Udtryk af Mismod eller Skinsyge. For Camilla tog han sig ud, saalænge han saaledes tav, som om han mandig betvang en Smerte og resigneret anerkjendte, ikke en Værdigere, men en Mægtigere.

Schiøtt nærmede sig paany Emilie, der syslede med et Broderi og rolig ventede, til Herrerne vilde søge hende.

»Hvorledes synes De derom?« spurgte hun, da Schiøtt tavs saa paa hendes Arbejde.

»Det er virkelig smukt Maa jeg spørge, er det en assyrisk Jæger?«

»En assyrisk!« udbrød Emilie; »hvor falder De paa det?«

»Jo, for Øjnene ere saa lange Jagtasken passer ellers godt til Øjnene; den er saa stor! Den er formodenlig brugt som Symbol for at tilkjendegive, at Manden er en vældig Nimrod, og Nimrod var virkelig en Assyrer.«

»Saa?« sagde Emilie.

»Ja. Men,« vedblev Schiøtt, »Jakken har et mistænkeligt moderne Snit, og Bøssen ja, det forstaar sig, Kineserne have kjendt Krudtet i over tusinde Aar Nimrod kan ogsaa have gaaet med Riffel.«

Schiøtt var paa bedste Vej til at komme ind i sit Element, Ironien, og paa den Maade faa Holdning og Personlighed, og medens disse Ord saa uvilkaarlig brød frem af hans Natur, følte han sig ogsaa saa vel, ret som en fangen Fisk, der atter berører Vandet.

»De spotter,« sagde Emilie og saa op med et Udtryk som en Engel, der er ude i Verdens Ondskab. Det Blik kunde Schiøtt ikke modstaa; han blev bange for at saare eller fornærme hende, Fisken hoppede igjen i Nettet.

Han sagde: »De er jo ikke ansvarlig, Frøken, for det Mønster, De har faaet at brodere efter. Broderihandlerne burde virkelig, før de fik Borger-

skab, underkaste sig en Examen ved Kunstakademiet. Det er dog Lykke nok for den Slags Folk, at Damerne komme i deres Butik.«

»Ja, men man gaar jo ikke altid selv naar jeg er hjemme, maa jeg forskrive Mønstrene.«

Schiøtt saa forskende paa hende. Var det et Stik? Sigtede hun til hans Kjørsel? — Nej; hun saa ud som Fromheden selv, medens hun arbejdede, bøjet over Rammen, og de yppige Lokker hang ned til begge Sider. Nej, sagde hans Reflexion, hun havde i det Øjeblik aldeles glemmt hans Kjøretur, ellers vilde hun netop have vogtet sig for det Ord.

»Saa, der gik Traaden over! Om det saa er Garnet, har det ikke mere Lyst til at arbejde paa Assyrerne! Det var slette Folk, Assyrerne; det kan jeg godt huske fra min Bibelhistorie havde de virkelig lange Øjne?«

Schiøtt blev glad over at kunne bringe sin Kritik i Forglemmelse. Han fortalte om det Særegne ved den assyriske Kunst, om de opbevarede Monumenter, gled over til den ægyptiske Kunst, skildrede Templerne ved Nilen, Pyramiderne og Kongernes Grave, søgte at tydeliggjøre, hvilke forbavsende Værker dette var, hvilken uhyre Udstrækning Ruinerne endnu have, hvorledes disse Triumf-Minder over antike Kongers Sejre og Erobringer have trodset Tid og Ødelæggelse.

Camilla havde nærmet sig og hørte til i Tavshed.

Emilie sagde: »Hvor længe kan det vel være siden, Hr. Schiøtt, at man gjorde de store Erbringer?«

»Det var flere tusinde Aar før vor Tidsregning,« svarede Schiøtt.

»Gud, hvor det er længe siden!« sagde Emilie.

Emilies Instinkt havde ganske rigtig sagt hende, at man kunde tillade sig Mere med Schiøtt end med mange Andre, og at det med ham netop var pikant, en Kjørsel med Panther. Han troede ikke sine egne Øren og Øjne, lagde beskedent en anden Mening i Ord, Blik og Smil, end han vilde have gjort, naar en Anden havde berettet ham derom. Han lignede i den Henseende Hagen Jarl, der randsagede Irlændernes Skib for at finde Flygtningen, og hvergang han kom udenfor Skibet nøjagtig kunde sige, hvor Forbryderen maatte være skjult, men hvergang han igjen kom ombord, ikke kunde finde ham. Emilie var den Kvinde, som i Selskabslivet mest maatte incitere Schiøtt, men ogsaa den, som mindst kunde vække en frelsende, sand og dyb Lidenskab hos ham. Som hun manglede Alvor overfor ham, manglede han Tro overfor hende; tiltrods for den ejendommelige, man kunde kalde den: nyfødte poetiske Uvidenhed, der tilhyllede hans Erfaring, laa dog paa Bunden af hans Sind en Tanke: at hun, naar det kom til Stykket, var Musen, der legede med Katten. Det var hun ogsaa — theoretisk; men praktisk var han Musen, hun Katten.

Grossereren foreslog Selskabet en Spadseretur, og man begav sig paa en lille Vandring, der endte ved Koncertsalen. Det var en Hverdag, og der var desaaarsag kun faa Fremmede, medens hele Anstaltens Befolkning havde indfundet sig og bevægede sig paa sædvanlig kjøbenhavnsk Maade: hver Storhed omgiven af sine Drabanter og alle Storheder kredsende i afmaalte Baner og i forskjellig Afstand om den største Storhed, som for Øjeblikket var en Konferensraad og Storkors. Dette Sted er smukt, ja stort; det ligger ved Randen af en Bøgeskov, paa en Høj over det vidtstrakte, blaa Sund. Men Skjønheden og Storheden, Skoven og Havet, ere som oftest kun Ramme for Smaaligheden, for det borgerlig-elegante, selvkjærlig-opmærksomme Samfundsliv, hvis Alvor og Glæde har samme Dybde som Dansemusiken, der opføres for det eller blander sig i dets Summen. Det er mærkeligt nok, at i det alvorlige, handlende, diskuterende Liv er som oftest Helheden, de Samlede, bedre end de Enkelte; men i det selskabelige Samfundsliv — naar det ikke er indskrænket til smaa udvalgte Kredse — ere upaatvivlelig en stor Mængde Enkelte bedre end det Samlede. Det anses for en Uhøflighed at rage op over Middelmaadighedens Vandspejl, og derfor bliver Middelmaadigheden med dens Sands for Ubetydeligheder, dens Jagen efter smaalige Triumfer og aandløse Nydelser, toneangivende — hvoraf synes at maatte følge med Nødvendighed, at de Enkelte ville forringes, jo mere denne Art Sam-

fundsliv udvikler sig. Hvor mange gode Kræfter mon der mellem Aar og Dag bringes ud i denne Hjemløshed, hvor mangt et Gemyt, der kunde blive noget Bedre, vænnes her til at være vildsomt beskæftiget udenfor sig selv, til at have sit Indre som en umøbleret Stue, til at holde Sindet flagrende ude omkring »Folks« Øjne og Læber for at erfare, ikke hvad man er, men hvad man synes at være!

En aldrende Herre hilste paa de Ankommende og indviede dem i et nydeligt lille Velgjørenhedsprojekt, der havde den hemmelige Fortjeneste at forene Alle uden Rangforskjel paa et og samme Stykke Papir. En anden Herre deklamerede mellem to Koncertnummere: Min Søn, vil Du i Verden frem, saa buk. Det var ikke Satire — Nummeret var valgt af det godmodigste Hensyn til Længden. En Embedsmand, der saa smaat havde Ord for, at han med Haardhed gjorde sig Fordel af sine Undergivne, men i en videre Kreds var bekjendt for sin Velgjørenhedssands, trak Milner og Schiøtt tilside og sagde, han havde paataget sig at holde et Foredrag til Fordel for Velgjørenhedsplanen; men han vilde slet ikke nægte, at medens han havde Følelse nok for Sagen, var han ikke vant til at holde Foredrag; han havde tænkt paa Noget om Hoved og Følelse, men her maatte man ikke tale for meget om Hoved, og han vilde bede en af Dhrr. overtage Foredraget. Schiøtt raadede ham til at opføre en Art koncerterende Duo

mellem »Hoved« og »Hjerte«; Hovedet kunde være Lærdommen, den grulige Alvor og den kolde Kritik, Hjertet Bøgeskoven, Vandet, den barnlige Følelse; Hovedet bragte ved sin Spidsfindighed Hjertet til at tie; men det tavse Hjerte underskrev Velgjørenhedsplanen. »Ja,« raabte Herren fornøjet, »og saa tilføje vi Moralen: Det er bedre at have Hjerte uden Hoved end et hjerteløst Hoved! Det er Mad for Mons!« — og det viste sig, at han havde Ret, det improviserede Foredrag gjorde overordenlig Lykke, næsten hele Forsamlingen følte sig smigret, og Resten mærkede lidt Hoved. Imidlertid bevægede Dalberg sig fra Gruppe til Gruppe, forøgede ved Hjælp af Hilsener og Artigheder sit politiske Parti eller brød Odden af Modstand; Hald hilste paa Konferensraaden og havde den Ære at føre en kort Samtale med ham.

Milner fortalte Camilla en pikant Historie, sand eller opdigtet, om en af de tilstedeværende Fruer. Som altid, naar han overlod sig til sin gode Natur, var han heldig; der er Samfundsforhold, under hvilke den Stærke fornemmer Lyst til at trodse det Gode, blot for ikke at deltage i Dyrkelsen af Skinnenet.

»Men det er jo i Grunden frygteligt,« sagde hun.

»Saadan er det,« svarede han.

Og idet han glemte alle sine Tanker om et System og overlod sig til sin gode Natur, sang han dæmpet og med et skjemtende Blik:

*„Al mio dio sarò spergiura,
Ma fedele a te sarò!“ *)*

Hun tav og gjorde Milner usikker ved sin Tavshed.

Schiøtt kunde ikke væрге sig imod en Følelse af Velbehag; det var ret, som om han her blev til Noget. Hvad han aldrig var faldet paa at tiltro sig selv, skete: Han var fornøjet over at gaa med en smuk Pige, ikke blot for hendes Skyld, men fordi man saa, at han gik med hende og hendes gode Selskab.

Emilie havde den Tilfredsstillelse at føle sig beundret og misundt. Selv fornam hun som den Smukkeste, en af de Rigeste og den smagfuldest Klædte ikke Spor af Misundelse, men kun kvindelig Triumf, og hun hvilede i denne livfulde Fornemmelse; thi Kvinden kan et Øjeblik blive ligesom mættet af en saadan Triumf, et Mandfolks Forfængelighed er umætteligere, maaske fordi den er unaturligere. Men hun havde ogsaa fuldtop at gjøre. Hun talte med Schiøtt og Grossereren paa saadan Maade, som velopdragne Mennesker tale i Publikums Overværelse: for at lade Publikum se, at de tale. Hun skulde iagttage en Mængde Herrer og Damer og desuden udføre et lille Skjelmstykke med Camilla og den punktlig tilstedeværende André. For Camilla skulde det

*) Jeg bryder den Ed, jeg har svoret min Gud; men Dig vil jeg blive tro. Af »Norma«, Adalgisas Ord til Pollio.

se ud, som om her virkelig var Noget, og med det Samme maatte det gjerne for André se ligedan ud. Hun slog derfor Øjnene ned, hvergang de vare nær ved at møde hans, og hun forstod den Kunst at gjøre nedslagne Øjne ligesaa farlige som opslagne, medens Camilla uafvidende bidrog til Fuldendelsen; thi det Blik, hvormed hun engang imellem saa paa ham, medens Emilie ikke vovede at se op, overbeviste ham om, at han havde været paa Bane, vakte de besynderligste, lyksalig-ulyksalige Følelser hos Ferdinand. Han troede og tvivlede, han svævede mellem Himmel og Jord, lagde fantastiske Planer, som han i samme Øjeblik lod falde, turde ikke nærme sig og kunde ikke fjerne sig. Da han endelig maatte forlade Anstalten, var han i en saadan Stemning, at han maatte drikke og synge; han slog sig til et lystigt Selskab, fik baade Drik og Sang og tillige Spil, nemlig Hasard, vandt, og som om han havde været klassisk opdragen og vidst, at Venus var Gudinde baade for Kjærlighed og Spil, sammenblandede han sine to Lidenskaber og overgav sig til den Retning, der i Øjeblikket var ham huldest.

Nogle Dage hengik uden at medføre Nyt, men udviklede, lig Solen, de Spirer, der laa i Forholdene. Agenten havde fattet Forkjærlighed for Bregning, Dalbergs og Viggo Grams Modstander, og behandlede ham som sin egen Gjæst. Schiøtt var Agentens Ven ude i det offentlige Liv, paa Restaurationen; men Bregning bød han ind til sig, og rimeligvis har Bregning fulgt Skriftens

Ord og været »snild som en Slange og uskyldig som en Due«. Schiøtt blev bestandig noget fjernere stillet, maaske tildels fordi han ikke havde Dristighed til at stille sig nær. Overfor Damerne var det ham næsten umuligt at befri sin Holdning fra det Præg, den engang havde faaet; med hvilke gode Forsætter han end kom, saa blev han bestandig bragt til, i Stedet for at konversere, at holde Foredrag. Den ubetydeligste Ting kunde blive en Anledning. Saaledes spurgte Camilla engang, hvad en Svovlstik hed paa Engelsk, og ytrede, da Schiøtt nævnte Ordet *lucifer match*: »Ja, det er sandt! nu husker jeg det! Det er dog et besynderligt Ord!«

»Det er ganske simpelt,« sagde Schiøtt; »vi sige paa Dansk: Fosfor-Svovlstikker; men Fosfor er det græske, Lucifer det latinske Navn for samme Ting og betyder Lysbringer. Lucifer er endvidere det Samme som Venus, naar den er Morgenstjerne, om Aftenen hedder den Hesperus. Det er en jødisk Profet og en kristen Kirkefader, der have stukket Hovederne sammen og formodenlig af privat Nag til Fru Venus faaet hendes lysbringende Stjerne brugt som Navn for Mørkets Fyrste.«

Dermed var Samtalen inde baade i Astronomi og Mythologi.

Naar han gik ved Emilies Side, fortalte han hende lignende interessante Ting; han troede rigtig nok, at han steg i hendes Øjne ved at vise saa megen tiltalende Kundskabsfylde; men paa den

anden Side følte han ogsaa, at hun egenlig helst vilde og burde underholdes livligere; men hvergang han vilde gribe Lejligheden til at smutte ud af den fortællende Stil, fandt hun sin Fornøjelse i at forhindre ham derfra. — Imellem Camilla og Milner var Forholdet en besynderlig Blanding af Følsomhed, Skjemt og Drilleri, der lod ane, at en Krisis forestod, og endmere maatte den nærme sig, da Hald engang kom ud meget fornøjet: Han havde dog faaet Embedet. Dalberg og han vare nu enige om, at Regeringen dog var fejs, at nogle velskrevne Bladartikler bragte den til at frygte den offentlige Mening, at Partiet faktisk maatte sejre ved tilsidst at være Indehaver af Statens Embeder. »Enhver Regering, der ikke kan blive betjent af politiske Venner og Tilhængere, er dømt og maa styrte,« bemærkede Dalberg. »Hver ny Embedsmand,« tilføjede han henvendt til Camilla, »er en Pille, paa hvem Fremtidens Bygning hviler, men vore dumme Regeringsmænd anbringe den selv.« Han gjorde med Haanden en fortræffelig Gestus og overlod Hald til en Samtale med Camilla.

Hald var i den lyseste Sindsstemning, og naar han kom bort fra »den højere Politik«, var han kun opfyldt af Lyst til at gjøre sin Pligt i strengeste Forstand, varetage sit nye Embede med største Nidkjerhed. Der fremtraadte noget Bravt og Alvorligt, som gjorde et godt Indtryk paa Camilla. Deres Samtale blev afbrudt af Emilie, Milner, Schjøtt og andre Bekjendte, der vilde gjøre en Sejltur.

Den næste Morgen drog et stærkt Tordenvejr over Egnen. Den voldsomme Plaskregn holdt Befolkningen paa »Skrænten« fængslet, og Milner kom tankefuld ind til Schiøtt.

»Om Forladelse, jeg forstyrrer nok,« sagde han, da han saa Schiøtt med et Brev i Haanden, og vilde trække sig tilbage igjen.

»Nej, slet ikke, det er kun fra den unge Hr. Krøyer, og jeg tænker ikke, der er vigtige Budskaber deri; det kan gjerne vente, hvis De vil tale med mig.«

»Nej, læs De; jeg kom kun for at passiare lidt i det gudsforgaaede Vejr; jeg tænder en Cigar saalænge.«

Brevet var dateret fra en Kro og lød saaledes:

»Der er endnu nogle Dage tilbage af Ferien, og jeg vidste ikke, hvordan jeg skulde tilbringe dem. Hos Paulsens gad jeg ikke blive, og hjem gad jeg heller ikke tage; saa sendte jeg mit Tøj afsted og gav mig til at spadserere. Iaftes kom jeg hertil. Det var henad Solnedgang. Laagen til Haven stod aaben; der sad en gammel Mand, Kromandens Fader, paa en Bænk udenfor Vinduet og varmede sig i de sidste Solstraaler. Det gav mig Lyst til at blive her, jeg ved ikke selv, hvorfor. Og nu er jeg her. Idag har jeg drevet om, og nu, henad Midnat, fik jeg pludselig Lyst til at skrive et Brev til Dem. Jeg er saa opfyldt af Tanker; jeg har Noget for.

For lidt siden laa jeg i Vinduet og saa op til Himlen med den uendelige Stjernevimmel.

Da forekom det mig, nej, det gik op for mig med den inderligste Overbevisning, at hele Verden er Gud, Alt, hvad vi se og fornemme er Guds Legeme, og Guds Aand er Sjælen deri, ligesom jeg er Sjælen i mit Legeme. Gud er den hellige Ild; Gud er Lidenskab; naar den høje, mægtige Lidenskab betager os, saa at vi glemme Alt og kun leve i een Følelse, saa ere vi fyldte af Guden, hævede over Jorden.

Jeg har digtet nogle Strofer af en Sang:

Min Sjæl, lig Saften af de fulde Druer,
 En fyrig Ild dybt gjemmer i sit Skød,
 Og de skal blusse, disse tavse Luer,
 I det Fri, mod Himlen, i hvirvlende Flammeglød!

Der er det Sælsomme ved den Sang, at Ordene uden min Vilje kom til en Melodi, som jeg har hørt i min Barndom, medens jeg var meget bedrøvet — for jeg løb bort fra et Sted, hvor der var Glæde — og siden, hvergang denne Melodi er kommen mig paa Tungen, har jeg faaet Sorǵ. Men jeg vil ikke vide af Fordom eller Overtro, og jeg tager Dem til Vidne paa, at jeg synger den til Trods for alle Uvætter. Sanct Schiøtt, bed for mig! Vaag og bed, at det maa lykkes, som jeg har for.«

»Hm,« sagde Schiøtt, da han havde læst.

»Er der noget Mærkeligt i det Brev?« spurgte Milner.

»Aa, han ligger i en Kro og har Noget for. Formodenlig er der en smuk Kropige . . . Den Frase har han da stjaalet.«

»Hvilken?»

»Han skriver: Gud er Lidenskaben. Det har han paa en eller anden Maade faaet fat paa hos Bettina.«

»Er der en Dame, som har sagt det?» spurgte Milner opmærksom.

»Ja; man skal i vore Dage passe paa Dame-literaturen. Hvad mener De: Der er en anden Dame, der har sagt, at kun den skyldige Kjærlighed er den sande!»

»Det var noget stift at sige,« bemærkede Milner.

»O, Milner! Hele Fuldmægtig Milner er i det ene Ord!»

Milner smilede.

Schiøtt vilde nu gjerne bringe Samtalen hen paa Damerne, men var tvivlraadig om, hvorledes han skulde gjøre det. Milner ønskede derimod nærmere Besked om denne Sætning, og da Schiøtt tænkte: alle Veje føre til Rom, indlod han sig beredvillig paa Besvarelsen af Milners Spørgsmaal: »I hvad Sammenhæng staar den løjerlige Sætning?»

»Der er en ganske god Sammenhæng, for han siger, at hele Verden er Guddommens Legeme, og den store Strøm af Liv og Lyst og Lidenskab, hvoraf vort Hjertes Pulsslag er et ringe Brudstykke, er Guden selv. Det er den ariske eller indiske Verdensanskuelse, den ældste, simpleste, Verdens oprindelige Tanke, fordi den kommer fra den Tid, da Menneskene stode Tilblivelsen

nærmest, da Jorden endnu var ganske frisk, nys opdukket af Chaos, frisk og skjøn som Aphrodite, da hun opsteg af Bølgerne. Derfor faar man let en Aabenbaring af den, naar man er forelsket og kigger Stjerner De kan læse videre om den i nogle Bøger, som jeg har taget med herud.«

»Tak, naar De har havt Ulejligheden, hvorfor skal jeg saa?«

»Naar De engang bliver gift, maa efter det Princip Deres Børn blive saare flittige.«

»Aa, ja. Men sig mig: Naar man tror, at Guddommen er Lidenskaben, hvad saa?«

»Naar man tror det? Saa dyrker man den. De fleste Mennesker dyrke den forresten uden at tro.«

»Dyrke, ja hvorledes dyrke?«

»Den Del af den indiske Stamme, som senere blev kaldt Perser, dyrkede ganske simpelt Ilden, den hellige Lue, Solen. Vi Andre tage det mere symbolsk og dyrke Ilden i det skjønnne Kvindeøje. Vi hilse denne Glans som Straale fra Guden.«

»Kvindeøjne Apropos, Schjøtt, De er en erfaren Mand, hvad synes De om Emilie Theilmann?«

»Milner, De er en klog Mand, hvad synes De om Frøken Camilla?«

»Hvad er Deres Mening om hende?«

Schjøtt kunde ikke lade Lejligheden undslippe til at udtale en Theori; Camilla havde mindst forvirret ham, hende havde han mest betragtet som Iagttaget, og han svarede: »Ved De

hvad, Milner: Agesilaus erklærede engang, at Lovene skulde sove en Dag, da næsten hele Spartas Ungdom var vegen for Fjenden. I det polerede Liv er der Kvinder, for hvem Loven burde sove et Aar; naar de saa kom hjem igjen, bleve de vist udmærkede Fruentimmer.«

»Det gaar over min Forstand og langt ind i Præstens,« sagde Milner, skjønt han udmærket godt forstod.

I dette Øjeblik aabnede Helzen Døren. Han plejede at tage til Byen hver Morgen og komme ud om Aftenen; men Uvejret havde holdt ham tilbage, og han skulde nu spørge, om Fuldmægtigen vilde have en Whist med ham og Kammerjunker Billing for at fordrive Formiddagen. Man gik ud i Salonen; Schiøtt satte sig hen og saa tankefuld til, hans Fantasi opbyggede Korthuse af Damerne og Kongerne; Milner spillede saa adspredt, at han to Gange stak sine egne Forcer; Noget i hans Sind nærmede sig en Krisis.

Henad Eftermiddagen klarede det op, Solen brød frem, medens enkelte mørke Skyer droge hen under Himlen, som Flygtninge, der vilde skjule sig. Paa Markerne var den modne Sæd slaæet til Jorden; man saa Fordybninger, hvor Vind og Vejr havde tumlet sig, ret ligesom Kæmpebørn havde leget der; enkelte Straa stode oprejst med nedbøjede Ax, tunge som af Taarer, hvori de flygtige Solstraaler blinkede; i Sundet gik en tung Dynning, og Vandet slog grumset mod Stranden. Men Skoven stod som nyfødt,

og Fuglene pippede under Løvet, medens Dryppet faldt i uregelmæssige Mellemrum og gav smaa Knald paa Bladene og paa Skræpperne ved Grøftkanten.

Hverken Milner eller Schiøtt havde Opmærksomheden henvendt paa Naturens stille Skuespil; Uvejret og Solens tilbagevendende Smil frembragte hos dem kun den ene Tanke, at det var godt: denne Dag vilde man være fri for Besøg fra Kjøbenhavn. Saasnart det af Hensyn til Familiens Spisetid kunde ske, begave de sig paa Vej til Cottagen. De mødte Agenten, der morede sig over, at han var den Eneste paa Anstalten, som havde fornuftige Støvler. De sad Allesammen i Vinduerne som Høns — sagde han — og keg op til Himlen med den ene Side af Hovedet. Forresten forstyrrede han dem ikke i deres Planer; han havde Breve at skrive, vigtige Breve; han saa usædvanlig fornøjet ud.

Men kort efter kom Hald, og der hengik nu nogen Tid i ubetydelig Samtale. Endelig, da Vejen syntes tør, foreslog Hald en Spadseretur, og da man var kommen udenfor, bød han Fru Sander Armen og gik foran; Milner fulgte ved Siden af Camilla, Schiøtt med Emilie.

Emilie gjorde Schiøtt opmærksom paa en Regnbue, der stod ude over Sundet, og sagde: »Det betyder uroligt Vejr.« — Schiøtt svarede: »Naar der nu var en følelsesfuld Gejstlig tilstede, vilde han forklare Dem, at Regnbuen tvertimod

betyder smukt Vejr. Det lovede Vorherre jo Fader Noah.«

»Det tror man da i Grunden ogsaa helst,« svarede Emilie; »man bliver glad ved at se Regnbuen.«

»Ja, men er det ikke for de smukke Farvers Skyld?«

»Jeg ved ikke. Jeg synes, man mindes sin Barndom, da man lærte, at det var et kjærligt Tegn.«

»O, ja; der er maaske ogsaa mere Kjærlighed i Regnbuen, end Theologien ved af.«

»Hvo ved da deraf?« spurgte Emilie.

»Et Folk, som hedder Inderne. I en af deres hellige Bøger fortælles, at der engang var en stor Vandflod, efter hvilken kun eet Menneske, hvis Navn var Manus eller Manuscha, paa Dansk: Menneske, blev tilbage. Han længtes efter Selskab og ofrede til Guden ved at gyde klaret Smør, Honning og Mælk i Floden. Et Aar efter opsteg af Floden en dejlig Kvinde. Da hun viste sig, kom Solens Dronning og Himmelhvælvings Dronning og gjorde Fordring paa hende; men hun sagde, at hun tilhørte Manus. Hendes Navn var Ira, paa Græsk Iris, Regnbuens Gudinde. Hun var den Velsignelse, som Guden sendte Manden, da han havde ofret Mælk og Honning og klart Smør i Floden. Hun var stegen op af Vandet, og Solen og Himmelhvælvingen forlangte Del i hende, og saaledes er det jo med Regnbuen. Men hun sagde, at hun tilhørte Manden;

thi for ham forener hun Himmel og Jord. Saaledes er Regnbuen ganske rigtig et Pagtens Tegn, et Tegn paa den evig tilbagevendende Elskov efter Forstyrrelse og Uvejr, Symbol paa Jordens Gjenbefolkning.«

»Det er smukt!« sagde Emilie; hun følte virkelig derved, og Noget af den Følelse, som Sagnet fremkaldte, gik over paa Schjøtt, saa at en af hans Theorier blev virkeliggjort. En Fornemmelse deraf gjennembævede ham; men han formaaede ikke at benytte Situationen, især da Emilie sagde: »Jeg troede ikke, at der kom noget saa Smukt fra det Folk; vi vare oppe i et Museum, hvor vi saa nogle hæslige Gudeskikkelser, som de sagde, vare indiske.«

»Det Hæslige ligger kun i Tegningen,« svarede Schjøtt; »Kunsten kan ikke fremstille det Indvendige, og den gamle ariske Slægt havde Øjet saa opmærksomt fæstet paa de indre Tanker, at den oversaa Formen; den havde Sands for det Inderlige og Dybe, der ofte ikke tør vove sig frem paa Overfladen.«

»Det var et agtværdigt Folk,« sagde Emilie. »Er der flere smukke Sagn?«

»Den Natursymbolik, der ligger i alle Religioner, er altid smuk, indtil Præsteskabet bemægtiger sig den og forstener den. Saaledes«

». . . . De holder ikke af Præsterne.«

»Om Forladelse, Frøken, jeg talte nærmest om de indiske.«

»Om Forladelse, jeg afbrød Dem.«

»Jeg be'er!«

»Nej, vil De ikke blive ved vilde De ikke fortælle et Sagn?«

»Jeg vilde fortælle Sagnet om Guden Vatch. Oprindelig betød Vatch Ordet, Brahmas hellige Ord, og der fortælles om en frygtelig Kamp, som Brahma maatte udstaa mod en ond Aand, og hvori Vatch kom ham til Hjælp og dræbte Dæmonen. Det er jo i og for sig skjønt, at Guden fælder sin Fjende med Ordet; men Præsterne gjorde heraf en ny Gud, Vatch, hvem de Troende skulde bringe Offer, fordi han havde hjulpet Brahma, og for at gjøre det nye Alter populært blandt Damerne, lagde de til, at Vatch var en Dame, hvem Brahma til Løn for hendes Hjælp tog tilægte. Tilsidst opstaar der af Vatch ikke færre end 57 Gudinder, der dyrkes af Præster og Menighed; men ser man nøjere til, saa ere alle disse Gudinder kun Benævnelser svarende til Ordets Rigdom, og sluttelig er Meningen af det Hele vel den, at om Mennesket end taler paa 57 forskellige Maader og synes at svæve vidt ud, saa stræber han dog derved kun efter at forherlige det Ene, han i Hjertet beundrer.«

»Man var virkelig dybsindig og klog i gamle Dage,« sagde Emilie med et Blik og et Smil, der viste, at hun havde forstaaet, og som bragte Schiøtts Hjerte til at banke hastigere »Har man nogen Beskrivelse af den Dame, som den Gud ægtede?«

»Nej, men man kan tænke sig hende efter den Beskrivelse, som gives af virkelige Kvinder. Den vise Lovgiver Manu paalægger udtrykkelig Brahmanen, at han skal ægte en Pige, der er »velskabt og yndefuld i sin Holdning som en Svane; hendes Hud skal være bedækket med lette Dun, hendes Haar fine, Tænderne smaa, hendes Lemmer fortryllende bløde, hendes Navn skal være velklingende og ligne Ord, der betyde en Velsignelse.«

»Hvem er Brahmanen?«

»Det er Præstestanden,« svarede Schiøtt og ærgrede sig øjeblikkelig over sin dumme Ærlighed, at han ikke havde sagt: Filologerne; nu fandt han det flovt at tilføje: »og Filologerne.«

»Præstestanden lader til at have været meget anset dengang Siger den Vise Mere om Damerne?«

»Ja; men jeg maa forberede Dem paa, at Manu nok har skrevet sine Love paa forskjellige Tider af sit Liv og ladet sig paavirke af sine Stemninger, for i et andet Kapitel siger han: »Det er Kvindens Natur at søge at fordærve Manden, og derfor skulle de vise Mænd holde sig fjernt fra Kvinder.«

»Gud fri os! Saa maa man jo være skrækkelig alvorlig, naar en viis Mand er tilstede!«

»Aa, nej, han siger ogsaa: »Hvor Kvinderne ere hædrede, ere Guderne tilfredsstillede.« Det er altsaa en hæderlig og god Ting at elske en Kvinde.«

»Giver Bogen ogsaa Damen Anvisning til at elske en Mand?»

»Ja, der staar: »Kvinden skal ære sin Elskede som en Gud; naar hun elsker en Mand, behøver hun intet Andet til at blive salig« De ser altsaa, hvor let De har ved at blive salig.«

»Vil De laane mig den Bog, Hr. Schiøtt?»

»Har De isinde at gjøre Brug af den?» spurgte han i en dæmpet Tone, hvori de lykkeligste Forhaabninger bævede.

»Maaske.«

Hun havde slaaet Øjnene ned, og han vovede knap at aande.

»Gud, hvor Camilla er bleg!« udbrød Emilie, da Camilla pludselig vendte Hovedet imod dem.

Medens de havde talt om Regnbuen og dernæst vendt Opmærksomheden til indiske Sagn og den vise Manu, havde Camilla ved Milners Side set ud over Vandet. Der laa en varm Damp som en let Taage over Sundet; ingen Vind og ingen Bølge rørte sig; et Par Skibe vare ankrede inde i Bugten og spejlede sig paa den matglinsende Flade. Man hørte en Hund gø langt ude paa et af Skibene; det var en underlig tiltalende Lyd af Huslighed og Hygge. En Fiskerbaad kom langsomt roende; dens røde Sejl hang slapt, de tunge Aarer gave en dump Lyd; men længere ude hørte man et Dampskibs Brusen, som en mægtig Fugls Vingeslag.

Camilla sagde efter en Pavse: »I gamle Dage

gik vel i et saadant Vejr Skibene med Pilegrime til det hellige Land eller til Rom.«

»Det tror jeg dog ikke,« svarede Milner, »for der er ingen Vind. Hvor falder De ellers paa det, om jeg tør spørge?«

»Aa, jeg ved ikke; men maaske kommer det af, at jeg i disse Dage har læst en Krønike om Erik Ejegod, der valfartede, skjønt Folket grædende bad ham blive«

»Hvem har laant Frøkenen den Bog?«

»Hører den maaske til de forbudne Bøger?«

»Ja, saadanne Bøger burde virkelig forbydes unge, smukke Damer. De saa jo ud over Vandet, som om De ogsaa havde Lyst til at gaa som Pilegrim i Sæk og Aske.«

»Gid man kunde det!«

»Det mener De jo slet ikke.«

Der er en vis Prosa, som har Magt og næsten beskæmmer En, fordi den henvender sig til det Simple i Ens Natur. Hun sagde med nedslagne Øjne: »Hvorfor kan man ikke mene det?«

»Fordi det jo slet ikke er i Deres Natur at opgive Livet, især for saadan en Fantasi som »det hellige Land«. Det hellige Land! det klæder Dem ikke nær saa godt som Deres Mantille.«

Hun blev utaalmodig og sagde: »Man maa ikke blande saadanne to Ting sammen, ikke i eet Aandedræt tale om Gud og min Mantille.«

»Bedste Frøken, nu bliver De jo ganske rørende. De er fromt stemt idag og taler om Gud.«

»Tror De da ikke paa Gud, maa jeg spørge? Eller paa Udødeligheden?«

»Jo, Gud bevare's! Om ikke just saadan, som Præsterne tro eller sige, vi skulle tro. Jeg tror ikke, at Gud sidder og passer paa, om De er pænt artig og retter Dem efter alle de Former, som Justitsraader og Spækhøkere have vedtaget, og som indsnøre deres bedste Følelser saalænge, til de visne.«

Hun sagde med et tilbageholdt Suk: »Hvad tror De da om Gud?«

»Jeg tror, eller Folk, der have en fri Bevidsthed, tro, at Gud er Lidenskab. Det er kun i de stærke Følelser, vi leve, og det Hele er dog snart forbi.«

Hun stirrede et Øjeblik paa ham, saa sig om, ligesom forvirret, og gik derpaa rask til, saa de kom tæt til hendes Moder.

En Kvinde opgiver ikke saa let eller ikke paa theoretisk Maade Udødeligheden; hun kan suspendere den for en Lidenskab, for en Personlighed, i hvem hun ser Kjærlighedens Uendelighed; men Udødeligheden ihjelslaet ved Siden af en Upersonlighed er hende en afskyelig Ting.

Da de vare komne hen til de Andre, vendte Hald sig om, og idet han saa paa hende, sagde han: »Befinder De Dem ikke vel, Frøken?«

Hans Stemme havde noget Godt og Trofast, det blide Udtryk, som kommer, naar vi tale til den, vi agte og ærlig have kjær. Den lød i dette

Øjeblik til hende som Toner fra en bedre Verden, som Lyd af en Hyggelighed paa Havet.

»Ser jeg daarlig ud? Det kommer maaske af, at jeg med saa stor Længsel talte om Italien, at Fuldmægtigen fandt mig ganske overspændt.«

»Hvis De anser det for en saa stor Lykke at komme til Italien, er den vistnok til at opnaa,« sagde Hald.

I dette Øjeblik opdagede man Agenten, der kom dem imøde, ledsaget af Bregning.

»Jeg gratulerer!« raabte Fru Sander til Bregning.

»I hvilken Anledning, Frue?« spurgte Milner.

»Gud, det har vi glemt at sige Dem! Hr. Bregning har faaet Kald.«

Der blev almindelig Lykønskning.

Lidt efter tog Milner Afsked og nødte derved Schiøtt til at gjøre det Samme.

»Hvorfor gaar De saa tidlig?« spurgte Schiøtt.

»Tror De, at de havde »glemt« at fortælle os, at Bregning havde faaet Kald?«

»Hm, ja, hvorfor ikke? Man har da før set saa galt, at en theologisk Kandidat bliver Præst.«

»Ja, man har ogsaa før set saa galt, at en theologisk Kandidat bliver forlovet med Datteren af en rig Agent. Nu skulde han formodenlig gaa en lille Omvej med Frøken Emilie, og hjemme i Cottagen lader formodenlig Grosserereren, der formodenlig kom med Svigersønnen, anrette en lille Familiefest, hvorved man ikke vil genere.«

»Hm,« sagde Schiøtt.

»Lad os gaa hjem paa Skrænten og drikke et Glas Champagne paa de unge Folks Sundhed — for De foretrækker vel ikke Kildevand?«

— Næste Morgen, medens Milner endnu laa i Sengen, kom Schiøtt ind til ham.

Han sagde: »Jeg var inde paa Anstalten og holdt Frokost med Agenten. Det forholdt sig ganske saadan, som De mente iaftes.«

»Ja, kan De se!«

»Ja, men imens Bregning gik en Omvej med Emilie Theilmann, gik nok Hald en Omvej med Frøken Camilla, og imidlertid arrangerede Grossereren ganske rigtig en lille Familiefest. Vil De ikke drikke paa de unge Folks Sandhed? Vivat Hr. og Fru Hald!«

Og med disse Ord bød Schiøtt Milner et Glas Vand.

»Guds Død!« raabte Milner, »saa maa jeg til Byen med Dampskibet! Hvad er Klokken?«

»Klokken er otte, De har en Time endnu. Men hvad Pokker skal De til Byen efter?«

»Her er jo ingen ordenlig Buket at faa — og saa maa jeg dog ogsaa tænke paa at gjøre et lille Ungkarlegilde for Hald og Bregning og Agenten, inden han rejser.«

Schiøtt udbrød:

*»Fractus si illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinæ.«*

»Hvad er det paa Dansk, Schiøtt? Jeg har glemmt mit Latin.«

»Det er paa Dansk de berømte Ord: »Du kannst Dich fassen, Du kannst entsagen, den schweren Schritt an der Hand der Nothwendigkeit heldenmässig gehen.«

»De tager fejl, Schiøtt, Hald og Frøken Sander have været hemmelig forlovede i lang Tid, og jeg har vidst det.«

Han sagde det saa overbevisende, at Schiøtt troede ham og blev ganske beskæmmet.

Helzen kom og indbød dem til et Gilde samme Dags Aften i Charlottenlund — der kom nogle unge Forfattere og anden Ungdom, sagde han — og Schiøtt lod ikke Sorgen anfægte sig saa meget, at han skulde have afslaaet denne Indbydelse. Men da Aftenen var kommen, da han endnu var saa nær ved Noget, han virkelig fandt skjønt, vilde Ironien ikke med sædvanlig Beredvillighed slaa Bro mellem Ideal og Natur, og første Gang siden umindelige Tider var Schiøtts Stemning lidt trykket; han stod tilbage for Helzen i livsglad Sikkerhed, især da Helzen var Gjenstand for agtelsesfuld, næsten smigrende Hyldest. Han havde Magt, en Magt, som Schiøtt saa paa med stille Ironi, men tynget af Tanken om Emilie.

Imidlertid var man paa Cottagen beskæftiget med de behagelige Realiteter, hvormed det lovbundne Liv forskjønnnes. Agenten tog Bregning tilside og sagde til ham: »Ser Du nu, Præst, egenlig Medgift giver jeg ikke. Emilies Søstre

havde deres Mødrenearv, og den var et Par tusinde Daler; det Samme faar hun. Resten maa hun vente med, til jeg er afsted. Men Udstyr skal hun faa! Og i den Henseende kan Du sgu forlade Dig paa hendes Moder. Jeg assurerer Dig halvtredsindstyve Par Lagener . . . kommer man saa og besøger Dig i Præstegaarden, kan man dog faa en Seng — hvad, Præst!«

Og med disse Ord lagde Agenten Hænderne paa Bregnings Skuldre og lo højt.

Bregning svarede, at han var tilfreds og taknemlig for Alt, hvorledes det end blev, han havde faaet det Vigtigste, og Medgiften var kun en Tilgift.

»Det kan jeg godt lide at høre,« sagde Agenten. »Men nu skal jeg sige Dig Noget: I December holder vi Bryllup! Ingen Forelæggelse og ingen Lavdag, som de siger i Skifteindkaldelser. Til den Tid skal vi have vor nye Sal færdig, Du skal faa en Dansesal, som der ikke findes mange af i Danmarks Land, det skal jeg love for!«

Agenten talte ikke helt ud; thi den Sal, han vilde til at ombygge, stod i nøjeste Forbindelse med Planen til en ny Butik, og da hans Byggestyrelse var vaagnet, tænkte han ogsaa paa at flytte sine smaa Lejere ud i Nærheden af Fiskerhusene, bygge en ny Gade, der paany skulde forevige hans Oldefader eller nu: Familien Theilmanns Tipoldefader.

Samtidig havde Grosserereren en lignende Samtale med Hald. »Jeg er ingen Ven af lange For-

lovelser,« sagde han; »vil Du som jeg, saa staa Bryllupet om et Par Maaneder. Og siden vi nu tale sammen, saa lad os afgjøre en Ting, der dog skal berigtiges. Camilla er vort eneste Barn; Du bliver Arving til Alt, hvad vi efterlade. Men mer end sex tusinde Daler og Udstyr kan jeg ikke give strax.«

Hald udtalte med passende Ord sin fuldkomne Tilfredshed, skjønt han ikke forstod det Eftertryk som Grossererens lagde paa Ordet kan.

Men dermed forholdt det sig saaledes, at Grossererens, især i en tidligere Tid, havde været en streng Mand imod sine Kunder, Kjøbmændene i Provinserne. I et betænkeligt Tilfælde havde han ved en hensynsløs Optræden reddet en betydelig Sum, der var krediteret en ung Kjøbmandsfamilie; men Kjøbmanden havde hængt sig. Det var nu den store Angst i Grossererens Liv, at der ikke skulde være Lykke med hans Penge, skjønt Formuen siden den Tid var tiltaget betydelig. Sextusinde Daler vare hans personlige, utvivlsomme Formue før hin Tid; dem kunde han give sit Barn.

Paa Anstalten gjorde de to Forlovelser overordenlig Opsigt. I Cottagen ved Siden af Grossererens hed det, at hver af de unge Piger havde 50,000 Rbd., nede ved Indgangen steg Medgiften til 100,000 Rbd. Næsten i et lignende Forhold steg Klampenborgs Aktier, enhver ledig Lejlighed blev besat, hvilket foranledigede Bestyrelsen til

store Byggeforetagender, hvorved Aktierne faldt igjen.

Bregning og Hald vare altsaa de næste, der opnaaede, hvad hin Aften uvilkaarlig var ønsket eller blevet dem spaaet. Vel var Bregning endnu ikke bleven Provst eller Bisp og havde heller ikke Udsigt til at blive det; men i Stedet for havde Skjæbnen føjet til hans Præstekald en ung, smuk Hustru, og Lykken, som Hald havde begært, rørte i det Mindste sine Vinger over hans Hoved. Schjøtt lagde næppe Mærke til, at han var taget paa Ordet, og i alt Fald vilde han ikke nu have fundet Fornøjelse i Tanken om hin Indskrift paa hans Ligsten. Da han hørte om Emilies store Medgift, slog det ham, at han intet Øjeblik havde tænkt paa at erhverve Gods. Det var ham en Tilfredsstillelse at føle, hvor æsthetisk han havde stillet sig til hende; men han sagde ogsaa med et bittert ironisk Smil til sig selv, at havde han handlet mindre æsthetisk, og især, havde han været Kammerherre eller Ritmester eller noget saadant Straalende, vilde han nok havt Held. Hvor meget han end troede at have hærdet sig imod Verden, kunde han dog ikke befri sig fra en smertelig Fornemmelse; et Kvindeblik gaar igjennem alle Harnisker; selv aabner man jo gjerne for dets søde Pile og føler først for silde Skuffelsens Braad. Og saa meget mindre kunde han komme til Ro, som han endnu daglig maatte se hende og paany savnede praktisk Evne. Trods alle gode Forsætter formaaede han ikke at være

kold, rolig og værdig; hun kunde undertiden se paa ham paa en saadan Maade, at Tanken om hendes uigjenkaldelige Tab sled i ham; saa blev han blød og lod indirekte mærke en Bebrejdelse. Hun gik ubarmhjertig og overgivent ind derpaa, syntes ligesaa indirekte at bebrejde ham, at han af lutter Lærdom var kommen for silde. Men i Stedet for at disse gjensidige Bebrejdelser skulde have ført til en Forsoning, forstod hun at holde Forholdet saaledes, at det altid gyngede paa Bitterhedens Rand; thi Alt, hvad hun attraaede, var, at Schiøtt tydelig skulde vise Tegn paa ulykkelig Kjærlighed. Saavidt kunde hun imidlertid ikke bringe det; hun hidførte i det Højeste den Slags Ordkampe, hvori sædvanligvis en Mand maa komme tilkort, men hvori ej heller en Dame kan taale at vinde mange Sejre.

»Apropos, Hr. Schiøtt« — sagde hun engang i en saadan drillende Samtale — »De lovede mig den vise Mands Love. Har De dem herude?«

»Hvad var det for Love?« spurgte Camilla.

»Det var en meget god Bog; der staar i, hvordan man skal opføre sig, hvem en Herre skal gifte sig med, hvordan man skal holde Hus, kort, hvordan man skal leve, og hvad man behøver for at blive salig.«

»Men det staar jo i Biblen,« sagde Camilla.

»Ja, men der er det langt udførligere. Kvinden behøver kun at elske sin Mand for at blive salig, siger Hr. Schiøtt, der staar i Bogen, og tænk Dig, det er en indisk Bog!«

»Jeg troede, Inderne antog Sjælevandringen, Hr. Schiøtt,« sagde Camilla.

»Det gjør de ogsaa, Frøken. Deres Lovgiver Manu opfinder Salighed og Helvede alene for Kvindernes Skyld, ellers tror han naturligvis som god Hindu paa Sjælevandringen og anvender den med en Inkonsekvens, som ikke er sjelden hos ham, ogsaa paa Damerne. Han siger f. Ex.: Naar en Discipel taler ilde om sin Lærer, bliver han efter Døden til et Æsel, misunder han ham, bliver han til en Orm; en panegyrisk Digter, en Rosiflengius, bliver sat i Klasse med en Spillehusvært og vorder en Græshoppe, og en koket Jomfru bliver efter Døden til en Lærke.«

»Til en Lærke, Hr. Schiøtt?« sagde Emilie.

»Ja, ikke den Slags Flasker, man kalder Lærker, endskjønt stakkels Elskere passende kunde have en saadan at drikke af; men Fuglen Lærke. Vorherre er saa naadig og miskundelig imod Kvinderne; naar han straffer dem allerhaardst, bliver der dog altid noget Smukt af dem. Men alle Lærker ere afdøde kokette Damer. Har De lagt Mærke til Lærken, hvordan den holder sig højt oppe i Luften, slaar med Vingerne, kvidrer, er saa fornøjet over at blive beundret, og naar den kommer ned til Jorden for at søge Reden, altid slaar ned i Øst, naar Reden er i Vest, og ubemærket forstaar at smutte ind?«

»Det er mærkværdigt!« sagde Emilie. »Men, Hr. Schiøtt, De talte om stakkels Elskere. Hvad bliver en stakkels ulykkelig Elsker efter Døden?«

»Ja, tillad mig, Frøken, hvilken mener De? Ham, som faaer Damen, eller ham, som ikke faaer hende?«

Schiøtt følte, at det var for stærkt; men — nu var det sagt.

»Hvem tror De, er den ulykkeligste?« spurgte Emilie uden Spor af Sindsbevægelse.

»Der er i alt Fald ikke sat Straf paa at være ulykkelig,« svarede Schiøtt undvigende.

»Heller ikke Belønning?«

»Aa, jo, han faar formodenlig en af Gudinderne tilægte.«

»En af de 57 Talegudinder? var det ikke 57?«

Camilla kom her til Overflod Emilie til Hjælp og sagde: »En Talegudinde? En saadan Gudinde har vel den stakkels Geert Westphaler faaet, da han blev salig.«

»Var Geert Westphaler en lærd Mand?« spurgte Emilie Camilla.

»Ja, meget lærd!«

I dette Øjeblik ønskede Schiøtt sig langt bort.

»O, ja, nu husker jeg det!« udbrød Emilie.

»Det er jo ham, der taler sig fra Bruden Ja, de Lærde, de Lærde! Sig os, Hr. Schiøtt, var der ikke engang en Mand, som blev rasende af Lærdom?«

»Jo, Frøken, det var Saulus eller Paulus, der kom til Agrippas Hof; men de smaa Hofdamer kunde ikke forstaa ham og kaldte ham rasende.«

»Hvor det dog er Skade, at en lærd Mand

ikke bliver forstaaet af sin Tid! Hvorledes vare Hofdamerne klædte, Hr. Schiøtt?»

»Hvorfor spørger Frøkenen mig derom?»

»Jeg troede, De kjendte Alting, der var før vor Tidsregning.«

»Aa, ja, maaske kunde jeg beskrive saadan en lille Hofdame«

»Virkelig? Var de smukke? Hvordan saa de ud?»

Emilie saa saa frejdig paa ham, og hendes Stemme var saa dejlig! Han kunde ikke svare Andet end: »Ja, de vare unægtelig smukke; nogle af dem mørke med den brunette, alvorlige Skjønhed, andre mere blonde«

»Var der blonde Damer dengang og hos Agrippa?»

»Ja, Frøken, en skøn Blanding af Blondt og Mørkt; saaledes beskrives Cleopatra og Mariamne, Verdens dejligste Kvinder.«

Schiøtts Tone bad om Fred og bød smigrende Beundring i Krigsomkostninger.

»Det er Skade,« sagde Emilie, »at man aldrig kan faa at vide, hvordan de gik klædte.«

»Det kan man let faa at vide, Frøken; thi foruden den store videnskabelige Interesse er der en Skjønhedsinteresse med i Spillet. Den Tids Dragter vare med deres Farver og Drapperi noget fuldendt Skjønt og tillige Simpelt og Naturligt.«

»Saa var det vel lutter studerte Folk, som dengang vare Modehandlere? De havde da taget

Examen ved Kunstakademiet . . . saadan burde det være endnu.«

Hvor det kan gjøre ondt, naar Noget, man har sagt i en blød Stemning, senere bliver gjentaget med Railleri! Schiøtt svarede: »Saamænd, Frøkenen har Ret; man burde maaske gjøre det; man gjør jo altid mest Lykke ved at spekulere i det Smaa.«

»Jeg be'er: det Smaa forenet med det Store! Naar vi Damer kom og købte et ægyptisk Shavl hos Dem og med det Samme fik en Forelæsning over Pyramider og Templer, saa gik man hjem og sagde til sin Mand: Du skulde dog virkelig gaa hen og lade Dig tage Maal«

»Frøkenen glemmer, at det var en Dame-professor.«

»Naa, ja, f. Ex. til en Maskerade . . . en Turban!«

»Saa vilde jeg svare, at Fruen vistnok selv kunde besørge hans Hovedpynt.«

»Saa De kunde ikke sy Turbaner?« spurgte Emilie saa uskyldig, at Schiøtt kom tilkort; han var for harmfuld til at turde vove sig videre, og han kunde dog ikke lade være at beundre dette Ansigt og denne Stemme og føle Mismod over, at hver Samtale gjorde Svælget imellem dem bredere. Og senere, da Ivrigheden havde lagt sig, kunde han desuden mærke paa Camilla, at han havde tabt i hendes Øjne, fordi han ikke havde behersket Samtalen og sig selv.

Milner havde forsøgt paany at nærme sig Camilla; men der havde han mærket noget afgjort Koldt, som om han befandt sig overfor en Staalvæg. Han kunde ikke tage fejl heraf; men han forstod paa den anden Side ikke den Holdning, Camilla havde overfor sin Forlovede: den milde, rolige Hjertelighed, hvormed hun behandlede ham. Milner forstod ikke, at en Kvinde under saadanne Forhold kan finde Ro i Pligtfølelsen. Den Plads, hun har tilovers i sit Hjerter, udfylder hun med et Alter for Pligtens Guddom, og den Lidenskab, hun ikke har Brug for, ofrer hun paa dette Alter. Der skal da fra Mandens Side ikke Lidet til for at omstyrte Altret og gjøre den Følelse, som dvælede der, hjemløs.

Agenten vilde nu rejse hjem og bekvemme sig kun til at tøve et Par Dage, fordi der skulde finde Ordination af nys kaldede Præster Sted, og iblandt dem var Bregning. Hovedstaden blev den Dag overrasket ved, at næsten hele Klampenborg indvandrede. Højtideligheden holdtes i Frue Kirke, og efter Ordinationen prædikede Bregning. Emilie saa sin Brudgom blive indviet af Rigets højeste Gejstlige, hun hørte ham tale med Kraft, Begejstring og Myndighed til den udvalgte Tilhørerkreds; der paakom hende en tilfredsstillende Følelse af, at hendes Fremtid gik til noget Stort og Hæderligt, noget over det Almindelige Ophøjet, og hun skulde gaa Vejen ved sin Husbonds Haand Hun, som havde lidt en bitter Skuffelse og maattet opgive højtflyvende Idealer, saa nu selve Kirkens

Alter tjene hende til Fodskammel; hun saa Maalet naaet: hun skulde staa højt i sine Søskenes og hele Kjøbstadens Øjne. Men medens hendes Selvfølelse traadte paa Altret, var der dog samtidig Noget i hendes Sind, som bøjede sig med Taknemlighed, ja i dette Øjeblikks Følelse af Andagt vidste hun ikke Andet, end at Alt i hendes Tilværelse var bragt i Ro, at hun havde fundet Hjem i et Hus, der var skjønt og hædret og bygget paa fast Grund. Da hun steg i Vognen, var der over hendes Væsen udbredt en Alvor, som gjorde hende endnu skjønnere, og som Schiøtt antog for en ny Slags Koketteri. Thi skjønt han selv ved en anden Lejlighed havde sagt, at vi Mennesker ere kunstig sammensatte Væsener, var han dog i dette Tilfælde lovlige forhindret fra at se, hvad der rørte sig i denne Pige.

Næste Morgen rejste hun, og da Ferien nu ophørte, toge Schiøtt og Milner tilbage til Byen. Milner kom hjem med en *affaire manquée*. Saaledes plejede han at kalde den Slags Ting, og det er allerede en Trøst at have en Rubrik, et Rum med fransk Etikette, til sin Sorg. Schiøtt kom hjem med en bitter Erfaring og med sine Theorier i Uorden. Samtidig kom Otto hjem med sin Kjærlighed og med »Noget, han havde for«.

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 05522 6446

**DO NOT REMOVE
OR
MUTILATE CARD**

